

รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐบาล

ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)

วันศุกร์ที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ที่ประชุมสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้ ชื่อเดิมการประชุม ๖๓๐ คน

ประธานรัฐสภา : ขณะนี้สมาชิกได้เห็นที่ลงนามประชุม
ตามองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดประชุมต่อไปครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มีมติรับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่ได้รับ

ต่อไปเป็นการพิจารณาเรื่องด่วนพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช . . . ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว การพิจารณาในวันนี้จะเป็นการพิจารณาต่อ
จากเมื่อวานนี้ ผมขอเชิญประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภาร่างฯ
เข้าประจำที่ครับ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
(เข้าประจำที่)

ประธานรัฐสภา : เนื่องจากเมื่อวานนี้เราได้ใช้เวลากันวัน
เพื่อพิจารณาในหมวดที่ ๑ กับคำปรารภ ในวันนี้ผมคิดว่าเราน่าจะเริ่มพิจารณา
ในหมวดที่ ๒ ได้แล้ว แต่ถ้าหากสมาชิกยังมีอะไรที่คัดค้านจากหมวดที่ ๑
และคำปรารภอยู่บ้างในระหว่างการพิจารณาหมวดที่ ๒ นั้นผมจะอนุญาตให้
ถ้าหากว่าไม่สะดวกจะเดินไป เพราะว่าถ้าถ้าเรายังอยู่ในหมวดเดิมไปผดขี้ดว่า
น่าจะผ่าน เพราะว่าหากถามถ้าถึงหมวดที่กำลังจะอภิปรายอยู่ครับ เคารพ
นายชดชัยฤทธิ์ วิสาภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม นายชดชัยฤทธิ์ วิสาภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จากจังหวัดศรีสะเกษ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอให้เวลาพิจารณาเพิ่มเติม
เท่านี้และครับ เนื่องจากว่าเมื่อวานนี้ผู้ที่เคยปฏิบัติต่อการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ
เกี่ยวกับปัญหาที่บกพร่อง ซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้นำเสนอต่อรัฐสภา
ผมเองไม่ได้พิจารณาจนครบถ้วนแล้วก็ส่วนต่าง เพราะว่าเหตุการณ์นั้นยังไม่

เกิดขึ้น ซึ่งมีผู้ถือปฏิปราชยบางท่านก็ได้ถือปฏิปราชยมาแล้วคงจะผลรับกันไว้ แต่ส่วนหนึ่งเป็นสาระสำคัญซึ่งจะบ่งชี้ได้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลในทางยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าหรือไม่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่ง ผมไม่สนใจว่าคำพูดเหล่านี้หรือเนื้อหาของสาระสิ่งที่มีส่วนนำมติตรงนี้ สภาผู้แทนราษฎรให้ผ่านบางวันกล่าวได้สาระสำคัญตรงนี้ไปเลยหรือไม่ ถึงแม้ไม่ได้วิธีที่คำตอบที่ชัดเจนได้ แต่ก็มีส่วนมีปราชยทางตอนไปให้มีความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับเนื้อหาสาระตรงนี้ว่า ส่วนบนและส่วนท้ายนั้นเป็นเหตุผลทางที่ฟังไม่เกิดขึ้นเมื่อร่างรัฐธรรมนูญผ่านรัฐสภาไปแล้วจึงจะนำเสนอหรือว่ามาถึงเหตุผลต่อไปจึงจะลงว่าประกาศใช้กันเมื่อไร แต่เนื้อหาสาระสำคัญตรงที่ว่าการยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าซึ่งเป็นเนื้อหาสาระสำคัญนั้น สภาผู้แทนราษฎรจะมีความจำเป็นการดำเนินการตรงนี้หรือไม่ ถ้าเป็นกรณีกับที่สมมติที่สงฆ์ที่สงฆ์อยู่ตลอดมาแต่บัดนี้

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณจุรินทร์

นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพื่อสงฆ์) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม จุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ ผมขอเสนอญัตติขอความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้การถือปฏิปราชยเป็นไปโดยรูปแทนลงความจำเป็นจึงตั้งขึ้นขอเสนอญัตติขอความเห็นชอบว่า หลังจากที่เรารู้ได้ปฏิปราชยในเรื่องของการปฏิรูปแล้วทั้งหมดที่ ๑ เสร็จสิ้นแล้ว ขอเสนอว่าท่านประธานได้กรุณาหารือกับที่ประชุมอีกครั้งได้ไหมครับ เพราะว่ามีความจำเป็นที่ได้มีมติไปแล้วว่าจะตั้งปฏิปราชยไปตามร่างของญัตติตาม แต่เนื่องจากปฏิปราชยที่แก้ไขจึงเมื่อวานนี้ การถือปฏิปราชยแก้ไขในร่างการปฏิรูปที่จะตั้งขบวนไปจนถึงทุกหมวดหมู่ดี เพราะฉะนั้นท่านประธานจะกรุณาให้เกิดการประชุมการถือปฏิปราชย เป็นไปได้ตามความจำเป็นและจะเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้ง ท่านจะกรุณาหารือกับที่ประชุมหลังจากเสร็จสิ้นเรื่องคำปฏิปราชยทั้งหมดที่ ๑ ว่าให้ ขบวนการปฏิปราชยร่วมกันไปจะเป็นไปได้หรือไม่ขอคุณผู้ดำรงท่านประธาน

ประธานรัฐสภา : เนื่องจากเราได้หาวิธีแล้วแล้ว แล้วก็มันดีไปแล้ว ผมจะขออย่างนี้ได้ไหมคุณจุรินทร์ ลองไปหมวด ๒ นี้ไปก่อน ถ้าหากเห็นว่าการอภิปรายหลายคนอยากจะทำไปรายต่อเนื่อง ผมจะขอหาวิธีหลังจากนี้สักนิด ขอใช้เวลาลำบากสักการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ในช่วงนี้จะลองมาดูข้ามไปหมวด ๓ นี้ก็จะเหมือนเดิมหรือเปล่า แล้วก็หาวิธีในท้วงนั้น เชิญคุณมุข สุไลมาน

นายมุข สุไลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) : ท่านประธานที่เคารพ สิ่งกีดขวางระดมความหวังใหม่ ผมมีความคิดแต่เพียงว่าเนื่องจากว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญต่องานผมได้พูดไปแล้วเมื่อวานเป็นกฎหมายที่จะกำหนดชะตากรรมชีวิตของประชาชนทั้ง ๖๐ กว่าล้านคน เพราะฉะนั้นทุกอย่างนี้ยากจะให้ไปวัดความเรียบร้อย และก็จะไม่ให้มันขัดตาหนิตดินในภายหลัง เพราะฉะนั้นก่อนที่จะเราผ่านไปหมวด ๒ นั้น ถ้าเรายังมีความคาใจอยู่ในหมวด ๑ ว่ามันมีความถูกต้องอย่างไรหรือไม่ อันนี้ผมอยากจะให้สิ่งเหล่านี้มันสรุปออกมาให้เป็นที่ยอมรับเสียก่อน แล้วก็จะไม่มีการพูดในภายหลัง เพราะว่าผมได้ฟังจากสมาชิกเมื่อก่อนก็ดี และเข้ามาก็ดี นี่แสดงว่ายังติดใจเรื่องนี้อยู่ ซึ่งผมไม่สบายใจในการที่จะให้มันมีการติดใจ ไม่ว่าเรื่องของรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ หรือเรื่องอื่น ๆ สิ่งที่ผมไม่อยากให้เกิดกันก็คือว่า ไม่อยากให้เกิดพูดว่าอะไรที่เราคงทำได้ อะไรที่เราอยากจะทำ แต่ทำอะไรไม่ได้จะเป็นระบอบหรือแม้ว่าจะผิดข้อกฎหมายอะไรก็ตามแต่ ก็ยังต้นทุ้งเฉา หรือว่าสิ่งเหล่านี้มันจะถูก แต่เมื่อเราไม่เอา เราก็หาวิธีการที่จะกลั่นแกล้งที่จะไม่เอาสิ่งเหล่านั้น ซึ่งลักษณะอย่างนี้ผมไม่อยากจะให้มันเกิดขึ้น เพราะว่าผมไม่สบายใจท่านประธาน ผมก็ตั้งแบบกลั่นคิดหนึ่งว่า กฎหมายฉบับนี้มันราคาแพงเหลือเกิน มันไม่เฉพาะที่เราสูญเสียเงินในค่าใช้จ่ายให้เฉพาะผู้ที่จะไปร่างรัฐธรรมนูญคือ สสร. เท่านั้น เราทั้งตลาดโอกาสที่เงินจากต่างประเทศจะไหลเข้ามา ท่านประธาน กราบไหม นักธุรกิจก็ดี หรือแม้แต่วงการทัวร์ต่าง ๆ ปัจจุบันนี้กรู๊ป (Group) นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในเมืองไทยเป็นร้อย ๆ กรู๊ปนั้นยกเลิกหมด เพราะว่าได้่านหนึ่งสัปดาห์ว่าจะมีการเผชิญหน้า และจะต้องมีการปะทะ และต้องมีการลงเลือกตั้งแผ่นดินไทย ทำให้กรู๊ปต่าง ๆ ร้อย ๆ กรู๊ปที่จะเดินทางในเมืองไทยนั้นยกเลิกหมด เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเล็ก แต่จะเป็นอุทฺทวารวโรว่านี่เรื่องใหญ่ เราข้อกฎหมายนี้ด้วยราคาแพง

ประธานรัฐสภา : พอเข้าใจแล้วครับ

นายมุข สุไลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) : และผมไม่อยากให้พวกเรานี้จะรับหรือไม่รับไปตามกระแส เพราะกระแสมันเป็นอุทฺทวารวโรแล้วเหมือนสมพงษ์ เลียดทหาร เห็นไหมเพราะกระแสไปยอมรับ คนหนึ่งว่าดี

ประธานรัฐสภา : เดี๋ยวจะเปิดให้หารือว่าเราจะข้ามไปหรือไม่ ผมไม่อยากจะพูดอภิปรายยาวออกไป เพราะว่าเรายังไม่ได้เข้าในเนื้อหา เพียงแต่ว่าผมได้หารือว่าควรจะข้ามได้หรือไม่ แล้วผมจะถามต่อไป

นาย मुख สุไลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) : ขอบคุณครับ แต่ท่านประธานผมอาจจะพูดยาวก็จริง แต่ว่าผมอยากจะให้ข้อคิดหนึ่ง

ประธานรัฐสภา : เอาไว้ตอนอภิปรายเนื้อหารัฐธรรมนูญ เรื่อยคุณไพจิต เอาเฉพาะประเด็นว่าเราอย่งอยู่ในหมวด ๑ นี้ต่อไป หรือว่าจะข้ามไปหมวด ๒

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม พรรคความหวังใหม่ ในนามสมาชิกรัฐสภา ท่านประธาน ผมเห็นว่า วิจัยที่เราได้ยกได้เพียงพอเมื่อวานนี้เป็นข้อยุติแล้วว่า เราพิจารณาเรียงมาตราตามหมวด ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญ ความชัดเจนตรงนี้ผมว่าสมาชิกได้เคร่งครัดต่อการอภิปราย แม้จะมีบางท่านได้อภิปรายพาดพิงไปยังหมวดอื่นที่โยงในคำปรารภ ท่านประธานก็ได้กำชับตามควรซึ่งเหมาะสมแล้ว และการอภิปรายทั้งวันเมื่อวานนี้ไม่ได้ซ้ำหอก ผมยังยืนยันว่าท่านสมาชิกทุกท่านได้อภิปรายมีเหตุผลผล และก็ได้เกิดความเสียหายต่อระบอบของการพิจารณา -----

เพราะฉะนั้นแม้แต่หมวด ๑ เอง คำปรารภที่ท่านประธานได้นำเข้าหาหรือในช่วงท้าย ๆ มีการควบบั่นระหว่างคำปรารภกับหมวด ๑ ผมก็ยังคงคิดว่าเห็นประเด็นที่มีความสำคัญ แล้วตรงนี้ยังควรเปิดโอกาสให้ท่านสมาชิกได้อภิปรายไปบ้าง ก่อนที่จะไปถึงหมวดที่ ๒ ท่านประธานครับ แล้วควรจะขอให้สภาได้พิจารณาตามข้อตกลงเดิมที่สภาได้พิจารณาไปแล้วจะ เกิดประโยชน์สูงสุด ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณชินวรณ์

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จากจังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาตกราบเรียนหาหรือต่อท่านประธานด้วยความเห็นทั้งเป็นอย่างไรว่า ในการดำเนินการประชุมในที่ประชุมประชาชนได้ให้ความสนใจ และก็ติดตามการประชุมของสภาเพื่อที่จะให้การพิจารณาของรัฐสภาที่จะลงมติหลังจากนี้เป็นไปด้วยเหตุและผล ท่านประธานได้กรุณาได้ถามมติในที่ประชุมเมื่อวานนี้ และในท้ายที่สุดก็บอกว่าจะให้พวกเราได้พิจารณาไปถึงหมวด ซึ่งตรงนี้ก็จะเป็นไปตามมติ และท่านประธานก็ได้กรุณาดำเนินการไปถึงกล่าวแล้วเมื่อวานนี้ แต่มีประเด็นที่สำคัญอยู่ ๒ ประเด็นก็คือว่า

ประเด็นแรกก็คือว่า การอภิปรายนี้นายากที่จะให้ท่านประธานได้กรุณาที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว คือว่าจะต้องให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมอยู่ในหมวดแต่ละหมวดอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดความกระชับ

ประการที่ ๒ คือกรณีที่ท่านประธานเอง คือเมื่อวานนี้ท่านประธานมีชัยได้กรุณาวินิจฉัยว่า ต่อกรณีที่เป็นประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหมวดเรื่องคำปรารภก็คือว่าร่างฯ ของ สสร. ได้ร่างเสร็จสิ้นแล้วหรือยัง ปรากฏว่าท่านประธานในที่ประชุมในขณะนั้นได้วินิจฉัยว่า ให้ถือตามหนังสือของสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญเสนอมายังสมาชิกรัฐสภาคือท่านประธาน ว่ามีการร่างเสร็จสิ้นแล้ว ต่อประเด็นนี้ผมคิดว่าไม่ใช่ประเด็นที่จะต้องนำมาสู่การอภิปราย แต่ถ้าหากว่าท่านสมาชิกคนใดยังติดใจอยู่ก็สามารถที่จะดำเนินการไปตามวิธีทางที่ท่านสมาชิกคนนั้นเห็นว่ายังไม่เสร็จสิ้น แต่ผมคิดว่าไม่ควรจะให้ประเด็นดังกล่าวนั้นพาให้ที่ประชุมของรัฐสภาแห่งนี้ต้องเสียเวลา ผมจึงอยากจะกราบเรียนท่านประธานใน ๒ ประเด็นดังกล่าวเพื่อที่จะให้การดำเนินการในการอภิปรายเป็นไปอย่างรวบรัด และที่สำคัญที่สุดเมื่อที่ท่านประธานได้กรุณาได้รับฟังความคิดเห็นจากท่านจูนินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ ซึ่งเราเห็นว่า

ถ้าหากว่าสภาพข้อเท็จจริงดังกล่าวในวันนี้อย่างที่ท่านประธานยังไม่สามารถที่จะให้สมาชิกได้อภิปรายเป็นประเด็นที่ละหมวดได้อย่างชัดเจนตามข้อบังคับ ข้อ ๘๔.๔ ได้ ก็อยากที่จะให้ได้หารือหลังจากผ่านหมวด ๒ ไปแล้วที่เราอาจจะอภิปรายร่วมกันได้หรือไม่ เพื่อให้ผู้ฟังหรือพี่น้องประชาชนที่ติดตามในเรื่องนี้ก็ได้ตลอดถึงเพื่อนสมาชิกในรัฐสภาแห่งนี้ก็ได้เกิดความเข้าใจร่วมกัน แล้วก็สามารถที่จะจับประเด็นเหตุผลต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนตามกระบวนการในการพิจารณา ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : คือคุณพร เอาประเด็นว่าจะไปหมวด ๒ หรือว่ายังอยู่ที่เดิม

นายพร บุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม พร บุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา กระผมจะขออนุญาตท่านประธานได้อภิปรายในหมวดที่ ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ครับ

ประธานรัฐสภา : ยี่สิบ รอสักครู่ครับ เชิญคุณประเทืองอีก ๑ ท่าน แล้วผมจะหารือจากพวกเราต่อไป

นายประเทือง วิจารย์ปริชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สิงห์บุรี) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประเทือง วิจารย์ปริชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพิษณุโลก ขอประธานโทษจังหวัดสิงห์บุรี ผมต้องขอประธานโทษด้วยครับ ท่านประธาน ผมเคยเป็นผู้แทนพิษณุโลกมา ๕ สมัยมันยังติดอยู่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสิงห์บุรี พรรคชาติไทย ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ในประเด็นที่ได้หารือกันว่ากลับไปหมวดที่ ๒ หรือยัง เพื่อไม่ให้เสียเวลาสำหรับผู้ที่จะอภิปรายในหมวด ๒ กระผมก็เห็นว่าควรจะดำเนินต่อไปได้ แต่ว่าถ้าใครยังติดใจในคำปรารภในหมวดที่ ๑ อยู่ก็พูดได้ คิดว่าถ้าได้ตกลงกันเสียให้ชัดเจนอย่างนี้แล้ว การประท้วงกันว่าทำไมย้อนกลับมาพูดอะไรอีกมันไม่เกิดขึ้น การอภิปรายหรือการพิจารณาว่ารัฐธรรมนูญนี้มันจะดำเนินไปได้เร็ว แล้วก็ถึงรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้ไปได้แล้วละก็ ท่านประธานจะทำงานลำบากขึ้นด้วย เพราะว่าถ้ากติกีรของความเป็นมนุษย์นั้น สิทธิและเสรีภาพนั้นย่อมได้รับการคุ้มครอง

ประธานรัฐสภา : เอาเรื่องที่ว่าผมจะข้ามไปก่อน

นายประเทือง วิจารย์ปริชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สิงห์บุรี) : เพราะฉะนั้นท่านประธานจะ ห้ามไม่ให้ใครพูดนี่คงไม่ได้อีกแล้ว ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เเลกทางนี้ครับ ยกมือหลายท่าน แต่ว่า ประเด็นอยู่ตรงที่เราจะหาวิธีก่อน ยังไม่ถึงกับเลืกหาคะครับว่า ผมจะขอหาวิธี อย่างนั้นครับ แล้วก็จะถามความเห็น

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลน่าน) : ท่านประธานครับ คือผมอยากจะแสดงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ว่า จะผ่าน หรือไม่ผ่านนัดเดี๋ยวนี้นะครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ชลน่าน) : ท่านประธานครับ ผม ณรงค์เลิศ สุรพล ส.ส. ชลน่าน ก็สังคม กระผม สดกราบเรียนท่านประธานว่า สสร. ให้เวลา ๒๐๐ กว่าวัน เราใช้เวลาวันเศษ ๆ แล้ววันเศษ ๆ วันนั้นผมคิดว่ามันง่ายเนื่อหาสาระ และโดยเฉพาอย่างทั้ง ในเรื่องค่าปรารภ หลายคนอื่นอื่น ผมก็ยืนยันว่าค่าปรารภมีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญสะท้อนอดีต ปัจจุบันและอนาคตของรัฐธรรมนูญ เราจะมองว่ามันไม่สำคัญก็แล้วผ่านไปง่าย ๆ ผมไม่เห็นด้วย ท่านประธานครับ เราจะได้รัฐธรรมนูญที่พิกลพิการนะครับ

ประธานรัฐสภา : ไม่เป็นไรครับ ผมจะขอหาวิธีต่างนี้ครับว่า ถ้าหากว่าเราจะเริ่มไปที่หมวด ๒ แต่ถ้ากำลังอภิปรายในหมวด ๒ ถ้ายังติดใจ หรือยังมีประเด็นที่เกี่ยวเนื่องกับค่าปรารภหรือในหมวด ๑ เราจะอนุญาตให้พูดพอสมควร ถ้าท่านผู้ใดเห็นด้วยกับค่าหาหรือของผมนั้น กรุณายกมือด้วยครับ

นายเสกสรรค์ แสนภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) : ท่านประธานหลงประเด็น

ประธานรัฐสภา : ผมหาวิธีนะครับ คุณเสกสรรค์ครับ แต่ว่าให้ผมหาวิธีให้ทางก่อนครับ เป็นประเด็นที่ประธานสามารถจะเอาเรื่องใดเข้ามาหาวิธีที่ประชุมผมขอหาวิธีนะครับ ถ้าเสียงข้างมากไม่เห็นด้วย ผมก็จะถามว่าจะเอาอย่างไรต่อไป ผมขอหาวิธี ๒ ประเด็น คือประเด็นแรก เราจะเริ่มพิจารณาในหมวดที่ ๓

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตหนึ่งข้อครับ

ประธานรัฐสภา : เเลกให้ผมจบก่อนครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) : เพราะว่าสิ่งที่ท่านหาวิธีที่ท่านจะลงมตินั้นมันเป็นสาระสำคัญของกันนี้

ประธานรัฐสภา : ได้ครับ เอาให้ทดลองจบก่อน ถ้าคุณไม่เห็นด้วย
ต่อว่ามา เชิญคุณประกิจครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
ถ้าผมไม่เห็นด้วย และทะเลาะกันถ้าลงมติไปแล้วผมก็ต้องฟังเสียงส่วนใหญ่ก่อน

ประธานรัฐสภา : ไม่เป็นไร เดี่ยวค่อยอภิปรายว่าจะเห็นด้วย
หรือไม่เห็นด้วย ผมขอหาเรียนนะครับ ๓ ประเด็นที่ผมจะหาข้อ คัดประ เต้ินแรก
วันนี้เราลงพิจารณาไปในหมวดที่ ๒ แต่ถ้ายังมีบางประเด็นที่กังวลใจอยู่ใน
หมวดที่ ๑ หรือคำปรารภจะอนุญาตให้พูดตามสมควร นั้นประเด็นที่ ๑
ประเด็นที่ ๒ เราควรจะพูดในคำปรารภและหมวดที่ ๑ ให้หมดประเด็นเสียก่อน
แล้วข้ามมาหมวดที่ ๓ ๓ ประเด็นที่ผมหาข้อ เชิญคุณชจิตร์ครับ

นายชจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ท่านประธานครับ ผม ชจิตร์ ชัยนิคม ความหวังใหม่ อุดรธานี ผมมีข้อถาม
เพื่อความเข้าใจก่อนที่ท่านประธานจะถาม เพราะว่าท่านประธานถามไปแล้ว
ผมก็ไม่สมควรจะลุกขึ้นมาถามตรงนี้ก็ัก คิดผมไม่เข้าใจจริง ๆ ครับว่าเวลานี้
เรากำลังพิจารณาในเรื่องของคำปรารภ ที่มันมีปัญหาบางอย่างที่ไม่มีใครตอบได้
เป็นที่ชัดเจน การที่ท่านประธานในที่ประชุมเมื่อวานนี้บอกว่าเมื่อตาม สสร. ว่า
การไม่เห็นพ้องความต่อไว้ข้างล่างให้สมบูรณ์นั้น ทางเลขาธิการนายกฯ ลุกขึ้น
มาชี้แจงกับบอกว่า

ประธานรัฐสภา : อันนั้นเอาไว้ตอนที่เราลงมติแล้ว ถ้าหากว่าพูด
ยังอยู่ในคำปรารภและหมวดทั่วไป ท่านจะพูดได้ หรือว่าพูดหมวด ๓ ถ้ากังวลใจ
ประเด็นที่พูดตรงนี้เรียนครับ ผมขอพูดคำหาวิถของผมให้จบเสียก่อนนะครับ

นายชจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ท่านประธานครับ ผมขอทราบอีกจุดครับ ผมคิดว่าการอภิปรายน่าจะรู้ที่ถูกต้องก่อน

ประธานรัฐสภา : เอาไว้เมื่อถึงอภิปรายตอนนั้นแล้วเราก็คงจะ
พูดกันต่อไป เอาคำหาวิถที่ยังค้างอยู่เรียนครับ

(ประธานรัฐสภามีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

ประธานรัฐสภา : ผมจะขอลาถามติจากข้อหาวิถ

(นายเสกสรวร แสนภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) ได้ยืน
และยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : คุณเสกสรวร เชิญครับ

นายเสกสรรค์ แสนภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ผู้รับทัญ) :
 กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม เสกสรรค์ แสนภูมิ ผู้แทนราษฎร
 จากจังหวัดสุรินทร์ พรรคเอกภาพ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขอกราบขออภัย
 ท่านประธานรัฐสภาที่กระผมได้กล่าวถึงถึงท่านประธานว่าท่านหลงประเด็น
 กระผมพยายามที่จะเฝ้าสิ่งเกิดดูท่านประธานเวลามาขึ้นเป็นประธานรัฐสภา
 ท่านมีความเปลี่ยนแปลงไป ท่านรวบรัดไป ท่านไม่ฟังสมาชิกอภิปรายหรือว่า
 ให้เหตุผล ท่านประธาน นี่คิดหัดเท็จจริง ผมเคารพท่าน ท่านเป็นประมุขของเรา

ผมกราบเรียนคุณต่างนี่ว่าในห้วงเวลาการอภิปรายของสมาชิก เมื่อวานนี้ผมมีการปฏิบัติ
ที่เหลื่อมล้ำกันค่อนข้างตลอด บางท่านโหมตั้งแต่มาดราแรกจนถึงมวดราสุดท้ายพูดได้
บางท่านแค่ครึ่งกรอบ ท่านประธานและท่านรองฯ เองก็ปฏิบัติไม่เหมือนกัน นี่คิด
ข้อเท็จจริง ท่านประธานครับเสียดสีกันดีแล้วครับอย่าเพิ่งรวบรัด ผมกราบเรียน
ท่านเมื่อกี้สักครู่นี้ เดี่ยวนี้สิ่งผมมาทักกล่าวบอกว่า ส.ส. ห่วงด้านจฯ สมาชิกรัฐสภา
หรือผู้ใดสมาชิกกำลังห้วงด้านจฯ แล้วเขากำลังมีสื่อที่ชื่อว่า เราคือปราชญ์ที่ประเด็น
นี้เขาจะจุดไฟที่ปลายอะไรต่าง ๆ เราไม่กลัวไฟไหม้ไป นี่คือประสาทสัมผัส ผมมี
วิธีการที่จะเสนอแนะก็คิด สันนิษฐานความคิดของท่านเจริญทร์ ทอดกษิที่เอ่ยนาม
หมายความว่า ท่านอภิปรายในประเด็นนี้ ในมวดรานี้จะเห็นด้วย ๑, ๒, ๓
ไม่เห็นด้วยสักอย่างใด ต้องให้อภิปรายอย่างนี้ ถ้าอย่างนี้ เขาเข้าใจว่า รัฐสภา
สิ่งให้มีการสื่อ สิ่งให้มีมาดังเวลา ท่านประธานก็เสียดสี ทระผมตอบกราบเรียน
ด้วยความเคารพว่า สมาชิกในรัฐสภาตรงนั้น เห็นว่าทุกกลุ่มอภิปรายเขาจะพูดถึง
มวดรา ๑ ผมสงสัยสักอย่างนี้ ผมไม่เห็นด้วยสักอย่างนี้ มวดรา ๓๐๑ ผมไม่เห็นด้วย
สักอย่างนี้ มันต้องพูดสักอย่างนี้ จึงขอกราบเรียนด้วยความเคารพท่านประธาน
ขออภัยที่ล่วงเกินท่านครับ

ประธานรัฐสภา : เนื่องจากมติของสภามาบอกให้พิจารณาเป็นหมวด
แต่เราที่ถนัดนั้นให้มีการพูดกันไปเรื่อยเรื่อยบ้าง ถ้ามีมติที่ประชุมสภามาบอกว่าให้
อภิปรายทั้งหมดได้ก็ต่างก็คล้อยตามกันเห็น ผมก็ปฏิบัติตามนั้น แล้ววันนี้คุณเจริญทร์
ก็หาหรืออีก แต่ผมเห็นว่ายังมีความเห็นขัดแย้งกันอยู่ ผมก็จะลงไปที่จะหมวดไปสัก
ระยะหนึ่ง แล้วก็จะหาหรือ เรื่องข้างมากสภายุทธศาสตร์อย่างไร ประธานไม่มีสิทธิ
ที่จะไปดำเนินการนอกเหนือจากที่ทั้งนี้ และเสียงของที่ประชุมสภาแล้ว ผม
ขอหาอีกเลยว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าเราควรจะข้ามมาในหมวดที่ ๒ แล้วถ้ามีประเด็น
ในคำปรารภและในหมวดที่ ๑ ก็อภิปรายพอสมควร กรุณาขอด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๒๗๑ คน)

ประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะมีอภิปรายในหมวดคำปรารภ
และหมวดที่ ๑ ครุ่ครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๗ คน)

ประธานรัฐสภา : เดี่ยวขอคะแนน แต่ผมคิดว่าคงไม่ต้องผ่านคะแนน
นายกฯ เดวิด สุพรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตอนนั้น) : ท่าน
ประธานครับ ทั้งยังได้ไม่ได้เป็นแบบนั้น คือต้องอ่านคะแนน

ประธานรัฐสภา : ได้รับ ตัวอย่างนั้นขอคะแนน คะแนนเสียง
เห็นด้วยว่าให้พิจารณาเข้ามาหมวดที่ ๒ แล้วก็ให้มีการพูดถึงถึงค่าปรารภ และ
หมวดที่ ๑ ก็อภิปรายพอสมควร ๓๓๑ คน เห็นด้วยว่าให้มีการพิจารณาค่าปรารภ
และหมวดที่ ๑ อยู่อีก ๗ เสียง เพราะฉะนั้นผมก็จะเริ่มพิจารณาในหมวดที่ ๒
ทางสมาชิกสภาฯ จะมีอะไรชี้แจงหรือแถลงกันที่จะถึงหมวดนี้หรือเปล่า
ถ้าไม่มีจะได้ไปที่สมาชิกเลข เชิญคุณประจักษ์ครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจาก จังหวัดบุรีรัมย์ พรอตความหวังใหม่ ในฐานะที่เป็นสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ ก็กระผมคงอาจจะพูดในวันนี้ได้คงกว่าบ เว้นแต่ที่ท่านประธานด้วยความเคารพว่า เนื่องจากเกิดความขัดแย้งในสิ่งที่ผิดต่าง ๆ วิชาการศึกษาแล้ว ก็ต้องยอมรับและครับ

โดยเฉพาะสิ่งที่มันขัดแย้งในวิชาการศึกษาแล้วสิ่งที่รัฐสภาเอง ก็ค่อนข้างที่จะก็น่าตั้งปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่ปัญหานี้ยังไม่เห็นข้อเท็จจริงที่แสดงความชัดเจนเกินไป สิ่งแรกที่ฟังจากเมื่อเช้านี้ว่า ก็บอกว่าในสภาที่กำลังพูดกันอยู่นี้ เนื่องจาก

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดนเข้ามา ๒๕๐ วัน วันที่และอภิปรายต่อไปให้เป็นการ แก่นต้นสมาชิก สสร. กระผมขอทราบ เว้นแต่ที่ท่านประธานด้วยความเคารพว่า โดยเฉพาะส่วนตัวของผมเองแล้วนั้นครับ ใน ๒๕๐ วัน ที่สมาชิก สสร.

ทำหน้าที่ของตนเองไปนั้น ผมไม่เคยวิพากษ์วิจารณ์ในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมด ผมยอมรับฟังความคิดเห็นทั้งหมดด้วยทุกข้อเท็จจริงทั้งหมดตลอดเวลา และผมขอวันนี้ ที่จะต้องมาพูดให้ถึงแก่นแท้ของปัญหาของมันที่เกิดขึ้น ที่ท่านคิดอย่างไร พวกผม คิดอย่างไร วิจัยหาเห็นปัญหาที่มันเกิดขึ้น วิธีการอย่างไร ไม่ใช่ทำซ้ำ

กฎหมายรัฐธรรมนูญ วิธีการต่างนี้ต้องการให้เกิดความเข้มแข็งในการปฏิบัติ ที่มันจริงเกิดขึ้นได้ และสิ่งที่เกิดขึ้นตรงนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ให้ผลประโยชน์ต่อความ ก็กังวลลงลงไปให้ได้ด้วย ท่านประธานครับ นี่คือเจตนาของผมพวกเราจริง ๆ

พวกเราไม่ต้องกลัวที่จะให้เกิดสิ่งที่เกิดขึ้นนอกสภาเป็นเด็ดขาด เราถือว่าเวที ตรงนี้เป็นเวทีตัดสินใจปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้น นั่นคือพวกเราคิดอย่างนี้ ดังนั้น ตรงนี้จะเสียเวลามากสักเท่าไร เพื่อให้ปัญหาที่เป็นจริง และขณะเดียวกัน สามารถจะชี้แจงด้วยเหตุผลด้วยกันได้ ถ้าผมพูดในสิ่งที่มันถูกต้อง หรือขณะเดียวกัน การปฏิบัติที่ไม่เป็นจริง ผมขอคิดที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของ สสร. ทั้งหมด เช่นอย่างเมื่อวานนี้เอง ผมยกตัวอย่างให้ท่านประธานเห็นอย่างมาตรา ๓

คำว่า เป็นรอง กับคำว่า มาจาก ขวไป ๆ มา ๆ ก็คิดว่าคำนี้คือคำเดียวกัน

(พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร สมาชิกวุฒิสภา ได้ขึ้นและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : มีผู้ประท้วงครับ

พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานครับ

กระผมขอประท้วง ท่านผู้อภิปรายไม่ได้กล่าวในประเด็น เรากำลังพิจารณาหมวดที่ ๓ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ ผมขอท้วงติงได้จนถึงไม่ได้ยินเรื่องหมวด ๓ เลย ขอเรียนว่า คุณอภิปรายประเด็นครับ

ประธานรัฐสภา : ผมขอให้คุณประกิจพยายามสรุปเข้ามา
ในประเด็นน้อยนะครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
ท่านประธานครับ สิ่งที่กระผมพูดทั้งหมดเพื่อต้องการที่จะชี้แจงข้อเท็จจริง
และผมอยู่ในประเด็นครับ เพราะว่าผมตั้งการจะอภิปรายค่าปรารภอยู่แล้ว
ที่ถ้าผมไม่พูดอย่างนี้เสียก่อน

(นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม)
ได้ยินและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : คุณไพจิตประท้วงนะครับ เชิญครับ ชัดทั้งด้วย
ข้อที่เท่าไรครับ

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครพนม พรรคความหวังใหม่ ในนามสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
ผมขอประท้วงท่านประธานในข้อ ๕๓ เรื่องข้อบังคับการประชุมฯ ให้กับผู้
ประเด็น ผมยืนยันว่าท่านสมาชิกที่อภิปรายนี้ อภิปรายค่าปรารภหมวด ๑ และกั
หมวด ๒ ซึ่งเป็นมติที่ได้ลงมติ

ประธานรัฐสภา : ผมก็อนุญาตให้อยู่แล้ว เพียงแต่จะให้ระมัดระวัง
ด้วยน่ะ เนื่องจากมีผู้ได้ประท้วงไว้ เรียงเชิญคุณประกิจต่อครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) : ขอบคุชศรีทันทานประธาน คึงนั้่นสั้่งที่ผมพูดนั้ละครึบ ออย่างเมือเข้านั้ะครึบ นั้คือคำปรารภทันทานประธานครึบ เพราะว่่าประ เ็นของม้นที่สั้่นสุดลงอยู่ เมืออว่นนั้อยู่ทักอกว่่า การที่ไม่วียนไว้นคำปรารภเกียวกัับการใช้กฎหมาย รัฐธรรมนุญนั้เป็นสั้่งที่ผิตพลาคหรือเป็นสั้่งที่เก็นหน้า้ที่ของผู้ใดเก็นคนเจียน เมืออว่นพูดกันออย่างนั้ ที่นั้ทันทานคณะกรรมากการยกว่่างกฎหมาย รัฐธรรมนุญ เก็นไปอั้แจงบอกว่่า ถ้าทาทอย่างนั้เก็นให้เขียนลงไปหรือถ้าไม่วียนออย่างนั้ แสดงว่่ากฎหมาย รัฐธรรมนุญเก็นต่าง ๆ ที่แล้วมา ๑๕ ฉกัเป็นอิมะะทั้งหมตสั นั้คือคำสั้มภาษณ์ แล้วเก็นเรอื่งทังหมตว่่าให้เก็นหน้า้ที่ของสภาม่งนั้เก็นประชาชน ที่จ้ะต้องพิจารณาจ้ะว่กันว่่าจะเอาออย่างไร ทันทานประธานครึบถ้าพูดออย่างนั้ คือการเอาตัวรอดครึบ ซึ่งอื่อเก็นจจิงตรงที่ผมอยากการาเรียบกับทันทานประธาน ผมอื่อว่่าเก็นสาระสั้คัญ ทันทานประธานไปเก็นตุเถอะครึบอั้กัที่ผมอื่ออยู่นั้ คือว่่างรัฐธรรมนุญ ฉกับว่่างว่ นะครึบ ไม่วินอับตัวจ้ะว่ แต่เป็นฉกับว่่างว่ ว่่างรัฐธรรมนุญท่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๑๗ ครึบทันทานประธาน เขาจะเขียน ไว่วัชิตเจนาในขณะทีเ็นอว่่างว่ ค่อสภาม่าจะเขียนไว้เลยนะครึบว่่า ส่วนหนึ่งก็อื่อบอกว่่าที่มาของสภามัคิณญัคิที่แห่งชาติตรงนั้้นมาออย่างไร นอกจากถามว่่าที่มา ตรงนั้้นมาออย่างไร เสริ้งเรียบร็อกแล้วได้ไปค้าเนินการออย่างไร และเป็นอั้กยูคิ ออย่างไร เขาเขียนไว้หรืออังกัรึบ จากนั้เงิงได้เขียนตอไปว่่าเมือได้ทรงมี พระราชว้จารณ์

(นายสั้บแสง พรหมนุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) ได้สั้่นและอ็กม็อกนั้)

นายสั้บแสง พรหมนุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) : ทันทานประธานครึบ ขอประทังว่ครึบ ทันทานประธานครึบ กระผม นายสั้บแสง พรหมนุญ ส.ส. พรรคปราชะอิคิย์ กรุงเทพมหานคร ขอประทังว่ทันทานประธาน เมือสั้กครึนั้เรอื่งมคิว่าให้เบ็นที่หมวด ๒ กระผมเป็นอุกรบอาจารย์ขอการาเรียบ ด้วยความเคารพครึบว่่า เราคั้ต้องเริมที่หมวด ๒ และถ้าจะพาคทังไปหมวด ๑ หรือคั้ปรารวมเก็นที่หลังครึบ แต่จ้ะต้องเริมที่หมวด ๒ ครึบ ขอพรอะคุณครึบ

ประธานรัฐสภา : เมือสั้กครึนั้ครึบ ผมขอทามมคิสั้กนั้ดหนึ่งครึบ เมือสั้กครึเรอมคิว่าให้เริมที่หมวด ๒ ได้ แต่ว่่าน้าหากว่่ายังคิคิใจนเรือ่ง คั้ปรารภและหมวด ๑ ให้พูดได้คัมสมครว ผมอื่บายจะอั้ดตรงนั้สั้กครึท่งหนึ่ง

สำหรับผู้มีอายุ ถ้ายังติดใจหมวด ๑ และคำปราชญ์ที่พูดได้ความสมควร
แต่ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่เราคงจะเข้ามาที่หมวด ๒ คุณประกิจเชิญครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

ท่านประธานครับ อย่างนั้นผมจะพูดหมวด ๒ ๑๐ วินาทีครับ คือ
หมวดที่ ๒ ที่พูดว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่
เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งที่เขียนไว้เพื่อต้องการ
ที่จะให้พระมหากษัตริย์อยู่เหนือกฎหมาย นั่นคือผมพูดหมวด ๒ นะครับ
ท่านประธานครับ ต่อไปผมจะพูดคำปราชญ์หมวดที่ ๑ ครับ

ประธานรัฐสภา : เอาตามสมควรนะครับ เพราะว่า
เรามาอยู่ในหมวด ๒ เอาตามสมควรครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

ท่านประธานครับ ผมอยากกราบเรียนต่อท่านประธานต่อไปครับว่า
ในสิ่งที่กระผมกำลังพูดเนี่ย ในตัวร่างรัฐธรรมนูญจะ เขียนไว้โดยชัดเจน
ให้ชัดเจนใจความทั้งหมดเลยว่า เมื่อได้ทรงมีพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ
โดยถ้อยคำที่กระบวนความแล้ว ทรงมีพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทาน
พระบรมราชานุมัติตามคำแนะนำปณิธานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
และก็จะบอกว่า จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้แทน ให้ใช้แทนธรรมนูญ
การปกครอง ซึ่งได้ให้ตราไว้ ณ วันที่ ตรงนี้วันที่เขาจะจุด ๆ ไว้ และก็
จะใส่เดือน เดือนที่จะจุด ๆ ไว้ พ.ศ. หรือพุทธศักราชเขาก็จะจุด ๆ ไว้
ตั้งแต่ประกาศฉบับนี้เป็นต้นไป และก็สุดท้ายจะเขียนว่าปวงชนชาวไทย อะไ
ก็ว่ากันไปจนจบ ท่านประธานครับ นี่คือปี ๒๕๑๗ ท่านประธานครับ ดูอีกฉบับหนึ่ง
ก็ได้ นี่คือร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๔ ครับท่านประธาน ในคำปราชญ์จะเขียนไว้
เหมือนกันทั้งหมด สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และก็ทำให้เหตุผลทั้งหมดไปครับ จนถึงสุดท้าย
ที่บอกว่านอกจากจะยึดถือพระราชปณิธานอย่างที่ได้พูดถึงอย่างกระผมว่านี่ครับ
แล้วก็ไปจนถึงว่าเมื่อตราเสร็จแล้วเป็นอย่างใด ดังนั้นจึงได้เขียนต่อไปว่า
เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ นี่คือรูปแบบที่ทำมาทั้งหมด
ที่ได้ยึดถือปฏิบัติมาอย่างนี้โดยตลอดครับท่านประธาน และเมื่อวานนี้
ที่ท่านวิญญู เครืองาม ที่ขึ้นมาชี้แจงนี้ ผมขอกราบเรียนต่อท่านประธานว่า

ร ๓/๒๕๔๐ (ศ. ๒)

สมพิศ ๗/๓

นั่นคือรูปแบบที่จะไปเติม เติมก็คือเติมส่วนข้างบน และขณะเดียวกันที่จุดไข่ปลา
เฉพาะวันที่จะประกาศใช้ และขณะเดียวกันจุดไข่ปลาตรงผู้ที่จะสนอง
พระบรมราชโองการ นั่นคือส่วนที่สมบูรณ์ที่สุดจะต้องทำอย่างไรครับ คนที่เติม ๆ
อย่างนั้นแต่ไม่มีสิทธิ์ที่จะเติมข้อความตรงนี้ลงไปครับท่านประธาน ดังนั้นตรงนี้
เมื่อท่านประธานเมื่อวานนี้ชี้แจงว่า เราไม่รู้อนาคตว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญนี้
จะผ่านสภาตรงนี้หรือเรายกยอตรงนี้ หรือว่าจะต้องไปทำประชามติกัน
ท่านประธานครับ เลี่ยงได้ทั้ง ๒ ทางครับ

ชี้แจงต่อพวกเราในสภานิติบัญญัติว่า ถ้าเป็นในเรื่องที่สภาผ่านความเห็นชอบ ก็จะเขียนว่า เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาผ่านความเห็นชอบแล้ว จึงให้ดำเนินการ อย่างนั้น นี่คือการเขียนข้อความนี้ไว้ หรืออีกอันหนึ่งก็เขียนไว้พร้อมกับเราบอกว่า ถ้ากรณีที่สภาไม่ให้ความเห็นชอบ ต้องไปทำประชามติ กับบอกว่าเมื่อประชาชนลงประชามติแล้วมีความเห็นอย่างนั้น ก็ทำได้ครับ นี่คือสิ่งที่ตนเองไม่ได้เขียน แล้วก็พูดปกปิดตนเองว่าตนเองนั้นทำถูกต้องทั้งหมดแล้ว เมื่อวานนี้ท่าน ผอ.เกตุภักดิ์ชยันต์ ต้องขอบคุณญาติที่เอ่ยนาม รับความเจริญสิครับ แล้วเราจะได้ มาแก้วว่า เราจะแก้กฎหมายได้อย่างไร เพราะมาตรา ๒๑๑ ห้ามเราพูด ห้ามเราแก้ นี่คือปัญหา ฉะนั้นผมกราบเรียนต่อท่านประธานตรงนั้นว่า เรื่องนี้เป็นสาระสำคัญของกฎหมายรัฐธรรมนูญว่า กฎหมาย ๒ ฉบับที่ซ้อนกันอยู่ อย่างนั้น อันไหนคือฉบับที่ต้องการที่จะใช้ได้ แล้วถูกต้องที่สุดคืออันไหน ดังนั้นปัญหานี้เป็น ปัญหาใหญ่ครับ ไม่ใช่ว่าจะใช้วิธีการอย่างนี้ เพียงเพื่อต้องการจะให้ผ่านไป โดยฉาบเตี๊ยกกันไม่ได้วิธีฉาบนี้จริงไปทั้งหมด รูปแบบทั้งหมดนี้ถูกต้อง ต้องเป็นอย่างนี้ เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้ว ท่านประธานจะให้ผ่านตรงนี้ไปโดยรวดเร็ว อย่างนั้นผมยังไม่เห็นด้วยกับท่านประธาน แล้วผมขอกราบเรียนกับท่านประธาน ผมจำเป็นต้องพูดปัญหานี้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อต้องการความแจ่มชัด เพื่อต้องการ สิ่งที่ผมแถลงไว้ทั้งหมดจะได้หมดไปจากความรู้สึกของผมเสีย ผมตั้งใจอยู่แล้ว ว่าผมจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่สิ่งที่กระผมจะพูดต่อไปนี้ ต้องแก้ปัญหาให้ ผมให้ได้ ผมแถลงใจตรงไหนต้องตอบให้ผมเข้าใจตรงนั้นให้ได้ ผมจะได้วินิจฉัย ให้ถูกต้องที่สุด ๑๕ วันหลังจากอภิปรายเสร็จเรียบร้อยแล้วผมจะได้วิเคราะหของ ผมให้ดีที่สุด ในการที่จะแก้ปัญหา ตรงนี้ก็เหมือนกันยังเป็นปัญหาอยู่ครับ ดังนั้น พวกเราต้องพิจารณากันให้ถ่องแท้ครับท่านประธาน ขอขอบคุณ

ประธานรัฐสภา : เมื่อกล่าวเสร็จแล้วใหม่ บอกว่าจะขออภิปราย หมดนี้ เชิญครับ ที่พูดเมื่อ

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : ผม พชร ครับ

ประธานรัฐสภา : เดี่ยวผมต้องคำนึงถึงคนที่ยังไม่ได้อภิปรายบ้าง คุณพชรได้อภิปรายบ้างแล้ว

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : กระผมเพียงแต่ ประทับใจเมื่อ

ประธานรัฐสภา : ถ้าอย่างนั้นตอนนี้ทางวุฒิสภา เชิญท่านพชรครับ

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธาน

รัฐสภาที่เคารพ กระผม นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา กระผมขออภิปรายในหมวด ๓ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ ความจริงแล้วการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาทั้ง ๑๕ ฉบับ ๑๕ ปี ที่เราใช้กัน เราไม่เคยมีการแก้ไขในส่วนหมวด ๓ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์เลย ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ทาง สสร. ได้มีการแก้ไข ซึ่งก็เป็นภาระหรืออำนาจหน้าที่ของท่านที่จะร่างแก้ไขโดยตรงนี้ได้ ผมอยากจะกราบเรียนว่าผมตัดสินใจในประเด็นซึ่งมีการแก้ไขในส่วนลงมาตราตามร่างฯ นะครับ มาตรา ๑๕ ว่าด้วยองคมนตรี ก่อนที่จะถึงตรงนั้นผมขออนุญาตที่จะตั้งหลักก่อนว่า องค์มนตรีนั้นเป็นคนที่พระมหากษัตริย์ ตามมาตรา ๑๒ กำหนดไว้ว่าอย่างนี้ พระมหากษัตริย์ทรงเลือก และทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี นี่คือจำนวนของคณะองคมนตรีนะครับ องคมนตรีมีหน้าที่อย่างไร องคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ นี่คือที่ไปที่มาของการมีองคมนตรี แล้วก็อำนาจหน้าที่ของท่าน มาตรา ๑๓ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชพิธีสาส์น มาตรา ๑๖ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง ความจริงแล้วในหลักตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ จะเห็นได้ว่าการมีองคมนตรีนั้นก็หมายถึงว่า จะได้ผู้ทรงคุณวุฒิมาทำหน้าที่ในการที่จะให้คำปรึกษากับองค์พระมหากษัตริย์ -----

ถ้าหากจะมีการแก้ไขตามต้องการ ในมาตรา ๑๒ ของรัฐธรรมนูญฉบับเดิม หรือร่าง มาตรา ๑๔ นี้ไม่มีก็ได้ เพราะว่าอะไร เพราะว่าคนที่จะได้คนที่มีความรู้ในการที่จะให้คำปรึกษากับพระมหากษัตริย์นั้นต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๒ แต่เมื่อมีการแก้ไขหรือมีการใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๒ เดิม หรือในร่าง มาตรา ๑๔ อันใหม่นี้ ก็จะมีคำอธิบายหนึ่งที่เป็นปัญหา ในมาตรา ๑๔ บอกว่าอย่างนี้ครับ กองมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ นั้นก็หมายถึงว่าเอารวมนุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการที่จะเข้ามาเป็นองคมนตรีตามร่างฯ นี้ ความจริงแล้วถ้าจะห้ามทั้งหมดก็ควรจะห้ามเสียทั้งหมด ก็คือว่าไม่ควรที่จะไปเป็นตำแหน่งในองค์กรเอกชนหรืออะไรก็แล้วแต่ หรือว่าในส่วนของประธานกรรมการบริษัทหรืออะไรของเอกชนก็น่าจะใส่ไว้เสียเลย ความจริงแล้วไม่ได้ก็ได้ แต่เมื่อใส่แล้ว ในคำที่ผมอยากจะกราบเรียนตามทาง สสร. มีคำที่ครับ คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในความหมายของท่านนี้หมายความว่าไหน เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐอาจจะไม่ได้เป็นข้าราชการแล้วก็จะจริงอยู่ แต่ว่าบุคคลผู้นั้นอาจจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ยกตัวอย่างราชบัณฑิต หรือกรรมการมูลนิธิฯ ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการนะครับ แล้วถามว่าบุคคล ๒ ท่าน หรือ ๒ ประเภทนี้มีความจำเป็นอย่างไร ซึ่งในการที่จะห้ามไม่ให้มาเป็นองคมนตรี อันนี้เป็นประเด็นซึ่งเป็นข้อสงสัยของกระผม

ประเด็นที่ ๒ ที่ผมอยากจะกราบเรียน สสร. ในความเห็นในการที่ท่านบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ จะมีในส่วนของประเพณีการปกครองของราชอาณาจักรไทยว่า ในเมื่อประเทศไทยเรามีการปกครองในระบอบรัฐสภา ตั้งแต่ ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ประเทศไทยไม่เคยวางรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็น ๒ สภา หรือสภาเดียว แม้ในบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๑๕ ก็ยังบอกว่าในวาระที่สอง ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวาระหนึ่ง นั่นก็คือยอมรับ

ในหลักการว่า รัฐสภาจะต้องไม่ว่าง ถ้าหากไม่มี ๒ สภา อย่างน้อยก็ยังมีเหลือวุฒิสภาอยู่ แต่ตามร่างฯ ของ สสร. ฉบับนี้ จะมีอยู่ในบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๔ ในวรรคสอง ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดตามมาตรา ๓๒๓ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ของมนตรีด้วย และให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่ทำหน้าที่รัฐสภา ตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ และมีให้นำมาตรา ๒๐ วรรคสาม และมาตรา ๒๔ วรรคสามมาใช้บังคับ และให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานเป็นการชั่วคราว ตรงนี้อาจจะมองได้ว่าการทำหน้าที่ของรัฐสภาแห่งนี้ภายหลังจากมีการใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปแล้ว ทำหน้าที่ร่างกฎหมายไม่เสร็จ ตามมาตรา ๓๒๓ ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ก็อาจจะ เป็นได้ว่าการร่างของ สสร. มองเห็นว่ารัฐสภาแห่งนี้ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวุฒิสภา ไม่พยายามที่จะออกกฎหมายลูกเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญภายใน ๒๔๐ วัน นั่นคือการล้มเหลวของทั้ง ๒ สภา แต่ถามว่าการไม่ไว้วางใจในลักษณะนั้นมันมีประเด็นปัญหา ถ้าพูดถึงตรงนี้แล้วมันก็จะ มีประเด็นปัญหาต่อโยงมาถึงมาตรา ๓๒๓ บอกว่า ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จ ในระหว่าง เวลาดังกล่าวจะยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ ตรงนี้เป็นถ้อยคำที่ต้องคิดและจะต้องมีการแก้ไข ถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไป ประเด็นปัญหาอยู่ตรงไหนครับ-----

ประเด็นปัญหาจะโยงไปถึงมาตรา ๑๖๔ ที่บอกว่า ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรี ประเด็นตรงนี้ได้รับคำถามว่าภายหลังจากร่างรัฐธรรมนูญประกาศใช้ไปแล้ว ๓๓๐ วัน คณะรัฐมนตรียังไม่เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเลย แล้วสมมุติว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรีจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้หรือไม่ นี่ประเด็นปัญหาที่ผมอยากจะฝากไว้

แล้วประการที่ ๓ ในการที่มากำหนดไว้ในมาตรา ๑๖๕ ที่กระผมพูดเมื่อสักครู่นี้ ความจริงแล้วการแต่งตั้งประธานองคมนตรีและรองคมนตรีนั้นเป็นพระราชอำนาจของพระองค์ตามมาตรา ๑๒ แต่เหตุไหน สสร. จึงคิดถึงขนาดที่บอกว่า ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่เป็นคณะองคมนตรีและให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่ทำหน้าที่รัฐสภา ในประเด็นข้อคำถามนี้ผมคิดได้ในความหมายของกระผม ซึ่งอาจจะผิดไม่ตรงกับความคิดหรือเจตนารมณ์ของ สสร. ว่าในเมื่อคณะองคมนตรีได้ทำหน้าที่หลักเข้ามาโดยพระราชอำนาจโดยการแต่งตั้งของพระมหากษัตริย์ แล้วเหตุไหนในมาตรา ๑๖๕ ของบทเฉพาะกาลจึงให้เหลือประธานองคมนตรีคนเดียว แล้วทำหน้าที่องคมนตรีด้วย แล้วส่วนองคมนตรีที่เหลือนั้นไปทำหน้าที่ในรัฐสภาชั่วคราวนั้นครับ ถึงแม้จะเป็นการชั่วคราว แต่ถามว่านั่นเป็นการให้พ้นจากตำแหน่งไปดามมาตรา ๑๖ ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แก้ไขแล้ว ดันให้ผลประเด็นปัญหา แล้วการที่จะไปตีแผ่เผยเกิดถึงขนาดบอกว่า กระทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๒๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๓ โดยเฉพาะมาตรา ๓๓ ผมคงจะไม่อ่านข้อความตรงนั้นหรอก เพราะเป็นสิ่งที่ผมสมควรจะอ่าน แต่ผมคิดว่าให้สมาชิกรัฐสภาได้กรุณาอ่านข้อความ แล้วอาจจะเห็นเจตนารมณ์ของ สสร. ว่าทำนดัดไปไกลถึงขนาดนั้น อันนี้แต่ประเด็นคำถามของผมว่า ถ้าผมจะเป็นการตีหรือแย้งกันกับมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ ที่ท่านร่างไว้ตอนแรกหรือเปล่า แล้วมีเวลาสามวันมาเปลี่ยนไว้ในมาตรา ๑๐๕ ตรงนี้ นี่ผมประเด็นคำถามข้อที่ ๓ ผมคงอาจจะให้ตอบให้ได้รับทราบ แล้วประเด็นคำถามทั้งสามจะตั้งลงขอบพระคุณท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณณรงค์เลิศชัย

นายณรงค์เลิศ สุพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ณรงค์เลิศ สุพล ส.ส. ทบมเก่า พรรคกิจสังคม กระผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า ในการพิจารณาว่าร่างรัฐธรรมนูญนั้นความผิดพลาดหลายสิ่งมีในระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่ได้หมายความว่าท่านหนึ่งคิดลวง คนหนึ่งคิดอย่างไม่ตรงกันแล้วต้องมีคนหนึ่งดี คนหนึ่งเลว คงไม่ใช่ะครับ อย่างที่ลงมติที่ผ่านมา

เมื่อสักครู่นี้ ใบประเด็นที่จะผ่านหมวด ๑ ไปหรือเปล่า กระผมทบทวนก็ไม่ได้แปลว่า
ผมผิดแล้วผมจะต้องกลายเป็นคนแล้ว นี่เป็นความคิดหลากหลายในนักศึกษาคณะ
ประชาธิปไตย กระผมเคารพท่านประธานเคารพมติ ผมจะกราบเรียนท่านประธานว่า
ความเห็นของแต่ละบุคคลอาจไม่ตรงกับ เจ้าลักษณะ ๖ คนยลตามสิ่งสอง คำว่าจึงค้น
ให้ผู้คนตั้งเห็นด้วยกับตัวเอง มันไม่ใช่สละทบทวนประชาธิปไตย ผมพูดแต่ไปก็ไม่ได้มุ่งมาด
คาดหวังว่าจะใช้กับสมาชิกทั้งทาง กิยริติเห็นด้วยคล้อยตาม กระผมแสดงความดี
ความเห็นตามประสพการณ์ที่มีด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ไม่ใช่ใส่ตัววิญญูชนแต่พื้นฐานของ
ความเห็นแจ้ง ท่านประธานครับ บอกว่าให้มาอภิปรายหมวด ๓ ก็แล้วแต่ละคนรับ
หมวด ๔ อยู่ในหมวด ๓ หรือไม่ใคร่รู้ เห็นความถ้าหากเป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
ถ้าได้รับอนุมัติคงเรียกว่าบทบัญญัติ เปรียบความว่า คงต้องระมัดระวังตรงคำตรง
อยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ วาดส่ง ผมไม่อ่านนะครับ
ที่กระผมจะอภิปรายต่อไปนี้จะอยู่ในหมวด ๑ แล้วคำปรารภทั้งหมด นี่เป็นเหตุผล
ที่จะโง่ง เป็นการแสดงถึงการกระทำที่จะเว้นการกระทำของผู้คนที่เกี่ยวกับหมวด ๔
คำว่า ละเมิดมิได้ นี่เป็นถึงการกระทำที่แปลว่าทำตรง ๆ หรืออีกอย่างหนึ่งก็คิด
ละเว้น ถ้าหากมาจากว่าหาหรือว่าตั้งข้ออ้างว่าท่าน สสว. กระทำละเมิดมาตรา ๔
ขัดมาตรา ๔ ทำนั้นก็ลงถูกก็มากมายกว่าไม่ได้ทำ ไม่ได้ขัดมาตรา ๔ ก็ยังมีความ
จริงกับที่ต่อสู้ นี่เป็นเหตุผลที่ต้องแสดงหลักฐานทันที กระผมจะไม่บอกว่าละเมิด

แต่ผมจะนำเสนอว่าสิ่งต่อไปนี้เป็นที่รู้สึกรู้ว่า เป็นละเมิดหรือไม่ ต่อการกระทำหรือ
ละเว้นการกระทำ ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อนที่จะลงลึก เข้าไป
ניתให้ผล กระทบพลเรือนว่า ๓๓๖ มาตรา เดียวจะบอกว่าการพิทักษ์สิทธิผู้ต้องหา
ส่วนตึกมีครบ ส่วนตึกมีเหมือนอย่างที่คุณเขาพูด เหมือนอย่างที่เราหลาย ๆ ท่านพูด
ใครที่ต้องยอมรับ แต่เรื่องรัฐธรรมนูญนี้ถ้าเปรียบในร่างกายคนเหมือนสมอง
ส่วนหน้า เสียก็ต้องมีผลกระทบ ส่วนกลางเสียก็ต้องมีผลกระทบ ส่วนหลังเสียก็มี
ผลกระทบ ถ้าหากรู้ว่าส่วนใดเสีย ส่วนใดไม่ตีปล่อยเข้ามาทำไม กฎหมายหลัก
นิติบัญญัติมันมีอยู่ ตกลงแล้วว่ามีสมมุติที่ยุติที่สุดจึงจะอนุมัติใช้บังคับ เพราะมีผลต่อ
การบังคับใช้ต่อคนทั้งประเทศ ท่านประธานครับ กระทบพลเรือนว่า ๓๓๖ มาตรา
ไม่มีหรือครับ เป็นข้อยกเว้น เป็นข้อบทบัญญัติที่จะบอกถึงว่าถ้าหากอนุมัติใช้แล้ว
รัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นอันยกเลิกไปนะ ไม่มีครับท่านประธาน ดูรัฐธรรมนูญ
ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันตั้งแต่มาตรา ๓๑๑ ทวิ ในเรื่องการจัดรัฐธรรมนูญใหม่
ไม่มีหรือครับ ว่าถ้าทำขึ้นใหม่แล้วคงเท่าเดิมละ ท่านประธานครับ ขุดแหง
เห็นกลางเห็นธรรม พลิกนิติบัญญัติมีเอาไว้ ถ้าหากผิดหลงก็แสดงว่าต้องกลับไป
ทำใหม่ มันไม่ใช่เรื่องที่จะตกลงมาแก้ตัวอยู่ตรงนี้ นอกว่าค่าปรารภก็ตามละไว้ก็ตาม
มันไม่มีในเรื่องที่เป็นบทยกเลิก นั้นประเด็นหนึ่ง ท่านประธานครับ กระทบพลเรือน
ท่านประธานว่า ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีข้อที่ไม่เห็นด้วยดังที่จะ
กราบเรียนต่อไปนี้ ประการแรก เริ่มจัดทำก็ผิดกระบวนการ กระบวนการคิดคิด
นั้นหมายความว่ารัฐธรรมนูญที่ก่อกำเนิดมาในสังคมไทยเป็นอย่างไร เริ่มต้นมา
เดิมทีท่านอาจประสงค์ของอธิปไตยที่ว่ากันคืออำนาจของสถาบันกษัตริย์ ต่อมาจึงมาสู่
ประชาชน ไม่ได้ว่าผิดเหตุไหนสุดแล้วแต่ ผมไม่ได้เกิดในปี ๒๔๗๕ แต่สุดท้ายคือ
มาผ่านกระบวนการการทำให้ผ่านวาระของประชาชน ด้านพัฒนาการของ
สังคมไทยเป็นค่านั้น โฉนดกันในคำปรารภจึงไม่มีการกำหนดสถาบันชาติ
ศาสนา พระมหากษัตริย์ เหมือนกับรัฐธรรมนูญที่ปรากฏอยู่ในฉบับที่ ๑๖ ที่ในปัจจุบัน
บอกจะทำให้กระชับ เห็นด้วย ไม่ขัดข้อง ท่านประธาน เพิกถอนเพิ่มอีกสัก ๓ ประโยค
ไม่ได้ทำให้ร่างฯ ฉบับใหม่นี้ไม่ทันสมัยเลยครับ ประโยคที่ว่าด้วยผมจะชี้ให้
ท่านประธานได้เห็น เกริ่นเอาไว้เบื้องต้น ท่านประธานที่เคารพครับ นั่นเป็น
พัฒนาการของสังคมไทยเป็นอย่างนั้น ท่านละเว้นที่จะกำหนดสถาบัน มันตัด
มาตรา ๘ หรือเปล่า แล้วประเด็นที่ ๒ กระบวนการคิดผิดอย่างไร เริ่มต้น
ออกโทรทัศน์จะให้เวลา ๓๐๐ กว่าวัน ผมถามว่าหน้าที่ของ สสร. ต้องไปผ่าน

สี่กมลชน ผ่านโทรทัศน์ ผ่านทีวี ประดาเราหรืออย่างไร ผมไม่เข้าใจ
มันเป็นบาป เป็นเวร เป็นกรรมที่สมไปก่อกับท่านตั้งแต่เมื่อไรกันแน่ ในสภาแห่งนี้
ในสภาผู้แทนราษฎร ในวุฒิสภา ผมมั่นใจว่าคนดีมากแน่นอน แต่คลกขึ้นหัวจ้าวหน้าไว้
ว่าหนึ่งสัปดาห์ออกข่าวรายงานก่อน ท่านประธานครับ ไม่มีหรรอครับว่าดี
ล่าสุดเมื่อคืนนี้กลับไป รายการอัดไว้ก่อนพลอง ส เว็ลงเจาะใจ ท่านประธานครับ
มีผู้คนไปพูด คนที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้งมาแล้ว เป็นรัฐมนตรีแล้ว
ทั้งประธานัน ปัญหาของการเมืองตกเกิดตรงนี้ต้องแก้รัฐธรรมนูญ ใครพูดต้องรู้
ว่าตัวเองพูด อยู่ใน สสร. นี่แหละ ท่านประธานครับ อัดไว้ก่อนแล้วไปออก
เมื่อคืนนี้ ผมโชคดีกลับไปทันได้เห็น นั่นกระบวนการคิดผิด เพราะประธาภิไธย
เขาให้ออมริบเสียงทุกฝ่าย แม้กระทั่งเสียงข้างน้อยก็ต้องอมริบ -----

นี่แปลว่าหลักการในเรื่องการลงมติเอาความหาข้อสรุปในการที่ผู้คนไม่มีความผิด
ตรงกัน ก็ไม่มีที่ฝ่ายที่ชนะมติเป็นฝ่ายถูกเป็นฝ่ายดี ฝ่ายแพ้ผิดแล้ว ไม่ใช่นั่นนั่น
เริ่มต้นกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญออกมาใครไม่เห็นด้วยดีหมด ใครด้าน
รัฐธรรมนูญฝั่ง ใครด้านรัฐธรรมนูญแล้ว นี่มันเกิดอะไรขึ้น ท่านประธานที่เคารพ
นั่นเป็นกระบวนการผิดนัดรับ แต่ผิดก็ผิดแล้ว ในเวลาว่างจะไม่ผิดนัดรับ ที่บอกผิด
เพราะเหตุว่าเพราะร่างด้วยทนายคณะมีคดี กระบวนการเป็นท่านประธานว่า
อย่างในคำปรารภเคยผ่านมาแล้ว ในคำปรารภเปรียบเทียบกับเห็นของปี ๒๕๓๕
แก้ไขหลายครั้งที่ใช้กันในปัจจุบัน มี ๘ ก่อน ก่อนปี ๘ เห็นถึงเรื่องมี ๓ ประโยค
เท่านั้นละครับ สกลญายาทท่านประธานท่าน ประธานคงจะร่วมกันของประธาน
สวทภทในคราวสำรวจรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติ พกภัยรักษาศาสนาให้สถิตสถาพร
เกิดทุนพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นมิ่งขวัญของประชาชน ไม่ช้าหรือช้า
ถ้าหากเห็นชัดนักที่ ถ้ากระดากบ้างหนึ่งไม่ถึงบรรทัด สันหนึ่งก็ไม่เกิน ๓ บรรทัด
ท่านประธานครับ ข้อความที่พูดได้ขึ้นละครับ ข้อความอย่างนี้อยู่ในร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่ในคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญของ สสร. ไม่มีหรือครับ ผมถามว่า
ถ้าเขียนเป็นอะไรใหม่ เป็นครับ ไม่เห็นแล้วเป็นอะไรใหม่ เห็น ถ้าเขียนขึ้น
ถ้าหากเห็นแล้วกับในร่างรัฐธรรมนูญว่ากระบวนการคิดถูก ถูกที่รัฐธรรมนูญของ
ประเทศไทยควรจะเขียนออกมาอย่างไร ถูกเพราะเหตุว่ารู้ว่าการพัฒนาการของสังคม
เป็นอย่างไร ของเขามาแบบไหนเดินมาอย่างไร สดดีเราจะรู้ว่าเราควรจะ
ร่างรัฐธรรมนูญอย่างไรในปัจจุบัน แล้วเราต้องรู้จุดหมายปลายทางของรัฐธรรมนูญ
เราว่าจะเขียนอย่างไร นี่เป็นความสำคัญของคำปรารภ มีสภาพเป็นกฎหมาย
ท่านประธาน ถ้าไม่เขียนอย่างนั้นแสดงว่าไม่รู้พัฒนาการ ไม่รู้ที่จะกล่าวถึงพัฒนาการ
ของระบบประชาธิปไตยของเรา แล้วไม่รู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นการเคารพพบปะ เกิดคุณ
สมว่าเป็นการละเว้น ใครจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับมาตรา ๘ ขัดแย้งไหม ผิดดูแลเอง
แต่ผมว่าละเว้น แต่มันจะมีมาตรา ๘ หรือเปล่า ผมไม่ตอบ ถ้าตอบผมจะเก็บไว้ในใจ
ผมไม่ไปตรงกับคนอื่น ท่านประธาน นอกจากนั้นกระผมขอเรียนว่าพอเราพูดถึง
รัฐธรรมนูญไม่มีบทกเล็กรัฐธรรมนูญบทกเล็ก นั่นแหละคือบทกเล็กที่
หนึ่งโยกเก้าอี้ที่นั่ง ท่านประธาน สสร. รับหมับเข้าไปเลยครับ บอกว่ามาตรา ๖
อย่างไร ใครอ่านก็รู้ครับ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด กฎระเบียบข้อบังคับใช้ไม่ได้ ใครก็รู้
แต่มันไม่เป็นบทกเล็กรัฐธรรมนูญละครับ นี่ถ้าถ้ามองก่อนแรก พอมีท่านสมาชิก
ผมไม่เอื้อที่ไปพาไปพาตาม พอมีท่านสมาชิกรัฐสภาพูดว่ารัฐธรรมนูญนี้ไม่มีบทกเล็ก
ท่านก็มาเรียกเขาเลขว่ามาตรา ๖ นั่นอย่างไร พอที่เสร็จหนึ่งลง สักคนหนึ่งเข้ามา

อีกท่านหนึ่งเข้ามา บอกว่าอย่างไรครับท่านประธาน บอกไม่ให้พรรคพวกตั้งจุดไว้ไปลา
ยต่างไร บอกว่ายังไม่ได้เขียน สมมติเขียนว่าค่าปรามรถ เป็นกฎหมาย ก็เห็นหลัง
ไม่ได้พรรคพวกครับ ตามจาวัดประเพณีหลักนิติบัญญัติวันเวลาไว้ วันเวลาที่ทรงลง
พระปรมาภิไธยได้ แต่ในข้อความอย่างนี้ ถ้าหากจะเขียนข้อความไว้ว่าให้ยกเลิก
รัฐธรรมนูญที่ใช้กันในปัจจุบัน เมื่อรัฐธรรมนูญนั้นยังผลบังคับใช้-----

ถ้าเนื้อความอย่างนี้ไม่ได้หกรอกครับ ท่านประธานครับ เรายกตัวอย่างในการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญสมัยที่ผมมาเป็นผู้แทนราษฎร ผมเคยเข้ามารอบหนึ่งเมื่อปี ๒๕๓๕
อยู่ถึงปี ๒๕๓๗ ปี ๒๕๓๘ แล้วก็เว้นวรรค แล้วก็กลับมาใหม่ ตอนนั้นเป็นกรรมาธิการ
ร่างรัฐธรรมนูญ ยกเลิกตั้งแต่หมวดมาตรา ๒๔ ขึ้นไป ในกฎหมายก็ได้เขียน
เอาไว้ว่า ให้ยกมาตราที่เท่าไรกระผมจำไม่ได้ แต่ว่าให้มีผลเป็นการยกเลิก
ไหนเขาไม่เว้นว่างจุดไข่ปลาเอาไว้ล่ะครับ ถ้าบอกว่าไปเติมใหม่ที่หลังได้
เพราะมันเป็นเนื้อความของกฎหมาย บ้านเมืองเราเป็นกฎหมายลายลักษณ์
อักษร จะใช้จารีตประเพณีไปเขา คิดเตาเอา คิดอ่านเอา มันเป็นเรื่องที่ไม่มี
ข้อกฎหมาย นี่จะบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรบอกว่าไปคิดเอาเติมที่หลัง มาตรา ๒๑๑
ปีแรก เขาไม่ให้แก้ รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ปีแรก
เขาไม่ให้แก้ ไม่ให้เพิ่ม แต่ว่าถ้าถามกันว่าเติมวันที่ได้ไหม ถ้าไม่สามารถ
เติมได้ก่อน ต้องเติมได้เป็นจารีตประเพณี แต่ว่าไม่มีจารีตประเพณีว่าให้ไป
เติมเนื้อความที่ยังไม่ได้เติมที่เป็นเนื้อหาสาระ มี ๒ คน สสร. พุดวันเตี้ยวกัน
เวลาไล่เลี่ยกัน ไม่เหมือนกันหรอกครับ ต่อมาถึงมีการจูน (Tune) ความถี่
เข้าหากัน สนใจความคิดเห็นเห็นด้วยคล้ายคลึงตามไปทางเดียวกันสัปดาห์ ๖
สงสัย ผมสงสัย สงสัยเรื่องนี้ไม่ได้ร่วมกันคิดมาก่อน ไม่มีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้น
ในการประชุมของ สสร. พอพูดถึงเรื่องนี้บอกว่าพวกผมเห็นแล้วละครับ เห็นแล้วครับ
แต่ไม่เขียนครับ เพราะยังไม่ผ่านกระบวนการครับ ผมก็เรียนกฎหมาย ท่านก็
เขียน คนอธิบยจบดอกเตอร์ จบดอกเตอร์ก็จริงแต่เขียนหลังผมก็หนึ่ง สดวาม
เดียวกันแหละครับ ความคิดของนักกฎหมายประชาชนเห็นอย่างนี้ ผมคิดอย่าง
ตรงไปตรงมาใช้สามัญสำนึกคิด ผมไม่มีเหลี่ยมไม่มีคูหกรอกครับ ผมขอเรียน
ท่านประธานว่าผมเติมไม่ได้นี่ละครับ สรุปแล้วคำพูด ๒ คำนี้ใครผิดใครถูก
เป็นเรื่องที่สังคมจะต้องพิจารณา เป็นเรื่องที่ผู้คนจะต้องฟังระวังสังวรเอาไว้
ทั้งหลายทั้งปวงที่ผมบรรยายมา อธิบายมาเป็นเหตุผลของมาตรา ๘ สิ่งเหล่านี้
ก้าวล่วง สิ่งเหล่านี้ละเมิดมาตรา ๘ หรือไม่ ผิดขัดร่างฯ ตามมาตรา ๘ หรือไม่
ขอให้ท่านคิดตรึกตรองดูเอาเอง แล้วอย่าลุกขึ้นมาตอบผมนะครับว่าผมไม่ได้พูด
ผมไม่ได้อ้าง เทมมีนะครับ ผมขอเรียนท่านประธานว่าผมแสดงความห่วงใย
ไม่ใช่ว่าผมไม่ยกาปปฏิรูปการเมือง ผมคิด ผมอยากได้เหมือนอย่างที่คุณมุ่งหวัง
ผมประสงค์เหมือนอย่างที่คุณต้องการ ผมเป็นคนไทย ผมรักบ้านรักเมือง
ไม่น้อยไปกว่าพวกท่านหกรอกครับ ไม่น้อยกว่า สสร. เราเกิดมามันก็เหมือน

ไปไม้แหละครั้น เดี่ยวก่อนเดี้ยวแก่เพลงแห่งวังโวย ไม้มีใครอยู่ค้าฟ้า
 คนพูดอยู่นี้จะกลับมาเป็นผู้แทนฯ อีกสักกี่คนเราไม่รู้ จะมีโอกาสได้นั่ง
 ตำแหน่งรัฐมนตรีที่ท่านไม่ทราบ เราไม่ได้หวังกันอำนาจไว้ให้ตัวเอง
 เราไม่ได้คิดอย่างนั้น.....

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีหลายอย่างที่เราสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ผมจะชี้ให้ดูในมาตรา ๒๒๙ บรรทัดสอง เปิดดูเอาเองนะครับ เรื่องบ้านาญยังมีช่องว่าง แต่เราเข้าไปทำไม เรามองเห็นปัญหามันจะเกิด เรามองเห็นถึงความพิกลพิการ ถึงจะมีผู้คนผลักดันให้เราทำ เราคงทำไม่ได้ เราไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง เราทำเพื่อบ้านเมือง ผมขอกราบเรียนท่านประธานครับ ผ่านไปหา สสร. นะครับ คนเราเราจะทำกฎหมายนี้ ต้องให้ดีที่สุด ต้องอยู่ในพื้นฐานของความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้ ต้องทำด้วยเจตนาดี ผมขอเรียนท่านประธานอีกนิดหนึ่งครับ ความจริงเป็นตังผืนมีน้อยมาก ไม่สามารถทำความจริงให้เหมือนกับผืนได้หมดทุกอย่าง ท่านคิด หรือท่านผืนมันจึงพลาด มันจึงบกพร่อง มันจึงไม่สมบูรณ์ ผมฝากกราบเรียนท่านประธาน ผ่านไปยังญาติพี่น้องประชาชนขอให้ฟังตรikirตรอง ขอให้ฟังท่านสมาชิกอภิปรายทั้ง ๒ ด้าน ๒ ฝั่ง ๒ ฝ่าย เราเป็นเหรียญอีกข้างหนึ่ง เป็นเหตุผลอีกข้างหนึ่งที่นำเสนอภายหลังจากที่ สสร. เสนอผ่านสัอมมา ๒๐๐ กว่าวัน ท่านประธานครับ เวลาให้พวกเราให้มาก ๆ หน่อย อย่างเพิ่งรวบรัด ผมขอกราบเรียนท่านประธานเท่านี้ละครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ท่านประธาน สสร. จะขอชี้แจงเชิญครับ

นายอุทัย พิมพ์ใจชน (ประธานสภาสร้างรัฐธรรมนูญ) : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่าน กระผมมีความจำเป็นจะขอชี้แจงนิดเดียวละครับ เนื่องจากว่าท่านสมาชิกรัฐสภาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดขอนแก่น ได้พูดพาดพิงถึง สสร. ในลักษณะที่ว่าได้ไปออกทางโทรทัศน์ ไปออกทางสาธารณะ ตั้งกอง ๒๐๐ กว่าวัน ไปด่าว่าผู้แทนราษฎรหรือนักการเมือง กระผมขอกราบเรียนว่าไม่ใช่เป็นเจตนาของสภาสร้างรัฐธรรมนูญที่จะไปทำอย่างนั้น แต่เนื่องจากว่าเป็นความจำเป็นในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ให้เราไปฟังความคิดเห็นของประชาชนในการร่างรัฐธรรมนูญ และทั้งเอื้อมร่างรัฐธรรมนูญที่เราจัดทำนี้มีส่วนมาเกี่ยวข้องกับทางรัฐสภา ทางผู้แทนราษฎร ทางรัฐบาล แม้แต่ประชาชนที่มาใช้สิทธิในทางการเมืองก็เกี่ยวข้องด้วย จากการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นความจำเป็นที่เราจะต้องไปฟังประชาชน ก็ไปตามเขาดู ไปฟังเขาว่า แล้วสิ่งที่ถามเขาอยู่ ก็คือเอาเหตุผลข้อเท็จจริงในทางการเมือง ทางปฏิบัติ ทางการเมืองที่สังคมบ้านเราได้ทำกันอยู่เนี่ยว่ามันเป็นอย่างไร มีอย่างไร เป็นอย่างนี้ใช่ไหม เราพอจะจะแก้ไขไหม อย่างนี้เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ว่าจะเป็นการ

ที่เขาตกลงใจว่ารัฐมนตรีเข้ามาบริหารบ้านเมืองแล้วมีลักษณะถอนทุน มาตราการต่าง ๆ ที่เราจะต้องถามประชาชน สิ่งเหล่านี้จึงจะได้รับชื้อตอบสนอง แล้วเราก็ประมวลมาเป็นข้อเขียนในรัฐธรรมนูญ ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพครับ สิ่งเหล่านี้จะครับ ไม่ใช่เป็นเรื่องเจตนาจะไปทับถมหรือไปตั้งกองว่ากล่าวค่าว่านักการเมือง แต่เป็นในเนื้องาน มันเป็นความจำเป็นที่จะต้องถามต้องพูดถึงกัน แต่ถ้าจะไปกระทบกระเทือนท่านใด ทางสภา สสร. ก็ขอยกไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า ไม่ได้มีเจตนาแต่ประการใดนะครับ กระผมก็ขอชี้แจงเรื่อง สสร. แต่เพียงเท่านี้

ประการที่ ๒ ที่ขอเพิ่มเติมหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องคำปรารภที่มีปัญหาจุดไข่ปลานั้นนะครับ ทาง สสร. ได้พูดกันแล้วว่า เรื่องนี้เมื่อวานนี้พูดกันยาวแล้วก็ชัดเจนทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว ส่วนที่ใครยังติดใจอยู่ก็ขอให้คิดใจต่อไป ส่วนที่ใครยังไม่คิดใจจะครับ ก็คงจะกำหนดในใจแล้วว่าควรจะมีความเห็นในทางใด กระผมกราบเรียนที่หาตึงถึงกระผม ในการชี้แจงกระผมได้เรียนแล้วว่าเรื่องจุดไข่ปลานี้ครับ กระผมขอเรียนว่าท่านอาจารย์ทองได้ชี้แจงเป็นชัดเจนอยู่แล้ว แต่ถ้ายังจะเป็นห่วงนี่นะครับ กระผมก็บอกว่าย่างไรรัฐธรรมนูญฉบับหลังก็มีมาตรา ๖ อยู่ ก็พอที่จะเป็นหลักประกันเรื่องที่ว่าจะไม่มีความ รัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับใช้ซ้อนกันแน่ เพราะกฎหมายในประเทศเรานี้ครับ คำว่า กฎหมายสูงสุดสูงสุด มันต้องมีสุดอยู่ชั้นหนึ่ง มันจะสุด ๒ อันไม่ได้ ถ้ามันสุด ๒ อัน หลักกฎหมายทั่วไปก็มีอยู่ ก็อย่างที่ท่านก็เห็นกฎหมาย กระผมก็จะไม่อธิบายนะครับ เพราะว่า จะเป็นการใช้เวลาของสภานในเรื่องเท่า -----

ผมขออนุญาตเรื่องใหม่ที่สุดถึง คือเรื่องพระมหากษัตริย์ หม่อมพระมหากษัตริย์ ที่ท่านสมาชิกสภาฯ พชร ยุติธรรมดำรง ได้พูดค้างไว้ และสมาชิกเห็นได้ชัด เรื่องอื่นต่อไป ผมเกรงว่าถ้าหากว่าทาง สสร. ไม่มีแรงจูงใจเรื่องนี้ครับ อาจจะทำความเข้าใจไว้ว่าหรือพลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องเจตนาดีของ สภาฯ สสร. ที่เขียนตรงนั้นมาก็ได้ ขออนุญาตท่านประธานให้ดูทรงทองได้ที่แรง เรื่องหม่อมพระมหากษัตริย์ด้วยครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ

ประธานรัฐสภา : เดียวครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
นิดเดียวครับ นิดเดียวจริง ๆ ครับ ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เอากล่าวสั้น ๆ ครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ณรงค์เลิศ สุรพล ส.ส. ทอนแก่น นะครับ กระผมเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับ ว่าที่ท่านจะอภิปรายอย่างไร ผมขอยืนยันอีกครั้งที่ว่า ในคำปรารภของปี ๒๕๓๘ ทั้ง ๗ มีเห็นให้ยกเลิก รัฐธรรมนูญที่ใช้กันนะครับ ที่ใช้อยู่ในขณะนั้น แต่คราวนั้นมันไม่มีนะครับ คราวนี้ไม่มี แล้วเป็นเหตุความที่ปรากฏอยู่ในตอนที่ ๗ ตอนที่ ๗ ว่าให้มีผลเป็นการยกเลิก รัฐธรรมนูญในรัฐธรรมนูญที่ใช้กันในขณะนั้นครับ แล้วผมขอเรียนว่าปัจจุบันนี้ ไม่มี ผมยืนยันว่าสิ่งที่ผมพูดมันมีข้อมูลที่เป็นที่มา กรรมาเป็นเครื่องที่เจตนาครับ ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนูญ) :
กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ชงทอง จันทรางศุ ในฐานะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนูญที่ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง ขออนุญาตประธานที่ประชุม แห่งนี้ กราบเรียนที่แจ้งตอบข้อซักถามของทั้งสมาชิกผู้ทรงเกียรติในประเด็น บทมาตราต่าง ๆ ในหมวด ๓ ที่ว่าด้วยเรื่องพระมหากษัตริย์

ประเด็นแรกกลับมาที่คำถามว่าด้วยเรื่องของบทบัญญัติในมาตรา ๑๘ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวเนื่องกับองคมนตรี ก่อนอื่นขอประทานกราบเรียน ต่อที่ประชุมแห่งนี้ครับว่า การพิจารณาบทร่างฯ บทบัญญัติในหมวด ๓ ซึ่งเป็น

หมวดพระมหากษัตริย์นั้น โดยหลักการ โดยสาระสำคัญแล้ว สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้เดินตามประเพณีการปกครองที่ได้เคยมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ โดยครบถ้วนแทบจะยกมาทุกถ้อยกระทงความ มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาในมาตรา ๑๘ นี้เพิ่มเติมขึ้นให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าหากว่าที่ประชุมนี้จะได้พิจารณาพิจารณาเทียบเคียงกันกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ที่ให้กึ่งในปัจจุบัน มาตรา ๑๒ กับปัจจุบันนั้น ก็มีข้อความบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันว่า ลงความเห็นต้องไม่เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และดั่งไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ นี้ เป็นบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๓ ปัจจุบัน แต่ว่ามีส่วนที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยเรื่ององค์การตรวจสอบต่าง ๆ ขึ้นในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญในส่วนท้าย ๆ ที่สภาแห่งนี้จะได้กรุณาพิจารณาต่อไป เพราะฉะนั้นก็มีความจำเป็นอยู่เอง เพื่อให้เป็นไปในหลักการสำคัญคือ เพื่อไม่ให้มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ขัดแย้งหรือขัดขวางกัน จัดตั้งกันระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นที่ปรึกษาในองค์พระมหากษัตริย์กับการปฏิบัติหน้าที่ในทางบริหารที่จะให้คนให้โทษกับผู้อื่นได้ ก็จำเป็นที่จะต้องเติมบทบัญญัติในส่วนนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่นเติมส่วนที่ว่าด้วยเรื่องกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เหล่านี้เป็นต้น

ส่วนประเด็นคำถามของท่านสมาชิกที่เคารพ เกี่ยวกับเรื่องเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ส่วนนี้ก็เป็นเรื่องที่เพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์เช่นเดียวกัน คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นั้นมีความหมายอยู่ใน ๓ นัย ความหมายในนัยที่ ๑ ซึ่งเป็นความมุ่งหวังในทางที่ได้มีการเติมบทบัญญัติในส่วนนี้ คือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่มีการปฏิบัติหน้าที่ในทางด้านการบริหารสามารถให้คนให้โทษในการปฏิบัติราชการได้ เป็นต้นว่าปฏิบัติหน้าที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือว่าหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่มีการจัดตั้งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ดั่งไม่ได้มีความหมายกว้างไกลไปจนกระทั่งถึงฐานะที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งไม่สามารถให้คนให้โทษกับผู้อื่นผู้ใดได้ เช่น

การปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกราชบัณฑิตยสถาน ตรงนั้นคงไม่คู่กับความหมาย
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตรงนี้ ความมุ่งหวังบนบัญญัติ มาตรา ๑๘ ตรงนี้
เพื่อหาความชัดเจนของที่ประชุมกันที่สหประชาชาติว่า เดิมทีนั้นเพื่อมี
ความมุ่งหวังที่จะไม่ให้มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ขัดหรือขัดแย้งกันระหว่าง
การปฏิบัติหน้าที่ของมนตรี กับการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีผลกระทบในทางบริหาร

ส่วนคำถามข้อที่ ๒ ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่ปรารภ

ที่ถามไปยังไปถึงบทบัญญัติในบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๔ ซึ่งเป็นกรณีเฉพาะ
ที่สภาว่างรัฐธรรมนูญได้เขียนบทบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ได้มีการประกาศใช้
รัฐธรรมนูญที่กำลังพิจารณาอยู่นั้นแล้ว สมมติว่าหากเป็นกรณีเช่นนั้น
และรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่สามารถที่จะพิจารณา
จัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับที่มีความสำคัญ คือกฎหมายเลือกตั้ง
กฎหมายพรรคการเมือง แล้วก็กฎหมายว่าด้วยเครื่องคณะกรรมาธิการเลือกตั้งได้
เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวัน-----

โคบตบบัญญัติแห่งมาตรา ๓๒๓ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล ว่าด้วยเรื่องกำหนดระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวันครั้งนี้ ถ้าทำไม่เสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวัน ผลที่เกิดขึ้นก็คือสภาผู้แทนราษฎรที่ดี วุฒิสภาก็ดีนั้น ถูกยุบเลิกไป โคบตบบัญญัติแห่งบทเฉพาะกาลที่ว่านั้น เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เฉพาะกาล อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ด้วยความที่ دستورการจะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความสมบูรณ์แล้วก็ไม่ใช่อะไรที่ง่าย ๆ ช่วงว่างในการปฏิบัติ หากมีการผิดจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้น ในกรณีเช่นนี้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเขียนบทบัญญัติในมาตรา ๓๒๔ ที่จะกำหนดกรณีว่า หากว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญว่าว่า ในระหว่างนี้ ในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวเนื่องกับกรณีเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการในพระราชสำนักและสถาบันพระมหากษัตริย์ที่จะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ โดยที่มีองค์กรที่เรียกว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบก็ดี รัฐสภารับทราบก็ดี ในเมื่อรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภายกเลิกไปแล้ว และเป็นช่วงระยะเวลาอันจำกัด ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสภาใหม่ขึ้นมา ในช่วงเวลาที่ในระหว่างครั้งนี้ หากมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ เท่านั้นละครับ องค์มนตรีจึงจะมาทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบหรือการให้ความเห็นชอบ คงไม่ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องทางการเมืองอื่นใด ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมาย ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศสงคราม ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบกรณีอื่น จำกัดแค่เฉพาะที่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการในพระราชสำนักและสถาบันพระมหากษัตริย์เท่านั้น ที่เขียนตั้งนี้ก็เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย หากมีความจำเป็นจะต้องใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องนี้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าสมการว่ารัฐธรรมนูญมีความมุ่งหวังจะให้เกิดกรณีต่าง ๆ เหล่านั้นขึ้น ที่เขียนไว้เพื่อป้องกันความบกพร่องในเรื่องของการเขียนถ้อยคำบทบัญญัติของกฎหมาย และเกิดความสมบูรณ์ในการบัญญัติกฎหมายเท่านั้น ขออนุญาตประทานกราบเรียนว่า วิตุลประสงค์ของบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๒๔ นั้น ไม่ได้มุ่งหมายที่จะให้องค์มนตรีไปทำหน้าที่ในการทางการเมือง ในหน้าที่ของรัฐสภาทั่วไปเป็นเฉพาะกรณี รับทราบหรือให้ความเห็นชอบตามบทบัญญัติใน ๔ มาตรา ซึ่งอยู่ในหมวดพระมหากษัตริย์ดังที่ได้กราบเรียนต่อสภาแห่งนี้ครับ

ประธานรัฐสภา : ครับ มีผู้ยกมือหลายท่านนะครับ แต่ว่าข้อบังคับ
ต้องคำนึงถึงคนที่ยังไม่ได้อภิปรายอยู่ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นผมก็คงจะต้อง
ชี้ผู้ที่ยังไม่ได้อภิปรายบ้างนะครับ

นายสุเทพ ตีบุญมี ฅ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ ผมจำเป็นต้องปรึกษาและครับ ผมขอความกรุณามั่นเกี่ยวกับ
เรื่องที่ท่านพูดนี้ด้วยครับ

ประธานรัฐสภา : ครับ

นายสุเทพ ตีบุญมี ฅ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
คือกระผมอยากเรียนปรึกษาท่านนะครับ ท่านต้องการที่จะทำให้การอภิปราย
ในสภานี้เป็นไปด้วยความยุติธรรม กระผมไม่ทราบว่าท่านรู้จักชื่อสมาชิกรัฐสภานี้
หมดทุกท่านหรือเปล่า อย่างเช่นนะครับ บางท่านเป็นผู้แทนราษฎรใหม่ บางท่าน
เป็นวุฒิสมาชิกซึ่งท่านอาจจะไม่รู้จักชื่อ กระผมอยากเรียนถามว่าเจ้าหน้าที่เขาได้
จัดหนังสือ มีไหมครับ

ประธานรัฐสภา : มีครับ แล้วเจ้าหน้าที่ก็จะมีรายชื่อขึ้นที่
เครื่องคอมพิวเตอร์ที่หน้าผมด้วยครับ

นายสุเทพ ตีบุญมี ฅ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
เพราะกระผมสังเกตดู สมมุติว่าท่านจะชี้ ๆ แต่บังเอิญท่านนึกชื่อไม่ออก ท่านเลย
เปลี่ยนไปเลยครับ กระผมสังเกตดูนะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้ผมขอความกรุณาครับ
ขอบพระคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : ครับ คืออย่างนี้ครับ ๑. ต้องเป็นไปตาม
ข้อบังคับก็คือว่า คนที่ยังไม่อภิปราย ในประการที่ ๒ ผมจะต้องสลับกันทั้ง
ระหว่างวุฒิสมาชิกกับ ส.ส. ส่วน ส.ส. นั้นก็ต้องสลับระหว่างพรรคบ้าง
คือเพื่อให้เกิดการได้อภิปรายกันอย่างทั่วถึง ถ้าท่านทำหน้าที่แทนผมตอนนี้ท่านก็จะ
รู้สึกหนักใจ ความจริงผมอยากจะทำให้ทุกท่านอภิปราย แต่ว่าเมื่ออยู่ตรงนี้เห็นหมดครับ
ใครยกมืออะไร แต่ผมก็ต้องคำนึงถึงความเกรงใจแล้วก็สัดส่วนอะไรต่าง ๆ
หลายประการด้วยกันครับ ต้องขอภัย เชิญท่านวุฒิสมาชิก วิจิตร ศรีสอ้าน ครับ

นายวิจิตร ศรีสอ้าน สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
วิจิตร ศรีสอ้าน สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ในหมวด ๒ เรื่องที่
ได้อภิปรายกันไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามขององคมนตรี ตามมาตรา ๑๔ นั้น

กระผมเห็นด้วยว่า การที่ สสร. ได้พยายามที่จะเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ เพิ่ม เพื่อให้ครบถ้วน แต่ประเด็นปัญหานั้นไปมีในเรื่องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งตามที่ผู้แทน สสร. ชี้แจงกระผมเห็นด้วยว่าไม่น่าจะรวมหมายถึงผู้ที่เป็นการรวมการในคณะกรรมการต่าง ๆ แต่เนื่องจากว่าในรัฐธรรมนูญไม่มีนิยามศัพท์ตัวนี้ แล้วเมื่อไปดูพระราชบัญญัติอื่น ๆ ก็มีพระราชบัญญัติหลายฉบับที่ไปนิยามว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐนี้ รวมความไปถึงคณะกรรมการด้วย และถ้าเป็นเช่นนั้น ก็จะไปกระทบต่อสถานภาพขององค์กรซึ่งบางท่านที่อยู่ในคณะกรรมการซึ่งถูกต้องตามกฎหมายเดิม ตามรัฐธรรมนูญเดิมจริง ๆ แล้วตรงนี้ที่ปัญหาจะไม่มี ถ้าหากว่าเอาคำ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นี้ไปใส่ต่อจาก ข้าราชการ แล้วก็กำกับไว้ว่า ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ก็จะได้ตามเจตนารมณ์ แต่เพื่อมาเขียนต่อท้ายจากพนักงานรัฐวิสาหกิจ แล้วก็ใส่ชื่อนี้ไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ แต่จะไปอยู่ในนิยามของพระราชบัญญัติต่าง ๆ ก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาได้ อันนี้เป็นประเด็นที่ ๑ ที่คิดว่าควรมีการมีบัญญัติจำเป็น แต่บัญญัติอย่างไรถึงจะได้ตามเจตนารมณ์ที่ว่าน่าจะหมายถึง เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เท่านั้น ไม่เกินความไปถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในคณะกรรมการของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ

ในประเด็นที่ ๒ มาตรา ๑๒ เจตนารมณ์ที่จะบัญญัติให้ครบถ้วนนั้นดี เพราะรัฐธรรมนูญเดิมก็บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ ก็มีข้อสงสัยว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นนี้จะอยู่ในข่ายที่ต้องห้ามด้วยหรือไม่ เพราะไม่ได้เขียนไว้ในนี้ เพราะว่าเขียนคนอื่นซึ่งฐานะก็คล้าย ๆ กับสภาท้องถิ่นในลักษณะที่ไม่อยากจะทำให้ผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง ผู้ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการเมืองเข้ามาทำหน้าที่ กระผมก็ขอฝากประเด็นอันนี้ไว้เพื่อถ้าจะบัญญัติต้องสมบูรณ์สื่อความความเจตนารมณ์ก็น่าจะต้องมีการพิจารณา ถ้าจะมีการปรุงแต่งกันได้ในภายหลัง

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านสุรินทร์ พิศสุวรรณ ครับ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพครับ กระผม สุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะสมาชิกรัฐสภาครับ ท่านประธานที่เคารพครับ หมวด ๒ นี้จริง ๆ แล้วเป็นหมวดที่ล่อมาจากรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉบับพุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งถ้าดูอย่างผิวเผินแล้วไม่น่าจะมีประเด็นปัญหาอะไรที่ฟังจะ เป็นปัญหาขึ้นมาได้ และทางฝ่าย สสร. ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องอธิบายชี้แจงอะไรมากนัก แต่ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมอยากจะกราบเรียน

ท่านประธานว่า เมื่อมีการเริ่มต้นใหม่ เมื่อมีโอกาสที่จะมาพิจารณาดูกันอย่างรอบคอบ เมื่อจำเป็นที่จะต้องเขียนกันขึ้นมาใหม่เพื่อเสนอให้พิจารณากันในที่นี้ กระผมเข้าใจว่าความรอบคอบเป็นสิ่งที่พวกเราควรจะต้องยึดหลักถือมั่นไว้ให้ดีที่สุด ประเด็นที่กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่าน สสร. ก็คือ ประเด็นในมาตรา ๑๔ ครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรคสุดท้าย มาตรานี้กำหนดให้องค์มนตรีต้องมีคุณสมบัติ กระผมเข้าใจว่าหัวใจของมาตราที่คือ ไม่ต้องการให้ไปเกี่ยวข้องกับองค์กรกับสถาบัน กับหน่วยงานใด ๆ ซึ่งอาจจะมีความหมายไปพัวพันเกี่ยวข้องกับประเด็นความขัดแย้ง ในช่วงสุดท้ายของมาตราที่กำหนดเอาไว้ว่า ต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ ประเด็นที่กระผมอยากจะกราบเรียนผ่านท่านประธานไปยังท่าน สสร. ก็คือว่า มีการเมืองนอกพรรคการเมือง มีการเมืองมีประเด็นความขัดแย้งเหนือพรรคการเมือง - - - -

บางครั้งความขัดแย้งนั้นพรรคการเมืองทุกพรรคเขาเห็นพ้องต้องกัน แต่ก็ยังเป็นประเด็นทางการเมืองอยู่ สิ่งที่ยากจะกระทำการเรียนท่าน สสร. ก็คือว่าถ้าเขียนอย่างนี้แล้วนี่ สมาชิกของคณะองคมนตรีสามารถที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้ใช่ไหมครับ หรือว่าการไม่ฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ นั้น หมายถึงครอบคลุมไปถึงการไม่ฝักใฝ่การเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เท่าที่กระผมทราบ ซึ่งกระผมเชื่อว่าท่าน สสร. หลายท่านทราบ การเมืองนั้นไม่จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ถ้าหากว่าเป็นการเมืองที่เกิดขึ้นระดับชาติ ถ้าหากเป็นการเมืองที่เกิดขึ้นและเกิดความขัดแย้งในกรณีใด ๆ ก็ถามแต่สมควรหรือไม่ เป็นไปได้หรือไม่ อนุญาตหรือไม่ ตามตัวอักษรที่เขียนไว้ในขณะนี้อย่างงคมณตริท่านใดท่านหนึ่งเข้าไปแสดงความคิดเห็น เข้าไปเกี่ยวข้อง เข้าไปยื่นำกระผมคิดว่าประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมาก เพราะว่าผู้ซึ่งจะถวายเป็นความเห็นต่อองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะต้องได้รับการเคารพสักการะเทิดทูนผู้ใดละเมิดมิได้นั้น สมควรแล้วที่จะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องฝักใฝ่ แต่ถ้าดูตามตัวอักษรในขณะน้การฝักใฝ่นั้นคือฝักใฝ่พรรคการเมืองเท่านั้นที่ห้าม กระผมคิดว่าสภาแห่งนี้มีสิทธิที่จะตั้งคำถามต่อคณะผู้ร่างฯ ว่าประเด็นนี้จะให้พวกเราเข้าใจอย่างง่ายให้พี่น้องประชาชนเข้าใจอย่างง่าย เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดที่ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ถ้าท่านประธานจะกรุณาเปิดไปในมาตรา ๗๐ ในมาตรา ๗๐ ซึ่งพูดถึงเรื่องหน้าที่ของปวงชนชาวไทยนั้น ย่อหน้าสุดท้าย ย่อหน้าที่ ๒ บอกว่าในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ข้าราชการ ลูกจ้าง หรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ท่านเห็นไหมครับ เพราะฉะนั้นความคิดที่ว่าการเมืองมันอยู่นอกพรรคการเมืองก็มี ความขัดแย้งที่มีไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้นก็มี ทำไมในวรรคนี้ ในมาตรา ๑๔ นี้ จึงไม่เขียนให้ชัดเจนว่าจะต้องไม่ฝักใฝ่ทางการเมืองด้วย ไม่เฉพาะไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองเท่านั้น กระผมขอกราบเรียนเพื่อขอคำชี้แจงเพียงเท่านี้ครับ ท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณวิวัฒน์ครับ

นายวิวัฒน์ ฤทธิฤชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิวัฒน์ ฤทธิฤชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดสกลนคร ถึงกิดพรรคความหวังใหม่ ท่านประธานที่เคารพครับ

ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมเองยังมีความข้องใจอยู่ในหลายประเด็น โดยเฉพาะในหมวด ๒ ซึ่งเป็นหมวดของพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่มาตรา ๘ เป็นต้นไป แต่ท่านประธานครับ ๒ วันมานี้กระผมถือว่าทางรัฐสภาเราในส่วนตัวกระผมเองก็รู้สึกว่าจะได้รับความกดดันเป็นอย่างมาก ทั้งเสียงในสภา ทั้งเสียงนอกสภา เรามีการแบ่งสี แบ่งพวก ค่อนข้างจะชัดเจนขึ้นมาแล้ว หลายคนยังไม่กล้าที่จะใส่เสื้อสีเหลือง หลายคนยังไม่กล้าใส่เสื้อสีเขียว แต่คนที่ใส่เสื้อเขียวก็บอกว่า สีเขียวจริง แต่ว่ากางเกงในอาจจะ เป็นสีแดงก็ได้ อย่างนี้เป็นต้น อย่างเนคไทของตัวกระผมเองไม่มีทั้งสีเหลือง สีแดง สีเขียว ที่กระผมกราบเรียน เรื่องนี้ขึ้นมาก็เนื่องจากว่ามันเห็นความหวาดผวาคือ เป็นความหวาดหวั่นอย่างหนึ่งอย่างใดเหมือนกันในฐานะที่เราเป็นปณฺธุชน ท่านประธานที่เคารพครับ ในหมวดพระมหากษัตริย์นั้น ในมาตรา ๘ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ ซึ่งในมาตรานี้เขียนไว้อย่างชัดเจน แต่กระผมก็ยังมีความข้องใจ ไม่เฉพาะตัวกระผมเอง หลายคน ถ้าขยับไปถึงคำปรารภแล้ว ก็ยังไม่มีความมั่นใจอยู่นั่นเองว่า มาตราในหมวดพระมหากษัตริย์ที่เขียนไว้นั้น เป็นจริงเป็นจัง เป็นเจตนารมณ์อันชัดเจนของคณะที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่ ที่หลายคนมักจะออกเสียงผิด เรียกผิดเป็น รสช. แต่เป็น สสร. อย่างไปเรียกผิดอย่างนั้นนะครับ เพราะว่าในขณะที่เขียนมาตรา ๘ ไว้อย่างนี้ ในคำปรารภกลับลืมเขียนในสาระสำคัญอันเกี่ยวกับพระราชอำนาจในการ อันเกี่ยวกับพระราชอำนาจ -----

ท่านประธานที่เคารพ มันเป็นความหวังใหม่ของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะตัวกระผมเองขออนุญาตต้องกราบเรียนท่านว่า ก่อนที่กระผมจะมาทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฏรนั้น กระผมเคยรับราชการ กระผมเคยทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายการเมือง บอกก็ได้ว่าเป็นของ กอ.รมน. ในอำเภอตัวอย่าง อำเภอหนึ่งในจังหวัดสกลนคร เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๖ พ.ศ. ๒๕๑๗ พ.ศ. ๒๕๑๘ กระผมคิดว่าประเทศไทยคงจะแตกเป็นเสี่ยง ๆ แล้ว คงจะเป็นรัฐ คงจะเป็นสาธารณรัฐ แต่เดชะบุญขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเสด็จแปรพระราชฐานไปจังหวัดสกลนคร ทรงนำประชาชนพลสกนิกรของพระองค์พัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง รวมจิตรวมใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยความร่วมมือของทหาร โดยความร่วมมือของข้าราชการทุกฝ่าย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งกำลังมาประชุมชุมนุมกันที่ลานพระบรมรูปทรงม้าอยู่ในขณะนี้ เรามีกลุ่มพลังมวลชนของประชาชน เรามีกลุ่มพลังของลูกเสือชาวบ้าน นั้นทำให้เราสามารถพลิกฟื้นสถานการณ์จากที่จะทำให้ประเทศไทยแตกแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ นั้น กลับคืนมาสู่เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ท่านประธานครับ ในหมวด ๒ นี้จะเขียนหลายมาตราไว้ว่าอย่างนั้น กระผมเห็นชอบด้วยกับคณะ สสร. ที่ร่างรัฐธรรมนูญนี้ขึ้นมา แต่ความแคลงใจตั้งแต่เมื่อวานนี้ก็ยังไม่หายไป กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ไม่มีทางทำเป็นอย่างอื่นนะครับ ถ้าเมื่อหากว่าแม้แต่คณะผู้ร่างฯ ยังไม่กล้าเขียนลงไปว่า จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้แทน ฉบับไหนที่ว่าไปนะครับ แม้แต่เพียงร่างฯ ก็ยังไม่กล้าเขียน เพราะฉะนั้นจุดไขปลาที่จำเป็นต้องอ่านพาดูอีกครั้งหนึ่งนั้น ก็ทำให้เป็นที่เคลงเคลงสงสัยกันอยู่ตลอดไปว่า เวลาเขียนจริง ๆ ขึ้นมาแล้ว ใครจะเป็นคนรับผิดชอบในการเขียน ใครเป็นผู้มีหน้าที่ และเมื่อไม่เขียนแล้ว จะทำให้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับหรือไม่ ท่านประธานครับ ในสังคมอันสืบสานในกิจปัจจุบันนั้น กระผมอยากจะกราบเรียนอย่างตรงไปตรงมาว่า ฝ่ายที่คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นบางมามีก็จะได้รับคำกล่าวหา ถูกถากถางโจมตี โดยเฉพาะทางสื่อมวลชนก็ดี โดยเฉพาะท่าน สสร. บางท่านก็ดี กระผมขอกราบเรียนตรง ๆ กันอย่างนี้ สื่อสารมวลชนหลายฉบับเวลาจะเขียนออกมาติดถึงเกี่ยวกับเรื่องนี้ มักจะมีถ้อยคำแปลก ๆ แสดงถึงสมาชิกรัฐสภา

โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมีการปฏิบัติเยี่ยงโจร เช่นเขียนว่า
วิธีไล่โจรการเมือง ล้างบางคลองรับขึ้น

ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ที่ผมเข้ามาในคนที่เป็นผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้ง
ในคนที่ เป็นสมาชิกวุฒิสภา มีสร้างแรงกดดัน สร้างพลังอะไรต่าง ๆ ขึ้นมา
ทำให้เกิดการต่อสู้ช่วงชิงชนะครับ และต่อต้านต่าง ๆ ขึ้นมา อาจจะบานปลาย
ไปสู่เหตุการณ์ที่ไม่ดีไม่งามได้ กระผมรู้สึกเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น
ท่านประธานที่เคารพครับ ในหมวดพระมหากษัตริย์นั้น กระผมกราบเรียน
ในเบื้องต้นแล้วว่าการผมไม่ขัดข้อง แต่ว่าในเมื่อหาการไม่ได้แสดงเจตนารมณ์
ออกมาชัดเจน มันก็ทำให้มองไปว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ หรือรัฐธรรมนูญที่ร่างฯ ออกมา
ถ้าหากผ่านไปแล้วก็จะเกิดมี ๒ ฉบับซ้อนกัน เป็นไปได้ไหมครับท่านประธาน
เราไม่จำเป็นที่จะต้องให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตีความอะไรสัก เนื่องจากว่า
เป็นเพียงแต่ฉบับร่างฯ เท่านั้นยังไม่ใช้รัฐธรรมนูญ ถ้าเป็นไปได้ รัฐสภานี้จะต้อง
วินิจฉัยออกมาว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอเข้าสู่สภาในขณะนี้สำเร็จเสร็จสิ้นหรือยัง
ถ้าไม่สำเร็จเสร็จสิ้นก็จะต้องกลับไปนะครับ เราก็สามารถร่างขึ้นใหม่ได้
กติกาดำเนินการตามกฎบัตร กฎหมาย วิถีดำเนินการต่าง ๆ นั้นมีอยู่อย่างชัดเจน ชัดแจ้งแล้ว
ทำไมเราจะทำไม่ได้ชนะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมจึงขอวิงวอนกับ
ท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายว่า จะต้องใช้เวลาในการอภิปราย จะต้องใช้เวลา
ทำความเข้าใจอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง วินิจฉัยจบต่อสัปดาห์หน้า สัปดาห์หน้าไม่จบ
ต่อสัปดาห์ต่อไป และถ้าหากว่าไม่จบในสมัยประชุมนี้ เราก็อาจจะพิจารณา
ในสมัยต่อไปได้ ไม่ควรจะต้องคิดว่าเป็นการซื้อเวลา หรือทำให้เกิดการยืดเยื้อออกไป
เพราะรัฐธรรมนูญก็ถือชีวิต รัฐธรรมนูญเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของแต่ละคน
เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของพี่น้องประชาชนคนไทยทั้งชาติ และผมขอฝาก
กราบเรียนท่านประธานไปยังท่านประธาน สสร. ด้วยว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ฝากกราบเรียนท่านว่า ถ้ารัฐธรรมนูญกับนี้ยกไปแล้ว เป็นไปได้ไหมว่าจะทำให้
บ้านเมืองเราเกิดความแตกแยก เกิดความแบ่งแยกเป็นรัฐเล็กรัฐน้อย เพราะว่า
ในองค์การการปกครองของท้องถิ่นนั้นได้เขียนไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า มีหน้าที่
สามารถกำหนดนโยบาย มีหน้าที่ต่าง ๆ และการเข้าสู่องค์กร การเข้าสู่
ตำแหน่งหน้าที่ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในส่วนท้องถิ่นนั้น ปรากฏเขียนไว้อย่างชัดเจน
เป็นที่น่าเป็นห่วงว่า จังหวัดสกลนครของกระผม จังหวัดนครพนม หรือจังหวัดมุกดาหาร
อาจจะตั้งเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูร เป็นอาณาจักรขึ้นใหม่ในแผนที่ประเทศไทยก็ได้
และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังคงกลางแคลงใจสงสัยในตัวท่านประธานสมควรร่างรัฐธรรมนูญ
ขออนุญาตถอยนามครับ ท่านอุทัย หิมพ์ไชยชน ว่า ท่านเคยดำริที่จะตั้งพรรคปฏิวัติ

ในคราวนี้ท่านเอาความคิดอันนั้นมาใส่ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรืออย่างไร
กระผมขอกราบเรียน ขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา
ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธาน
รัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณไพบูลย์

นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธาน
รัฐสภาที่เคารพ กระผม ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สมาชิกวุฒิสภา กระผมเห็นว่า
หมวด ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ เป็นหมวดที่มีความสำคัญยิ่งในแง่คุณค่าและ
จิตสำนึกของคนไทย ในร่างฯ ของที่ได้นำเสนอให้มีการแก้ไขเพียงเล็กน้อย กระผม
จะจับประเด็นเพียงว่า หมวดนี้เป็นหมวดที่น่าจะทำให้สอดคล้องกับพวกเรา ว่าพวกเรา
ซึ่งเป็นคนไทยมีพระมหากษัตริย์ที่พวกเราเคารพเทิดทูนอยู่เหนือเกล้าฯ เป็นจุดรวม
ดวงใจของพวกเรา และตรงนี้เองที่เป็นโอกาสที่เราจะได้ตั้งสติระลึกว่า พวกเรา
ทั้งหลายที่มาเฝ้าอยู่ที่นี่ก็ดี จะนั่งอยู่ในวงกลมข้างล่าง หรือครึ่งวงกลมข้างบนก็ดี
อยู่ข้างนอกรัฐสภาที่ลานพระบรมรูปทรงม้าก็ดี ที่สนามหลวงก็ดี ล้วนแล้วแต่มีจุดสูงสุด
ร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ใหญ่ร่วมกันที่จะสร้างความผาสุก ความเจริญก้าวหน้าให้แก่
สังคมไทย -----

ฉะนั้นเราไม่มีเหตุผลใดที่จะมาทะเลาะ เบาะแว้งหรือว่าสร้างความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน เพราะในการที่จะมีร่างรัฐธรรมนูญกับใหม่นั้น ก็เห็นความประสงค์ร่วมกันของพวกเรา รัฐสภาแห่งนี้คือจุดเริ่มต้นของร่างรัฐธรรมนูญ เจ้าของร่างรัฐธรรมนูญคือรัฐสภา ไม่ใช่ สสร. สสร. เป็นผู้รับมอบหมายให้ไปร่างรัฐธรรมนูญ เอามาให้รัฐสภา ฉะนั้นรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นนั้นมาจากรัฐสภาและเป็นของรัฐสภา ไม่ใช่ของ สสร. เราไม่มีเหตุผลอันใดที่จะมาตอบโต้กับ สสร. เพราะ สสร. ไม่ใช่เป้าหมาย หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อเรา สสร. เป็นผู้รับใช้ เป็นผู้รับมอบหมาย ดังที่มีบางท่านได้เปรียบเทียบว่าเสมือนลูกได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ให้ไปออกแบบบ้านหลังใหม่มาให้พวกเราดู เพื่อเราจะได้อัดสินใจว่าเราจะ เริ่มต้นสร้างบ้านหลังใหม่ แล้วเราก็ย้ายไปอยู่บ้านหลังใหม่ หรือว่าเราจะสมัครใจอยู่บ้านหลังเก่าต่อไป ขณะที่นั่งทำบ้านหลังใหม่เสร็จแล้ว ส่งมอบให้เราแล้ว เราได้รับมอบมาแล้ว ถ้าจะไม่รับมอบ ไม่ใช่เรื่องที่พวกเราคนใดคนหนึ่งจะไปต่อว่าต่อขาน สสร. แต่เป็นเรื่องที่พวกเราต้องตกลงใจร่วมกันก่อนว่าเราจะ ไม่รับมอบ แล้วจึงไปลงมติว่าถ้าเช่นนั้นพยายามหน้าที่ของ สสร. ก็หมดไป แต่ถ้าเราได้รับมอบมาขณะที่ถือว่าเรายังรับมอบมาอยู่ หน้าที่ของเราก็คือ มาดูว่าเราชอบตรงไหน ไม่ชอบตรงไหน ตรงไหนที่เราดูแบบแล้วเราไม่เข้าใจว่าออกแบบมาทำไม เราก็สามารถจะซักถามเพื่อความเข้าใจของเรา ไม่ใช่เพื่อเข้าใจแล้วจะ ไปต่อว่าต่อขานผู้ออกแบบ แต่เพื่อว่าเมื่อเข้าใจแล้วเราจะได้อัดสินใจว่าเราจะใช้แบบนี้ หรือไม่ใช่ ขณะนี้เรากำลังอภิปรายหมวดต่าง ๆ ของร่างรัฐธรรมนูญ กระผมคิดว่าวัตถุประสงค์ของการอภิปรายน่าจะมีอยู่ ๓ ข้อ ข้อที่ ๑ ซึ่งว่า ข้อดีเป็นอย่างไร ข้อเสียเป็นอย่างไร จะผลกระทบอย่างไร ในทางดีหรือในทางเสีย เพื่อเราจะได้รู้ว่าเป็นที่สุดเราจะตัดสินใจชอบหรือไม่ชอบ รับหรือไม่รับ

วัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อจะขอความกระแ้าง ขอความชัดเจนจากผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ไปยกร่าง มาให้ดูเพื่อความเข้าใจของเราเท่านั้นเอง นั่นเป็นวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ก็คือ การตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อร่างฯ เป็นอย่างนี้ มีข้อสังเกตเป็นต้นว่า ถ้าจะมีการยกร่างฯ ขึ้นใหม่หรือจะมีการปรับปรุงแก้ไขในอนาคต นี่น่าจะปรับปรุงอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ข้อสังเกตเช่นนี้ไม่ใช่ข้อสังเกตที่จะไว้กับ สสร. เพราะหน้าที่ สสร. ในการยกร่างฯ เสร็จแล้วไม่มีโอกาสจะมาปรับปรุงแก้ไขอะไรอีกแล้ว ข้อสังเกตนี้เป็นข้อสังเกตที่ให้กับพวกเราเอง เพราะถ้าต่อไปจะมี

การแก้ไขปรับปรุง พวกเราคือผู้ที่แก้ไขปรับปรุงหรือถ้าเราไม่รับร่างฯ ไปถึงประชามติ แม้ไม่ผ่านประชามติ จะต้องมีการตั้ง สสร. ๒ ขึ้นมาใหม่ ผู้ร่างฯ ครั้งใหม่ที่ไม่ใช่ สสร. ชุดนั้นะครับ ฉะนั้นการตั้งข้อสังเกตจึงเป็นการตั้งข้อสังเกตให้พวกเราและให้แก่ประชาชน กระผมคิดว่าเราน่าจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบการอภิปราย วิธีการอภิปราย เพื่อให้การอภิปรายของเรานั้น จะได้เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ เกื้อกูลต่อการพิจารณาของเรา กระผมขอให้ความเห็นต่อไปว่า การอภิปรายนี้เราควรจะพยายามให้เป็นการอภิปรายที่ช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนทั้งในทางที่เห็นว่าดี หรือเห็นว่ามีดี ในทางที่ต้องการความกระจ่างและในการที่จะให้ข้อสังเกต ฉะนั้นน่าที่จะมีการสลับกันเท่าที่จะ เป็นไปได้ระหว่างผู้ที่โหม่เอียงไปในทางที่ว่ามีดี และที่ผู้ที่ไม่โหม่เอียงไปในทางที่ว่าไม่ดีนั้นครับ เพื่อจะได้การวิเคราะห์ที่สมดุลและจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกวุฒิสภาพร้อม ๆ กับเป็นประโยชน์ต่อประชาชน นอกจากนี้ กระผมมีความเห็นว่าระยะเวลาของการอภิปรายแต่ละท่านน่าจะสำคัญ เรามีเวลาจำกัด ถึงแม้ว่าเราจะอภิปรายไปเรื่อย ๆ ก็ตาม ถ้าคนใดคนหนึ่งอภิปรายนานเกินไปก็ตัดโอกาสเพื่อนสมาชิกอีกหลายคนหรือหลายคนที่จะได้มีโอกาสอภิปราย กระผมอยากจะเรียนปรึกษาท่านประธานและเพื่อนสมาชิกว่า ควรหรือไม่ที่เราจะจำกัดเวลาอภิปรายหรือพยายามช่วยกันจำกัดตัวเองที่จะอภิปรายเช่น ไม่เกินประมาณ ๑๐ นาที เป็นต้น ... -----

เพราะว่าเราได้มีเวลาเหลือให้กับผู้อื่นที่จะอภิปรายบ้าง เพราะว่าทุกคน
แม้ว่าจะมีความเห็นจะพูดเพียง ๑ นาที หรือ ๒ นาที ก็เป็นประโยชน์ และน่าจะ
ได้รับโอกาส กระผมมีความเห็นเช่นนั้น ท้ายที่สุดครับ ท่านประธาน ผมเห็นว่า
ขณะนี้ถึงแม้ว่าเราจะบอกว่าการจะตัดสินอภิปรายเป็นเวลานาน แต่เราก็ไม่มีเวลา
มากนัก เราจะต้องรีบอภิปรายให้ได้สาระที่สำคัญแล้วสรุปโดยเร็ว เพราะว่า
สถานการณ์ข้างนอกนั้นกำลังเป็นไปในทางที่เป็นอันตรายต่อประเทศไทย
กระผมต้องทบทวนรับว่าเมื่อเข้าที่กระผมนั่งรถมานี้ กระผมหนึ่งร้องไห้เมื่อนึกถึง
สภาพประเทศไทย กระผมนึกถึงสภาพประเทศไทยที่ดูแต่ค่าเงินบาทลดต่ำลงไป
ประมาณ ๖๐ กว่าบาท ท่านคงทราบว่าไปไหนครับว่า เราเป็นหนี้ต่างประเทศอยู่
๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ทุกบาทที่ลดค่าไปเราเป็นหนี้เพิ่มขึ้น ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท
ขณะนี้นับตั้งแต่กลางปีละ ๒๖ บาท จนถึงกลางปีละ ๓๔ บาท เราลดลงไป
๑๓ บาท ค่า ๑๓ บาทไปคูณ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท มันได้กว่า ๑ ล้านล้านบาท
เมื่อครั้งที่มีคนเสนอว่าจะลดค่าเงินบาท ๑๕ เปอร์เซ็นต์ นักวิเคราะห์ซึ่งเป็น
นักวิเคราะห์ชั้นแรกในประเทศไทยมาบอกว่า ประเทศไทยจะพินาศถ้าลดเงินบาท
แค่ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ถัดนี้ เราลดลงไปแล้วประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ ความพินาศ
บางท่านใช้คำว่า ล้มละลายของเศรษฐกิจและการเงินไทย เป็นเรื่องจริง ไม่ใช่
เป็นเรื่องที่จะมาพูดกันเล่น ๆ ได้นะครับ สถานะทางเศรษฐกิจและการเงิน
เกี่ยวพันอย่างยิ่งกับระบบการเมืองการปกครองและระบบอื่น ๆ ฉะนั้นเราจำเป็นต้อง
ต้องสรุปให้แน่ชัดว่าเราจะเอาอย่างไร และเราจะไปไหน ผมไม่ขัดข้อง
จะไม่ปฏิเสธว่าเผื่อว่าเราจะสรุปไปในทางที่ไม่ตรงกับความเห็นของกระผม
แต่กระผมคิดว่าเราต้องสรุปให้ได้แน่ชัด ฉะนั้นกระผมจึงเสนอแนะเป็นข้อสุดท้ายว่า
ขณะนี้หากกำลังพิจารณาเป็นรายหมวดก็จริงอยู่ เราอาจจะพบภาพมาพิจารณาจากหมวด
ให้จบไปก่อนข้างอย่างกระชั้นและรวดเร็ว แล้วเราเหลือเวลาตอนท้ายมาอภิปราย
ภาพรวมของรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนั้นจะเป็นครั้งที่สำคัญ และจะเป็นครั้งที่
เป็นจุดที่เราจะตัดสินใจว่า ควรรับ หรือไม่ควรรับ แต่กระผมขอทั้งท้ายว่า การจะรับ
หรือไม่รับนั้นเป็นเรื่องของพวกเรา ไม่ใช่เรื่อง สสร. การรับหมายถึงว่า
เราจะให้แทนที่ศาลออกมาให้เพื่อเริ่มต้นสร้างบ้านใหม่ หรือเราจะตัดสินใจ
อยู่กับเก่า หรือเราจะไม่เอาแบบใหม่ และก็ไม่อยู่กับเก่า แล้วก็เข้าสู่กระบวนการ
ที่จะให้มีคนมาออกแบบหลังที่ ๓ นั่นก็เป็นสิ่งที่เราต้องร่วมกันตัดสินใจ ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญครับ คุณมานะ

นายมานะ คูสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ คูสกุล พรรคความหวังใหม่ จังหวัดนครพนม
 ผมคิดว่าท่านประธานคงจะมีร่างรัฐธรรมนูญที่ ๓ ฉบับ ที่ ๓ ฉบับของ สสร.
 และฉบับที่ให้อยู่ปัจจุบัน ผมขอความกรุณาท่านประธานเปิดไปที่ หมวด ๓
 พระมหากษัตริย์ และคิดว่าท่านประธานคงจะอ่านแล้วนะครับ ในมาตรา ๘
 มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ และมาตราในฉบับปัจจุบัน ในมาตรา ๖
 มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ เหมือนกันไหมครับ ท่านประธานครับ
 เหมือนกันไหมครับ คือ มาตรา ๘ ถึง มาตรา ๑๑ ในฉบับใหม่ แล้วจาก
 มาตรา ๖ ถึง มาตรา ๙ ในฉบับเก่า ที่แรกผมก็ไม่ตั้งใจจะครับ ท่านประธาน
 ในกรณีที่เป็นประเด็นปัญหาในเมื่อว่านี่ เมื่อต้นที่มีการอภิปรายกันในสภาแห่งนี้
 ผมก็ไม่ตั้งใจจะครับ เพราะผมคิดว่ารัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นมาใหม่นี้ก็มีส่วนดี
 และก็มีทั้งส่วนด้อยแน่นอนครับ คนเราทำอะไรจะให้มันดีไปหมดทุกอย่าง
 มันเป็นไปได้ ผมไม่เคยเห็นใครในสังคมนี้ ในโลกนี้ทำอะไรดีไปครบทุกอย่าง
 แม้กระทั่งฟันกับลิ้นของเราอยู่ด้วยกันมาตั้งแต่เกิด ตั้งแต่อยู่ในท้องพ่อท้องแม่
 ก็ยังมากัดกันได้ แล้วจะมาละไซ้กับมีที่เรามาทำ ท่านประธานลองขี้ดูลิดครับ
 ถ้าท่านไม่เอาไม่บรรทัดดีในระบอบความสามัคคี นี้ โดยใช่ปากกาขีดข่วนมา
 ๓ เส้นนั้นละครับ มันก็จะเกิดการบิดเบือนเกิดขึ้น-----

นี้ด้วยความเห็นปูลุชน แต่เมื่อเข้ามามีอำนาจประธานอุทฺทิม พิมพ์ใจจน ท่านได้ตอบ
ในสภาแห่งนี้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ประกาศใช้แล้วนั้น จะยกเลิกฉบับเก่า
โดยปริยายตามมาตรา ๖ โดยอนุโลม ทำให้ผมตัดสินใจขึ้นมาทันที ท่านประธานครับ
ขอย้อนกลับไปทั้งหมด ๑ มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น
บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ เหมือนกันกับว่ารัฐธรรมนูญฉบับเดิมทุกอย่าง
เป็นถ้อยคำกันแต่พวกกัน ท่านประธานครับ แต่ในบทบัญญัติของมาตรา ๖ นี้
ก็ใช้บังคับกันมา เป็นการยกเลิกเฉพาะบางมาตราของกฎหมาย ยกเลิกข้อบังคับ
บางข้อ ซึ่งขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ มิได้ เป็นการยกเลิกไปทั้งฉบับ ท่านประธาน
เห็นนักกฎหมายของประเทศไทย ที่ว่าอยู่ในแถวต้น ๆ ท่านก็คงจะทราบดี
ท่านประธานครับ ที่นี้สัณทกกลับมาดูรัฐธรรมนูญฉบับใหม่กับฉบับเก่าเนครับ
ในหมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๑ ในร่างฯ ฉบับเดิม ประเทศไทยเป็น
ราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ และในฉบับใหม่ก็เขียนไว้ว่า
มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้
เหมือนกับทั้งคำว่า มาตรา ๑ และตัวอักษรทุกตัวจะผิดกันแต่ว่า เล่มนี้
พิมพ์ตัวเล็กกว่า เล่มนี้พิมพ์ตัวใหญ่กว่า ท่านประธานครับ ทำไมผมจึงมากล่าวถึง
๓ มาตรานี้ ๓ หมวดนี้ ทางท่านประธานอุทฺทิมท่านอาจจะขึ้นมาตอบว่า เนื่องจาก
บทมาตรา ๘ กับมาตรา ๖ เดิม ก็จะเขียนเหมือนกันก็จริงแต่คนละมาตรา
ส่วนการที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่น้อยยกเลิกกับเก่าได้ ผมไม่แย้งแต่ในบททั่วไป
มาตรา ๑ ระหว่างรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับนี้เหมือนกันทุกอย่าง ถามว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่
ตามมาตรา ๖ ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าได้หรือไม่ อันนี้ผมขอให้ท่านได้ตอบ
ให้ชัดเจนเนครับ ผมต้องการให้รัฐธรรมนูญนี้ผ่านคกกไป ตามเจตนารมณ์อันบริสุทธิ์
ของท่านสมาชิก สสร. ตามกำลังความสามารถ ตามความนึกคิดของท่าน ที่อยากจะ
ให้รัฐธรรมนูญมีการเปลี่ยนแปลง อาจจะเกิดภาพที่ขัดแย้งกับประเทศไทย หรืออาจจะ
เกิดภาพที่แย้งกันกว่าเก่ากับประเทศไทย ก็ไม่มีใครทำนาสได้ แต่ทุกคนก็อยากจะลอง
ผมทบทวนเรียงว่า ถ้าจะให้ผมรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญกันนี้ ก็ขอให้
ออกไปอย่างสมบูรณ์ ถ้าเป็นคนที่ครบเวลาการ ๓๓ ไม่ให้มีเวลาการสมยอมฟ้อออกไป
มันจะทุพพลภาพ ท่านประธานครับ อาจจะยอมเปลี่ยนเสียขาได้ อย่างให้เป็นรัฐธรรมนูญ
ที่ไม่สมบูรณ์ เพราะฉะนั้นท่านต้องตอบให้สมบูรณ์ เพื่อทำความเข้าใจให้กับ
สมาชิกสภาแห่งนี้ เพื่อกำหนดความกระจ่างให้กับประชาชนที่จับจองอยู่ ว่าถ้ามีการ
ประกาศใช้ออกไปแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะยกเลิกฉบับเก่าทั้งหมด โดยไม่ต้อง

ไปเติมขัดความไว้ที่จุดไต่ปลากต่างที่ท่านว่า เพราะง่าก็ยอมรับกันแล้วว่า ถ้าเติมได้ก็คือปี พ.ศ. ที่ประกาศใช้ หลังจากลงพระปรมาภิไธยแต่นั้นเองนะครับ ท่านประธาน อย่างอื่นจะไปเติมไม่ได้ เพราะมีการพูดกันมาาก ท่าน สสร. ท่านก็เห็นด้วยว่าใครจะไปเติมอย่างอื่นก็ได้ ก็คือเว้นไว้เติมปี พ.ศ. ที่ประกาศใช้ แล้วก็เติมในส่วนบนนะครับ ก็คือ เป็นปี พ.ศ. เหมือนกัน จะไปเติมถ้อยคำอย่างอื่นซึ่งเป็นสาระสำคัญ เป็นการทำให้ไม่ได้ นี่มี การลดบลดเงินในสภา เพราะฉะนั้นผมขอกราบเรียนว่าขอให้ท่านตอบผมมา ให้ชัดเจนนะครับ เพื่อที่ผมจะได้ตัดสินใจในมาตราอื่น ๆ เมื่อคืนผมกลับไปบ้าน ผมก็นอนไม่หลับ เพราะว่าฟังหลายท่านก็เห็นว่า ฟังคนนั้นก็ดีมีเหตุผล ฟังทาง สสร. นี่แจ่งก็เป็นเหตุเป็นผล ทำให้ผมตัดสินใจลำบาก แต่ผมก็กังจะ พยายามเผินใจที่จะพิจารณาว่าจ้งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่อไป -----

แต่พอมาทิ้งท่านประธานอุทัยแข็งแรง เมื่อเช้านี้ ทำให้ผมอดที่จะยกมือขอบคุณขึ้น
ชกถามในสภาแห่งนี้ไม่ได้ ท่านประธานครับ ผมกราบขอความกรุณาให้ทาง
สสร. ได้กรุณาชี้แจงให้ผมได้เข้าใจ และให้พี่น้องประชาชนทั่วประเทศ
ให้ท่านสมาชิกสภาผู้ทรงเกียรติแห่งนี้ได้เข้าใจด้วย เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ว่าสิ่งที่ท่านชี้แจงนั้นสมเหตุสมผลแล้วว่าสามารถยกเลิกกันได้ และผมก็
จะได้ร่วมกับท่านพิจารณาต่อไป ไม่อย่างนั้นผมก็พิจารณาด้วยความ
ตะขิดตะขวงใจ กราบขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณลิขิต

ศาสตราจารย์ลิขิต ชีรเวคิน (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม ลิขิต ชีรเวคิน สสร. ผู้เชี่ยวชาญ
ทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ประเด็นที่ผมจะชี้แจงนั้นเพียงสั้น ๆ
เพราะมีการพูดซ้ำกันหลายครั้งก็ถือประเด็นที่ว่า เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ไม่ได้ระบุไว้ชัดเจนว่ามีการยกเลิกกับเก่านั้นจะ เกิดปัญหาหรือไม่ ผม
ขออนุญาตชี้แจงดังต่อไปนี้ครับ ในการร่างกฎหมายนั้นกระทำได้ด้วยการ
ระบุอย่างชัดเจน นั่นคือวิธีหนึ่ง อีกวิธีหนึ่งนั้นอาจจะกระทำได้โดยนัย
ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นจะ เห็นได้เด่นชัดว่า โดยนัยแล้ว ในคำปรารภ
ที่ดี ในบทเฉพาะกาลตั้งแต่มาตรา ๓๑๔ เป็นต้นไปก็ดีนั้น เป็นการบ่งบอกไว้ว่า
เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้แล้ว ฉบับเก่าต้องยกเลิก เช่น ในบทเฉพาะกาล
มาตรา ๓๑๔ ก็เป็นการระบุถึงสถาบันเดิมซึ่งอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ทำหน้าที่
ต่อไป อันนี้คือเหตุผลข้อที่ ๑

เหตุผลข้อที่ ๒ ซึ่งเป็นเหตุผลที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง และผมอยากจะ
กราบเรียนให้สภาแห่งนี้ก็ทวนถึงการตั้ง สสร. สสร. เกิดขึ้นจากการแก้ไข
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ทวิ จริง ๆ ก็คือการเดิมเข้าไป และ สสร. นั้น
ก็เลือกโดยการลงคะแนนเสียงของรัฐสภาแห่งนี้ ที่สำคัญที่สุดในมาตรา ๒๑๑
นั้นระบุไว้ชัดว่า เป็นคำสั่งให้ สสร. ไปจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ
เมื่อท่านสั่งให้ สสร. ไปจัดทำ โดย สสร. นั้นเลือกตั้งโดยท่าน เมื่อการ
ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อย โดยนัยก็แปลว่า ถ้าหากที่ สสร. ทำนั้น
ผ่านโดยท่าน คือโดยรัฐสภา รัฐธรรมนูญฉบับเดิมนั้นก็คงจะยกเลิกโดยปริยาย

ประเด็นที่ ๓ หรือเหตุผลที่ ๓ ก็คือในมาตรา ๗ ซึ่งมีการระบุไว้
ชัดว่า ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้น

ไปตามประเพณีการปกครองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเพณีแห่งการปกครองนั้นไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ประเทศไทยที่มีรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับในเวลาเดียวกัน

เพราะฉะนั้นเมื่อใช้เหตุผล ๓ ข้อดังกล่าวแล้ว ก็เห็นเด่นชัดว่า ถึงแม้ไม่มีระบอบไว้อย่างชัดเจน โดยนัย และโดยคำสั่งจากสภานี้ให้ สสร. ไปจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ ก็คือการยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ พ.ศ. ๒๕๓๔ ในกรณีที่จะผ่านรัฐสภานี้

ประการสุดท้าย ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมอยากจะกล่าวถึงรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่งของประเทศในเอเชีย นั่นคือรัฐธรรมนูญเมจิ (Meiji) ของญี่ปุ่น เป็นรัฐธรรมนูญที่ร่างโดยเลียนแบบรัฐธรรมนูญเยอรมัน ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้นมิได้มีการบ่งว่า ใคร เป็นผู้ตั้งคณะรัฐมนตรี แต่ที่โดยนัยจะต้องบังคับองค์จักรพรรดิ นี่คือตัวอย่างอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นแล้วในประเทศเอเชียนี้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ ก่อนที่จะอภิปรายต่อไป ผมขอความกรุณาได้ไหมครับว่า ประเด็นเรื่องที่เรากำลังพูดถึงว่ามีรัฐธรรมนูญฉบับจะแก้ไขบังคับนี้ เราพูดกันมาตั้งแต่เมื่อวานตอนเย็น แล้วก็วันนี้ตอนเช้าอีกครึ่งวันแล้ว ถึงจะชักใช้ไล่เสียง สสร. อย่างไรก็ได้คำตอบเพียงเท่านั้นละครับ เพราะว่า สสร. ไม่ใช่ตุลาการรัฐธรรมนูญ เราจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็เป็นเรื่องของเรา เพราะฉะนั้นถ้าเราเห็นว่าบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้นมาใช้ไม่ได้ ตอนที่เราลงคะแนนเราก็จะได้ไปพิจารณากันตอนนั้น หรือเราจะพิจารณากันในรูปแบบรวมในภาพหลังก็ได้ เมื่อเขาอธิบายอีกครั้งหนึ่งแล้วก็น่าจะพอนะครับ มันก็ได้เท่านั้นละ เพราะถึงอย่างไรจะฟังได้หรือฟังไม่ได้มันก็อยู่ที่สภานี้ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพิจารณาแล้วคำนวณกันไป ผมว่าเราเดินหน้าต่อไปเถอะครับ เราย่อมชวนข้าพหากันอยู่ที่ประเด็นนี้อยู่เลยนะครับ เชิญคุณชายสุชุมพันธุ์ครับ

หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กรุงเทพมหานคร) : ขอบพระคุณมากครับ ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ
กระผม หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร
พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอ
ขอบพระคุณท่านวุฒิสมาชิกใหญ่ลย์ ขอร้องที่ต้องเย็นนาม ผ่านท่านประธานรัฐสภาไปนะครับ
ที่ท่านได้เตือนสติพวกเราอย่างดีในการอภิปราย ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ รัฐสภาเป็นสถาบันที่ต้องใช้ภูมิปัญญา เหตุผล
และความรู้ในการที่จะพิจารณาเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
และในการที่จะตัดสินใจเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน แต่นอกจาก
ท่านสมาชิกรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ก็ได้แสดงภูมิปัญญา หลายท่านได้แสดง
ภูมิปัญญา เหตุผล และความรู้ตามความคาดหวังในการอภิปรายเมื่อวานนี้และ
ในวันนี้อย่างยิ่ง แต่ท่านประธานที่เคารพครับ นอกเหนือจากภูมิปัญญา เหตุผล
และความรู้แล้ว สถาบันรัฐสภาแห่งนี้จำเป็นต้องมี และจำเป็นต้องใช้สามัญสำนึก
อีกด้วยในการพิจารณาเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ท่านประธาน
ที่เคารพครับ หลักสามัญสำนึกน่าจะทำให้เราความเห็นพ้องต้องกันในเรื่อง
สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเมื่อวานนี้เราได้อภิปรายไปแล้ว และในวันนี้เรา
กำลังอภิปรายในหมวดที่ ๒ อยู่ หลักสามัญสำนึกน่าจะทำให้เราเข้าใจว่าทุกท่าน
ที่อยู่ในสถาบันรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ ต่างมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน
พระมหากษัตริย์เหมือนกัน การแสดงความห่วงใย การมีความห่วงใยในเรื่องนี้
เป็นเรื่องที่ดี และได้มีการติติง วิพากษ์วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญในส่วนนี้อย่างมาก
พอสมควรไปแล้ว แต่ในที่สุดแล้วนี้ถึงธรรม ท่านประธานครับ คือทุกคนทุกท่าน
ในที่นี้มีความจงรักภักดีเหมือนกัน และผมเชื่อว่าท่านสมาชิกรัฐสภาแห่งนี้ถ้า
ท่านใดมีข้อมูลมีหลักฐานว่าบุคคลใดในที่นี้ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกรัฐสภา หรือ สสร.
ไม่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หน้าที่ของท่านก็คือไปแจ้งความ
ดำเนินการตามกฎหมาย ซึ่งผมคิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ เพราะทุกคนในที่นี้
มีความจงรักภักดีเหมือนกัน -----

ด้วยเหตุผลนี้ ผมคิดว่าการอภิปรายในเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์นี้เราน่าจะ
ได้ทำเพียงพอแล้ว เพราะหน้าที่หลักของเราไม่ใช่เพื่อแสดงว่าเราจงรักภักดี
ด้วยวาจาเท่านั้น หน้าที่ของเราคือจำเป็นต้องแสดงความจริงรักภักดีด้วย
การทำงานในการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งก็คือถึง
ข้อดีและข้อเสียของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้อย่างกว้างขวางมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
การหยิบยกเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นเหตุผลในการโจมตีผลงานของ
สสร. และท่าน สสร. บางท่าน ผมคิดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้นในรัฐสภานี้
ทรงเกียรติแห่งนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอเรียนปรึกษาขอครับ ผมขอ
เรียนปรึกษาว่า เราได้อภิปรายในเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์เพียงพอแล้ว
หรือยัง เราควรจะข้ามไปหมวด ๓ แล้วหรือยัง ผมขอกราบวิงวอนอีก
ครั้งหนึ่งครับ ขอกราบวิงวอนท่านสมาชิกรัฐสภาผ่านท่านประธาน ว่าหน้าที่
ของเราคือการพิจารณาและอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ เพราะชาวโลกกำลัง
จับตามองเราครับ ว่าเรามีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหา ที่จะให้หลุดพ้น
จากถิ่นบึงของสภาวะวิกฤติเช่นนี้ได้หรือไม่อย่างไร ผมขอกราบเรียน
ท่านประธานอย่างนี้ ขอเรียนปรึกษาอย่างนี้ครับ ขอข้ามไปเลยได้ไหมครับ
ขอข้ามไปหมวด ๓ เลยได้ไหมครับ เพราะทุกคนในที่นี้ผมเชื่อว่า มีความจงรัก
ภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เหมือนกัน ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณอดิศร

นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ผม นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดขอนแก่น พรรคความหวังใหม่ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาตแสดง
ความคิดเห็นในหมวด ๒ หรืออาจจะพาดพิง ไปหมวด ๑ หรือมาตราอื่น ๆ บ้าง
ก็คงไม่รบกวนเวลาในสภาแห่งนี้มาก ท่านประธานครับ ผมเกิดไม่ทันปี ๒๔๗๕
แน่นอนครับ แต่ผมก็อ่านหนังสือศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ ผมเลิบบายอาจารย์
ผมคนหนึ่งที่ท่านไม่อยู่ ณ ตรงนี้ ท่านด่วนจากไปเสียก่อน ท่านอาจารย์
สมภพครับ ถ้าอย่างนั้นคงจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้แสดงทรรศนะ
ที่มีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ปี ๒๔๗๕ นั้น มีคณะราษฎรซึ่งไปศึกษาอยู่
เมืองนอกเมืองนา อยากริเปลี่ยนแบบต่างประเทศเขา ก็มาบีบบังคับจาก
องค์พระมหากษัตริย์ แล้วก็สถาปนาตนเองขึ้นเป็นผู้ปกครองบ้านเมือง เขียน
กฎหมายรัฐธรรมนูญขึ้นมา ในขณะนั้นคนไม่รู้จักกฎหมายรัฐธรรมนูญหรอกครับ

จนมีคำพูดว่า รัฐธรรมนูญคืออะไร มีคนตอบว่า รัฐธรรมนูญก็คือลูกขาภพระยาพลๆ
 ในขณะนั้นครับ แนนอนตอนนั้นประชาชนยังไม่จับขึ้นประอมลิกหาที่ที่ ๘
 ให้รัฐธรรมนูญกันมาเปลี่ยน ตั้งที่ท่าสนาธิกัฏฐทรงเกียรติได้ทราบ ๑๕ ฉบับ
 สถานการณ์การ เมืองแต่ละชุดแต่ละสมัยจำเป็นต้องมีกติกากี่เหมาะสม ปี ๒๕๓๕
 ปี ๒๕๔๒ หรือปี ๒๕๑๖ ล้วนมีกติกากี่เหมาะสมในสังคมนั้น การร่างรัฐธรรมนูญ
 เกิดจากผู้มีอำนาจ เกิดจากคณะปฏิวัติรัฐประหาร ๑๕ ปี ประชาธิปไตยเมืองเรา
 ปฏิวัติ รัฐประหาร ก่อการกบฏ สำเร็จบ้าง ไม่สำเร็จบ้าง ๒๘ ครั้ง ใครมี
 อำนาจคนนั้นก็ไปร่างรัฐธรรมนูญ ให้ตัวจุนอำนาจและบัลลังก์ของตนเอง อันนี้
 ปฏิเสธไม่ได้ ผมมีโอกาสเห็นการเคลื่อนไหว เรียกร้องรัฐธรรมนูญถ่วงน้อย
 ๓ ครั้ง ในชีวิตที่กระผมอายุ ๕๕ ปี เมื่อเหตุการณ์ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ ผมเรียนอยู่
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ ๔ ผมเป็นฟันเฟืองเล็ก ๆ เท่านั้นเอง ผมจำได้
 ว่าผู้ปกครองบ้านเมืองในขณะนั้นถูกเกณฑ์ไปแจกถลงการณ์ ๑๓ คน นักศึกษา
 มันจะมีประโยชน์อะไร พอจับเท้าไว้เท่านั้นละครับ เป็นฟันเฟืองไฟมาจากไหน
 ก็ไม่ทราบ เต็มสนามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฝ่าด่า งตลบต่าง ๆ มา
 รับไม่ไหวด่าไม่ไหว ๑๓ กบฏ ถูกจับก็ต้องปลอกเขาออกมา อันนั้นเป็นเหตุการณ์
 ที่ทุกคนน่าจะรู้ตรงนี้ ผมคิดว่าโอกาสเข้าร่วม วิญญาณวีรชนก็ยังไม่ได้ผุดไม่ได้เกิด
 หรือครับ -----

เหตุการณ์ที่ ๒ ก็คือ ปี ๒๕๓๕ พฤษภาทมิฬ ชีรชนก็ยังไม่ได้พูด ไม่ได้เกิด
ขังวนเวียนอยู่แถวนี้แหละครับ วันเวียนอยู่แถวนี้จริง ๆ เพราะเขาเรียกห้อง
อียากาที่ผู้ม่านาจดูแลเขา ดูแลผู้ไปตีปกครอง ท่านประธานที่เคารพ
เราเห็นด้วยในการที่ท่านมีมาตรา ๒๑๑ เป็นการปฏิรูปการเมือง ทุกคนนั่งอยู่ตรงนี้
ทุกคนจำได้ว่าเราเบลล (Blur) กันในขณะนั้น เพราะว่าไม่รู้จะไปทางไหน
จำเป็นต้องรับมาตรา ๒๑๑ ทุกคนในรัฐสภาแห่งนี้ยอมรับว่ามีมาตรา ๒๑๑ ก็หมายความว่า
ท่านได้ทำมาตรา ๒๑๑ เพื่อจะจัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นมา ตอนแรกไม่ได้เข้า
ชื่อว่า สสร. นะครับ ชื่อว่าไม่ถูกว่าจะชื่ออะไรบ้าง คิดกันไม่ออก จนได้มาเป็น
สสร. ก็มีข้อสังเกตว่า

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ตกลงคุณอดีตรจะไม่นอภิปรายหมวด ๒
เข้าไหมครับ

นายอดีตร เทียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
กำลังอภิปรายครับ ท่านประธานครับ ผมอภิปรายไม่เกิน ๑๐ นาทีครับ เพื่อให้
ประชาชนชาวไทยมีความหวังครับ เมื่อให้เขาไปร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เราตัด
แขนซ้าย แขนขวาให้ไป เขาไม่ต้องการให้ ส.ส. ส.ว. เป็นคนร่างรัฐธรรมนูญ
เพราะมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง เรามอบอำนาจให้ท่านแล้ว ท่านก็ทำมาแล้ว ผมก็
บอกท่านได้ร่างมาสมเกียรติยศที่เราได้มอบให้ ผมอ่านละเอียดจนครบ
ท่านร่างก็ว่าดีกว่าทุกฉบับ ไม่ว่าจะ เป็นหมวด ๒ หมวด ๒ อาจจะเปลี่ยนแปลง
อะไรเลย แต่ว่าเพิ่มเติมขึ้นมาในส่วนศาลปกครองว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ตรงนั้นที่เป็นสิทธิในการเพิ่มเติม ผมคิดว่าท่านก็ว่าหน้า ท่านประธานครับ
การเคลื่อนไหวใด ๆ ของพี่น้องประชาชนเป็นสิทธิอันชอบธรรม แต่อย่างจูงชาวบ้าน
จนคิดว่า สสร. เขาทำผิด ผมไม่ได้ไปเชียร์ สสร. นะครับ อันไหนดีว่าดี อันไหนไม่ดี
ก็ว่าไม่ดี ทุกท่านอยู่ตรงนั้น นั่งอยู่ตรงนี้ผมรู้จักหมด ทุกคนเคยเป็น ส.ส. เคยติดคุก
ติดตะราง ผมจะไม่พูดซ้ำ นั่นคือการต่อสู้ ผมจึงขออนุญาตท่านประธานว่า เพื่อชาติ
เพื่อเศรษฐกิจ เพื่อคนที่หวังในชาติบ้านเมืองนี้ ผมไม่อยากจะให้ท่านใช้เวลานาน
ในสภาแห่งนี้ ผมอยากให้คุณท่านพูดเสียงเดียวกันว่า รับเห็นชอบกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ ชาติบ้านเมืองจะได้สูงขึ้น การเมืองจะได้สะอาดขึ้น ผมจะมีโอกาสเข้ามา
สภาแห่งนี้หรือไม่อันนั้นเป็นเรื่องของอนาคต ท่านอ่านกฎหมายรัฐธรรมนูญ ผมบอก
หลายครั้งว่า ต้องถอดตำแหน่งรัฐมนตรีออก ต้องถอด ส.ส. ส.ว. ออกถึงจะเข้าใจ
หากท่านมีตำแหน่งหน้าที่ อ่าน ๑๐ วันที่ไม่เข้าใจ ผมจึงขอวิงวอนพี่น้องทั่วประเทศด้วย

เราคิดอย่างนี้กันมากเราพร้อมที่จะโหวต (Vote) ใช้คำว่า เห็นชอบ
กับกฎหมายรัฐธรรมนูญของท่าน ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ ผมฟัง ๓ - ๔ ท่าน
สุดท้ายแล้ว ไม่มีใครติดใจพูดหมวด ๒ เลย ผมจะหาข้อจากที่ประชุมว่าจะสมควร
ผ่านหมวด ๒ หรือไม่

นายสุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ จำเป็นจริง ๆ ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เตี่ยครับ กรุณานั่งก่อน
ถึงอย่างไรก็ได้พูด เตี่ยผมจะให้พูดคนแรก

นายสุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ไม่ใช้ครับ คือมันติดตกลงกันไว้เนะครับ ผมไม่ใช่เวลาท่านมากพอรอกครับ คือมัน
ตกลงกันไว้ว่า ถ้าเผื่อจะพูดให้จบ ผมมีความเห็นด้วยกับท่านผู้อภิปราย จะผ่านไป
โดยเร็ว แต่บังเอิญเรตกลงมติดกันไว้ว่า ถ้าใครจะพูดหมวด ๒ นี้ให้ไปถึง
คำปรารภได้ติดหนึ่ง สิ่งที่ผมจะพูด ประการแรก ผมไม่ได้พูดเรื่องคำปรารภ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ครับ เตี่ยถึงหมวด ๓ แล้วผม
จะให้พูดย้อนไปถึงคำปรารภด้วยก็ได้ ผมจะหาข้อจากที่ประชุมว่าจะจะผ่านหมวด ๒
ไปได้หรือยังเนะครับ ไปเริ่มต้นหมวด ๓ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรผ่านหมวด ๒ กรุณา
ยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนใหญ่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรอยู่หมวด ๒
กรุณายกมือขึ้นครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มีเนะครับ เชิญในหมวด ๓ เลยครับ

นายสุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ กราบขอบพระคุณครับ ผมใช้เวลาไม่มากพอรอกครับท่านประธาน
กระผม สุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
พรรคความหวังใหม่ กระผมใช้เวลาไม่นานพอรอกครับ ก่อนอื่นกระผมต้องกราบขอโทษ
ไปถึงท่านประธาน ประธานโทษที่ต้องเอ่ยนาม ท่านวันมูหะมัดนอร์ มะทา ที่ว่า
กระผมได้ลุกขึ้นมาปรึกษาเชิงประจักษ์ว่า การจัดการให้มีการอภิปรายกันนั้นบางที

ร. ๓/๒๕๕๐ (ศ. ๒)

นิยนา ๒๗/๓

ไม่ทราบชื่อของสมาชิก เรื่องนี้ผมขอניתได้ยว คือไม่ใช่ผมหรือกรับ มันจำเป็น
(นายสุวัฒน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พื้นที่สูง)

ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณสุวัฒน์มีอะไรประท้วง เชิญครับ

นายสุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พัทลุง) :
 ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 จังหวัดพัทลุง พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
 คงก็จะเป็นการประท้วง แต่ว่าคงจะขอหารือท่านประธาน และขอขอบคุณ
 ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเป็นอย่างสูงที่กำลังอภิปรายอยู่นะครับ เนื่องจากว่า
 ท่านจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ ได้ขอคำปรึกษาต่อท่านประธานไว้ก่อนที่จะมี
 การอภิปรายหมวด ๒ นะครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เต็มว่าให้พูดสุเทพ
 พูดจบก่อนครับ

นายสุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พัทลุง) :
 ขอบขอบคุณท่านประธาน

นายสุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
 คือผมเคารพท่านอภิปรายนะครับ ผมไม่ทำให้ท่านเสียเวลามากหรอกครับ
 คือที่กระผมต้องกราบขอโทษ เพราะว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการกำหนด
 ผู้อภิปราย ที่ผมบอกว่าต้องขอโทษ เพราะว่าผมมีปัญหาเกี่ยวกับผมนะครับท่านสมาชิกครับ
 สมัยผมเป็นผู้แทนฯ เข้ามาใหม่ ๆ ประธานท่านไม่รู้จักชื่อไปเรียกชื่อคุณพ่อผม
 ทั้ง ๆ ที่ตัวผมเข้ามาแทนคุณพ่อแล้ว กระผมก็เลยต้องกราบขอโทษ เลยต้อง
 พูดไว้เสียก่อน ที่ใ้ใครว่านี่สิ่งที่ผมจะพูดนะครับ ผมอยากจะพูดเกี่ยวกับเรื่องนี้
 แหะครับ ท่านบอกว่าอนุญาตให้พูดถึงคำปรารภ จะไม่ซ้ำประเด็นหรอกครับ
 จะไม่เกี่ยวถึงเรื่องว่า กฎหมาย ๒ ฉบับอะไรหรอกครับ สิ่งที่ผมจะพูดในขณะ
 นี้ก็คือคำปรารภของท่านสมาชิก สสร. มีส่วนหนึ่งที่บอกว่าท่านจะส่งเสริม
 สิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นสาระสำคัญ ผมขอพูดประเด็นนี้ประเด็นเดียวครับ
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะทำโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ
 เสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองทุก ๆ ท่านพูด
 นะครับว่า การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้จะเป็นการแก้ไขหลายสิ่งหลายอย่าง
 แล้วท่านก็พูดว่า รัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณาอยู่นี้มีผลกระทบไปถึงเศรษฐกิจ
 มีผลกระทบไปถึงจิตวิทยาของประชาชน สิ่งที่ผมอยากจะสอบถามท่าน สสร.
 อยู่ในขณะนี้โดยตรง กระผมเห็นว่าวิถีการดำเนินการของท่านกับคำปรารภ
 ของท่าน บางทีมันไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพโดยแท้จริง
 และบางทีเป็นการซ้ำเติมเศรษฐกิจ กระผมขอยกตัวอย่างให้ท่านฟังดังนี้ครับ

เท่าที่ท่านร่าง เท่าที่ท่านดำเนินการมานั้น กระผมได้เห็นพฤติกรรม ถ้าผม
ไม่ใช่คำว่า คำหั้น ผมก็ไม่รู้จะใช้คำว่าอะไร จะตั้งเป็นข้อสังเกตก็ไม่ได้
คือสิ่งที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งซึ่งเหมือนกับว่า ท่านนั้นได้จำกัดสิทธิของ
หลาย ๆ ท่าน แม้แต่ผู้อภิปรายบางท่านก็เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน
มีการบอกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นฉบับที่จะสร้างโครงสร้างใหม่ที่ดี
อยากจะให้ประชาชนยอมรับ อยากจะให้ประชาชนนั้นมองในภาพรวม
นี้แหละครับท่านที่เคารพ ในฐานะที่ สสร. ท่านก็เป็นประชาชนคนหนึ่ง
ท่านมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นของท่านได้ แต่ท่านอย่าลืมนะครับว่า
ท่านอยู่ในสถานะอะไร ท่านอยู่ในสถานะของผู้ยกร่างฯ นะครับ

เพราะฉะนั้นกระผมขอได้ไหมครับ ขอให้ท่านให้ใช้วิญญาน ให้ใช้ความรู้สึก เหมือนกับที่ท่านปรารถนาไว้คือจะให้สิทธิ คำว่า จะให้สิทธิ ในที่นี้คือขอให้ประชาชนได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยที่ท่านไม่มาทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นการขึ้นำ ที่กระผมบอกตัวอย่างเช่นนี้เพราะอะไร เพราะเท่าที่ สสร. แถลงไว้ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยภาพรวมแล้วนั้นดี แต่ท่านเคยบอกผมไหมครับ ว่าสิ่งที่ไม่ดีเล็ก ๆ น้อย ๆ คืออะไรบ้าง ประธานโทษ ผมต้องขออภัยนามท่าน สสร. ท่านหนึ่งซึ่งก็จบจากสถาบันเดียวกับกระผม ผมไม่เอ่ยนามดีกว่า เอาเป็นว่ารายการเจาะใจเมื่อคืนนี้ มีท่าน สสร. ท่านหนึ่ง ท่านพูดว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ผมไม่เห็นด้วย บอกตัวอย่าง เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มาสมัคร ท่านผู้พูดนั้นท่านคงทราบเองนะครับ ท่านบอกว่า ท่านฝันใจรับ แต่ท่านแพ้โหวต ในฐานะที่ผมเป็นตัวแทนของประชาชน ผมเห็นด้วยที่จะให้ผู้มีคุณสมบัติมีสิทธิเป็น ส.ส. แล้วผมจะไปตอบ คนที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาดรีตรงไหน เพราะฉะนั้นบางทีท่านก็ต้องโปรดฯให้ ข้อมูลกับกระผมด้วยว่า ท่านกำหนดคุณสมบัติเป็นปริญญาดรีนั้น ผู้ที่เห็นด้วยและผู้ไม่เห็นด้วยเขามีความเห็นอย่างไร ท่านบอกว่าท่านไม่เห็นด้วย แต่ท่านไม่ยอมให้ความเห็น ท่านพูดแต่เพียงว่าท่านแพ้โหวตในการประชุม นี่แหละครับ คือสิ่งที่ผมอยากจะกราบขอรับรอง

ต่อไปประการที่ ๒ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวในการให้รับ รัฐธรรมนูญนั้น กระผมต้องกราบขออภัยเป็นอย่างยิ่งที่จะ อ่ยนามท่านรัฐมนตรี อติศร ท่านรัฐมนตรีอติศร เข้ามาพูดให้รับ ซึ่งก็ไม่ว่าจะเป็นวิญญานของ ประชาธิปไตยหรือไม่ ความจริงแล้วรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถ้าจะ ว่ากันไปแล้ว ผมอยากจะให้ท่าน สสร. ประกาศให้ประชาชนทราบสิครับ ว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับร่างนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกทุกท่านไม่มีสิทธิ ไม่มีอำนาจ ที่จะทำให้เกิดกบไปหรือล้มไปได้เลย มีมาตราไหนครับที่กำหนดสิทธิหรืออำนาจ ของสมาชิกหรือสภาผู้แทนราษฎรทำให้ร่างรัฐธรรมนูญนี้ตกไปได้ มีไหมครับ ไม่มีเลย แต่ทำไมถึงมีการเคลื่อนไหว บอกว่าจะมีขบวนการของผู้แทนราษฎร จะมีขบวนการของวุฒิสมาชิกล้มรัฐธรรมนูญอันนี้ เตะร่างรัฐธรรมนูญอันนี้ให้ตกไป ความคิดนี้มาจากไหน ผมคิดว่า สสร. ทุกท่านก็คงจะได้ยินความคิดอันนี้ แต่ทำไมท่านไม่ออกมาแถลงให้ประชาชนทราบเสียละครับ ว่าผู้แทนราษฎรหรือ วุฒิสมาชิกไม่มีสิทธิ ไม่มีอำนาจที่จะโหวตให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตก เพราะอะไร

เพราะถ้าเพื่อสภานี้ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกใหม่ครับ ไม่ตก แต่จะไปสู่กระบวนการไหน ไปสู่กระบวนการประชาชนจะต้องลงประชามติ ท่านที่เคารพครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะถามท่านอยู่นิดหนึ่ง ท่านร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมาท่านคิดที่ลงไปว่าลงกับประชาชน แต่ท่านจะมายืนบังคับหรือว่ามาบอกกัน เห็นว่าให้สภาที่รับ ท่านจะให้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับสภาหรือฉบับประชาชน ตัวกระผมเองนะครับ ถ้าเพื่อมารับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมก็รับได้ แต่ผมจะไปตอบประชาชนที่เขาไม่เห็นด้วยว่าอย่างไร ถ้าผมบอกว่ารับ รับเสร็จแล้วผู้ที่มีความผิดไปถึงปริญญาดรี เขาบอกว่าผมเลือกท่านไปเป็นผู้แทนราษฎรของผม ท่านจะต่อสู้อย่างไรเฉพาะผู้ที่จบปริญญาดรีหรือ แล้วพวกผมท่านไม่ต่อสู้ให้หรือ ผมอยู่ในสถานะของตัวแทนของทุกคุณวุฒิ ผมอยู่ในสถานะตัวแทนของทุกอาชีพ เพราะฉะนั้นการที่มีขบวนการหรือสิ่งใดก็ตามที่มากำหนดบอกว่าให้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ ความจริงถ้าจะไปแล้วเป็นการตัดสินใจประชาชน เพราะอะไร เพราะถ้าสภานี้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประชาชนจะไม่มีสิทธิลงมติ ถูกต้องไหมครับ ท่านคิดถึงข้อนี้ไหมครับ บางทีการรับร่างรัฐธรรมนูญหรือการเรียกร้องให้สภาที่รับเลยเท่ากับเป็นการตัดสินใจประชาชนอย่างหนึ่งนะครับ ผมอยากจะให้มีรัฐธรรมนูญที่เป็นมติของประชาชนสักฉบับจะเป็นไรไป ให้เป็นประวัติศาสตร์หน่อยได้ไหมครับ ว่าสภาแห่งนี้ได้ให้อำนาจแก่ประชาชนอย่างแท้จริง นี่ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ครับ ผมขอให้หยุดการเคลื่อนไหวสักหน่อยจะได้ไหมครับ มีหลายคนที่เป็นประชาชนธรรมดา มีหลายคนที่เป็นประชาชนที่อยู่ในสถานะของผู้ถือข่าวและผู้ยกข่าว ถ้าเพื่อท่านเป็นประชาชนธรรมดาท่านมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้ทั้งนั้น แต่ในสถานะของผู้ยกข่าว และแต่ในสถานะที่การเป็นสื่อมวลชนนั้น ท่านจะแสดงความคิดเห็นในเชิงรับอย่างเดียวหรือไม่รับอย่างเดียวไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร ไม่ได้เนื่องจากว่าท่านยกข่าวขึ้นมา ถ้าท่านไม่บอกประชาชน บอกว่าส่วนที่กระผมยกขึ้นมาผมคิดว่าดีที่สุด แต่อาจจะมีส่วนที่ไม่ดี ขอให้ประชาชนได้พิจารณา ให้ข้อมูลเขาอย่างนี้จะได้ไหมครับ มันควรจะเป็นเช่นนั้น

แต่ปัจจุบันนี้การเคลื่อนไหวผมขอตำหนิ ผมไม่ทราบว่าเป็นใครที่กำหนดสิทธิ
ของการเดินรณรงค์ ท่านทราบไหมว่า จิตวิทยาของสิทธิคืออะไร คือความแตกแยก
คือความแบ่งแยก นี่คือนโยบายของสภาท่านจะรณรงค์อะไรที่ข้าง ท่านโปรด
บอกคนทั่วไปด้วยว่าอย่าใช้สิทธิ ตัวผมเองทราบดีว่าสิทธิคือจิตวิทยาของ
การแบ่งแยก เดี๋ยวนี้ประชาชนเข้ากันไม่ได้เพราะอะไร เพราะสิทธิรณรงค์
ผมไม่ว่า แต่ใครเป็นคนตัดสินใจเรื่องสิทธิขอตำหนิ ณ ที่นี้ แล้วจะขยาย
ตัวต่อไปอีกเรื่อย ๆ ท่านที่เคารพ ทุก ๆ ท่านพูดเป็นเสียงเดียวกันหมดว่า
การร่างรัฐธรรมนูญ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจะมีผลกระทบทางเศรษฐกิจ
ถูกต้องครับ แต่ถ้าเผื่อกระบวนการพิจารณารัฐธรรมนูญและร่างรัฐธรรมนูญ
ใช้สามัญสำนึกเหมือนที่ท่านชาญพูด ขอบพระานโทษที่ต้องพาดพิง จะไม่มี
กระบวนการ จะเป็นไปด้วยเหตุด้วยผลนะครับ ผมเองในฐานะที่เป็น
ผู้แทนราษฎรอยู่ต่างจังหวัด ประชาชนมาถามผมว่า ร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านไหม
ผมบอกเลยครับ ร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านหรือไม่ผ่านไม่ได้อยู่ที่ผม แต่อยู่ที่ประชาชน
เดี๋ยวนี้ประชาชนผมไม่มีรัฐธรรมนูญอ่านสักมาตรา แล้วท่านจะบอกได้อย่างไร
จะมอบให้ผมเป็นตัวแทนกระนั้นหรือ ก็ในเมื่อบอกว่าประชาชนเลือกผู้แทนฯ ขึ้นแล้ว
ผู้แทนฯ ไม่ได้ยังจะให้ผู้แทนฯ เลือกกระนั้นหรือท่านประธานที่เคารพ เรื่องสิทธิและ
เสรีภาพในหมวด ๓ ถ้าเผื่อผมจะพูดต่อไปก็อาจจะเป็นการยืดเยื้อมากกว่านี้
แล้วจะสับสนในเนื้อหา เพราะฉะนั้นกระผมขอสงวนสิทธิที่จะพูดในครั้งต่อไป
สำหรับการอภิปรายในครั้งนี้ กระผมก็ขอกราบขอบพระานท่านประธานเป็น
อย่างยิ่ง ขอบพระานคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณจรินทร์ ครับ

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พังงา) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม จรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดพังงา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
แต่เดิมกระผมตั้งใจที่จะทวงถามท่านประธานเนื่องจากเมื่อเข้ากระผมได้เสนอ
ความเห็นไว้ว่าในเรื่องของการอภิปรายนั้นจะเป็นไปได้หรือไม่ ที่ท่านประธาน
จะได้กรุณาหารือกับที่ประชุมนี้อีกวาระหนึ่ง เนื่องจากเรามีมติไปเมื่อวานว่า

เราจะต้องพิจารณา ray หมวดเรียงไปเรื่อย ๆ และว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีถึง ๑๓ หมวด ยังไม่รวมบทเฉพาะกาล เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพิจารณา ray หมวด เราจะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการที่จะพูดไปถึงละหมวด รวมทั้งหมด ๓๓ มาตรา ถ้าเราจะได้เปลี่ยนมติโดยการให้พิจารณา รวมกันไปก็จะช่วยประหยัดเวลา แล้วถ้าเราจะได้พิจารณาก็จะเห็นว่าในการอภิปรายตั้งแต่เมื่อวานจนกระทั่งถึงวันนี้ สมาชิกจำนวนไม่น้อยครับที่ได้อภิปรายรวมกันไปแล้วก็จะพยายามอ้างหมวดนั้นเพียงแค่คำ ๒ คำ เมื่อสักครู່ท่านรัฐมนตรีหรือดิศรเพียงเกษ เกือบจะเรียกได้ว่าพูดรวมกันไปทั้งสิ้น แล้วท่านก็แสดงความคิดเห็นไว้ชัดเจนว่าควรจะต้องประหยัดเวลา เพราะฉะนั้นถ้าจะได้รับฟังคำเสนอแนะหรือว่าคำเสนอของคณะให้ได้โปรดหาหรือกับที่ประชุมนี้อีกครั้งหนึ่งว่าเราจะปรับปรุงวิธีการอภิปรายให้เป็นการพิจารณา รวมกันไปเพื่อประหยัดเวลาจะเป็นไปได้หรือไม่ อันนั้นเป็นเรื่องประการที่ ๑ -----

แต่ประการที่ ๓ ที่กระผมคิดว่าจำเป็นจะต้องขอเวลากับท่านประธานเสกข์เลย ก็เนื่องจากว่าเพื่อนสมาชิกที่เพิ่งอภิปรายไปเมื่อสักครู่นี้แสดงความเห็นไว้ต่อ รัฐสภาแห่งนี้ว่า โดยข้อเท็จจริงแล้วรัฐสภาแห่งนี้ไม่มีสิทธิที่จะทำให้ง่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ร่างไว้ตกไป ซึ่งกระผมคิดว่าอาจจะเป็นความเข้าใจผิด ความจริง รัฐสภาแห่งนี้สามารถกระทำการบางอย่างที่จะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปได้ครับ เฉพาะกรณีที่ท่านพูดเมื่อสักครู่กระผมเห็นด้วยว่าทำให้ง่างรัฐธรรมนูญตกไปไม่ได้ นั่นคือว่า เมื่อรัฐสภาแห่งนี้มีมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ร่างรัฐธรรมนูญ จะไม่ตกไปทันที เพราะจะต้องนำไปสู่การทำประชามติอีกครั้งหนึ่ง แต่นั่นเป็น กรณีหนึ่งเท่านั้นที่จะไม่ทำให้ง่างรัฐธรรมนูญตก แต่มา เป็นบางกรณีรัฐสภาแห่งนี้ สามารถมีบทบาทที่จะทำให้ง่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการดับ ความหวังของประชาชน อย่างน้อยมี ๒ กรณีครับท่านประธาน ที่กระผมยืนยันว่า รัฐสภาแห่งนี้ทำให้ง่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปได้ นั่นคือในกรณีที่ ๑ ถ้าหากว่ารัฐสภา แห่งนี้ได้เสนอให้มีการพิจารณาโดยที่ประชุมเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผล เป็นการ เปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ถ้าที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้ลงมติว่า มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปทันที ตามมาตรา ๒๑๑ เดรส์ นั่นก็คือในวรรคสี่ของมาตรา ๒๑๑ เดรส์ กล่าวไว้ว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผล เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้ และวรรคถัดมาบอกว่า ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะตาม วรรคสี่ คือวรรคเมื่อกลั่นกรอง ให้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป อันนี้คือประการที่ ๑

ในประการที่ ๒ ที่จะมีส่วนให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปก็คือว่าถ้าหาก รัฐสภาในที่ประชุมนี้มีผู้เสนอให้ที่ประชุมได้มีมติส่งให้ตุลาการร่างรัฐธรรมนูญตีความ ว่าร่างรัฐธรรมนูญที่ สสร. ได้ส่งมาสู่ที่ประชุมรัฐสภานั้นได้กระทำโดยละเมิดหรือไม่ ไปแล้วหรือไม่ เหมือนกับที่เราเถียงกันเรื่องจุดไข่ปลา เกิดมีสมาชิกรัฐสภาเสนอ ญัตติให้ที่ประชุมพิจารณาส่งตุลาการร่างรัฐธรรมนูญตีความ เมื่อส่งไปแล้ว ตุลาการรัฐธรรมนูญเกิดตีความว่าไม่ละเมิดนั้นก็ถือว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ ก็จะต้องตกไปด้วย เพราะถือว่าเมื่อไม่ละเมิดแล้วภายใน ๖๐ วัน ระยะเวลาที่ ผมเข้าใจว่าหลังตุลาการรัฐธรรมนูญตีความคงจะเกินระยะเวลา เพราะฉะนั้น จะมีผลให้ร่างรัฐธรรมนูญตกไป ตรงนี้น้อยๆน้อย ๒ ประการ ที่ผมขออนุญาต

ทำความเข้าใจต่อที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้ เพื่อนสมาชิกเมื่อสักครู่นี้ได้สอบถาม
 ที่ประชุมว่าท่านสงสัยว่าทำไมข้าพเจ้าในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมา
 ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด กระผมคิดว่าสาเหตุที่เกิดขึ้นนั้นก็เนื่องจากว่าได้มี
 ข่าวคราวว่าได้มีการพยายามที่จะดำเนินการบางอย่างให้เกิดผลใน ๒ ประการ
 ที่กระผมกราบเรียน ซึ่งกระผมเชื่อมั่นว่ามีประชาชนจำนวนมากที่ไม่เห็นด้วยที่จะ
 ให้ดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการให้รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์
 เป็นประมุขและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐธรรมนูญ หรือกรณีที่จะมีการเสนอให้มีคำสั่ง
 ต่ากร่างรัฐธรรมนูญตีความว่าการดำเนินการของ สสร. นั้นร่างรัฐธรรมนูญ
 มาซึ่งที่ประชุมรัฐสภานั้นเสร็จสิ้นไปแล้วหรือไม่ก็ตาม ผมเชื่อว่าประชาชนจำนวนมาก
 ไม่เห็นด้วย กระผมและพวกกระผมจำนวนไม่น้อยก็ไม่เห็นด้วย จุดนี้เมื่อมีความ
 พยายามที่จะดำเนินการข่าวคราวจึงปรากฏออกมาและเป็นข่าวลือ กระผมคิดว่า
 ถ้าที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้จะได้ทำความเข้าใจว่าเราจะไม่ดำเนินการใน ๒ ประการนี้
 อย่างน้อยความกังวลต่อประชาชนทั่วไปทั้งประเทศที่คิดว่าร่างรัฐธรรมนูญอาจจะ
 ตกไปเพราะ ๒ เหตุผลนี้ก็จะคลายความกังวลลงไปได้ อันนี้จึงเป็นเรื่องประการที่ ๓
 ที่ผมขออนุญาตกราบเรียนทำความเข้าใจต่อท่านประธาน อย่างไรก็ตาม ประการแรก
 ผมยังถือว่าผมขออนุญาตที่จะหาวิธีท่านประธานต่อไปครับ ในกรณีที่ท่านประธานรับปากไว้
 เมื่อเช้าว่าจะขอให้สภานี้ปรับปรุงวิธีการอภิปราย ซึ่งก็ยังเป็นไปตามข้อบังคับ เพราะ
 ทั้งยังคงบอกไว้ให้พิจารณาเรียงไปตามมาตราหรือรายหมวด แต่ถ้ามีความเห็นเป็น
 อย่างอื่นก็สามารถดำเนินการได้ ซึ่งก็เป็นไปตามข้อบังคับ นั่นคือให้อภิปรายรวมกันไป
 ขอบพระคุณรับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เพื่อให้เป็นไปตามที่ท่านประธาน
วันนอร์ ท่านได้รับปากกับที่ประชุมไว้

นายสุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานครับ ผมขอสิทธิพาดพิงหน่อยได้ไหมครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณต้องให้ประธานพูดให้จบเสียก่อนครับ
โลกไม่ได้แตกไปเดี๋ยวนี้หรอก ผมจะได้หารือต่อที่ประชุมต่อจากที่ท่านวันนอร์ท่านทำค้างไว้
ว่าเราจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบตามข้อบังคับ ข้อ ๘๕ สัดุด หรือว่าจะพิจารณา
ร่วมกันเลยทั้งฉบับ

(ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภามีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบ
ก่อนลงมติ)

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญครับ ว่าอย่างไรครับ
นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม
พรรคความหวังใหม่ ในนามสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาตใช้เวลาของท่านประธาน
เพื่อแสดงเหตุและผล ในเรื่องของ การขอปรึกษาของท่านสมาชิก เพื่อให้มีการพิจารณา
ทบทวน เรื่องของการอภิปราย ซึ่งกระผมมีเหตุมีผลว่าผมได้ทักท้วงต่อท่านประธาน
วันนอร์เมื่อเช้าแล้วนะครับ เพราะได้มีการนำข้อหาเรื่องการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
มาพิจารณากันเมื่อการประชุมเมื่อวานนี้แล้ว และมีข้อยุติว่าให้อภิปรายเรียงหมวด
เรียงมาตรา ซึ่งเป็นข้อกำหนดในร่างรัฐธรรมนูญ กระผมเห็นว่าเมื่อวานนี้ได้ใช้เวลา
ใช้เหตุ ใช้ผล และใช้องค์ประชุมที่พิจารณาด้วยสติสัมปชัญญะ เพื่อรักษาประโยชน์
ในการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา การอภิปรายเมื่อวานนี้มาจนถึงวันนี้ กระผมเอง
มีความสำคัญว่าสมาชิกทุกท่านได้ปฏิบัติตามข้อบังคับโดยเคร่งครัด เพราะข้อกำหนด
ในร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้ระบุไว้ชัดเจน มิได้เป็นกฎหมายธรรมดา เป็นกฎหมายที่มี
คุณลักษณะที่สำคัญอย่างปึงที่จะต้องพิจารณาเรียงหมวด เรียงมาตรา แม้จะมีการโยน
บางหมวด บางมาตรา เข้ามาในการอภิปรายของท่านสมาชิก เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ต่อสมาชิกรัฐสภาและพี่น้องประชาชน เพราะมีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์และวิทยุ
กระผมคิดว่าหน้าที่ของสภาแห่งนี้คงจะมิได้มีความคิดเป็นอย่างอื่น นั่นคือการให้
การประชุมเพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ

ผมไม่ยากทำให้สภาแห่งนี้วันนี้อย่างนี้ และก็มีการโหวตลงมติกันไปแล้ว
เสียงเห็นด้วยเป็นลายนั้นเกือบทั้งหมด พอถึงวันรุ่งขึ้นก็จะโหวตใหม่ ลงมติใหม่
ถ้าแบบนี้พี่น้องประชาชนจะสับสนว่าเราทำอะไรกัน อย่าวิตกครับท่านประธาน
แม้เวลาจะพิจารณากันไปด้วยเหตุด้วยผล จะต้องใช้เวลาไปตามสมควร สภาแห่งนี้
เป็นที่สำหรับที่จะใช้เวทีทำประโยชน์เพื่อประชาชนแล้ว ผมว่าเรามีสำนึก
มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติหน้าที่กันทั้งหมด ควรที่จะได้พิจารณาตามที่ได้ตกลงกันไว้
เมื่อวานนี้ วันนี้ก็ยังไม่อะไรเปลี่ยนแปลง กระผมไม่เห็นด้วยที่จะต้องมีการทบทวน
มีการมาพิจารณาข้อปรีกษาดังกล่าวยีกครั้งหนึ่ง เพราะจะเกิดความสับสนครับ
ท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมขอทำความเข้าใจหน่อยนะครับ
ที่บอกว่าพิจารณาเป็นรายหมวดมิได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าบัญญัติไว้ใน
รัฐธรรมนูญเราจะมาล้มเลิกเปลี่ยนแปลงไม่ได้ บัญญัติไว้ในข้อบังคับของการประชุม
รัฐสภาและบอกต่อไปว่า เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะมีมติเป็นอย่างอื่น มาบัดนี้มิได้ผู้ขอให้
รัฐสภาพิจารณาว่าจะมีมติเป็นอย่างอื่นหรือไม่ -----

ซึ่งถ้ารัฐสภายังยืนยันตามเดิมเราก็จะว่าไปตามที่ละหมวด ถ้ามีมติเป็นอย่างอื่นก็จะไม่ได้ดำเนินการประชุมไปตามมติของที่ประชุม

(ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมจะขอมติเนะครับว่า ท่านผู้ใดเห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น คือตามที่คุณจุรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ เสนอ ก็ขอให้รวมทั้งฉบับ กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๑๒๒ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรให้เป็นไปตามข้อบังคับ ก็พิจารณาไปที่ละหมวด กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๑๕๗ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มีผู้เห็นควรให้อภิปรายรวมกัน ๑๒๒ เสียง อภิปรายที่ละหมวด ๑๕๗ เสียง เป็นอันว่าเรายังคงยืนยันอภิปรายไปที่ละหมวด เพราะฉะนั้นต่อไปนี้กรุณาอภิปรายที่ละหมวด กรุณาอย่าข้ามหมวดหมวดใดที่ผ่านไปแล้วกรุณาอย่าพูดถึง เชิญคุณสุเทพ ตีบุญมี ซึ่งถูกพาดพิงเมื่อสักครู่นี้ครับ กรณีนี้จะยกเว้นให้เป็นพิเศษ เพราะว่าถูกพาดพิงเมื่อสักครู่นี้

นายสุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น สืบเนื่องมาจากที่เมื่อกระผมได้พูดไปบอกว่า ไม่มีกฎหมายใดที่ให้อำนาจผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกล้มรัฐธรรมนูญฉบับที่ สสร. ร่างขึ้นมานี้ และท่านจุรินทร์ ประธานโทยที่ต้องเอ่ยชื่อนาม ก็ได้มาได้แจ้งบอกว่า มี มีคือถ้ามีการเสนอให้ตุลาการรัฐธรรมนูญตีความในกรณีนี้บอกว่า มีปัญหาขัดแย้งทางด้านกฎหมายว่า ร่างฯ ฉบับนี้ สสร. ทำเสร็จหรือไม่เสร็จ หากตุลาการรัฐธรรมนูญตีความว่าไม่เสร็จก็ตก-----

กระผมอยากจะถามสักครับว่า การดำเนินการระบวนการทางกฎหมาย แล้วก็ไม่ให้ผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสมาชิกเป็นผู้ตัดสิน แต่เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญตัดสินนั้นยังจะเป็นความผิดของผู้แทนราษฎรอีกหรือ นี่ประการที่ ๑ และประการที่ ๒ ที่ท่านบอกว่ามีตกอีกได้อย่างหนึ่ง กรณีที่ว่ามีการระบวนการตามที่ท่านพูดนั้น ประทานโทษเถอะครับ การที่มีบอกว่าจะเสนอให้โหวตบอกว่าการร่างรัฐธรรมนูญของ สสร. นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือว่าเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองหรือรัฐธรรมนูญอะไร ถ้าเผื่อว่าจะเสนอเรื่องนี้เข้าไปแล้วโหวตให้ตกไปเลย ท่านครับ นี่ละครับคือกระบวนการที่ฝ่ายหนึ่งกำลังทำอยู่ ทำอย่างไร ทำคือประโคมข่าวขึ้นมาจนผมได้เข้ามาพูด ณ ที่นี้ กระผมก็ได้เรียนท่านแล้วว่าเราให้ใช้สามัญสำนึกของการรับหรือไม่รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ด้วยวิญญาน ด้วยจิตสำนึกของการเป็นปวงชนชาวไทย ตัวกระผมเองไม่เคยคิดเลยว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ดีหรือไม่ดีอย่างไร ผมไม่ได้คิด ผมคิดแต่ว่าประชาชนส่วนอื่น ๆ เขาที่เราบอกว่าจะให้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนั้น เขาคิดอย่างไร กระผมจึงขอชี้แจงไว้เพียงแค่นี้ครับ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญ สสร. ชี้แจงครับ

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

กราบเรียนท่านประธาน ผม นายแก้วสรร อติโพธิ สสร. สายผู้เชี่ยวชาญกฎหมายมหาชน ขอกล่าวแนะนำหมวด ๓ เพื่อประกอบการอภิปรายของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติโดยสังเขปดังต่อไปนี้ ข้อแรก ผมคงต้องขอชี้แจงว่าทาง สสร. ทุกคนเราถือตนเป็นเช่นที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ขอภัยที่ต้องถอยนาม ท่านสมาชิกวุฒิสภาใหญ่เลย ได้กล่าวไว้ว่าเราเป็นเพียงคณะผู้ก่อแบบบ้านเท่านั้น และเรากำลังเสนอแบบบ้านนี้ต่อเจ้าของบ้านฝ่ายเจ้าของบ้านนั้นประกอบด้วย ผู้ควบคุมงานซึ่งประชาชนได้มอบอำนาจให้ท่านไว้ ผู้ควบคุมงานนี้ก็ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ นักกฎหมาย นักปกครองและผู้รู้เห็นทุกขั้วของแผ่นดินทุกท่าน เรากำลังรายงานต่อท่านว่าแบบบ้านนี้ประชาชนจะอยู่เย็นเป็นสุขหรือไม่ คำรายงานนี้ผมต้องการจะชี้ภาพรวมให้เห็นในหมวด ๓ ว่า มีอยู่ ๒ ส่วนด้วยกัน กล่าวคือส่วนแรกเป็นส่วนที่เป็นบททั่วไป และอีกส่วนที่ ๒ ถึงจะเป็นสิทธิเฉพาะเรื่อง

เฉพาะกลุ่ม ในส่วนบททั่วไปนั้น เริ่มจากข้อก็ยังคงไว้เหมือนเดิม สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เดิมทีในชั้นร่างใช้คำว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่เมื่อคณะกรรมการของท่านสามารถพิจารณาได้ทั่วถึงมา เราก็เห็นปัญหาที่ข้อแก้ไขตามนั้น เพื่อให้ชัดเจนว่าบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยนั้นจะมาสืบทอดตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ คงต้องได้ตามกฎหมายพระราชบัญญัติหรือตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ท่านก็ช่วยแก้ไขปัญหานี้ไปได้ ในส่วนของบททั่วไปอื่น ตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เหล่านี้ล้วนเป็นของใหม่ทั้งสิ้น เริ่มจากความต้องการที่จะให้สิทธิในรัฐธรรมนูญนี้มีผลผูกพันลงไปในชีวิตจริงของประชาชนให้ได้ สมมุติเนครับ ความเสมอภาคภายใต้อำนาจรัฐ ควรได้รับการเคารพ เคารพทั้งในโรงเรียนหลวง โรงเรียนรัฐบาลนี้แหละครับ คงต้องตั้งคำถามกันว่า การที่ท่านรับเด็กนักเรียน เหตุเพราะผู้ปกครองให้เงินบริจาคสูงกว่าเขาเพื่อน แล้วลูกชาวบ้านสอบเก่งสอบดีติดสำรอง เพราะลูกคนรวยมาเบียด ถามว่าความเสมอภาคเช่นนี้ถูกต้องหรือไม่

ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ เราารู้สึกว่าควบคุมแต่เฉพาะสภา ควบคุมแต่เฉพาะการออกกฎหมายในสภา แต่หาอย่างไรครับ ความไม่เสมอภาคเช่นนี้จะถูกนำขึ้นสู่ศาลาให้วินิจฉัยว่าการรับนักเรียนในครั้งนี้ ไม่ถูกต้อง ฉะนั้น สสร. จึงเห็นว่าเราต้องหาทางทำให้สิทธิในร่างรัฐธรรมนูญนี้มีความหมายที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นจริงยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นจะเห็นภาพการแก้ไขที่เราได้ให้ในมาตรา ๒๗ จะเป็นมาตราสำคัญซึ่งต้องเรียนขอคำอธิบายทำความเข้าใจมากกว่า การใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับจะต้องอยู่ใต้รัฐธรรมนูญนี้ ตัวร่างรัฐธรรมนูญนี้จะผูกพันโดยตรงต่อผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหมด แล้วก็สามารถยกคดีขึ้นในทุกระดับศาลที่มีบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วก็ตามด้วยความมั่นคงของสิทธิว่ารัฐสภานี้ถ้าจะออกกฎหมายจำกัดขอบเขตของสิทธิจะต้องอยู่ในเงื่อนไขอะไรบ้าง ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นของใหม่ทั้งสิ้น เมื่อหันบททั่วไปก็จะมาถึงสิทธิเฉพาะ เรื่อง ในสิทธิเฉพาะ เรื่องนี้ในกลุ่มแรก คือหมวดนี้ถึงแม้จะ เรียกว่าสิทธิและ เสรีภาพชนชาวไทย แต่ก็มีสิทธิอยู่หลายกลุ่ม หลายประเภทด้วยกัน กลุ่มแรกคือสิทธิมนุษยชนนะครับ ว่าเกิดมาเป็นมนุษย์ทั้งที่ถ้าขาดอะไรไปแล้วตายเสียดีกว่า ความหมายง่าย ๆ มีทั้งสิทธิในชีวิต ร่างกาย สิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิในความคิดความเชื่อ การเกณฑ์แรงงานกระทำไม่ได้ สิทธิในทรัพย์สิน ทั้งหมดนี้เท่าที่เป็นของใหม่จริง ๆ ก็มุ่งเป้าไปที่จุดเดิมอีกว่าหาอย่างไรจะให้หลักประกันในร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นจริงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจอาญาของรัฐ หาอย่างไรผมเดินไปตามถนน ผมจะไม่ต้องกลัวสارقตัวดี ไม่ต้องกลัวสก็อตว่าจะมาแจ้งจับ อำนาจนั้นไว้ใจไม่ได้ แต่เราไม่ได้ร่างรัฐธรรมนูญนี้จากความจงเกลียดจงชังตำรวจ เจ้าพนักงานใด ๆ อะไรทั้งสิ้น เราก็มาบอกกันว่าทางแก้ไขที่สำคัญก็คือการให้อำนาจศาลเข้ามาเป็นหลักประกันเสียแต่ตั้งแต่ครั้งจับกุม ตั้งแต่เริ่มจับกุมจะต้องไปขอหมายจับจากศาล ยกเว้นในกรณีจำเป็น ซึ่งตรงนี้ถามว่าของใหม่หรือเปล่า คำตอบก็คือเท่าที่จริงก็คือการนำหลักซึ่งได้เริ่มเข้ามาในบ้านเมืองเราตั้งแต่สมัยของพระพุทธเจ้ามาว่า การออกหมายจับนั้นจะต้องมีหลักประกันโดยศาล เพราะฉะนั้นอันนี้ก็จะ เป็นหลักประกันในทางอาญาที่ สสร. บรรจุเข้าไว้ไม่ให้เกินเลยหรือไม่ ปฏิบัติได้หรือไม่ แล้วผมก็เรียนที่แจ้งนิพนธ์ครับว่า เนื่องจากมีรายละเอียดอยู่มากในส่วนของการหลักประกันในคดีอาญา เราจึงยกไปไว้ในส่วนของศาล แต่ก็ต้องขอชี้แจงไว้ว่าหาใช่ไปไหน คำตอบก็คือไปอยู่ในหมวดศาล ต่อไปในเรื่องของการเมืองก็มีของใหม่นะครับ ก็คือเรื่องของ

๓๒

ร. ๓/๒๕๔๐ (ส. ๒)

ชุดิมา ๓๕/๒

เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองว่าให้จัดตั้งได้โดยง่าย เป็นแต่เพียงจดแจ้งเท่านั้น
แล้วที่สำคัญที่ใน สสร. เองก็อธิบายกันหนัก ก็คือสิทธิในการที่จะแสดงความคิดเห็น
สื่อสารถึงกันซึ่งต้องผ่านสื่อมวลชน ก็มีมาตรการใหม่ซึ่งต้องวิพากษ์วิจารณ์หนัก
แล้วท่านวุฒิสมาชิกก็ตี ท่าน ส.ส. ก็ตี ก็ได้แต่ถามตรงนี้อยู่มาก -----

- ๓๖/๑

นั่นก็คือการทำให้คนวิเศษ คลื่นโทรทัศน์ หรือวิทยุโบราณนาคนได้รับการปฏิรูป
มีองค์การของรัฐที่เป็นอิสระจากทางการเมือง เข้ามากำกับดูแลในการจัดสรรคลื่น
แล้วก็เป้าหมายในการที่จะใช้คลื่นเหล่านั้น ตรงนี้ก็เกินของใหม่ในระดับ

ต่อไปการทำงานบำรุงสิทธิ กลุ่มที่ ๓ นะครับ การทำงานบำรุงของสังคม
ที่มีแต่ผู้ด้อยโอกาส ตรงนี้สำหรับการศึกษานั้นก็เหมือนเดิม เหมือนรัฐธรรมนูญ
เดิมนะครับ คือประกันการศึกษาขั้นมูลฐาน ประกันเรื่องของการบริการสาธารณสุข
จากรัฐ แต่ที่ใหม่ขึ้นมา ก็คือเรื่องของการคุ้มครองเด็กจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม
ขณะเดียวกันถ้าเห็นเด็กเป็นขอทาน หรือถูกข่มขืนขอทานอยู่เชิงสะพานลอย สภาร่างฯ นั้น
คิดว่ารัฐต้องเข้าไปดูแล ฉะนั้นจึงได้ยกระดับการดูแลเด็กมากลายเป็นสิทธิ
ที่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ และดูแลจากรัฐ แล้วก็ตามด้วยคนชรา อายุเกิน ๖๐ ปี
ที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูแล้วไม่สามารถดูแลตัวเองได้ เดิมที่เคยเป็นแค่แนวนโยบายของรัฐ
ก็ยกระดับมาเป็นสิทธิ ข้าราชการบำนาญในหมวดนี้ทั้งหมดจะอยู่ตรงที่ว่าภาระของรัฐ
จะรับไหวหรือ แต่ สสร. ก็ได้ตัดสินใจว่านี่คือคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่คนไทยทุกคน
จะต้องยอมจ่ายเพื่อให้เพื่อนร่วมสังคมอยู่ได้

ต่อไปเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องการค้าเสรีก็ยังคงไว้เหมือนเดิมทุกประการ
แต่ก็ยกระดับสิทธิของผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครอง ซึ่งเดิมมิได้ปรากฏเอาเข้ามาไว้
เป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองในมาตรา ๕๗ อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งได้ผาดพิงไว้ตั้งแต่
เมื่อวานแล้วนะครับ ก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสังเคราะห์
ทางปกครอง ถามว่าเมื่อเราออกพระราชบัญญัติใดออกไป ออกพระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ก็ไปปรากฏอยู่ที่เทศบาลบ้าง อยู่ที่
กรมโยธาฯ บ้าง ออกพระราชบัญญัติยา ก็ไปอยู่ที่กระทรวงสาธารณสุขบ้าง
เวลาจะสังเคราะห์การเหล่านี้ ประชาชนจะมีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ อย่างไร ตรงนี้
เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการปฏิบัติตามภารกิจหรืออำนาจเฉพาะรายของรัฐ
ก็ต้องยอมรับว่ามีส่วนใหม่อยู่พอสมควรก็คือ ๑. การกระจายภารกิจของรัฐ
ถ้าเป็นท้องถิ่นก็อยู่ในหมวด ๕ แต่ที่มาใหม่ในเรื่องสิทธิก็คือเรื่องสิทธิของ
ชุมชนที่จะดูแลทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในมาตรา ๕๖ เรื่องของสิทธิที่จะรู้ข้อมูล
สาธารณะ ตรงนี้เท่าที่ผมทราบก็ยังเป็นร่างพระราชบัญญัติอยู่ในรัฐสภา นี่ ตรงนี้
เราก็จำได้ว่าจะต้องเป็นสิทธิในระดับรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๘ สำหรับ
การสังเคราะห์จะกระทบถึงปัจเจกชนใด จะไปสั่งปิดคาเฟ่เขา ในสถาน
ประกอบกิจการที่ผิดศีลธรรม จะสั่งปิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ ถามว่า

เจ้าของร้านควรจะมีส่วนรู้เห็น ได้แจ้งอะไรบ้างหรือไม่ก่อนที่จะสั่งเขาข้างเดียว ตรงนี้^{๕๕}ก็อยู่ในมาตรา ๖๐ กระบวนการปฏิบัติราชการ ซึ่งอันนี้ก็ไม่ใช่ของใหม่ ก็มีพระราชบัญญัติว่าด้วยวิधिปฏิบัติราชการออกมาใช้บังคับแล้ว สภาร่างๆ ก็นำมายืนยันไว้ให้เป็นลัทธิตามรัฐธรรมนูญ

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องประสิทธิภาพ ว่าเมื่อจะดำริตั้งโรงเก็บสารเคมีในซอยชาวบ้านเขา คนในซอยนั้นควรจะมีรู้จะเห็น มีส่วนได้ถามอะไรบ้างหรือไม่ เลยขึ้นไปถึงแม้กระทั่งเรื่องเพื่อนซึ่งเป็นปัญหาอยู่ สสร. ก็ตั้งเห็นว่าในโลกสมัยใหม่^{๕๖}การให้ประชาชนได้รู้ข้อมูล ได้ได้ถามอย่างเปิดเผย รู้กันทั่ว จะทำให้การรู้ข้อมูล และการปล่อยข่าวจะหมดไป และเกิดการตกลงกันได้ หรือเกิดการดำเนินกิจการซึ่งรวดเร็วไปได้ งานสาธารณะต่าง ๆ แม้กระทั่ง^{๕๗}จะหาที่สร้างโรงขยะก็ยังหาไม่ได้ ก็น่าจะบรรเทาลงไปโดยมาตรการนี้ อันนี้^{๕๘}ก็อยู่ในมาตรา ๕๔ -----

ปัจจุบันมีรากฐานอยู่แล้ว แต่ยังเป็นเพียงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี สสร. ให้ไว้เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ต่อมาเรื่องความรับผิดชอบของรัฐ ตรงนั้นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองก็มีแล้ว เรื่องของการร้องทุกข์ก็ดี เรื่องของการละเมิดก็ดียังคงไว้ตามเดิมทุกอย่าง ท้ายสุดก็มีข้อวิจารณ์มาก คือสิทธิป้องกันตัวของระบอบประชาธิปไตยว่าหากมีความพยายามรัฐประหาร ประชาชนมีสิทธิที่จะต่อต้านโดยสงบได้ ทั้งหมดนี้คือภาพหลังเขปที่ผมขอชี้ให้เห็นว่ามีพื้นที่ใหม่มีของใหม่อย่างไรบ้างเพื่อประกอบการพิจารณาของท่าน ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพิณิจ

นายพิณิจ จันทรสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิณิจ จันทรสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง พรรคชาติพัฒนา กระผมอยากจะขอประธานทราบ เรียนเรื่องต่าง ๆ ที่มีข้อสงสัยที่อยากจะขออนุญาตเรียนถามผู้ชำนาญการในเรื่องนี้ บางประการ คำว่า สิทธิ ของบุคคลโดยทั่วไป โดยทุกประการผมเห็นด้วย อยากจะให้มีการเพิ่มเติมเท่าเทียมกันหรือประการหนึ่งซึ่งมีท่านผู้แทนของ สสร. ได้พูดถึงสถาบันชั้นสูงซึ่งเทียบกับสถาบันประชาชนนั้น ซึ่งกระผมได้ท้วงไว้แล้วตั้งแต่เมื่อวานนี้ ผมอยากจะขอประธานทราบเรียนว่าสิทธิบางอย่างบางประการที่เราได้เคยกำหนดไว้ อย่างเช่น รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาเราได้ขอให้มีการทบทวนอำนาจในการแต่งตั้งวุฒิสมาชิก งานการใดก็ตามที่จะมีอำนาจในทางนิติบัญญัติ โดยเสนอพระราชบัญญัติต่าง ๆ ผ่านผู้แทนราษฎรมาแล้ว แล้วเสนอขอความเห็นชอบจากวุฒิสมาชิกและเรื่องของวุฒิสมาชิกนั้นผมอยากจะขอประธานทราบเรียนว่าส่วนใหญ่อะไรที่ทรงผ่าน หรือได้พิจารณาให้ความเห็นหรือการลงคะแนนในเรื่องนี้เป็นอย่างไร

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณพิณิจครับ ต้องขอประธานโทษนะครับ เราตกลงกันว่าเราจะพิจารณาเป็นหมวด ตอนนี้เรากำลังพิจารณาหมวดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่

นายพิณิจ จันทรสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) : อันนี้สิทธิครับท่านประธานที่เคารพ คือหมายความว่าถ้ากระผมพูดถึงว่ารอนสิทธิ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : สิทธิของบุคคล

นายพิณิจ จันทรสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) : ของบุคคลเหมือนกันครับ เมื่อวานนี้ผมได้พูดถึงไปสักนิดหนึ่งว่าตอนที่อาจารย์

คอกเตอร์กรรมล ทองธรรมชาติ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ถ้าจะพูดเรื่องวุฒิสภา เราจะ
รอไว้หมดว่าด้วยรัฐสภาดีกว่าครับ

นายคณิศร จันทสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :
ขอขอบพระคุณครับ ซึ่งรู้สึกว่าจะเป็นการรอนสิทธิไป ท่านประธานครับ
เมื่อวานนี้ก็มีสมาชิกหลายท่านพูดถึงสิทธิแล้วผมอยากจะขอทราบเรียนว่าเรื่อง
ผู้ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งก็ตาม เราได้กำหนดขึ้นค่าไว้
ซึ่งนอกเหนือจากที่เราได้กำหนดไว้อย่างภาคการศึกษาเรามีภาคบังคับ
ในสมัยก่อนเราก็บังคับ ๔ ปี ขึ้นประดมา ๔ ประดมา ๖ ประดมา ๘ อะไร
ท่านองนี้ ก็อยู่ในขั้นภาคบังคับ เราเก็บเอาไว้เท่ากับภาคบังคับ ตอนนี้เรา
ไม่ได้บังคับให้ประชาชนต้องเรียนหนังสือถึงปริญญาตรี อันนี้ผมขอเพิ่มเติมจาก
ผู้มีเกียรติเมื่อวานได้อภิปรายไปแล้วนิดหนึ่งว่า ในการออกพระราชบัญญัติ
หรือในการเขียนรัฐธรรมนูญเราจะไม่รอนสิทธิกัน อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น
คนที่จะมาปกครองเมืองหรือว่าจะมาเป็นผู้แทนราษฎรนั้นย่อมรู้ปัญหาของที่อยู่
ถิ่นกำเนิดหรือว่าชาติกำเนิด หรือถิ่นกำเนิดที่ตัวเองอยู่จึงได้กำหนดไว้หลายมาตรา
ในพระราชบัญญัติเลือกตั้งว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มิถิ่นกำเนิดในจังหวัด
นั้น ๆ สามารถที่จะเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งได้ แต่ขณะนี้เราได้จำกัดสิทธิบุคคล
เหล่านั้นเสียซึ่งเขาอยู่ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างอย่างจังหวัดของกระผม
ในเขตเลือกตั้งของกระผมเมื่อก่อนคนยากจนยากไร้ครับท่านประธาน ก็ไป
ขอทานขอข้าวเขากินหมดหลายบ้านเออ ต่อมาก็ได้จากที่กระผมได้เป็นผู้แทน
ราษฎรก็จัดแหล่งน้ำไปให้ แต่ตอนนี้แหล่งน้ำ เป็นแหล่งอยู่ข้าวอยู่น้ำให้กับ
บ้านใกล้เรือนเคียง อย่างจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูนต้องมาซื้อข้าวที่
จังหวัดลำปางแล้ว เป็นต้น อันนี้เราช่วยเหลือประชาชน คือรู้แหล่งของพื้นที่
การที่เราจำกัดสิทธิให้แก่บุคคลต่าง ๆ ซึ่งเขาไม่ได้มีความรู้จบปัญหา
อย่างหลายท่านได้กล่าวไปแล้ว เขาเรียก จำกัดสิทธิ ครับท่านประธาน

อีกเรื่องหนึ่งผมอยากจะกราบเรียนว่า สิทธิของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในแต่เดิม มาเป็นโบราณกาลแล้ว หน่วยราชการไหนก็ตามครับ ท่านประธานครับ เมื่อไปตรวจราชการไปติดต่องานเขาก็ไปหากำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น แต่ยวนี้ อยู่ ๆ มาบอก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีสิทธิในกาที่จะมาดูแลจัดสรรงบประมาณ ไม่ดูแลในการปกครองท้องที่ตามสมควรเท่าที่เราเคยปฏิบัติ อันนี้จึงเกิดปัญหา ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทรวง ๑๐ กระทรวง มีตั้งแต่ ๘ กระทรวงขึ้นมา ๙ กระทรวง มา ๑๑ กระทรวง มา ๑๓ กระทรวงถึง ๑๔ กระทรวง ที่เรา เพิ่มขึ้นมาก็ปรากฏว่าต้องตรงไปหากำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น ไปอาศัยเขาทั้งหมด รวมทั้งเป็นนายไปรษณีย์ด้วยครับ ท่านประธานครับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านลองคิดดู ขณะนี้ตัดสิทธิหมดในเรื่องสิทธิของเขา เพราะฉะนั้นสิทธิที่เขาจะกระทำได้อีกมี คนไปสัมภาษณ์ทางวิทยุ คุณตำรวจ พุฒตาล ผมขอถามัน เมื่อเขานี้บอกเป็นเรื่อง ของบุคคลเรื่องนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลทั้งนั้นที่จะมา เรียกหรืออะไรต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง คนชื่อตำรวจ พุฒตาล ครับ พุฒอย่างนี้ ไม่ใช่ เป็นเรื่องของบุคคลเขามาเขาบอกเขาเคยมีสิทธิอย่างนี้ เขาก็อยากได้สิทธิ เขาคามที่เขาเคยมีตั้งแต่เกิด ตั้งแต่เราไม่เกิดครับ ท่านประธานครับ ผมแม้ว่าอายุปีนี้จะ ๖๑ ปี อย่างแล้ว ๖๑ ปี อย่างนี้ เขาเกิดก่อนผม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ลองคิดดูมันเป็นอย่างนี้ เรายังไม่เกิดเลย เขามีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว แต่เดี๋ยวนี้จะตัดสิทธิเขา ไม่ใช่สิทธิส่วนบุคคลเขาทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ชาติเป็นเอกเราจะได้เพราะพวกนี้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอรับรองครับ ขอวิงวอนครับ สิทธิอย่างตัดของเขาไป ไม่อย่างนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขาจะ มาทำไหม เขาจะมาเกิดขึ้นทั่วประเทศได้อย่างไร เขาดูแลในหมู่บ้านชุมชน เขาตลอด เขาก็เป็นคนที่ได้รับเลือกตั้งในชุมชนในท้องถิ่นทั้งสิ้น อันนี้ก็ ไปคัดค้านสิทธิเขา อีกประการหนึ่ง เมื่อที่ผมฟังผู้แจ้งบอกว่าสิทธิต่าง ๆ อันฟังมี แต่ต่อไปในการคุ้มครองเรื่องสิทธิและทรัพย์สินในมาตรา ๓๓ ท่านประธานครับ มาตรา ๓๓ ให้โอกาสคดีออกฉกรรจ์ คดีอาญาที่ยังไม่เสร็จสิ้นยังถือบรรลือสิทธิครับ ถือบรรลือสิทธิ จับกุมคุมขังไม่ได้ บางมาตราเขาบอก บอกว่ายังไม่ได้ยังไปค้น ไปอะไรไม่ได้ต้องถือว่าเขาบรรลือสิทธิ จะต้องไปขอศาลบ้างไปขออะไรบ้าง หลากอย่างหลายประการ ถ้าผมพูดในเรื่องรายละเอียดมันจะมากไป ผม

พูดให้ประชาชนได้เข้าใจว่ารัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิอย่างไรไม่ให้ทำอะไร
การคุ้มครองสิทธิของบุคคลเขียนไว้ชัดเจนนะ แต่ว่าลืมไปว่าเขาจะ
เสียไหม คนร้ายมีคดีอุกฉกรรจ์มาขังขังยังไม่ถือว่าเป็นนักโทษนะครับ อิงบิง
บอกต้องมีพิสูจน์หลักฐานอะไรต่าง ๆ เขาบอกเขาไม่ใช่ตัวเขายัง
เขามาจริงอิงบิงแต่อีกคนวิ่งไปแล้วครับ นั่นจับผมไม่ได้ละครับ ท่านประธานครับ
ยังไม่ได้ ต้องสิ้นสุดเสียก่อนถือว่าเป็นนักโทษ ต้องเสร็จสิ้นเสียก่อนมันไม่ได้
สมมุติว่าถ้าเกิดมีคนร้ายวิ่งเข้าไปในบ้านอิงบิงวิ่งเข้าไปในบ้านนี้
เข้าไม่ได้ คุณต้องไปเอาหมายศาลมาเสียก่อนถึงจะทำได้อย่างนี้เป็นต้น ดังนั้น
คนที่อยู่ตัวนี้ไม่อยู่รอดปลอดภัย ท่านประธานครับ ถ้าท่านประธานก้าวเข้าไปดู
มาตรา ๑๗๐ ซึ่งเกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์เหมือนกัน ผมไม่พูดถึงสิทธิของมนุษย์
ที่จะต้องคุ้มครอง อันนั้นก็เป็นเรื่องโวหารครับ มีหลายมาตราที่จะรวมกันได้
ก็แยกมาตราไว้หลาย ๆ อัน แต่เราจะไม่ว่ากันเป็นเรื่องเจตนารมณ์ของ
ผู้ร่างฯ -----

แต่ผมอยากจะทำแบบนี้นะว่า เมื่อสักทีก่อน ๆ เหล่านี้ไม่สามารถคุ้มครองแล้ว คนวัยเกิดเต็มบ้านเต็มเมืองแล้ว เศรษฐกิจตอนนี้ยังพังทลายกันใหญ่

ท่านดูมาตรา ๑๗๐ สิทธิของมนุษย์ทั้งหลายที่มี ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป จะต้องดำเนินการ คนที่มาเป็นรัฐบาล เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องทำตามมาตรา ๑๗๐ จะทำไหวไหม นอกจากทำไม่ไหวจะต้อง ออกหมดเลยนะครับ เรื่องสิทธิมนุษยชนตามหมวด ๓ เขาว่าจะต้องมาดกก กฎหมายเร็ว ๆ เขาเร่ง ต้องดำเนินการ เพราะฉะนั้นสิทธิมนุษยชนอีก ๕๐,๐๐๐ คน ที่เกิดขึ้น ถ้าไม่พอใจ ๕๐,๐๐๐ คน มายืนพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติมาให้ด้วย เขาจะ ช่างแล้วสิ วันตัดสินดีกว่าเรื่องจัดครองที่ดินจัดทรัพย์สินไม่ได้ ไปร่าง พระราชบัญญัติ ๕๐,๐๐๐ คน มาเอาเรื่องเขาใหญ่ เขาใหญ่เลามาแบ่งกันหมด เอามาแบ่งกันหมด ตามมาตรา ๑๗๐ กระทำได้ใหม่ครบถ้วนประชาชน กระทำได้ ผมคิดว่าคงจะยุ่งกันไปใหญ่ เดียวนี้ผมไม่มีเงินครับ ผมก็ไปร่างพระราชบัญญัติ มาเอาเพื่อนมาอีก ๕๐,๐๐๐ คน ร่างมา เอาชนาการกรุงเทพ จำกัด เอาทรัพย์สินมาแบ่งให้เท่ากันทำได้ใหม่ ทำได้ ลองไม่ทำผมก็เลามาอีก ผมก็เอาอีกกลุ่มหนึ่ง ผมบอกไม่ได้แล้ว คัดหน้าเพื่อนตรงนี้ตัดสินสูง

ในกรุงเทพมหานครนี้ต้องมาจัดใหม่ ตั้งกระทรวงตามนี้ ตามพระราชบัญญัติ มาตรา ๑๗๐ กันนี้เขาเรียกว่าสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ซึ่งครอบคลุมถึง หมวด ๓ และหมวด ๕ ไม่ยกเว้นสักมาตราหนึ่งทั้งสิ้น ผมอยากจะทำว่า เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ต่างประเทศทั่วโลกตกใจโดยมาตรานี้ครบถ้วนประชาชน การใช้สิทธิตรงนี้ ต่างประเทศทำไมตกใจ เขามาลงทุนอยู่โรงงานอุตสาหกรรม เขาจะอยู่ไม่ได้ วันตัดสินดีก็จะแก่ ๕๐,๐๐๐ คนมา เอาโรงงานนี้มาแบ่งกัน มาปันกันเท่ากัน ใน ๕๐,๐๐๐ คน เสนอกฎหมายออกมา ถ้าไม่เอา ก็จะมี เขียว ๆ ก็เลิก เพราะรัฐธรรมนูญคุ้มครอง เพราะฉะนั้นก็บอกว่าค่าเงินบาท ๓๗ - ๓๘ บาท ตรงนี้ครบถ้วนประชาชน อยู่ไม่ได้ คนที่จะมาลงทุนหมด รัฐธรรมนูญตรงนี้เดี๋ยวต้องแก้ไขผมฟัง มันหมดหมด หดถอยไร เด็ดกววันตัดสิน ๕๐,๐๐๐ คนมาพร้อมกับร่างกฎหมายมาเบ็ดเสร็จทำอย่างไร มาบีบบังคับ มีทุกวัน มีทุกอาทิตย์ เหตุการณ์อย่างนี้จะเกิดขึ้นในอนาคต โธ่ ไม่իրพรอก คิดคิดมากไปเอง ผมต้องพูดเอาไว้ตรงนี้ ผมต้องหยิบยื่นก็ว่าตรงนี้ ว่าจะจริง หรือไม่จริงถ้าเกิดขึ้น คนที่จะมาลงทุนหมดหมดละครบถ้วนประชาชน กันนี้ประการที่ ๑ การใช้สิทธิก็เกินขอบเขตเกินกฎหมายที่กำหนดไว้ ทำไม่ได้ เราไม่เคยเห็น เราเคยให้สิทธิเสรีภาพทุกประการ คงจะทำ อย่างจะใช้สิทธิในการพูด

ในการเขียน ในการโฆษณา เราก็พัวพันมามากต่อมาก ก็ไม่เคยที่จะได้รับความเสียหายอะไร มีบ้างไหมที่คนที่มิปัญญา เราก็แก้ ฉบับที่ ๕๐ เมื่อก่อน เรื่องของสื่อมวลชนทั้งหลายที่บอกว่าถูกวัด ถูกคอ ถูกล่ามโซ่ เราก็แก้ให้เบ็ดเสร็จ แก้ให้เรียบร้อยทุกประการ อย่างนี้เป็นต้น ที่เขาเรียกว่าในการใช้สื่อ ในการโฆษณา ในการพูด การเขียน เราไม่ว่า เราก็ช่วยแก้ไขให้สำเร็จ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ แล้วเมื่อมาร่างกฎหมายมาทำรัฐธรรมนูญใหม่ เราก็เพิ่มสิทธิให้แก่วิชาการหนังสือพิมพ์มากขึ้น มีสภาพหนังสือพิมพ์ มีสมาคมได้อย่างอิสระทั่วไป อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอประทานกราบเรียนว่าในการใช้สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ มีหลายประการซึ่งอยู่ในนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเรื่องที่เกี่ยวข้องหลายประการครับท่านประธาน ผมอยากจะขอประทานกราบเรียนอีกนิดหนึ่งว่า การที่เราพิจารณาเป็นหมวดที่ว่านี้ เราอยากจะให้สมาชิกทุกท่านจะได้แสดงเหตุ แสดงผลแต่ละหมวดให้ประชาชนได้รู้ได้เข้าใจ เพราะประชาชนไม่ค่อยจะได้รู้ได้เข้าใจ เพราะตอนเมื่อก่อนไม่ได้ศึกษา ตอนนี้อยากให้วิวัฒน์แล้ว เขาบอกไม่ได้แล้วนะ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ เขากำหนดอย่างนี้

เพราะฉะนั้นผมคิดว่ายังคงไม่มีพรรคการเมืองใดต่อไปที่จะขอให้พิจารณารวม
อีกต่อไปเลยที่งานประชาชน วันนี้อีกอย่าง พรุ่งนี้จะเสนอผู้ตัดสิน ผมขอประทานโทษ
ขอท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ขออย่าขอให้พิจารณาเรื่องนี้ด้วย อีกเรื่องหนึ่งผมอยากจะ
ทอกราบเรียนว่าฟาสตุง อย่างเรื่องของพระผมไม่ได้พูดเมื่อเข้านี้เพราะว่าเรา
พิจารณาเรื่องงบประมาณ เรื่องของพระที่จะเอามาไว้ก็เป็นสิทธิที่ท่านเรียกหรือ
ว่าอยากจะทำพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ก็น่าจะให้สิทธิไว้ด้วยเหมือนกัน
เรื่องของพระ เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอประทานกราบเรียนว่า อยากจะขอให้
ชี้แจงในเรื่องใหม่ให้ละเอียด และกฎหมายเก่า กฎหมายเก่าที่เราเขียนเอาไว้
มีข้อบกพร่องอย่างไรขอให้ชี้แจงด้วย บกพร่องอย่างไรที่เราเขียน ผมเอามา
เปรียบเทียบกับ ผมเอาของผมด้วยตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ มา ปี ๒๕๓๕ ปี ๒๕๓๕ ของวุฒิสภา ทำให้
ได้ดีมาก ผมก็เอามาเปรียบเทียบกับของคณะที่ทำได้ ผมอยากจะให้ดูว่ากฎหมาย
ที่เราทำไว้มีค่ามาแล้วนี้แล้วร้ายหรืออย่างไรถึงได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ผมก็
อยากจะขอให้ทางผู้ร่างฯ ได้โปรดชี้แจง เรื่องสิทธิที่มีความแตกต่างกับกฎหมายเดิม
ชี้แจงเป็นมาตราให้กระผมได้ทราบด้วย ผมจะยังอยู่ครับ ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ครับ ผมก็ขอรับรองด้วยนะครับว่า
การถามอภิปรายกันเป็นหมวดมาจะอิงไปเพราะอิงไปก็ไม่เป็นไร แต่ว่ามันต้องรีบร้อน
เนื่องจากมีถึง ๑๒ หมวด แต่ละท่านจะได้พูดอีก ๑๒ ครั้ง อย่างไรก็ตามก็ได้พูดแน่
เชิญคุณวัลลภ

นายวัลลภ ตังคณานุกีร์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ
กระผม วัลลภ ตังคณานุกีร์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกแห่งรัฐสภา
ผมคงจะไม่ใช้เวลาของสภาแห่งนี้มากเกินไปนัก เพราะผมเข้าใจว่าเพื่อน ๆ
สมาชิกจำนวนมากกำลังรอคอยการพิจารณาอยู่ ตามที่ผมได้พยายามที่จะลุกขึ้นมา
อภิปรายในหมวดนี้ก็เพื่อต้องการจะสร้างความเข้าใจในบางประการว่าผมรู้สึก
อย่างไรต่อหมวด ๓ ที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ผมได้อ่านหมวดนี้
อย่างละเอียดตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึงมาตรา ๖๕ ด้วยความรู้ลึกซึ้งบ้าง
เป็นความรู้ที่กว้างตัว ผมอ่านไปเพราะว่าพยายามเทียบเคียงอยู่โดยตลอดเวลา
จากประสบการณ์ที่ว่าครั้งชีวิตที่ได้มีโอกาสสัมผัสโดยตรงกับกลุ่มประชากรกลุ่มต่าง ๆ
ในประเทศไทย แต่ขณะเดียวกันผมก็ได้พยายามคิดที่จะวางกรอบบางกรอบสำหรับ
ตนเองที่จะให้พิจารณาว่าในหมวดที่ ๓ ๓๔ มาตราเมื่อได้ศึกษาแล้วเป็นอย่างไร
ผมตั้งกรอบไว้ดังนี้เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาของกระผม ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์
สำหรับประชาชนและสมาชิกในห้องประชุมนี้บ้าง ผมวางกรอบประการที่ ๑ ว่า

สิทธิอะไรในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่จะบอกเราว่า เราได้รับอะไรในการพัฒนาบ้าง
 นี่เป็นกรอบที่ ๑ ที่ผมตั้งขึ้นมา กรอบที่ ๒ ที่ผมได้พยายามตั้งขึ้นมาเพื่อพิจารณา
 ทั้งหมด ๓๙ มาตรา ผมตั้งกรอบไว้ว่ามีสิทธิประการใดบ้างที่จะทำให้เรา
 มีส่วนร่วมในส่วนต่าง ๆ ของสังคมและการเมือง นี่เป็นกรอบที่ ๒ ที่ผมได้ตั้งไว้
 กรอบที่ ๓ ซึ่งเป็นกรอบซึ่งตัวผมเองมีความตั้งใจมากที่อยากจะตั้งเป็นกรอบ
 ในการพิจารณา ก็คือว่า เรามีสิทธิอะไรบ้างหรือเปล่าที่จะปฏิเสธบางอย่าง
 ที่เรารู้สึกว่าสิ่งนั้นละเมิดสิทธิของเรา หรือละเมิดชุมชนของเรา และที่สำคัญ
 ก็คือว่าผมได้ตั้งกรอบไว้ว่า หมวดสิทธิและเสรีภาพ ทั้ง ๓๙ มาตรานั้นได้ครอบคลุม
 กลุ่มประชากรเป้าหมายต่าง ๆ ได้ทั่วถึงหรือยัง ท่านประธานที่เคารพครับ
 การตั้งกรอบไว้ ๕ กรอบทำให้ผมได้อ่านบททวนอีกหลายครั้งใน ๓๙ มาตรา
 ของหมวด ๓ ที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ผมพบว่าสิทธิที่ประชาชน
 ในทุกกลุ่มเป้าหมายจะได้รับโอกาสในการพัฒนานั้นก้าวหน้าไปกว่ารัฐธรรมนูญ
 ฉบับที่ผ่าน ๆ มาก่อนบ้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการศึกษาหรือการสาธารณสุข
 รวมทั้งโอกาสในการพัฒนาด้านในด้านต่าง ๆ ฉะนั้นข้อที่ ๑ ที่ผมตั้งกรอบไว้สลับผ่าน
 ส่วนในเรื่องของสิทธิที่จะมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนต่าง ๆ ครั้นเมื่อได้อ่าน
 ในมาตราต่าง ๆ ในหมวดนี้ อย่างแจ่มชัดตรงไปตรงมาแล้วก็โดยละเอียดถี่ถ้วน

ผมพบว่าตัวผมเป็นประชาชนคนหนึ่งในประเทศไทย ผมมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาอนุรักษชุมชนท้องถิ่นรวมทั้งสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ร่วมกับราชการค่อนข้างมากในหมวดนี้ ที่สำคัญว่านั่นก็คือว่าถ้าหากผมเป็นประชาชนนั้นผมได้มีส่วนอย่างมากที่จะรวมตัวกันในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะทำนุบำรุงสังคมให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญกว่านั้นก็คือว่ามีส่วนร่วมในทางการเมือง ผมพึงพอใจมากครับ ประชาชนทั้งหลายในประเทศแม้เขาไม่ได้เป็นสมาชิกแห่งรัฐสภาแห่งนี้ แต่เขาก็สามารถที่จะมีส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ ของสังคมมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนกระทั่งสิทธิมีส่วนร่วมในสภาแห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอกฎหมายหรือการที่จะเกี่ยวข้องกับการถอดถอนอำนาจบางอย่าง แต่นั้นก็จะเป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ที่มีขึ้น มิใช่ว่าสามารถจะทำได้โดยตรง ฉะนั้นในหมวดสิทธิการมีส่วนร่วมที่ผมได้ตั้งกรอบไว้ ผมพึงพอใจครับ ส่วนสิทธิที่จะปฏิเสธบางสิ่งบางอย่างที่มาละเมิดสิทธิของเรานั้น ผมตั้งใจไว้เช่นนี้ครับ หากมีอะไรบางอย่างที่กระทบมาถึงชุมชนที่เราอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการตัดถนนหนทาง การสร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ก็ตาม ถามว่าเรามีสิทธิที่จะปฏิเสธสิ่งเหล่านั้นบ้างหรือไม่ ถ้าภายใต้กรอบของกฎหมายผมพบว่าหลายมาตราในหมวด ๓ พูดไว้ชัดเจนว่า เรามีสิทธิที่จะขอทำการประชาพิจารณ์ในบางเรื่องที่จะกระทบกับสิทธิของเราในชุมชน ในที่อยู่อาศัย หมวดนี้ผมก็พึงพอใจเช่นกัน กรอบสุดท้ายครับถามว่าในหมวด ๓ ที่ได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ หรือเปล่า ชัดเจนมากครับว่าพูดถึงเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ แม้กระทั่งคนพิการ ผมอยากให้ข้อมูลสักเล็กน้อยต่อสภาแห่งนี้ว่า ในโลกของโลกาภิวัตน์ ในโลกของการเปลี่ยนแปลง ขณะนี้เราเผชิญปัญหาในเชิงสังคม ชุมชนหมู่บ้านค่อนข้างมาก อาจจะกล่าวได้เลยว่าภาระยิ่งใหญ่อันเกิดขึ้นในสังคมไทยขณะนี้ ราชการเพียงฝ่ายเดียวไม่อาจจะแบกรับภาระนั้นไว้ได้ อยู่แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยพลังของส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามาช่วยกันแบกรับภาระอันนี้ ฉะนั้นในหมวดสิทธิเสรีภาพนี้เท่ากัน เป็นการเปิดมิติใหม่ของการทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาสังคมและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผมเลือกกรอบทั้ง ๔ กรอบที่ผมได้พยายามตั้งแล้วก็ตอบคำถามด้วยตัวผมเองนี้ ผมพึงพอใจครับ ผมต้องขอขอบคุณ สสร. ที่ได้เขียนในหมวดนี้ไว้ค่อนข้างรัดกุมและผมขอบคุณมาก และผมหวังว่าจะเป็นประโยชน์ ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะว่าประชาชนจำนวนมากเมื่อเจอผมมักจะถามว่า

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ให้อะไรแก่ผมบ้าง ผมก็ตอบว่าหมวดที่เห็นชัดเจนที่สุด
ที่ไปอ่านได้ทันทีในเวลาอันสั้นก็คือหมวดสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทย
ก็จะช่วยให้เห็นภาพนั้นชัดเจน ฉะนั้นผมได้ตั้งกรอบนี้แล้วก็ตอบกรอบนี้ด้วยความ
พึงพอใจ ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณเจริญ การุญ

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม เจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดสกลนคร พรรคความหวังใหม่ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอกราบขอบพระคุณ
ท่านประธานรัฐสภาที่ให้โอกาสกระผมได้มาอภิปรายในคราวนี้ ก่อนอื่นผมขอ
ชมเชย สสร. ที่สามารถร่างรัฐธรรมนูญด้วยความยากลำบากแล้วก็สำเร็จใน
กำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดเอาไว้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีพิเศษก็คือว่า
ท่านสามารถทำให้คนทั้งชาติสนใจ ทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างที่แตกแยก
ที่ไม่เหมือนกับรัฐธรรมนูญอื่น ความจริงผมเองนั้นไม่ค่อยสนใจเรื่องรัฐธรรมนูญ
ผมให้ความสำคัญรัฐธรรมนูญไม่มาก ทั้งนี้ก็เพราะผมคิดว่าประ เทศไทยเกิดขึ้นมา
ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยกรุงเพทฯ สมัยรัชกาลที่ ๖ เราไม่มีรัฐธรรมนูญ
แต่คนไทยก็อยู่อย่างมีความสุข มีสันติ แต่ว่าในสมัยรัชกาลที่ ๗ คนไทยไปเรียน
ต่างประเทศมา ไปเห็นวัฒนธรรมของต่างประเทศคิดว่าสิ่งนี้มีอันที่มาสราง
รัฐธรรมนูญขึ้นมา แล้วบังคับให้คนไทยใช้ ผมติดตามรัฐธรรมนูญมาตลอด
๑๕ ฉบับนั้นก็ใช้ไม่ได้นาน เพราะฉะนั้นความรู้สึกของผมจึงมีความรู้สึกว่

รัฐธรรมนูญก็เหมือนหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งคนเขียนสูง ๆ จอมปริญญาดรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ไปเขียนมาให้เราอ่าน ๖ เดือนก็ฝึกทั้ง ปีหนึ่งก็ฝึกทั้ง เพราะฉะนั้น ผมจึงไม่ค่อยสนใจซึ่งรัฐธรรมนูญ แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมให้ความสนใจเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพราะว่า ตั้งแต่ร่างรัฐธรรมนูญยังไม่เสร็จ คนก็สนใจ คนก็ถามกัน คนก็ คัดค้านกัน คนก็ทะเลาะกัน เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ทำให้คนทะเลาะกัน ทำให้ คนแตกแยกตั้งแต่ร่างยังไม่เสร็จ ตั้งแต่ยังไม่ประกาศใช้ เมื่อเข้ามาในสภา ก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ผมอยากจะกราบเรียนว่า ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้เป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ผมให้ความสนใจ แล้วก็อ่านจบถึง ๓ ครั้ง รัฐธรรมนูญอื่น ๆ ๑๕ ฉบับนั้นผมคิดว่าถ้าให้ครูหรืออาจารย์มาเขียนเป็นข้อสอบ ให้ผมตอบ ผมคิดว่าผมสอบตกแน่ ๆ เพราะผมไม่ได้อ่าน ผมไม่ได้ให้ความสนใจ แต่ฉบับที่ผมอ่านมาถึง ๓ รอบแล้ว และผมก็อยากจะกราบเรียนว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นร่างรัฐธรรมนูญของบัณฑิต โดยบัณฑิต แล้วก็เพื่อบัณฑิต เป็นร่างรัฐธรรมนูญ ที่แบ่งคนออกเป็น ๒ ชั้นชั้น คือชนชั้นหนึ่งเป็นชนชั้นปกครอง เป็นคนที่มีความรู้ ระดับปริญญาดรีขึ้นไป ซึ่งตัวเลขตรงนี้ผมให้สำรวจดู ไม่แน่ว่าจะถูกหรือผิด แต่ก็ให้ เจ้าหน้าที่ที่โทรศัพท์ไปสอบถามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติคนที่จบปริญญาดรีมีเท่าไร เจ้าหน้าที่ก็เอาตัวเลขมาให้ผม บอกว่ามีทั้งหมด ๑,๘๘๑,๐๐๐ กว่าคน ซึ่งผมก็ ไม่เชื่อว่าตัวเลขนี้จะถูก ซึ่งผมคิดว่าตัวเลขคนที่เรียนจบปริญญานั้นน่าจะมากกว่า ผมสมมุติเอาว่ามีประมาณ ๓ ล้านคน ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ว่าในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ จะพูดถึงเรื่องสิทธิ เรื่องเสรีภาพ เรื่องความเสมอภาค ของปวงชนชาวไทย อ่านดูแล้วมีความสุข ภูมิใจ แต่ถ้าหากว่าท่านอ่านไปถึง มาตราอื่น มาตรา ๑๐๗ ก็จะต้องเขียนเอาไว้ว่า ผู้ที่มีสิทธิจะสมัครผู้แทนฯ ได้ ต้องจบปริญญาดรี มาตรา ๑๐๕ ผู้ที่จะสมัครเป็นวุฒิสมาชิกได้ต้องจบปริญญาดรี มาตรา ๒๐๖ บุคคลที่จะเป็นรัฐมนตรีได้ต้องจบปริญญาดรี แล้วขณะเดียวกันถ้าหาก ว่าไปตรงมาตรา ๖๘ กลับไปบังคับประชาชนว่า คุณต้องไปเลือกตั้ง ไปเลือกคนที่ เรียนจบปริญญาดรีเพื่อมาให้เป็นนายกฯ เพื่อมาให้เป็นรองฯ ผมคิดว่าร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ใช้ไม่ได้ ผมลองให้คะแนนรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นมาตรา ให้ไปหมดทุกมาตรา คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ให้ ๘๕ คะแนน แต่คนมาถามผมว่าคุณจะให้ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ผ่านหรือไม่ ผมบอกไม่ผ่าน ถ้าเป็นเด็กนักเรียนผมจะให้สอบตก เพราะ เป็นนักเรียนที่เห็นแก่ตัว อันไหนที่ได้ประโยชน์เอามาไว้กับตัวเอง ผมว่าใช้ไม่ได้

ผมไม่เข้าใจว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนาอย่างไร ดูไปแล้วคล้าย ๆ กับรัฐธรรมนูญ
ของแอฟริกาใต้เมื่อก่อน บังคับให้คนไปใช้สิทธิ แต่ว่าคนจะเป็นนายคนนั้นต้อง
เป็นคนผิวขาวนะครับ คนผิวดำไม่มีสิทธิที่จะไปปกครอง ไม่มีสิทธิที่จะไปทำหน้าที่
อย่างอื่น -----

ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่าการเรียนรู้ โดยเฉพาะโลกปัจจุบันนี้เป็นสังคมของการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ท่านจะเลือกวิธีเรียนอย่างไร ท่านจะเลือกเข้าเรียนในห้องเรียน แล้วให้ครูสอน ให้ครูบอก แล้วท่านไปเขียนมา แล้วครูให้คะแนน แล้วท่านจบ ท่านได้ปริญญาตรี แต่ถ้าอีกคนหนึ่งเขาบอกผมว่าอย่าเรียน ผมจะเรียนข้างนอก ผมจะเก็บ ผมจะสะสม ผมจะรวบรวมประสบการณ์ของผม เพื่อให้ผมได้รับความสำเร็จ เป็นความผิดของเขารึเปล่าที่ท่านไม่ให้เขามีโอกาสที่จะเข้ามามีโอกาสในการที่จะเป็นผู้แทนราษฎร เป็นความผิดของเขารึเปล่าที่ท่านไม่อนุญาตให้เขาเข้ามาบริหาร คนไทยหลายคนนะครับที่เรียนไม่ได้จบปริญญาตรี แต่ว่าเขามีความรู้ มีความสามารถ สามารถดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่ได้สำเร็จ อย่างเจ้าของฟาร์มจะเข้ ที่จังหวัดสมุทรปราการ ท่านก็ได้จบปริญญาตรี คนจบปริญญาตรีท่านจะสมมุติฐานว่า มีความดี มีความรู้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พูดในหมวดรัฐสภา เรากำลังพูดเรื่อง

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : มันเกี่ยวข้องกับกันนะครับท่าน คล้าย ๆ ว่าในสิทธิแล้วก็เชื่อมโยงว่า ทำมาถึงต้องมาเอาคนที่มิปริญญาดรีไปนะครับ เพราะไปตัดสิทธิเขาครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมกำลังประหลาดใจอยู่ว่าคนที่โหวตให้อภิปรายเป็นหมวด อภิปรายเป็นการทั่วไป คนที่โหวตให้อภิปรายเป็นการทั่วไปนั้นอภิปรายเป็นหมวด ตอนเราลงคะแนนกัน

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : ท่านครับ ผมขออนุญาตท่านประธานครับ คืออย่างนี้ที่ท่านบอกว่า ถ้าหากว่าเกี่ยวข้องคือมันเกี่ยวข้องกับกันนะครับ คล้ายกับว่า

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คือถ้าจิตใจตรงนั้น เวลาถึงรัฐสภา แล้วอภิปรายตรงนั้นจะได้เต็มที่กว่า ถ้าไม่จิตใจเรื่องสิทธิและบุคคลก็ให้เพื่อนคนหนึ่งที่เขาจิตใจ

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : ครับ ผมก็ขอสรุปอย่างนี้แล้วกันนะครับว่า สิทธิที่ท่านให้ไว้ในหมวด ๓ นั้น เป็นการเขียนรัฐธรรมนูญที่หลอกลวงครับ ไม่มีเจตนาที่จะให้สิทธิของประชาชนอย่างแท้จริง ขอขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณบุรพา

นายบุรพา อัดถากร สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ
 ผม บุรพา อัดถากร สมาชิกวุฒิสภา หลักการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่ ๗๙.
 ร่างโดยรวมนี้ผมได้รับ ถ้าได้คะแนนผมก็คงจะให้สัก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ในส่วนตัว
 ผมนั้นก็คงสนับสนุนอย่างแน่นนอน แต่ถึงอย่างไรก็ตามผมก็มีข้อสังเกตโดยเฉพาะ
 ในหมวด ๓ ในมาตรา ๕๗ ซึ่งระบุว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้ง
 เป็นพรรคการเมือง ซึ่งอันนี้ผมก็ตีความว่า อันนี้ก็เป็นทำให้สิทธิและให้เสรีภาพ
 ประชาชนที่จะสมัคร หรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด ๆ ก็ได้ ท่านประธานครับ
 วัตถุประสงค์สำคัญของการพัฒนาการเมือง และการพัฒนาประชาธิปไตย -----

ก็คือการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมือง สำหรับประชาชนทั่วไป การมีส่วนร่วมในการเมืองที่ง่ายที่สุด ก็คือการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย เราต้องการให้ทุกคนดำเนินการหรือดำเนินการทางการเมืองอย่างเปิดเผย แล้วพิจารณาที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเมือง โดยที่ไม่ทำอะไรลับหลัง ผมผมเชื่อว่าสมาธิกรัฐสภาทุกท่านจะครบ ก็คงจะเห็นด้วยว่าในหลักการแล้วการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ว่าจะทำให้เกิดความเสียเปรียบหรือการเสียโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียเปรียบหรือการเสียโอกาสนี้ ไม่ควรที่จะเกิดขึ้นแต่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเอง แต่ก็ปรากฏว่ามีหลายมาตราในร่างรัฐธรรมนูญใหม่นี้ที่ทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิติดคุกกว่าคนอื่น ที่ไม่ใช่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีผลทำให้คนดี คนเก่ง คนที่มีความสามารถ ไม่ต้องการที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการเมือง ผมยกตัวอย่างอย่างมาตรา ๕ ห้ามไม่ให้สมาชิกพรรคการเมืองเป็นลงคะแนนรี มาตรา ๑๒๒ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้ มาตรา ๑๓๗ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ ในกรณีนี้ถ้าอย่างจะเป็นก็ตัดลงมาแล้ว ๕ ก็ยังมีสิทธิ มาตรา ๑๔๖ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ ถ้าผมใจจะเป็น หรือว่าก่อนที่จะมีสิทธิจะเป็นก็ต้องลาออกแล้วอย่างน้อย ๓ ปี ในมาตรา ๓๑๒ มาตรา ๑๔๖ แล้วก็มาตรา ๓๔๙ ก็ได้ระบุให้ไปกำหนดคุณสมบัติ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและตุลาการศาลปกครองในกฎหมายลูก แต่ถ้ารัฐธรรมนูญได้กำหนดบรรทัดฐานไว้แล้วว่าสมาชิกของพรรคการเมืองจะเป็นกลางไม่ได้ กฎหมายลูกที่จะออกก็อาจจะตัดสิทธิหรือตัดสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองในตำแหน่งดังกล่าวด้วย คือผมมองว่าจะกระทบเห็นว่า ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นกลาง คงไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่า เราใส่หมวกสีอะไรนะครับ แต่อยู่ที่บุคคลและอยู่ที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กระผมจะไม่ยกตัวอย่างในต่างประเทศ ซึ่งเขาก็จะไม่มีเงื่อนไขหรือขีดห้ามในลักษณะนี้ แต่ขอยกตัวอย่างของประเทศไทยที่เรามองเห็นกันอยู่ทุกวัน คือตำแหน่งประธานรัฐสภา ซึ่งแต่ไหน ๆ แต่เราประธานรัฐสภาเขาก็เป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ก็สามารถจะทำหน้าที่ของตัวเองอย่าง เป็นกลางได้ ทบทวนครับ

(การประชุมได้ดำเนินการมาถึงตอนนี นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณจำลอง ศรีป

นายจำลอง ศรีปทุพพต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นศรราชสีห์) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม จำลอง ศรีปทุพพต สมาชิกรัฐสภา กระผมเองได้มีโอกาสได้ร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในช่วง ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา ทุกครั้ง แท้จริงแล้วนี้ รัฐธรรมนูญทั้งฉบับหัวใจสำคัญที่สุด คือหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ซึ่งคนไม่ค่อยสนใจมากนัก แต่แท้จริงแล้วนี้ในการพิจารณา รัฐธรรมนูญทุกครั้งมานี้ รัฐธรรมนูญนั้นจะเกี่ยวกับก้าวหน้า หรือไม่ก้าวหน้า อยู่ที่หมวด ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สำหรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ สสร. ได้เสนอนานี้ ผมเห็นว่าเป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับเดียวที่เคยมีมาให้ได้ โอกาสกับประชาชนในประเทศที่จะมีสิทธิและเสรีภาพอย่างกว้างขวางเป็นธรรม และครอบคลุมถึงทุกส่วนที่มีอยู่เป็นความบกพร่องในปัจจุบัน แท้จริงแล้วนี้ ความจริงเรื่องทั้งหลายนั้นก็บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่เพิ่มขึ้น เป็นความพยายามของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หลายครั้งหลายหนที่มีการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครั้งสุดท้ายเมื่อมีการพิจารณาครั้งใหญ่ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ นั้น สิ่งเหล่านี้ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาตั้งแต่ในที่สุดแล้วไม่สามารถที่จะผ่านสู่การพิจารณาในสภาแห่งนี้ได้ เพราะเหตุความจำเป็นในเรื่องใช้เสียงข้างมาก ในสภาแห่งนี้ ที่ผมบอกว่าเสรีภาพและความมีส่วนร่วมของพลเมือง ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความครอบคลุม มีความกว้างขวางและเป็นธรรมนั้น ผมอยากยกตัวอย่างบางประการที่อยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ท่านประธานสภาได้รับทราบ ประเด็นสำคัญที่สุดในขณะนี้ คือเสรีภาพในร่างกายที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนด การรณรงค์รักษา ดูแลให้ความเป็นธรรมต่อเสรีภาพในร่างกายของบุคคลได้แก่ทั้งหญิงชาย กระบวนการ ความไม่ไว้วางใจในคนผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดทางอาญา ไม่ว่าในด้านของผู้เสียหายทั้ง ๓ ฝ่าย ทั้งในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มา มักจะคำนึงแต่เฉพาะแต่ผู้ถูกจับกุมหรือเป็นจำเลยในคดีอาญาเท่านั้น ที่ได้รับกล่าวหาหรือยกขึ้นมารักษาเสรีภาพในรัฐธรรมนูญนี้ รัฐธรรมนูญนี้รักษาเสรีภาพของพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะคนยากไร้ได้ประโยชน์อย่างมาก ทั้งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ในปัจจุบันในสังคมไทยนี้ คนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ได้รับความเดือดร้อน เพราะเหตุที่เมื่อถูกจับแล้วในกระบวนการสอบสวนของประเทศ เรานั้นเป็นการกล่าวหา ใช้ระบบการกล่าวหา -----

เพราะฉะนั้นเมื่อถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดมาแล้วนั้น ก็มักจะถูกจับกุม
เป็นเบื้องต้น ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่า หลักฐานหรือพยานหลักฐานที่มีอยู่
จะมีเพียงพที่จะเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษได้หรือไม่ แต่วิธีการทำในปัจจุบัน
ก็คือว่า จับเสียก่อนแล้วมาสอบสวนตามหลัง โดยอาศัยพยานหลักฐานจากตัว
ที่เป็นผู้ต้องหาตนเอง เป็นแนวทางในการสอบสวน ซึ่งเป็นผลให้เกิดการ
ทารุณกรรม การบังคับ บังคับใช้วิธีการที่ไม่ชอบในอันที่จะทำให้ได้พยาน
หลักฐานจากตัวที่เป็นผู้ที่ถูกกล่าวหา นั้น โดยบางครั้งจำทรมและจำเป็นที่จะ
ต้องรับสารภาพอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และเป็นผลสุดท้ายก็คือ ความเศร้า
ผลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นคือคนไม่ได้ทำความผิดนั้นจะต้องถูกควบคุมตัวจนถึง
ตลอดชีวิตก็มี เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปรากฏในสังคม การที่กำหนด
เอาไว้ในการจับต่อไปนั้น จะต้องเฉพาะหมายศาลเท่านั้นจึงจะจับได้
นั่นเป็นกระบวนการในการที่จะทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการสอบสวน
ไปสู่วิธีการหาพยานหลักฐานที่เพียงพอ เพียงพดที่ศาลจะออกหมายจับบุคคล
เหล่านั้นได้ แทนที่จะใช้อำนาจโดยผลการของพนักงานสอบสวน ดำเนินการ
จับกุมผู้ต้องหาเป็นต้น และในขณะที่เดียวกันในกรณีที่จับได้แล้วนั้น จะต้องส่ง
ศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับ เพราะว่าปัจจุบันนี้ผมเชื่อว่า
การคมนาคมในประเทศเราไม่เหมือนเมื่อก่อนแล้ว ที่กำหนดระยะเวลาไว้
๗ วันก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งศาลหลังจากการสอบสวนและจับกุมแล้ว แต่ปัจจุบัน
ผมคิดว่าในเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นสามารถกระทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรา
มีกฎหมายที่อนุญาตให้นำตัวผู้ต้องหาไปทิ้งไว้ในสถานที่ตำรวจได้อยู่แล้ว การสอบสวน
ได้กระทำต่อไป ฉะนั้นการระวังรักษาสีทธิเสรีภาพในการควบคุมตัวผู้ต้องหา
นั้น ถือว่าการที่กำหนดไว้ ๔๘ ชั่วโมงนั้นเป็นสิ่งที่ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง และสำคัญที่สุด
ก็คือว่า ทั้งพยายามที่จะเอาใส่ไว้ในเรื่องผู้ต้องหาหรือผู้ที่ถูกจับกุม ก็คือว่า
กรณีที่บุคคลที่มีได้กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนนั้น เวลาที่
ถูกกล่าวหาว่าทำความผิด ท่านประธานครับ สิ่งที่เกิดขึ้นที่สุดก็คือว่า
เขาไม่มีหลักทรัพย์ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นอนุญาต
ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลนั้นปล่อยตัวโดยไม่ต้องมีหลักประกันก็ได้ แต่
ในทางปฏิบัติจริงแล้วศาลไม่เคยปฏิบัติ พนักงานสอบสวนก็ไม่เคยปฏิบัติ
เวลาจับกุมได้จะต้องมีหลักทรัพย์เป็นหลักประกันในการที่ผู้ต้องหาต้องออกไป
ถึงจะปล่อยตัวได้ เพราะฉะนั้นคนที่เดือดร้อนในขณะนั้นก็คือประชาชนผู้ยากไร้

ซึ่งไม่มีหลักทรัพย์สินอะไรเลย หรือมีแต่ติดจำนองเพราะเหตุที่เป็นหนี้สินมากมาย เขาไม่มีโอกาสได้รับการปล่อยตัว เมื่อถูกกล่าวหาว่า เขาทำความผิด เพราะฉะนั้นคนเหล่านี้จะต้องถูกจำขังอยู่ตั้งแต่ขึ้นสอบสวน พนักงานอัยการ จนถึงการพิจารณาตัดสิน ซึ่งระบบการพิจารณาตัดสินในศาลไทยปัจจุบันนั้นต้องยอมรับว่ามีความล่าช้า วิถีพิจารณาในขณะนั้นนั้นทำให้การพิจารณาตัดสินแต่ละคดีนั้น กว่าที่จะเสร็จสิ้นลงไปได้นั้น เหตุการณ์ต่าง ๆ สิ้นสุดลงไปแล้ว ไม่มีใครคิดถึงแล้ว แต่คนที่ถูกจับกุมคุมขังไว้นั้นจะต้องถูกคุมขังอย่างน้อย ๆ เป็นเวลาปีขึ้นไป หรือ ๓ ปี ๗ ปีแล้วแต่กรณี บางรายถึงกับขึ้นเสียชีวิตในขณะที่ถูกควบคุมตัว เพราะเหตุที่ไม่มีหลักประกัน ไม่มีหลักทรัพย์สินมาประกันตัว เพราะฉะนั้นการที่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้รัฐจะต้องจ่ายเงินให้แก่บุคคลที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดว่า ไม่ได้กระทำความผิดแล้วนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องในระบบ เพราะเหตุว่าคนที่ถูกจับกุม คุมขังแต่เบื้องต้น ถ้าไม่มีการปล่อยตัวแล้วนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นมากมาย ในสังคม ในตัวของเขาเองนั้นมี คนเป็นข้าราชการต้องถูกออก เป็นลูกจ้าง ต้องตก บิดามารดาต้องแยกครอบครัวกัน ครอบครัวต้องแตกแยก ในที่สุด กว่าที่จะถูกตัดสินว่า เขาพ้นวิสัยแล้ว รัฐไม่ได้ทำอะไรเลยในปัจจุบัน พอตัดสินแล้วปล่อยตัว เขาเลยถูกปล่อยตัวออกจากสังคม บางที เข้ากับสังคมใหม่ ไม่ได้ ในที่สุดเขาก็ต้องไปเป็นผู้ต้องหาใหม่อีก และโดยเฉพาอย่างยิ่งออกมาแล้ว เขาก็ไม่ได้รับการดูแลจากรัฐเลย ดังนั้นการที่กำหนดให้รัฐจำเป็นต้องจ่าย ค่าทดแทนในกรณีที่ เขาไม่ได้ทำความผิดนั้น ผมถือว่าเป็นกรณีที่ต้องลงห่วงยิ่ง และเป็นความพยายามที่น่าสิ่งเหล่านั้นเข้ามาในรัฐธรรมนูญเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่ได้รับการดูแล อีกประการหนึ่งที่อยากจะกราบเรียนในเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น ผิดในแง่ของผู้ที่เป็นผู้เสียหาย ท่านประธานครับ ความจริงในเรื่องผู้เสียหาย เป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญ แต่เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะเหตุที่ว่าปัจจุบันนี้ เราอาศัยพยานหลักฐานที่มาเป็นผู้พิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ในทางปฏิบัติจริงในปัจจุบันนี้ ผู้ที่เป็นพยานหลักฐานเหล่านั้นไม่ได้รับความคุ้มครอง เพียงพอจากรัฐ เพราะเขาทำงานเพื่อส่วนรวมหรือเพื่อสาธารณะ การเป็น พยานหลักฐาน การเห็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งทำร้ายซึ่งกันและกัน การเห็นบุคคลหนึ่ง บุคคลใดทำความผิดอะไรเกิดขึ้น แล้ว เขามาเป็นพยานนั้นเป็นความเสี่ยงของเขา อยู่แล้ว เพราะเหตุที่ใครจะมาเป็นพยานนั้นจะต้องถูกฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น จะต้องโกรธแค้น ถึงขั้น หรือว่าญาติพี่น้องทั้งหลายก็อาจจะถูกปองร้ายได้ และ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหาย อีกประการหนึ่งก็คือผู้เสียหายในคดีอาญานั้น
ผู้เสียหายบางประเภท เช่นผู้เสียหายสตรีที่ถูกข่มขืน อย่างนี้เป็นต้น-----

เขาได้รับความเสียหายจากการแพร่กระจายข่าว เขาได้รับความเสียหายต่อ
อนาคตของเขา เขาได้รับความเสียหายจากหลาย ๆ สิ่ง แต่เวลาที่เป็นพยาน
หลักฐานเสร็จแล้ว ตัดสินเรียบร้อยแล้ว รัฐไม่เคยดูแล้วว่าเขามีความเสียหาย
เหล่านั้นแล้วจะชดเชยอย่างไร จะเรียกร้องจากผู้ที่ทำความผิดนั้นมาให้กับ
ผู้เสียหายนั้นอย่างไร เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะ
กำหนดพื้นฐานเหล่านี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการเลือกปฏิบัติของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลที่ถูกกระทำ อีกประการหนึ่งผมอยากจะกราบเรียน
ก็ถือว่าในหมวดว่าด้วยเสรีภาพในตอนนี้ในขณะนี้นั้น สิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง
สำหรับผมซึ่งได้มีโอกาสใช้เวลานานนักในการเข้าไปดูแลการศึกษาของชาติ
ในช่วงที่ผ่านมา ผมเรียนได้ว่าการที่ สสร. ได้กำหนดให้รัฐนั้นจัดการศึกษา
โดยให้เปล่าเป็นเวลา ๑๒ ปีนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องอย่างยิ่ง จริง ๆ แล้วก็เป็
นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันอยู่แล้วที่จะทำอย่างนั้น แต่ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา
นโยบายทางการศึกษานั้นไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีความเป็นมาตรฐานว่าจะทำ
การศึกษาไปในทิศทางใด เพราะฉะนั้นเหตุผลตรงนี้เองเป็นเหตุผลที่อยากจะ
เรียนว่าความบกพร่องทั้งหลายในบ้านเมืองขณะนี้ ความเสื่อมโทรมของสังคมก็ดี
ความมีปัญหาสังคมไม่ว่าการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมปัจจุบันแล้วแต่เกิด
จากมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่อยู่สังคมนี้ทั้งนั้น สังคมในประเทศไทยขณะนี้
การศึกษาโดยรวมและโดยเฉลี่ยแล้วมีการศึกษาเพียง ๕.๓ ปีเท่านั้น เพราะฉะนั้น
จะเห็นได้ว่าระยะเวลาการศึกษาของประเทศไทยนั้น เมื่อคนไทยในประเทศนี้มี
การศึกษาโดยเฉลี่ยเพียง ๕.๓ ปีแล้ว จะเขาอะไรไปแข่งกับต่างประเทศใน
ยุคโลกาภิวัตน์ในขณะนี้ ยุคที่จะต้องแข่งขันกับโลกทั้งหลายในขณะนี้แล้วนั้น
การศึกษาย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในขณะนี้ รอบบ้าน
ของเราเมื่อก่อนนั้นเขามีการศึกษาไม่เท่าเทียมกับเรา แต่ว่าในปัจจุบันเขาเลย
เราไปแล้ว ฉะนั้นการศึกษา ๑๒ ปีนั้น เป็นสิ่งที่ต้องถูกหยิบยกขึ้นมาว่านั่นถือว่า
เป็นเรื่องความกล้าหาญในการทางการเมือง ความกล้าหาญของ สสร. ที่หยิบยกขึ้นมา
แม้ว่าความจริงแล้วจะต้องเป็นภาระกับรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณ แต่เรื่อง
สิ่งเหล่านี้ปัจจุบันนี้เท่าที่ทราบใหม่ว่าปัญหาทางการศึกษาเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด ครั้งแรก
ที่การประชุมครั้งแรกของรัฐบาลชุดนี้ที่มีตัวแทนของ ดับบลิว.ที.ไอ. (WTO) หรือ
องค์การการค้าโลกมาชี้แจงให้แก่คณะรัฐมนตรีฟังนั้น เมื่อท่านนายกรัฐมนตรีได้กล่าว
สอบถามว่าประเทศไทยนั้นมีปัญหาในขณะนี้ที่สมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ผู้แทน ตัวบลิว.พี.โอ. ก็พูดบอกว่าเรื่องเดียวที่เป็นปัญหาในประเทศไทยขณะนี้ คือการศึกษา เขาพูดคำเดียวแล้วเขาก็ไม่ชี้แจงอะไรอีก นั่นแสดงให้เห็นได้ว่าการศึกษปัจจุบันเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องถูกหยิบยกมาไว้ในรัฐธรรมนูญ มิฉะนั้นแล้วจะถูกเปลี่ยนแปลงเมื่อได้กำหนดทิศทางการศึกษาไว้แล้วก็จะถูกเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ และสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษานั้นก็คือที่ท่าน สสร. ได้กำหนดที่จะจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องจัดการศึกษาให้เป็นระบบเป็นเอกภาพ สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือว่าการที่คิดจะพัฒนาวิชาชีพครู สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผมได้คิดว่าเป็นสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นความภูมิใจและเป็นความชื่นชมต่อความคิดของท่านผู้ร่างฯ ที่ได้เอาการพัฒนาวิชาชีพครูเข้ามาสู่รัฐธรรมนูญในขณะนี้ เพราะเหตุว่าปัจจุบันนี้นั้นวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่น่าเป็นห่วงที่สุด ขณะที่เราเรียกร้องเรียกหาคุณภาพทางการศึกษา เรียกว่าจะทำให้คนในชาติมีคุณภาพเพื่อจะพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตนั้น ครูที่มีอยู่ประมาณ ๖ แสนกว่าคนในประเทศไทยขณะนี้ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยเลย เป็นวิชาชีพที่ค่อนข้างในสายตาคนปัจจุบันนั้นมีความด้อยโอกาส เป็นประเภทหนึ่งของอาชีพที่ด้อยโอกาส เพราะเหตุที่ขณะนี้ถ้าถามว่าคนที่เรียนเก่ง คนที่มี استعداد คนที่มีโอกาสมาก ๆ จะเรียนครูหรือไม่ ไม่มีใครคิดอยากจะเป็น ครูในปัจจุบันที่จะเกิดขึ้นเข้าไปอยู่ในวิชาชีพนี้จะ เป็นวิชาชีพที่ได้ถูกกลั่นกรองหรือว่าเป็นสิ่งที่เลือกไม่ได้แล้ว แล้วมาสู่ตรงนี้ ถ้าตรรกะที่วิชาชีพครูจะอยู่ปัจจุบันอย่างนี้แล้วอนาคตของชาติไปไม่ได้ เพราะเหตุที่ว่าวิชาชีพครูต่อไปในอนาคตจะต้องแยกเป็นวิชาชีพอิสระที่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวมีค่าตอบแทน มีสวัสดิการที่เพียงพอที่จะสามารถหาคนดีคนเก่งเข้ามาอยู่ในระบบของครูเพื่อที่จะได้พัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติไปสู่จุดมุ่งหมายที่เราต้องการ-----

เพราะฉะนั้นการที่กำหนดให้การพัฒนาวิชาชีพครูเข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญย่อมเป็นบทบัญญัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริง ท่านประธานครับโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสมาชิกท่านหนึ่งก็ได้ทราบเรียบร้อยแล้วว่าการกำหนดบทบาทของส่วนต่าง ๆ เข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญนั้นมีจำนวนมาก ผมก็เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดก็คือว่าขณะนี้ในหมวดนี้ในทั้งหมวดนั้นแล้วแต่แค่เป็นการให้โอกาสกับผู้ที่ยังมีโอกาสตั้งแต่คนยากไร้ สตรี เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าจะมองดูในจุดนี้ก็คือว่าคนยากไร้ก็มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลฟรีคนที่มียาบุหรารากินกว่า ๖๐ ปี ไม่มีงานทำอย่างปัจจุบันนี้มีจำนวนมากในสังคม มีอยู่มากในชนบท ซึ่งอาศัยความเป็นอยู่จากกระบวนงานการทำงานในเมือง ซึ่งส่งลูกหลานมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เลิกจ้างคนไม่มีเงินจะเกิดมากขึ้น คนแก่คนเฒ่าในชนบทก็จะไม่มีโอกาสที่จะได้รับการดูแลรัฐจะต้องเข้าไปดูแลมากขึ้น มิฉะนั้นแล้วสังคมก็ต้องเป็นสังคมที่คนแก่ก็จะถูกทอดทิ้ง การที่กำหนดให้คน ๖๐ ปีขึ้นไปที่ไม่มียาไม่ได้และไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ที่รัฐจะต้องเข้าดูแลเป็นสิ่งที่ดี และเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมโดยเฉพาะสังคมประเทศไทยที่มีธรรมเนียมประเพณีในการดูแลคนเฒ่าคนแก่บุพการีนั้นจะเป็นสิ่งส่งเสริมให้สังคมครอบครัวในประเทศไทยดีขึ้น ท่านประธานครับ อีกประการหนึ่งก็คือว่าผู้พิการทุพพลภาพ สิ่งเหล่านี้จะได้รับการดูแลจากรัฐ ต่อไปจะต้องมีทางเดินทางเท้าสำหรับคนพิการ คนพิการ คนทุพพลภาพ ในท้องนี้จะต้องจัดให้มีการดูแลความสะอาดเพื่อให้เขามีโอกาสดีขึ้น เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการให้สิทธิในการให้ผู้เข้ามาดูแลตนเองในสังคมหรือในกระบวนการทางการเมืองที่มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้สิทธิและผู้เสียเปรียบทางคือโอกาส สตรีและเด็ก มีโอกาสที่จะจัดสรรส่วนร่วมของการพิจารณากฎหมาย อย่างน้อย ๑ ใน ๓ ของกรรมการในการพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานและนโยบายแห่งรัฐนั้นกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ก็นับว่าเป็นเรื่องที่ทำให้เห็นว่าเราได้ให้โอกาสกับคนที่ด้อยโอกาสมากทีเดียว ท่านประธานครับสิ่งที่ว่าพูดจากันมากก็คือเรื่อง สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน จริง ๆ แล้วความพยายามที่จะให้สื่อมวลชนมีความเป็นอิสระมีเสรีภาพมากขึ้น ได้มีความพยายามกระทำกันมาเรื่อย ๆ ทุกฉบับ โดยพยายามขยายความที่จะให้มีสิทธิเสรีภาพโดยปราศจากข้อเงื่อนไขทั้งหลาย แต่ทั้งนี้เป็นการไปตามความเจริญเติบโตหรือวุฒิภาวะของสื่อมวลชนเอง ปัจจุบันนี้ สสร. เองมองสื่อมวลชนเองในแง่ของความวุฒิภาวะอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้น

การที่กำหนดให้สิ่งต่าง ๆ ได้มีสิทธิเสรีภาพโดยปราศจากข้อจำกัด ก็เป็น
การมองลืมนวลชนในแง่ดี ซึ่งก็คือว่าการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างนั้นเป็น
การให้เกิดดีสิ่งมวลชน สิ่งมวลชนก็คงจะพัฒนาคุณภาพเพื่อที่จะให้เป็นไปตาม
รัฐธรรมนูญนี้ โดยไม่ต้องมีการปิดโรงพิมพ์ ปิดการสื่อข่าว ตรวจไม่ได้อะไรแบบนี้
และขณะเดียวกันสิ่งที่ทำให้ผู้คนทั้งหลายมีความเป็นห่วงเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพ
ที่เปิดกว้างจนเกินไปว่าจะล่วงล้ำสิทธิของบุคคลอื่นนั้น จริง ๆ แล้วผมเห็นว่า
ถึงมีจุดที่สร้างความสมดุลอยู่บ้าง โดยเฉพาะค่างข้างในมาตรา ๓๕ ที่คุ้มครอง
สิทธิส่วนตัวที่จะไม่เป็นข่าวที่ฟ้องร้องในกรณีที่ไม่ทำชั่ว หรือกรณีเสนอข่าว
บุคคลใดที่ไม่เกี่ยวกับสาธารณะนั้น เป็นสิทธิส่วนตัวซึ่งถูกกำหนดไว้แล้ว และ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมเชื่อว่ากฎหมายที่ลู่ปัจจุบันไม่อาจจะ เป็นกฎหมายอาญา
หรือกฎหมายอื่นนั้นสิ่งมวลชนก็ต้องปฏิบัติ เช่นเดียวกับบุคคลอื่นเช่นเดียวกัน
เพราะฉะนั้นถือว่ามีความสมดุลในเรื่องนี้พอสมควร ท่านประธานครับผมมีประเด็น
ในส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับเรื่องคน ๕๐,๐๐๐ คน อย่างจะกราบเรียน
ท่านประธานผ่านเพื่อให้เป็นที่ทราบในความรู้สึกในฐานะสมาชิกรัฐสภา จริง ๆ แล้ว
เนื่องจากกรรมาธิการเดิมคือมาตรา ๒๑๑ นั้นมีการรอบที่จะให้ประชาชนทั้งหลายมา
มีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วย มีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้น นั่นคือ
การมีส่วนร่วมของพลเมือง ผมออกจะมีความเห็นแตกต่างจากท่านสมาชิกท่านอื่น
ในกรณีนี้ เห็นว่าการใช้คน ๕๐,๐๐๐ คนจะเกิดความวุ่นวาย เพราะเหตุที่ผมมอง
คนในชาติในย่านเมืองนั้นเป็นคนในลักษณะในทัศนคติที่ดี เรามองว่าคน ๕๐,๐๐๐ คน
ที่เป็นประชาชนของเราไม่ใช่คนโง่ ผมมองว่าประชาชนทั้งหลายนั้นไม่อาจจะ
ถูกชักจูงได้ง่ายนักในสิ่งคนดลไปข้างหน้า และมองว่านักการเมืองในนครดกดี
ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอนาคตหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้นจะต้องเป็นคนมี
คุณภาพพอสมควร เพราะฉะนั้นการที่กำหนดให้คน ๕๐,๐๐๐ คนนั้นมิสิทธิ
ให้ประชาชนมีสิทธินั้น เป็นช่องทางหนึ่ง เป็นโอกาสหนึ่งของประชาชนทั้งหลาย
ที่มองนักการเมืองว่าเวลาที่เขาจะทำอะไร เวลาเขาจะทำอะไรให้ทำแล้ว
นักการเมืองในฐานะตัวแทนไม่ทำ -----

ประชาชนเป็นตัวการ เมื่อตัวแทนไปกระทำการนอกเหนืออำนาจหน้าที่ ทำให้ตัวการเกิดเสียหาย ตัวการย่อมจะมีสิทธิที่จะใช้สิทธินั้นเสียเองได้ แต่การใช้สิทธิต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ใช่กระทำได้เอง การเสนอกฎหมายก็เป็นวิธีการหนึ่ง คงจะต้องออกกฎหมายบังคับว่า วิธีการเสนอกฎหมายจะต้องกระทำเช่นไร และสุดท้ายการออกกฎหมายก็เป็นหน้าที่ของสภานี้เอง ที่จะต้องออกกฎหมายตามความชอบธรรมหรือความเห็นของสภาซึ่งเป็นส่วนรวมของประเทศ สิทธิที่จะเข้าชื่อขึ้นในการถอดถอนบุคคลสำคัญทางการเมือง จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกระทำหน้าที่ของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนราษฎร วุฒิสมาชิก หรือไม่ว่าจะเป็นข้าราชการในตำแหน่งสำคัญ ซึ่งต่อไปนั้นในการกำกับดูแลไม่เฉพาะแต่พวกที่เป็นข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาเท่านั้น แต่คนที่จะต้องดูแลต่อไปข้างหน้าก็คือประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลคนเหล่านั้นด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของเราก็อยู่ในกรอบประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าชื่อซึ่งกระทำกันในขณะนี้ การเกรงว่าจะเกิดความวุ่นวายหรือเสียหาย หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้นั้น ผมคิดว่าเรามองประชาชนของเราในในคุณภาพต่ำเกินไป แต่ถ้ามองในแง่ของข้อดีขึ้นไป ดันขึ้นมาแล้ว ผมคิดว่าสังคมในอนาคตจะเป็นสังคมที่มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้โดยประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วม นับได้ว่าสิ่งที่ทำอย่างนี้เป็นสิ่งที่ต้องด้วยความเห็น หรือต้องด้วยกรอบที่สภาแห่งนี้ได้กำหนดให้สมาชิก สสร. นั้นไปดำเนินการอยู่แล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนั้นต่อไปข้างหน้า ประโยชน์ของรัฐบาลที่มาบริหารประเทศในอนาคตนั้นจะมีประโยชน์มาก เพราะเหตุที่ว่าเมื่ออนุญาตให้คณะรัฐมนตรีนั้น ปฎิภาหหรืออ่านเรื่องสำคัญต่อประชาชนแล้ว ต่อไปข้างหน้าในเรื่องสำคัญในหลักสำคัญที่จะต้องทำงานใหญ่ในบ้านเมืองนั้น ถ้าเห็นสมควรที่จะหารือกับประชาชนเพื่อให้ลงมติแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสลงมติเพื่อพึงเสียด รัฐบาลจะได้ฟังความเห็นของประชาชนในการบริหารประเทศต่อไปในอนาคต ท่านประธานที่เคารพ สิทธิเสรีภาพนั้นได้ถูกกำหนดเอาไว้ในบทกกับของรัฐธรรมนูญ แต่ว่าในสิทธิเสรีภาพที่เขียนขึ้นไว้โดยรัฐธรรมนูญไม่ผลบังคับ ไม่มีผลที่จะเป็นจริงขึ้นมาได้ ถ้าไม่มีบทบังคับ เพราะไม่มีอะไรที่จะไปลงโทษได้ หากว่าสิ่งเหล่านั้นไม่ได้เกิดขึ้นหรือรัฐบาลไม่ได้ทำให้เกิดขึ้น แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นกำหนดความเป็นจริงขึ้นมาได้ โดยกำหนดให้แม้แต่ประชาชนเองก็มีสิทธิฟ้องรัฐบาลในการผิดละเมิด หรือ

ไม่ปฏิบัติตามกรณีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีองค์กรหลายอย่าง
ที่ประชาชนจะใช้สิทธิของตนเอง ปัจจุบันนั้นประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ
ผู้บากรัฐที่รับประโยชน์ทั้งหลายได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเราพยายามที่จะมีองค์กรตรวจสอบ องค์กรที่สอบสวน
เป็นองค์กรหรือกลไกของรัฐสภาในการที่จะดูแลประชาชนเหล่านั้น แต่ยังไม่
เกิดขึ้นเลย ก็คือองค์กรที่เรียกว่าผู้ตรวจการรัฐสภา ผมยกตัวอย่างหลายครั้ง
ในรัฐสภาแห่งนี้ว่า ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรของรัฐหลายครั้ง และที่ถูกกระทำอยู่แล้วในปัจจุบัน
กล่าวคือยกตัวอย่างเช่น กรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นรัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับ
สาธารณูปโภค ก่อนที่ท่านจะดำเนินการ ประชาชนทั่วไปใช้สาธารณูปโภค
เหล่านั้น ประชาชนของเราทั้งหลายจะต้องจ่ายเงินสด การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ต่อไฟฟ้าเข้าไปสู่ประชาชน ประชาชนต้องติดต่องเอง แต่ต้องให้ตกเป็นสมบัติ
ของการไฟฟ้า มิหนำซ้ำจะต้องจ่ายค่าขาดเคย จ่ายค่าเงินประกันที่เอาไป
หมุนเวียนกันอยู่ เก็บดอกเบี้ยกันอยู่ นับจำนวนเป็นหลายสิบล้าน สิ่งเหล่านี้ไม่มี
ความชอบธรรม การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เหล่านี้เมื่อไรจะได้รับการแก้ไข
ถามว่าเงินอีกจำนวนมากมายที่หน่วยงานของรัฐนำไปซื้ออยู่ปัจจุบันนี้ เอาเงิน
ของประชาชนมีสิทธิอื่นชอบธรรมอย่างไรที่เอาไปใช้ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้
จะต้องได้รับการดูแล ต่อไปข้างหน้าเมื่อรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้บังคับจะต้อง
เอาจริงเอาจังกับเรื่องเหล่านี้ มิฉะนั้นแล้วประชาชนจะเป็นแพะรับบาปอยู่รำไป
จะเห็นว่าการที่เรากำหนดการคุ้มครองและสามารถฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หรือหน่วยงานของรัฐได้ จะเป็นส่วนหนึ่งในอันที่จะทำให้พลานความเป็นจริง
ในการปฏิบัติและเสภาพของประชาชนนั้นเกิดขึ้นได้ และสำคัญที่สุดในขณะนี้
ที่เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งทุกคนเป็นห่วงมาก ผมเองก็มีความเป็นห่วงเหมือนกันว่า
สมาชิก สสร. จะอธิบายอย่างไรเกี่ยวกับกรณีที่ยกฐานะขององค์กรเอกชนขึ้น
ในรัฐธรรมนูญ -----

ท่านประธานครับ องค์การสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ใหม่มากในสังคมประเทศไทย แต่จริง ๆ แล้วมันเกิดขึ้นมาทั่วไป แต่เป็นสิ่งที่ระงับการกระจายอยู่ที่ทั่วไปในบ้านเมืองของเรา เราจะเอาอะไรเป็นหลักในการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรเอกชนเหล่านั้น เราจะให้สิทธิองค์กรเอกชนเหล่านั้นในการทำหน้าที่อย่างไร เพราะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นค่อนข้างสั้น วิธีปฏิบัติจะดำเนินการอย่างไร ความขัดข้องทั้งหลายที่จะเกิดขึ้น ผลกระทบต่อมติหรือความเห็นขององค์กรเอกชน หรือ เอ็น.จี.โอ. (NGO) นั้น จะมีผลกระทบอย่างไรต่อรัฐบาล การรับฟังของรัฐบาล ผลกระทบหรือความเป็นไปได้ในทางกฎหมายที่จะต้องรับฟังอย่างไรมันเป็นสิ่งที่เราคิดไม่ถึง เพราะดูเหมือนว่าจะกำหนดขึ้นไว้โดยปราศจากความละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับคำอธิบายจาก สสร. เหมือนกัน เพราะเหตุที่ว่าสิ่งเหล่านี้ ความจริงแล้วในความคิดการรวบรวมเข้าไปด้วยในที่เดียว และมีองค์การจัดการที่เป็นหลัก เป็นฐานแล้ว ก็อาจจะดีกว่าในปัจจุบันนี้ซึ่งมีอยู่แล้ว ซึ่งกระจัดกระจาย นั้นเป็นเหตุผลหนึ่งเท่านั้นที่ผมได้รับทราบ แต่ว่าเหตุผลอื่นวิธีการปฏิบัติเป็นอย่างไรนั้น ผมอยากจะสามารถเขียนไปยังท่าน สสร. ได้ด้วยกรุณาอธิบายด้วย ท่านประธานที่เคารพครับ ในหมวดของสิทธิเสรีภาพ ผมเห็นว่าปัจจุบันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะปฏิรูปการเมือง การปฏิรูปนั้นแน่นอนจะต้องทำให้เกิดการรอนสิทธิเสรีภาพที่มีอยู่เดิมขององค์กรหรือบุคคลที่จะต้องถูกปฏิรูป สิ่งที่เป็นตัวอย่างได้ชัดเจนก็คือกรณีขณะนี้เรากำลังฟื้นฟูเศรษฐกิจ เมื่อจะมีการฟื้นฟูหรือปฏิรูปนั้น ผลกระทบที่จะถูกปฏิรูปก่อนได้รับการกระทบกระเทือน ทุกคนต้องได้รับความเดือดร้อนแน่นอนเรามี โอล.เอ็ม.เอฟ. (IMF) เข้ามาเราก็ต้องรับภาระภาษีเพิ่มขึ้น เราต้องใช้จ่ายในภาคครัวเรือนลง คนที่ถูกกระทบกระเทือนไม่ว่าสถาบันการเงิน ประชาชนทุกคนได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้เพื่อหวังว่าเมื่อได้ให้ความร่วมมือในเรื่องนี้เมื่อมีความเดือดร้อนบ้าง เราหวังเหลือความเดือดร้อนออกมาแล้วจะทำให้เศรษฐกิจของเราดีขึ้นในอนาคต นั้นเป็นหลักของการปฏิรูปโดยทั่วไป ซึ่งจำเป็นจะต้องมี การปฏิรูปการเมืองก็เช่นเดียวกัน การปฏิรูปการเมืองโดยไม่ให้ใครขาดเจ็บเลย โดยไม่ให้ลดรอนสิทธิใครเลย ไม่สามารถทำได้ เพราะหากว่าไม่ลดรอนสิทธิใคร ผู้แทนฯ ยังต้องเป็นรัฐมนตรี เราก็ไม่ต้องทำอะไรเลย เพราะฉะนั้นการที่มีการเขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในแนวทางของการปฏิรูปการเมืองก่อนต้องมีส่วนเฉลี่ยในการที่จะได้รับความเดือดร้อนกระทบกระเทือนสิทธิที่มีอยู่ไม่ว่าองค์กรใดที่เกี่ยวข้องในรัฐธรรมนูญนี้ สถาบันพระราชวร วุฒิสภาต้องได้รับ

ความเดือดร้อนเพราะเหตุที่จะตั้งทำในสิ่งใหม่ ๆ ที่ตนไม่เคยทำ สิ่งที่มาเป็น
 วุฒิสมาชิกก็อาจเปลี่ยนแปลงไป อาจจำเป็นต้องไปลงเลือกตั้ง เพราะเหตุที่
 จำเป็นจะต้องผูกพันกับประชาชนมากขึ้นในหลักการ เราถูกกำหนดว่า วุฒิสมาชิก
 เป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยมานานแล้ว นานโดยนัยของกฎหมายคือ รัฐธรรมนูญ
 ต่อไปนี้วุฒิสมาชิกจะเป็นตัวแทนของปวงชนโดยนัยทุกประการ ขณะเดียวกัน
 องค์การที่มีปัญหาในอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นศาล ข้าราชการ ตำรวจ ที่จะตั้ง
 ถูกกำหนดสิทธิของประชาชนมากขึ้น ย่อมทำให้การทำงานของหน่วยงานของรัฐ
 ต้องเข้มงวดมากขึ้น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ที่เดิมมีสิทธิ ๓ อย่าง ๓ อย่าง ก็อาจจะต้อง
 ยุกกระหนาบกระเทือน แต่สิ่งเหล่านี้อยู่ที่ความพร้อมขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ
 ผมคิดว่าในภายหลังจากที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้ว สิทธิโดยชอบธรรมของรัฐสภา
 แห่งนี้มีสิทธิโดยพลบที่จะสามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ตาม
 มาตรา ๑๑๓ ทั้งนี้วิธีการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ไม่ยากเหมือนเดิม โดยกำหนดเพียง
 ๑ ใน ๕ ขององค์กรสามารถยื่นญัตติแก้ไขได้อยู่แล้ว ผมคิดว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 เป็นสิทธิที่จำเป็นจะต้องกระทำเมื่อเสร็จสิ้นจากนี้แล้ว ผมได้มีส่วนร่วมในการแก้ไข
 รัฐธรรมนูญมาหลายฉบับ บางฉบับแก้ไขแล้วยังไม่ทันใช้ก็ถูกแก้ไขใหม่ ได้แก้ไข
 มาเรื่อย ๆ เหมือนคำปรารภของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กำหนดไว้ตอนต้นว่า
 รัฐธรรมนูญนั้นเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ -----

เพราะฉะนั้นใครก็ตามที่คิดว่าหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว จะไม่สามารถแก้ไขได้นั้น เป็นความคิดส่วนตัว ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะแม้ รัฐธรรมนูญเองก็กำหนดเอาไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้แล้วแต่สภาการตั้ง และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นก็เป็นไปได้ ผมคิดว่าเราสามารถกระทำได้

ท่านประธานครับ สุดท้ายผมขอเรียนว่า ในความรู้สึกของกระผมเองนั้น ผมเห็นว่าปัจจุบันนี้ประชาชนทั้งหลายกำลังประสบภาวะสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ ภาวะทางเศรษฐกิจ ไอ. เอ็ม. เอฟ. เข้ามาดำเนินการทุกวิถีทาง แล้วก็แปลกใจว่า เหตุใดเมื่อได้ดำเนินการกระบวนการทุกอย่างแล้ว ภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจจึงไม่เกิดขึ้น เป็นความแปลกใจที่องค์กรนั้น ก็มีความแปลกใจที่เกิดขึ้นในประเทศอื่นแล้วเราสามารถที่จะทำให้พัฒนาไปได้ เพราะฉะนั้นทุกคนก็เลยมีความคิดว่า เหตุผลที่ไม่สามารถจะไปดำเนินการไปตามนั้นได้ ก็เพราะเหตุที่ว่าการเมืองของเราเป็นเหตุหลัก เพราะฉะนั้นคนทุกคนที่คิดในเรื่องนี้ จึงไม่ให้ความคิดทองเขาที่เขาคิดว่า เขาจะหวังการเมืองครั้งนี้ เป็นการเมืองในการตัดสินใจนำไปสู่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เขาหวังว่าเมื่อรัฐธรรมนูญผ่านแล้วนั้นจะสร้างสภาวะภาพในการการเมืองให้กับองค์กรทางการเมือง แล้วสามารถทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น เพราะฉะนั้นความหวังเหล่านี้ ความเชื่อมั่นเหล่านี้ ของประชาชนทั้งหลายนั้น เป็นสิ่งที่สมาชิกทั้งหลายพึงสังวร ผมไม่เห็นด้วยเลยว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองเรามีที่ศรัทธา มีประเพณีแตกต่างจากต่างประเทศของคนอื่น ๆ มาก เพียงแต่มีข่าวทางการเมืองนั้น ตลาดหุ้นเราก็เปลี่ยนแปลงเข้านั้นเราลงเขาลงเราขึ้น แล้วแต่ภาวะทางการเมือง เป็นสิ่งที่ชี้พิสูจน์ได้ว่าผลทางการเมืองนั้นเป็นผลสำคัญอย่างยิ่ง ผมจึงกราบเรียนไว้ว่า ผมเองมีความเห็นว่ามีเมื่อประชาชนตั้งความหวังไว้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะแก้ไขปัญหาเขาได้ แม้ไม่เป็นจริงในอนาคตกก็ตาม ผมเชื่อว่าผมเป็นคนหนึ่งที่สนับสนุนความเห็นของประชาชน แล้วผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้รักได้ครับ ขอพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญอาจารย์นิติรัตน์

นายธนนิติ เศรษฐบุตร สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายธนนิติ เศรษฐบุตร วุฒิสมาชิก ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ในหมวด ๓ ที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย กระผมมีความเห็นว่าหมวดนี้สำคัญมากที่สุด กระผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคุณจุลจอม ศรีสุทนต์

ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม เพราะว่าหมวดนี้เป็นหมวดที่จะเกี่ยวกับทุกคน
ในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มิถำนาจหรือไม่มีอำนาจก็ตาม ซึ่งต่างกว่าหมวดหลัง ๆ
ที่จะตามมา อาจจะพูดถึงการแบ่งแยกอำนาจ อาจจะพูดถึงใครจะเป็นรัฐมนตรี
แต่หมวดนี้จะกระทบถึงทุกคนไม่ว่าใครก็ตาม ท่านประธานที่เคารพ ผมอยาก
สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในหมวดนี้ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญนำเสนอ
เพราะสิทธิและเสรีภาพนั้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้มากกว่า ๕๐ มาตรา
เสียอีก ทางส่วนนั้นไปอยู่หมวดอื่น ในจำนวนประมาณ ๕๐ กว่ามาตรานี้ยังยืนยัน
สิทธิพื้นฐานที่จำเป็นต่อการที่จะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มี
องค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นอย่างมาก และพยายามที่จะคุ้มครองเพื่อให้
มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น ในยุคปัจจุบันนี้การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว นอกจากจะพยายามดึง
ให้ล้าช้าไปได้เท่านั้นเอง ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
ในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อสารด้วยความหมายในวิธีอื่น
ใด ๆ ก็ตาม เป็นต้น กระผมจึงคิดว่าน่าจะชมเชยและสนับสนุนสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ในภาวนำเสนอในหมวดนี้เป็นพิเศษ สิ่งที่คุณตภาทจะยกมา คงจะไม่ยกทั้งหมด
แล้วก็จะทำกันกับท่านที่ได้กล่าวไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่มาตรา ๕๒
พูดถึงบุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ เป็นการเขียนเอาไว้เพื่อให้การยืนยันว่า
การศึกษาค้นคว้า การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตาม
หลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้ที่จะทำในเรื่องนี้
จะทำอะไรก็ได้ ที่จะขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีซึ่งได้เขียนล็อก (Lock)
เอาไว้ในวรรคต่อไปแล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะว่าถ้าบ้านเมืองใด
ไม่มีเสรีภาพในทางวิชาการ และหวังที่จะพัฒนาอันพัฒนานั้น หวังจะแก้ปัญหา
ทางเศรษฐกิจเห็นจะเป็นไปไม่ได้-----

เพราะเราไม่สามารถจะยืนอยู่อย่างอิสระ มีความรู้ที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง กระผมจึงคิดว่ามาตรา ๔๒ ที่เขียนไว้อาจจะถูกคนมองข้ามนั้น มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ามาตราอื่น หรือมาตรา ๔๓ กระผมคิดว่ามาตรา ๔๓ ที่พูดถึงสิทธิเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี กระผมเห็นด้วยว่าเป็นงานที่ยาก แต่เป็นความจำเป็น ไม่อย่างนั้นก็เปล่าประโยชน์ที่จะพูดถึงการกระจายการศึกษาที่เป็นธรรม เราจะกระจายการศึกษาที่เป็นธรรมได้อย่างไร ถ้าเราไม่ให้คนในแผ่นดินร่วมแผ่นดินกับเรา มีการศึกษามากขึ้นกับให้สิ่งที่สูงที่สุดที่เขาสามารถจะนำไปพัฒนาตัวเองและพัฒนาอาชีพ เพื่อจะสนองต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ได้ เพราะฉะนั้นเป็นความจำเป็นที่จะต้องทำ หรือแม้แต่ในวรรคถัดไปของมาตรา ๔๓ เองก็ยังเตือนสติเอาไว้ว่า ในการศึกษาอบรมของรัฐนั้นต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน การให้การศึกษาที่รัฐบาลเองกำหนดไปนั้น บางทีต้องดูไปถึงท้องถิ่นด้วยว่า ทำอย่างไรจะประสานกัน เพราะการศึกษาที่กำหนดไปโดยตรงจากที่ที่ห่างไกลนั้น บางทีอาจจะไม่สนองตอบ ยิ่งการศึกษาในระดับล่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็น ผมคิดว่าเขียนเอาไว้ในระดับนี้ จึงอยากกราบเรียนขึ้นในประเด็นนี้ หรือในต่อไปในมาตราอื่น ๆ ว่าถึงมาตรา ๔๖ ซึ่งคนมักจะไม่ได้พูดถึงกัน เพราะว่ามาตรา ๔๖ นั้นไปพูดถึงสิทธิอนุรักษหรือสิทธิพหุชาติประเพณี อันนี้เป็นความจำเป็น แต่เราถูกมองข้ามกันมานาน เพราะคิดว่าถ้าทำอะไรเหมือน ๆ กันหมดแล้วจะดีทั้งประเทศ บางเรื่องเป็นเรื่องของจารีตประเพณี ซึ่งมีความต่างกันและมีความงดงามไม่ว่าที่จะอยู่ในภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคกลาง สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ กระผมคิดว่าเราได้บัญญัติไว้โดยชัดเจน และเข้าใจว่าเป็นครั้งแรกเท่าที่ได้ศึกษาในตัวร่างรัฐธรรมนูญที่เคยมีมา ไปถึงในเรื่องมาตราใด ๆ ไป ในเรื่องสวัสดิการ ตั้งแต่มาตรา ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน กระผมอยากกราบเรียนว่า เรื่องนี้ถ้าทำให้จริงจะเป็นประโยชน์ เพราะคนเราไม่ว่าจะเกิดมายากดีมีจน ต้องได้รับการประกันในเรื่องการได้รับการรักษาที่เป็นธรรม ไม่มีใครอยากเจ็บ ไม่มีใครอยากป่วย เพราะฉะนั้นถ้าสามารถประกันได้ถ้าเป็นราษฎรไทยแล้ว ถ้าเกิดเจ็บป่วยต้องได้รับการรักษาพยาบาลที่ดีที่สุดเพื่อให้เท่าเทียมกัน ใครมีเงิน

มากกว่าจะอยู่ห้องศิลาศพที่ไม่เป็นไร แต่ใครที่มีเงินไม่พอรัฐต้องคุ้มครองให้
 ได้รับการรักษาได้ เพราะฉะนั้นสิ่งนี้จึงถือว่าดี มาตรา ๕๓ ที่ถัดมาพูดถึง
 เด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัว เป็นการเขียนเข้าใจว่าครั้งแรกอีกเช่นกัน
 ที่คุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือในมาตรา ๕๔ คุ้มครองคนที่อายุเกิน ๖๐ ปี
 กระผมตั้งใจทั้ง ๆ ที่กระผมอายุยังไม่ถึง แม้จะมีคนนึกว่าถึงแล้วก็ตาม คนที่มี
 อายุ ๖๐ ปีเรายังจะดูว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่อะลุ่มอล่วยกัน ดูแลรักษากันดี
 แต่กระผมคิดว่าเขาต้องมีสิทธิ การดูแลของรัฐนั้นจะต้องให้แก่เขา ไม่ใช่ให้
 เขาไม่พึ่งพาอนาคต แต่รัฐจะต้องดูแล เพราะคนที่อยู่มาจน ๖๐ ปีนั้นต้องทำ
 ประโยชน์ให้แก่แผ่นดินพอสมควร เพียงแต่ว่าอาจจะสืบสาน อดคัด เพราะฉะนั้น
 การเขียนไว้ในมาตรา ๕๔ ว่าด้วยคนชรา นั้น กระผมจึงคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีและ
 น่าสนับสนุน หรือถัดไปในมาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพก็มีสิทธิได้
 รับสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าเป็นความพยายามของสภาร่าง
 รัฐธรรมนูญที่พยายามจะนำเสนอคุ้มครองไปถึงผู้ที่มีความลำบาก ผู้ที่อ่อนแอ
 ในสังคมที่จะต้องได้รับความคุ้มครอง-----

ถัดไปในมาตรา ๕๖ ที่ว่าไปถึงสิ่งแวดล้อม กระผมคิดว่ามาตรา ๕๖ เป็น มาตราที่ทันสมัยมาก เมื่อเวลาพูดถึงสิทธิ เพราะว่าสิ่งแวดล้อมนั้นได้รับการละเลย แล้วเวลานี้ที่คนตัวกันในเรื่องจะคุ้มครองในสิ่งแวดล้อม จะดูแลว่า สิ่งแวดล้อมเสียหาย เดิมไม่ให้ความสำคัญ เพราะคิดว่าเราได้มาเป็นของเรา จะใช้ดูแลอย่างไรก็ไม่เป็นไร แต่เวลานี้รู้แล้วว่าถ้าอากาศไม่ดีคนที่ลดลง ก็จะเดือดร้อน แล้วคนที่ไม่ดูแลจะอยู่ในสังคมเดียวกันก็เดือดร้อนไปด้วย เพราะฉะนั้นการที่ได้บัญญัติไว้แม้จะค่อนข้างยาว แต่ก็เขียนเอาไว้ดีมาก ในมาตรา ๕๖ ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ แล้วเริ่มชี้ให้เห็นว่า เรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น มันเป็นเรื่องใหญ่ไพศาล สามารถจะบัญญัติอะไรต่าง ๆ ไว้มากมาย มีข้เน้นเฉพาะ สิทธิทางการเมือง บางที่เราเสียเวลาลดกเถียงกันในเรื่องสิทธิทางการเมือง ในเรื่องการเมืองเพียงประเด็นเกี่ยวกับกัน แต่สิทธิอื่น ๆ นั้นมีความจำเป็น จะต้องได้รับความดูแลด้วยนั้น ก็น่าที่จะสภาร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติ และให้ความสำคัญในหมวดนี้เป็นพิเศษ ผมถือว่า เป็นหมวดที่เด่นมากในการนำเสนอ จึงอยากกราบเรียนไว้ด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : กระผมขออนุญาตให้คุณณรงค์หนองน๊ะครับ เชิญครับ เพราะว่าท่านไม่ค่อยสะดวกจะอยู่นาน

นายณรงค์ ปฏิบัติภารกิจ สมาชิกวุฒิสภา : ขอบประธานกราบเรียน ท่านประธานรัฐสภา กระผม ณรงค์ ปฏิบัติภารกิจ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะ สมาชิกรัฐสภา เราได้พูดกันถึงจุดอ่อนของร่างฯ นี้กันมาเยอะแล้ว แต่คราวนี้ กระผมจะขอถือโอกาสพูดถึงจุดแข็ง หรือจุดดีที่สุดของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยเฉพาะในหมวดนี้ ตั้งแต่เริ่มแรกเลย มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดย องค์การของรัฐทุกองค์การต้องคำนึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งนี้ อันนี้เป็นแม่บทเลยเริ่มต้น เหตุที่ผมเน้นตรงนี้ ก็เนื่องจากว่า ต่อไปนี้ ถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีโอกาสผ่านได้ไปบังคับใช้จริง เราจะให้ยึด แม่บทตัวนี้ว่า องค์การทั้งหลายแห่งของรัฐจะต้องไม่ปฏิเสธคนพิการ โดยเฉพาะ องค์การทางการศึกษา เช่น ได้ปฏิเสธมาเป็นเวลานานแล้ว โดยอ้างคำว่า ไม่พร้อม จากมาตรานี้ก็จะไปดูตรงที่ว่า จะสัมพันธ์กับมาตรา ๔๓ บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี ขณะนี้คนพิการ ที่ระบบในวัยเรียนได้รับการศึกษาไม่ถึง ๘ เปอร์เซ็นต์ เมื่อ ๑๒ ปีที่แล้ว ได้รับการศึกษาไม่ถึง ๒ เปอร์เซ็นต์ ปีหนึ่งขึ้นมากครึ่งเปอร์เซ็นต์ แล้วก็

มีประกาศ เรียกว่า ประกาศจอมเทียน เรื่องการศึกษาของโลกว่า ในปีคริสต์ศักราช ๒๐๐๐ จะเป็นการศึกษาเพื่อมวลชนทั้งหมด ของผมถ้ามีการเพิ่มอัตราปีละครึ่งเปอร์เซ็นต์อย่างนี้ ผมต้องใช้เวลาถึง ๑๕๔ ปีกว่าจะครบร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีโอกาสผ่านระยะเวลา ๑๕๔ ปี กว่าคนพิจารณาจะมีการศึกษากันทั่ว จะได้ลดจำนวนลง กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับแรก ซึ่งเอ่ยถึงสิทธิของคนพิการไว้อย่างแจ่มชัดในมาตรา ๕๕ ทั้งนี้เกิดการฟังประชาพิจารณ์ พวกเราได้ประชุมชุมนุมกันหลายครั้งหลายหน เพื่อจะส่งข้อความเพียง ๒ - ๓ บรรทัดนี้ เข้าไปบรรจว่าเราเป็นพลเมืองของรัฐ เราไม่ได้เป็นภาระแต่อย่างเดียว ถ้าเราได้รับการฟื้นฟู คนพิการจะเป็นพลเมืองซึ่งเป็นประโยชน์ เป็นผลผลิตแก่รัฐ เราจะได้เปลี่ยนความคิดอย่างน้อยในภาคแรงงานว่า คนแก่ เด็ก คนพิการนั้นถูกแยกออกไปจากจำนวนประชากรซึ่งเป็นผลผลิต หรือเป็นประโยชน์แก่แรงงาน เราเคยมีโรงเรียนอาชีวะ ซึ่งพวกเรากคนพิการตั้งขึ้นมาเอง ออกมาปีละ ๑๐๐ คน ๒๐๐ คน ได้รับการบรรจุงานหมดทั้ง ๑๐๐ คน ร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้าจะเทียบกับองค์กรของรัฐ แต่ปัญหาก็คือพอไปสมัครงาน เดียวนี้ก็มีกฎหมายจ้างงานแล้วครับ ครึ่งเปอร์เซ็นต์ ๒๐๐ อันดับหนึ่ง ปัญหาที่คือพอไปถึงครั้งแรกก่อน ๆ จะไปถึงขั้นรถเมล์ รถเมล์ไม่รับ ขึ้นแท็กซี่สแตงก็ยังมีไม่พอหารถขับ กรมขนส่งฯ ไม่ให้ใบขับขี่ พอไปขึ้นตึกมีบันไดขึ้นหลายชั้น ขึ้นไม่ได้ เพราะฉะนั้นการที่จะเขียนว่า รัฐจะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะให้ นั้น จะมีผลอย่างมากในการสร้างบ้าน แปลงเมืองในเมืองนี้ เช่น รถไฟฟ้ารอนาย เป็นรถขนส่งมวลชน มวลชนแปลว่า คนส่วนใหญ่ส่วนมาก แต่เขาแยกคนชรา จะไม่มีคนแก่เด็ก แยกคนพิการออกจากการใช้บริการของรัฐตัวนั้น แต่ใช้ชื่อว่า ขนส่งมวลชน-----

เราได้ไปขอเรื่องว่าต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องมีลิฟต์ มีอะไรให้ ก็ได้รับการปฏิเสธ เพราะฉะนั้นเมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีโอกาสผ่านใช้ สิ่งคมก็จะได้รับ ได้ตัดแปลงสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ให้คนพิการได้ใช้ความสะดวก อันความพิการนั้นมันแปลว่า ทำอะไรไม่ได้บางอย่าง บางอย่างทำไม่ได้เพราะร่างกาย สมมุติว่าผมขึ้นมาที่ตึกหลังนี้ ผมขาเสีย ผมขึ้นมาที่ตึกหลังนี้ ขึ้นไม่ได้ เพราะมีบันไดเอเยอะ ตรงนั้นผมเป็นความเสียเปรียบ ผมขึ้นบันไดไม่ได้ แต่ความเสียเปรียบตรงนี้ ถ้าผมไปขึ้นตึกอีกหลังหนึ่ง มีทางลาดผมขึ้นมาได้ มีลิฟต์ขึ้นมาได้ ผมจะขึ้นมาถึงชั้นนี้ได้โดยความสะดวกสบาย เพราะฉะนั้นความพิการทั้งหลายเหล่านี้จะไม่เป็นอุปสรรคกับคนพิการเลย อะไรเป็นสาเหตุให้คนพิการต้องโอกาสและเสียเปรียบในสังคม เพราะสิ่งแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม ทั้งสิ่งก่อสร้าง เมื่อมีมาตรา ๕๕ มา บุคคลซึ่งพิการ หรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก แปลว่าต่อจากนี้ไปถ้าคนพิการพัฒนาตัวเองจนมีความรู้ ความสามารถเป็นประโยชน์แก่บ้านแก่เมืองแล้วออกมาสู่ถนน ออกมาสู่ตึก สังคมไทย สิ่งแวดล้อมในเมืองไทยที่เป็นทางกายภาพทางสิ่งก่อสร้างได้ตัดแปลงให้คนพิการใช้ได้ คนพิการจะไม่เสียเปรียบต่อไป เพราะฉะนั้นขอขอบพระคุณท่านผู้ว่าฯ ทั้งหลายเหล่านี้ได้นึกถึงคนพิการ ขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณวิชัย ดันศิริ คราว

นายวิชัย ดันศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชัย ดันศิริ ส.ส. กทม. พรรคประชาธิปัตย์ ขอบพระคุณมากครับที่ให้โอกาสกระผมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในหมวดที่ ๓ นี้ เรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนไทย แต่กระผมก็อยากจะกราบเรียนเป็นเบื้องต้นไว้ก่อนว่า อันที่จริงท่านประธาน คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ท่านอานันท์ ปันยารชุน ขอโทษที่ต้องเอ่ยนาม ท่านเคยกล่าวไว้เสมอว่า จะวิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ต้องดูทั้งหมด ต้องดูทุก ๆ หมวด เพราะว่ามันเกี่ยวข้อง มันเสริมซึ่งกันและกัน ไม่สามารถที่จะวิเคราะห์และสรุปว่าดีหรือไม่ดีโดยเพียงมาตราเดียว ตรงนี้แหละครับที่ทางฝ่ายพวกกระผมจึงพยายามที่จะเสนอให้มีการอภิปรายทุกหมวดไปพร้อม ๆ กันที่มีเกี่ยวข้องกัน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมติดอนี้ก็อยากจะให้อภิปรายเป็นหมวด ๆ ไป กระผมก็จะดำเนินการตามนั้น

แต่อยากจะทำขอโอกาสได้พาดพิงถึงหมวดอื่นด้วย ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของประชาชนนี้ เป็นหมวดที่มีความสำคัญมาก ดังที่เพื่อนสมาชิกได้กราบเรียนต่อท่านประธานรัฐสภาไปแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะว่าหัวใจของรัฐธรรมนูญนั้นอยู่ที่การประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน การว่ารัฐธรรมนูญ หรือวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญนั้นวิวัฒนาการมาด้วยเหตุนี้เป็นปฐมเหตุ คือต้องการจะให้มีสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างสมบูรณ์ ฉะนั้นเรื่องของสิทธิเสรีภาพจึงแทรกซึมอยู่ทุกขุมชน อยู่ทุกโครงสร้างและทุก ๆ อนุระบบของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ฉะนั้นก็ตั้งใจครับที่ว่าในหมวดสิทธิเสรีภาพหมวดนี้ ทาง สสร. ได้กำหนดหมวดสิทธิเสรีภาพมีถึงประมาณ ๔๐ มาตราขึ้นไป และได้ขยายขอบเขตเรื่องของสิทธิเสรีภาพมากมาย เพื่อนสมาชิกหลายท่านที่ได้อภิปรายไปแล้วก็ได้กล่าวถึงหลายประเด็น ผมก็ไม่อยากจะซ้ำประเด็นเหล่านั้นให้ท่านเกินไป แต่อยากจะขอกราบเรียนว่า โดยเฉพาะมาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นมาตราแรกของหมวดนี้ ที่กล่าวถึงว่าเราเชื่อว่าโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ตรงนี้ก็จะอยากจะได้กราบเรียนเพิ่มเติม คำว่า ศักดิ์ศรี ตรงนี้กระผมเองก็ไม่ได้อยู่ในสภาร่างๆ แต่ก็อ่านใจท่านออกมาว่า เป็นเรื่องของการที่อยากจะให้รัฐธรรมนูญของเรานั้นมีมิติใหม่ของสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะมิติใหม่นี้ ที่ทั่วโลกโดยเฉพาะในแนวของสหประชาชาติได้กล่าวถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อยู่ตลอดเวลาว่าเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความเคารพ มิใช่เรื่องความเสมอภาคกันทางกฎหมายเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตรงนี้ถ้าหากจะไม่ใส่ใจของ มนุษย์นั้นไม่ใส่ใจ ไม่ใส่ใจ ไม่ใส่ใจสิ่งที่จะซื้อกันได้ในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นมาในตลอดเวลา ฉะนั้นในเรื่องของศักดิ์ศรีนี้จึงมีความสำคัญมาก เมื่อแต่ละคนไปติดต่อราชการ ก็คงจะต้องได้รับความเคารพในศักดิ์ศรีของเขา ไม่ถูกลดคุณค่าคนบุคคลที่จะไปติดต่อ ที่จะขอบริการจากภาครัฐ ตรงนี้คือความจำเป็นถึงการที่กำหนดใน เรื่องของการให้องค์กรของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ฉะนั้นตรงนี้ก็ขอขอบคุณที่ทาง สสร. ได้กำหนดมาตรานี้ขึ้นมาเป็นอีกมาตราหนึ่ง

อีกมาตราหนึ่งคือมาตรา ๓๘ ได้กล่าวถึงบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อสาร การพิมพ์โฆษณาสถานีวิทยุโทรทัศน์จะทำได้ การปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์จะกระทำมิได้ และการให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนั้นไปโฆษณานั้นก็กระทำมิได้ เช่นนั้น ตรงนี้ก็เป็นข้อบัญญัติที่ตี ประเด็นก็คือว่าจะมีวิธีตรวจสอบได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้ผูกบังคับให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเสียก่อน ตรงนี้เป็นประเด็นที่ผมอยากจะกราบเรียนต่อไปว่าต้องมีกลวิธีที่จะทำตรงนี้ได้ ให้หลายมาตราที่เป็นสิ่งที่ตั้งถาม โดยเฉพาะในฐานะนักการศึกษา เหมือนอย่างที่ท่านเพื่อนสมาชิกหลายท่านได้กล่าวไปแล้ว พวกเราทางการศึกษามีความรู้สึกลึกซึ้งกันว่าเราได้มีมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ เกิดขึ้นมา ท่านประธานครับ ตรงนี้อาจจะดูค่อนข้างจะหมุ่หมอมไปหน่อย แต่ว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในมาตรา ๔๒ นี้ได้กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอนการวิจัยและการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชา เรื่องการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชานี้จะเห็นไหมครับว่า บางครั้งก็เกิดประเด็นขึ้นมาในสังคมไทยมาตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อไม่กี่เดือนมานี้ก็มีปัญหาของการเผยแพร่งานวิจัยที่ไปเกี่ยวข้องกระทบต่ออำนาจของรัฐในบางภาคในบางกรณี ฉะนั้นตรงนี้ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญก็จะ เป็นสิ่งที่ประกัน เรื่องของสิทธิเสรีภาพของวิชาการที่จะมีเสรีภาพในการเผยแพร่ ข้อนี้ก็ เป็นข้อที่กำหนดให้นักการศึกษาที่ในสังคมไทยขณะนี้

อีกข้อหนึ่งคือมาตรา ๔๓ ท่านประธานครับ มาตรา ๔๓ กล่าวว่าจะ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตรงนี้ที่ผมก็ต้องกราบเรียนเพิ่มเติมครับว่าเป็นแนวคิดของนักการศึกษาในหลาย ๆ กลุ่มหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ด้วยครับ ที่ได้เสนอแนวคิดนี้ขึ้นไปยัง สสร. ฉะนั้นก็รู้สึกดีใจครับว่าได้กำหนดเรื่องนี้ขึ้นมาโดยละเอียดแล้ว นอกจากจะเป็น ๑๒ ปีที่จะมีการศึกษาแล้วยังจะมีคุณภาพด้วย ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้ง ๓ ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นหลักครับ รู้สึกขอบคุณที่ สสร. ได้กำหนดมาตรานี้ขึ้นมา และยังมี

อื่น ๆ อีกที่ท่านเพื่อนสมาชิกได้พูดถึงแล้ว เรื่องของทพพลภาพ สิทธิของผู้ที่
 ทพพลภาพ สิทธิของคนชราอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปที่จะได้สิทธิต่าง ๆ กระผมก็จะ
 ไม่ทราบเรียนต่อไปนะ ครับ แต่ก็อยากจะทำมาถึงประ เต้นบางประ เต้น
 ที่รู้สึกเสียดยเหมือนกันครับว่า ในสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองที่จะได้มี
 ส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งอยู่ในคำปรารภก็อยากจะให้สิทธิในการมีส่วนร่วม
 ของประชากรไทยมีมากขึ้นนั้น ก็ได้มีมาตรา ๔๗ ได้พูดถึงการจัดตั้ง
 พรรคการเมืองให้มีความสะดวกง่ายขึ้น ตรงนี้ก็ถือว่าเป็น เรื่องที่ค้างมา
 แต่ก็น่าเสียใจครับที่บางครั้งอาจจะเกิดความผิดพลาดในความคิดบางประการ
 ที่ไปกำหนดอีกมาตราหนึ่งที่เป็นสมาชิกได้พูดไปแล้วคือมาตรา ๑๐๗ ที่พูดถึง
 คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องจบปริญญาตรี ตรงนี้อาจจะเป็นความ
 หลงเหลือความผิดพลาดหรืออะไรก็ได้แล้ว แต่ ผมไม่อยากจะทำผิดตรงนั้น
 เพราะว่ามันไปขัดกับเรื่องของสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองไทยที่พูดไว้
 มาตรา ๔๗ และมาตราอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้เป็น เรื่องที่อาจจะต้อง
 ร่วมกันพิจารณาในอนาคต อาจจะ เป็นเพียงข้อบกพร่องเล็กน้อยที่อาจจะ ต้อง
 ถือว่าเป็น เรื่องที่เกิดขึ้นได้ มนุษย์เรานั้นไม่สมบูรณ์เสมอไปครับ ไม่มีใคร
 ที่จะมีวิเศษสุด ไม่มีใครที่จะไม่ทำผิด แม้แต่คณะกรรมการก็ยัง
 มีความผิดกันได้ ตรงนี้เป็นสิ่งที่อยากจะกราบเรียนครับว่าเราต้องเรียนรู้
 จากประสบการณ์ -----

ฉะนั้นตรงนี้เป็นตัวผมเองแม้ว่าจะมีข้อกังขา แต่ที่คิดว่าในที่สุดถ้าหากว่าเราได้รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปแล้ว ในอนาคตก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ มันเป็นกรณีที่ผมพูดอยู่เสมอ เป็นกรณีที่ผมใช้คำว่า ใช้บาเกินขนาด คือความตั้งใจจะครีมีที่อยากจะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีคุณภาพตามคำปรารภเบื้องต้น อยากจะให้การเมืองมีเสถียรภาพ การเมืองมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจึงนึกถึงตัวคุณสมบัติของผู้แทนราษฎรที่อยากจะให้มีคุณภาพ แล้วก็อ้างความคิดเห็นของประชาชนที่ต้องการจะให้เห็นผู้แทนราษฎรของเขาได้รับปริญญาตรี ตรงนี้ก็เป็นความเข้าใจที่ตรงกันว่า คนทั่ว ๆ ไปก็คิดเช่นนั้นละครับ แต่ในภาคปฏิบัติย่อมจะเกิดขึ้นนั้นได้ว่า ประชาชนพลเมืองอาจจะเลือกบุคคลที่มีความรู้ มีปริญญา แต่ในทางกฎหมายนั้นจะต้องให้ความเท่าเทียมกันแก่ทุกคนที่จะต้องสมัครเป็นผู้แทนราษฎร ตรงนี้เป็นความแตกต่างระหว่างสิทธิทางกฎหมายกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยพฤตินัย โดยพฤตินัยนั้นผมว่าทุกวันนี้จะเกิดขึ้น ฉะนั้นแล้วในอนาคตไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ แนวโน้มเป็นอย่างนั้นเสมอ เมื่อเราขยายการศึกษามากขึ้นในระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลายไปแล้ว ประชาชนของเราก็จะมีการศึกษามากขึ้น ๆ ทุกวัน ฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ขอให้เกิดขึ้นไปตามหลักของวิวัฒนาการ ผมอยากจะกราบเรียนเพิ่มเติมอีกแค่ ๒ ประเด็น เล็กน้อยนะครับ ท่านประธานที่เคารพ ในเรื่องของการมีกำหนดสิทธิเสรีภาพไว้ถึง ๔๐ มาตราดังกล่าวนี้นี้ ถ้าหากไม่มีกลไกหรือมาตรการที่จะตรวจสอบการใช้อำนาจอำนาจ ก็สิทธิเสรีภาพเหล่านั้นก็อาจจะไม่ได้รับการปฏิบัติ ฉะนั้นการที่กำหนดองค์กรตรวจสอบไว้หลายมาตรา เช่น ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็เป็นสิ่งที่ดีงาม การกำหนดให้มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้แทนราษฎรและฝ่ายบริหารก็เป็นสิ่งที่ถูกต้อง การกำหนดให้มีกระบวนการถอดถอนฝ่ายบริหารและผู้แทนราษฎรจากตำแหน่งก็เป็นสิ่งที่ควรกำหนดไว้เช่นกัน สิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการตรวจสอบที่ถือเอาเรื่องของการได้สวน เรื่องของกระบวนการยุติธรรมมาเป็นหลักของการพิจารณา แต่อีกส่วนหนึ่งที่เรามักจะลืมกันไปในการร่างรัฐธรรมนูญ ความจริงก็มีอยู่แล้ว มันซ่อนอยู่ในความคิดของเรา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ภาพขององค์กรของรัฐต่าง ๆ นั่นคือระบบของการคานอำนาจ ท่านประธานครับ ระบบการคานอำนาจนี้ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญของอังกฤษ หรือรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะของสหรัฐอเมริกานั้นถือว่ามีความสำคัญที่สุด การร่างรัฐธรรมนูญนั้นจุดประสงค์คือ ให้ประชาชนมีเสรีภาพ แต่มี

เสรีภาพได้อย่างแท้จริงนั้นต้องมีระบบการคานอำนาจที่ดี เนื่องจากว่าอำนาจนั้น
รัฐเป็นผู้ใช้ และผู้ใช้อำนาจนั้นย่อมเหลืออำนาจตลอดเสมอไป ผู้มีอำนาจ
มากที่สุดก็เหลืออำนาจ และคอร์รัปชันมากที่สุด นี่คือสังขรณ์ทางการเมือง
ฉะนั้นทฤษฎีของการสร้างรัฐธรรมนูญจึงเป็นทฤษฎีของการสร้างระบบของ
การคานอำนาจ ในระบบของรัฐสภาของอังกฤษที่เราได้นำมาใช้ นั้น ระบบ
การคานอำนาจนั้นคานในระบบรัฐสภา จริง ๆ แล้วก็ถือว่า ฝ่ายนิติบัญญัติ
จะต้องคานอำนาจกับฝ่ายบริหาร แต่ในข้อเท็จจริงนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติก็คือ
ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์กรหลักของการคานอำนาจกับฝ่ายบริหาร
ฉะนั้นจึงได้มีพระปรมาภิไธยแต่งตั้งท่านผู้นำฝ่ายค้านเป็นผู้นำในการเมือง
นครบาล ข้อนี้เป็นข้อที่มีความสำคัญมากในการที่ต้องมีผู้นำฝ่ายค้าน ระบบรัฐสภา
ที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้าน ไม่มีฝ่ายค้านจะไม่มีระบบคานอำนาจที่ดีได้เลย หรือที่มี
ประสิทธิภาพได้เลย ตรงนี้ผมไม่ได้ครับ ที่นี้ที่ข้อสังเกตของกระผมตรงนี้ก็ถือว่า
ในการกำหนดในเรื่องบทบาทความสำคัญระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินี้

ประธานรัฐสภา : ท่านอาจารย์วิชัยครับ อันนั้นเอาไว้ตอนบท
รัฐสภานะครับ

นายวิชัย ตันศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :
นาที่เดียวก็จบเลยครับ ในการกำหนดในมาตรา ๑๘๕ ในเรื่องการอภิปราย
ไม่ไว้วางใจท่านนายกฯ อันนี้ในมาตราใหม่ที่ได้กำหนดไว้ว่า จะต้องมีส่วน
สภาผู้แทนราษฎรสองในห้าจึงจะเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจได้ ในขณะที่
รัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้สามารถใช้เสียงหนึ่งในห้าก็สามารถที่จะกำหนดญัตติการอภิปราย
ไม่ไว้วางใจได้ ฉะนั้นจึงเป็นการยากลำบากในรัฐธรรมนูญใหม่นี้ที่จะต้องเสนอญัตติ
อภิปรายไม่ไว้วางใจ -----

ผู้ติดการอภิปรายไม่ไว้วางใจนั้นถือเป็นระบบการคานอำนาจที่มีประสิทธิภาพที่สุด
 ในระบบรัฐสภา ตรงนี้เข้าใจว่าเป็นความเข้าใจผิดของ สสร. หรืออย่างไร
 ที่ไปทำให้อกสไกของการคานอำนาจนั้นอ่อนด้อย หรือขาดประสิทธิภาพลงไป ตรงนี้
 เป็นข้อสังเกตของกระผม เนื่องจากท่านประธานอยากรจะให้ผมจบตรงนี้แล้ว ยังมี
 อีกหลายข้อที่ผมอยากจะกราบเรียนไว้ อย่างไรก็ตามต้องมองรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 ทั้งฉบับ ยังมีข้อที่อีกหลายข้อที่ผมยังไม่ได้กล่าวถึง โดยเฉพาะเรื่องของระบบ
 การเลือกตั้งแบบผสมแบบใหม่ ซึ่งผมจะขอโอกาสพูดในโอกาสต่อไป ฉะนั้นใน
 โอกาสนี้ก็อยากจะกราบเรียนครึบว่า การสร้างรัฐธรรมนูญนั้นไม่สามารถสร้าง
 จากจินตนาการ จากทฤษฎีที่ขาดประสบการณ์ ประสบการณ์มีความสำคัญที่สุด เป็น
 ส่วนหนึ่งของการสร้างรัฐธรรมนูญ นักคิดชาวอังกฤษ ชื่อ เอช.มิล เบริก ได้กล่าวไว้
 เสมอครั้งว่า สังคมนั้นเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นพาร์ตเนอร์ชิพ (Partnership)
 ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต อดีตนั้นให้บทเรียนแก่ปัจจุบัน ปัจจุบันเมื่อเกิด
 ข้อผิดพลาดอย่างใดก็ส่งบทเรียนนั้นให้แก่อนาคต ก็เช่นกัน นักปราชญ์โรมันชื่อ
 ซีเซโร ก็กล่าวไว้เช่นกันครึบว่า รัฐธรรมนูญที่ดีนั้นไม่สามารถจะเกิดจากอัจฉริยะ
 ของผู้หนึ่งผู้ใด แต่เกิดจากอัจฉริยะของคนในสังคมทั้งหมด จากคนรุ่นหนึ่งมาสู่
 คนรุ่นหนึ่ง ไม่สามารถจะสร้างได้โดยคนรุ่นเดียวกัน ฉะนั้นแนวคิดเช่นนี้เป็นแนวคิด
 ที่คิดว่ารัฐธรรมนูญนั้นต้องวิวัฒนาการ เราต้องสร้างจากสิ่งที่ส่งมาจากของเก่า
 ของเราที่มีอยู่ แนววิวัฒนาการจึงเป็นแนวที่ถูกที่ต้อง เราไม่สามารถจะสร้าง
 สังคมใหม่จากพื้นฐานที่ว่างเปล่า ตรงนี้ก็ เป็นสิ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนเพิ่มเติม
 และประการสุดท้ายก็ถือว่า กระผมเองนั้นก็ไม่เห็นด้วยแต่ต้นว่า ในมาตรา ๒๑๑ นั้น
 กำหนดไว้ว่า ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรได้เลยในขั้นการพิจารณาของรัฐสภานี้
 อันนี้มันเป็นการปฏิเสธความรับผิดชอบ ปฏิเสธความคิดเห็นของผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎร
 แต่ว่าเมื่อมีกติกานั้นเกิดขึ้นแล้ว แล้วขณะนี้เรากำลังจะเตะฟุตบอลเข้าโกล (Goal)
 แล้ว การที่จะมาเปลี่ยนกติกาอีกก็ไม่ถูกเช่นกันเปลี่ยนไม่ได้ กติกานั้นจะดีหรือไม่ดี
 เมื่อมาถึงขั้นนี้แล้ว เป็นขั้นที่เราจะต้องเตะฟุตบอลเข้าโกล แล้วจะเตะเข้าโกลไหน
 ก็ช่าง ก็ไม่เป็นไรต้องเตะเข้าจนได้ แต่จะไปเปลี่ยนกติกาในขั้นนั้นไม่เหมาะ
 ไม่สม ฉะนั้นผมก็คิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องรับการพิจารณา จะรับหรือไม่รับ
 ก็ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของท่านสมาชิกรัฐสภาที่นี่ ทุกคนที่มีสิทธิ์ที่จะลงคะแนนได้
 อย่างหนึ่งอย่างใด สำหรับกระผมเองขอรับครึบว่า ผมจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

จะให้คะแนนเสียง ๑ คะแนนเสียง อย่างน้อยจากพรรคประชาธิปัตย์ และ
พรรคชาติปัตย์ทั้งหมดเข้าใจว่าจะให้คะแนนเสียงทั้งหมด ขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านทวี และมาที่ศูนย์

นายกวี สุภธีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : กราบเรียน
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายกวี สุภธีระ พรรคความหวังใหม่ จาก
ขอนแก่น ในฐานะสมาชิกสภา ก่อนอื่นกระผมต้องขอชื่นชมยินดีกับคณะ สสร.
ที่ท่านเสียสละยอมเบี่ยงตัวค่อนข้างจะเจ็บนิดหนึ่ง ในการที่มาทำงานเพื่อชาติ
บ้านเมืองครั้งนี้ ผมอยากฝากถึงใจท่าน และโดยเฉพาะผมไม่ต้องการเห็นท่าน
สมาชิกผู้มีความดีอยู่ที่นี้ใจมึนตีเร่ทองบุคคล จะวิพากษ์รัฐธรรมนูญเกินมาตรา ๑ ไป
ก็ควรอย่างปึง แต่สำหรับบุคคลนั้นผมเห็นว่า เราน่าจะให้เกียรติกัน เพราะว่า
ทุกคนต่างก็มีภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน และผมเชื่อว่าทุกคนนั้นก็
มีสิทธิเสรีภาพที่จะทำตามความนึกคิด ตามความเชื่อของตนเอง สำหรับหมวดสิทธิ
เสรีภาพนี้ก็เช่นเดียวกัน ผมถือว่าเป็นหมวดที่สำคัญที่สุด เพราะว่าเกี่ยวข้องกับคน
ทั้ง ๖๐ ล้านคน แต่เมื่อดูแล้วก็มีจำนวนมาตรามากขึ้น มีถึง ๔๐ มาตรา อ่านดูแล้ว
ก็เคลิบเคลิ้มไหลหลง ดีทั้งนั้นไม่มีข้อติเลย นอกจากนั้นยังมีสิ่งแปลกใหม่ ๆ เข้ามา
เช่นคำว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผมก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
เอามาตรฐานวัดกันตรงไหน แล้วยิ่งมาอ่านคำว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผมก็ยิ่ง
ข้องใจต่อไปอีกเลยครับว่า ทำไมเขียนรัฐธรรมนูญมาตราอื่นไม่สอดคล้องกับตรงนี้
บ้างเลย ลูกตาสีตาสา ชาวไร่ชาวนาไม่มีโอกาสได้เรียนมหาวิทยาลัย ไม่มีโอกาส
ได้เรียนปริญญาตรีนั้น เขาไม่มีความเป็นศักดิ์ศรีมนุษย์หรือครับ ทำไมไปกีดกันไว้
อย่างนั้น อันนี้ละครับ ความจริงผมต้องการให้คะแนนเต็มร้อยเลย แต่ว่าพอมาเจอ
มาตรา ๑๐๗ (๓) เข้า ผมบอกตรง ๆ ผมให้ศูนย์เลย -----

เพราะอะไรครับ เพราะว่าผมไม่ได้จบปริญญา จบแค่ ม. ๓ เท่านั้นเอง
 ผมจบ ป. ๔ ถูกตัดสิทธิ์ด้วยเหมือนกัน ไม่สามารถลงสมัคร ส.ส. ได้
 ผมถือว่าเป็นการโหดร้ายเป็นการใจแคบ เห็นแก่ตัวมากที่สุด ผมอยากถาม
 ไปว่ารัฐธรรมนูญทั่วโลกมีกำหนดไว้ไหมอย่างนี้ เอาละรัฐธรรมนูญ
 ในประเทศไทยผมขอถามว่า ๑๕ ฉบับที่ผ่านมาใหม่ แม้แต่รัฐธรรมนูญที่ขึ้น
 ในสมัยพระราช สมัยเผด็จการก็ไม่มีข้อกำหนดห้ามไว้อย่างนี้ ผมพูดอย่างนี้แล้ว
 ผมไม่สามารถจะรับได้ในเรื่องนี้ ไม่สามารถทำใจได้ เพราะอะไรครับ
 เพราะว่าผมสมัคร ส.ส. มา ๒ ครั้งแล้ว คู่ต่อสู้ผู้นำของผมไม่ได้จบ
 ปริญญาตรีเลย เขาเป็นคนมีความรู้ความสามารถมาก เพราะฉะนั้นถ้าผม
 ไปได้ผ่านไปได้เห็นเห็นงามยกมือให้ ก็เท่ากับว่าผมเอาเปรียบคู่ต่อสู้
 ผมเป็นคนเห็นแก่ตัวเลวร้ายที่สุด ผมอยากถามว่าพี่น้องประชาชนของเรา
 นั้นจะมีสิทธิเสรีภาพอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ถ้าสิทธิทางการเมืองถูกยึด
 ถูกกีดกันผมถือว่าเป็นอนาธิปไตย สิ่งนี้ผมไม่สามารถที่จะทำใจได้
 อย่างอื่นผมเห็นดีเห็นงามชอบด้วยทุกอย่าง แล้วโดยเฉพาะในหลาย ๆ เรื่อง
 ที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญที่พิจารณากันอยู่ ก็เป็นสิ่งที่ตรงกัน
 กับเจตนารมณ์ของสภาแห่งนี้อยู่แล้ว สภาแห่งนี้ได้ออกกฎหมายและกำลัง
 จะออกกฎหมายอีกหลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ
 ประชาพิจารณ์กำลังพิจารณาต่อไปแล้วเป็นกฎหมายแล้ว หรือแม้กระทั่งสิทธิ
 ของประชาชนในการรับรู้ข่าวสารก็เป็นกฎหมายออกไปแล้ว สภาแห่งนี้เป็นคน
 ตรากฎหมายออกไปแล้ว นอกจากนั้นว่าด้วยการปกครองซึ่งเปิดโอกาสให้เอกชน
 สามารถฟ้องข้าราชการ ฟ้ององค์กรของรัฐได้ก็ออกเป็นกฎหมายไปแล้ว
 เพราะฉะนั้นมีหลายอย่างที่ตรงกันทั้งสิ้น หรือแม้กระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 ก็กำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ ก็สอดคล้องตรงกันทั้งสิ้น และผมชื่นชมยินดีที่สุดคือ
 มาตรการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันนี้เป็นสิ่งวิเศษที่สุด
 และผมต้องการอย่างนั้น ผมไม่ปฏิเสธว่านักการเมืองทั้ง ๓๙๖ คน ที่นั่งอยู่ตรงนี้
 ผมหมายถึงเฉพาะ ส.ส. ผมไม่กล้ารับรองว่าทั้ง ๓๙๖ คน เป็นคนที่บริสุทธิ์ที่สุด
 เป็นคนที่สะอาดหมดจด เป็นคนที่มีคุณธรรม มีจริยธรรมไม่สามารถรับรองได้
 แต่ผมยืนยันได้อย่างเต็มที่ว่า เพื่อนสมาชิกของผมทั้ง ๓๙๖ คนนั้น ๓๐๐ กว่าคน
 ขึ้นไปเป็นคนดี มีคุณธรรม มีจริยธรรม แต่แน่นอนก็มีเลวมาตลอดเวลานักการเมือง

ชักแบ่งหน้าที่ ไปหาकिनบ้าง ไปข่มขู่ข้าราชการของวานกันบ้างก็มีเรื่องมีราวกันมาตลอดเวลา อันนี้ก็ยอมรับว่าเป็นส่วนน้อย แล้วคนส่วนน้อยก็แปลกใจเหลือเกินว่าทำไมสื่อมวลชนไม่กล้าแตะเลย เป็นข่าวทำทุกเรื่องแต่ผมไม่เคยมีสื่อมวลชนไปแตะเขาได้เลย ผมก็ประหลาดใจ และโดยเฉพาะคนดี ๆ ทำงานทุกอย่าง ผมประชุมคณะกรรมการทุกคณะ คนดี ๆ ทำงานตลอดเวลา ดีมาก ๆ เลย ไม่เป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ให้สัมภาษณ์ไปเขาก็ไม่ลงให้ แต่คนกะเหรกะราดเป็นข่าวมันทุกวันเลย คนดัง ๆ อันนี้คือตัวอย่างเพราะว่า คนดีนั้นเขาอยู่เฉย ๆ แต่ผมแน่ใจว่า ๓๐๐ กว่าคนดีหมด ผมกล้ายืนยันได้อย่างนั้น เพราะฉะนั้นการมีมาตรการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผมเห็นด้วย จะเอาอย่างไรก็เอาไม่ได้ว่าอะไรกันเลย แต่ผมสงสัยวิสัยปฏิบัติ รวมทั้งให้พี่น้องประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน อะไรก็แล้วแต่หรือ ๑๐๐ คน ผมก็ไม่ได้โมนด์ (Mind) เรื่องนี้ยินดีให้ตรวจสอบยินดีให้ทำได้ แต่ผมสงสัยเหลือเกินว่าถ้ารัฐธรรมนูญนี้อาจหาญชาญชัยจริงทำไมจะต้องไปขมวดปมไว้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ถ้าเขียนไว้อย่างนี้ผมว่าไม่มีวันได้ตรวจสอบกันหรอกครับ ถ้าจะเขียนองค์การตั้งกันมาอย่างไร กฎหมายอย่างนี้รับรอง ๕๐,๐๐๐ คน ไม่ได้เกิดที่มาทำผมรับรองได้เลย ยืนยันได้เลย เพราะฉะนั้นถ้าท่านเก่งจริงเขียนไว้เลยเปิดไว้เลยให้กว้างเลย ไม่ต้องไปให้อำนาจมาออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการอะไรต่าง ๆ เขียนไว้ชัดเจนอย่างสิทธิเสรีภาพก็เช่นเดียวกัน อ่านแล้วก็เคลิ้มไหลหลงเหลือเกิน เสร็จแล้วก็ต้องมาตกม้าตายตรงไหน มีกฎหมายล่อกวไว้อีกเป็นไปตามกฎหมาย

ผมยกตัวอย่างให้เห็นหลักของรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ ทุกรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้ ยกตัวอย่างเช่น มาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กำหนดว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ เห็นไหมครับ เขียนมากันนานแล้ว แต่ในทางปฏิบัติศาลพิพากษารื้อฟื้น ขึ้นอุทธรณ์ ขึ้นฎีกายังไม่ตัดสินเด็ดขาดเลย แต่เขาอุทธรณ์อะไรบ้าง เห็นกันอยู่ทุก ๆ วันนะครับ นี่เป็นการขัดกับหลักรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นอะไรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์ที่ดีมาก แต่ผมสงสัยในวิธีการปฏิบัติเท่านั้นว่าจะทำได้ไหม แล้วจะมีผลจริงดังตามที่ท่านปรารภเอาไว้หรือไม่ วิธีการเลือกตั้งก็คิดไม่ได้เลยจะเฉพาะเขตละ ๑ คน หรือเขตละกี่คนก็ได้ไม่แปลก ปาร์ตี้ ลิสต์ (Party list) ก็ไม่ได้ทำอะไรครับ แต่ว่าตะขิดตะขวงใจนิดหน่อยสภามีตั้ง ๕๐๐ คน ผมก็ไม่อยากให้เป็นสภา ๕๐๐ มันจะกลายเป็นอะไรกันไปก็ไม่รู้ ทำไปไม่กำหนดไว้สัก ๔๔๔ คนครับ สสร. ยังมี ๔๔ เลยกครับ รัฐธรรมนูญก็มี ๓๓๖

ประธานรัฐสภา : ท่านกวีครับ

นายกวี สุกธีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : ครับ

เดี๋ยวผมกำลังจะจบแล้วครับ ผมยกมือตั้งแต่เช้าเมื่อวานนี้แล้ว ท่านกรุณาเถอะครับ นอกจากนั้นก็เป็นสิ่งที่น่าดีทั้งนั้น และโดยเฉพาะบทเฉพาะกาลที่ว่าไปอีกนะครับ ความจริงมีหลายอย่างนะครับ ผมก็สงสัยจริง ๆ ว่า บามจริง ๆ เอะครับ ทางท่านผู้ว่าฯ ท่านต้องการให้รัฐธรรมนูญผ่านจริง ๆ หรือเปล่า ผมเห็นว่าท่านวางระเบิดไว้เยอะเลย ยกตัวอย่างให้เห็นไปตลกริยาทางการเมืองของประชาชน เป็นรัฐธรรมนูญที่ออกมาเพื่อกำหนดขั้นขึ้นชัดเจน เพราะหัดที่ไม่ไปเขียนว่าผู้มีสิทธิสมัคร ส.ส. ได้จะต้องจบปริญญาเอก โทคือไปนะครับ ถ้าเขียนไปอย่างนั้น พวกเราเผด็จการกันหมดจะต้องแหกกันไปเรียนที่วิทยาลัยสกลนครอีกแล้ว นี่ละครับเขียนอย่างไรก็เขียนได้แต่ผมไม่เคยเชื่อเลย ว่าเขียนไว้ทุกอย่างละเอียดลออต่าง ๆ จะปฏิบัติหน้าจะเป็นจริงไปตามนั้นอย่าเพิ่งฝันให้มากนัก ยกตัวอย่างให้เห็นกฎหมายเลือกตั้งทองเราเขียนละเอียดยับเลย ผมว่าไม่มีกฎหมายเลือกตั้งที่ไหนในโลกละเอียดเหมือนกฎหมายเลือกตั้งของบ้านเรา แต่จริง ๆ ปฏิบัติได้ไหม เขียนไว้อย่างนั้น ทำให้คนฝ่าฝืนกฎหมายหนักขึ้นไปอีกด้วยซ้ำไป แล้วกลายเป็น

ความชั่วร้าย กลายเป็นอะบิวส์ (Abuse) ในการเลือกตั้งไปทั้งหมด
จริง ๆ เพราะกฎหมายไปกำหนดว่า การกระทำเป็นเรื่องชั่วเป็น เรื่องผิดทั่วโลก
ยกตัวอย่างเคาหมอลำ เอาหนึ่งไปฉาย เอาคอนเสิร์ต (Concert) ไปแสดง
ผมไม่เห็นมีทั่วโลกเขาห้ามเลย อันนี้เป็นสื่อเป็นมีเดีย (Media) เท่านั้นเอง
ในการที่รวมคนมา ในปัจจุบันผู้แทนฯ ไปหาเสียงมีใครมาฟังบ้างครับ ไม่มี
หรอกครับ เพราะฉะนั้นลงใต้คนใช้หัวคะแนนมากก็ถือเงินจ้าง แล้วสิ่งเหล่านี้
ผมไม่เห็นพูดในนี้เราเลย แล้วยิ่งวุฒิสภามีอำนาจมากจนเหลือเกินเป็นสภา
แต่งตั้งสภาถอดถอน

ประธานรัฐสภา : ท่านกวีครับ อันนี้มันอยู่ในหมวดรัฐสภา
เดี๋ยวพอถึงหมวดนั้นท่านยกมือเลยครับ เราก็จะให้พูดครับ

นายกวี สุกธีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : เอาละครับ
ผมจะไม่พูดอีกแล้วครับ ก็ทศสรุปว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยส่วนตัวผมนั้น ผมไม่สมัค
ให้เด็ดขาด เพราะอะไรครับ ด้วยเหตุผล ๓ ประการ ประการแรก ถ้าผมยกมือให้
ก็แสดงว่าผมทศต่อพี่น้องร่วมชาติบ้านเมืองซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ ๖๐ ล้านคนมีแค่
๓ ล้านคนเท่านั้นที่จับปฎิญาตัว แล้วอีก ๕๘ ล้านคนไปตัดสิทธิ เท่ากับประหาร
ชีวิตคนทั้งเป็นเลยนะครับ ไปตัดสิทธิถือว่าเป็นการลงโทษอย่างรุนแรงที่สุด
ซึ่งไม่มีรัฐธรรมนูญไหนเขาทำกัน ประการที่ ๒ ผมไม่ยกมือให้ก็เพราะอะไร
ก็เพราะว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดช่องทางให้ประชาชนได้มีสิทธิโหวตออกเสียง
เอาหรือไม่เอาอยู่แล้ว ซึ่งผิดจากกระบวนการที่ผ่านมา เราอย่ามาอ้าง
เลขครับว่าเราเป็นตัวแทนของประชาชนต้องรับผิดชอบต้องลงคะแนนให้
ถึงเวลาแล้วให้ประชาชนออกเสียงสิครับ รัฐธรรมนูญนี้จะได้เป็นรัฐธรรมนูญ
ของประชาชน เพื่อประชาชน โดยประชาชนอย่างแท้จริง ให้เขาคุยลืมหัดปาก
ได้ครับ ผมอยากให้ประวัติศาสตร์ชาติไทยได้จารึกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็น
รัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ประชาชนมีส่วนร่วมร้อยละ ๕๐ เข้าได้เอาหรือไม่เอา
แล้วแน่นอนครับถ้าไปแรงคนคนนั้นผมจะสนับสนุนเข้าข้างประชาชน ประชาชน
เอาอย่างไรผมเอาตามนั้น ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณสุณีย์ครับ

นายสุณีย์ จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม สุณีย์ จุลพงษ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวานนี้มีการอภิปรายในเรื่องรัฐธรรมนูญ ไม่ทราบว่าท่านประธานรัฐสภา และท่านรองประธานรัฐสภา คือ ท่านประธาน วุฒิสภาจะทราบหรือไม่ก็ไม่ทราบ ท่านได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองไปมาก เพราะว่าเกิดข้อสงสัยทั่วกันไปหมดว่า พรรคชาติพัฒนาได้รับร่างรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ผมก็ถามว่าทำไมถึงมีสื่อกันอย่างนั้น เขาบอกไม่เห็น ส.ส. พรรคชาติพัฒนาขึ้น พูดเลย ก็บังเอิญท่านไม่ค่อยได้ชี้พรรคชาติพัฒนาวันนี้เรายกกันตั้งแต่เมื่อวาน คุณทวีชัย อนามพงษ์ จากจันทบุรีก็อยากจะอภิปราย คุณวิเชษฐ์ เกษมทองศรี จากราชบุรี คุณประชาติปติยศ คำสิงห์นอก จากนครราชสีมา คุณพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ ก็อยากจะอภิปราย แต่สิ่งเหล่านี้ท่านประธานครับเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกราบขอพระคุณด้วย เพราะว่าเขาบอกว่าที่ไม่เห็นอภิปรายเหมือนพรรค ประชาธิปัตย์จึงจะรับเหมือนกันเขาว่าอย่างนั้น ท่านประธานครับ ก่อนอื่น ขออนุญาตกล่าวเสริมท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ซึ่งท่านได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้ เกี่ยวกับสิทธิคนพิการ ปัญหาเรื่องสิทธิคนพิการผมว่าในมาตรา ๕๕ นี่เป็นสาระสำคัญที่สุดที่ผมอยากจะนำมา อ่ยขึ้นเสียก่อน ในการอภิปรายครั้งแรกตั้งแต่รอ มาแล้ว ๑ วัน บ้านเราละเลยมากเรื่องคนพิการ คนพิการไม่มีความผิดในการ ที่เกิดมาในโลกนี้แล้วมาเป็นเช่นนั้น หรือว่าเกิดพิการขึ้นในภายหลัง ยกตัวอย่าง ง่าย ๆ อย่างรัฐสภาแห่งนี้ ทางขึ้นบันไดก็ไม่มีทางให้กับคนพิการ ถ้าทางคนพิการ จะเป็นทางลาดสามารถจะขึ้นลงขึ้นไปได้ ห้องน้ำเป็นต้น แต่ว่าอันนี้คงจะไม่ คำนึงกัน เพราะว่ารัฐสภาแห่งนี้สร้างตั้งแต่สมัย จอมพล ถนอม เป็นนายกรัฐมนตรี ก็สร้างกันสมัยเผด็จการ โครงสร้างตึกใหญ่ ๆ ก็สะท้อนทัศนคติทางการเมือง เหมือนกัน รัฐธรรมนูญก็สะท้อนทัศนคติของชุมชนเหมือนกัน ตอนนี้เลยขอถือ โอกาสท่านประธานว่า ถ้าจะสร้างรัฐสภาแห่งใหม่ก็ให้คำนึงด้วย เพื่อเป็น แบบอย่างและ เป็นเกียรติภูมิในชาติรัฐธรรมนูญของ สสร. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต้องยอมรับว่าดีมาก ๆ แต่ดีไม่หมดเท่านั้น เดียวผมจะพูดในรายละเอียดอีกทีหนึ่ง ก็เอาเดอะดีมากก็ถือว่าดีแล้วในหลาย ๆ ส่วน เมื่อวานนี้วิกฤตการณ์นั้นค่อนข้าง จะทำให้ประชาชนนอกสิ้นขวัญแหว่นว่าจะผ่านหรือไม่ผ่าน ขออนุญาตกราบเรียน ท่านประธานนิดว่า เรามาย้อนถึงความเป็นจริง สสร. ที่นั่งอยู่ที่นี่ต่อหน้าเรา

จะไม่เกิดปัญหาเลย หากการแก้ไขมาตรา ๒๑๑ เป็นไปตามความเห็นของ
พรรคชาติพัฒนาและพรรคประชาธิปัตย์ร่วมกันในขณะนั้นที่เราเป็นฝ่ายค้านร่วมกัน
เราเสนอว่าสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญควรต้องมาจากประชาชนโดยตรง
ถ้านางโดยชอบธรรมในการร่างรัฐธรรมนูญ แล้วไม่ต้องมาผ่านสภาผู้แทนราษฎร
ไม่ต้องผ่านวุฒิสภาไปเลยมาอย่างไร เพราะว่าประชาชนนั้นเขาได้มอบเจตนารมณ์
ให้แก่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว แต่เอาเถอะครับมันกลับเป็นอย่างนี้ก็ต้อง
มาแก้กัน ผมเองขออนุญาตกราบเรียน ผมเป็นพันธมิตรให้การสนับสนุนทางจิตใจ
ที่เข้มแข็งที่สุดคนหนึ่งแก่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวานก็อยากจะถูกขึ้นพูดด้วย
แต่ไม่ได้ถูกชี้ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ถ้าไม่เชื่อถามท่านประธานอุทัย พิมพ์ใจชน คุณ
สนับสนุนกันตั้งแต่สมัยติดคุกติดตะราง ผมเป็นนักศึกษาขงไปเยี่ยม เป็นประธานสภา
ท่านไม่กลัวปฏิเสธว่าสุนัยมีส่วนไม่น้อยที่ช่วยให้ท่านเป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ไม่เชื่อถามท่านดู -----

ผมจะไม่มีเหตุผลอะไรที่จะมาปฏิเสธขัดขวางท่าน ผมคนหนึ่ง ท่านจำลอง
ครุฑทนต์ เป็นคณะศึกษาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เรากล้าประกาศอย่างชัดเจนว่า
คณะศึกษานั้นเห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราอภิปราย เราพูดออกมาชัดเจน
แถลงข่าว แต่พรรคจะว่าอย่างไรนั้นว่ากันอีกทีหนึ่งครับ เพราะอะไร เพราะ
รัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ซึ่งผมยังไม่ได้ศึกษารายละเอียดว่า สสร. ร่างแล้วนี้
บัญญัติไว้หรือเปล่าว่าสิทธิเสรีภาพของผู้แทนราษฎรที่จะลงมติแตกต่างจากมติ
พรรคได้ ถ้าท่านไม่ได้เขียนไว้ก็ขอประทานโทษ ต้องลงตามมติพรรคนะครับ
อันนี้เป็นเรื่องสำคัญครับ ไม่ใช่พูดเล่น ๆ นะครับท่านประธาน เรากำลังพูดถึง
สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในหมวด ๓ แต่สิทธิเสรีภาพของผู้แทนราษฎร
ไม่เป็นอิสระ ท่านเขียนไว้หรือเปล่าไม่ทราบนะครับ อันนี้ฝากท่านไว้ ถ้าไม่
ผมจึงกราบเรียนท่านประธานให้กำลังใจต่อท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
เพราะหลายท่านเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หลายท่านได้ร่างรัฐธรรมนูญด้วย
ความมานะอุตสาหะหามรุ่งหามค่ำทำงานจนสำเร็จ เมื่อวานก็เกิดอาการ
ให้กำลังใจกัน แต่ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า ผมเองเข้าใจถึงจิตใจของท่าน
เพราะผมเคยมีส่วนร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อปี ๒๕๑๗ ในสมัยนั้น ที่วัยยังไม่ก้าวหน้า
ครับ สื่อสารมวลชนยังไม่ก้าวหน้า เสรีภาพของประชาชนไม่รู้ว่ามีที่ไหน
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีท่านหม่อมราชวงศ์ทิพย์ ภราโมศ เป็น
ประธาน ผมเป็นอนุกรรมการร่างฯ หน้าที่ของอนุกรรมการร่างฯ คือไปหาข้อมูล
ให้กรรมการ ผมต้องออกไปบ้านนอกครับ นั่งรถไฟฟรี นั่งรถเมล์ฟรี สมัยนั้น
รถเมล์ติดแอร์ก็ไม่มี ผมต้องเอาแบบสอบถามไปครับ ไปถามประชาชนว่า
ชอบแบบไหน นกฯ จะเลือกแบบไหน จะเอาสภาแบบไหน เอาจำนวนกี่คน
เขาจะมีแบบสอบถามให้เลยครับ ไปหมดครับ ที่ภาคใต้ ผมกล้าท้าว่า ส.ส. ของ
พรรคประชาธิปัตย์ภาคใต้บางคนเดินทางไม่เท่าผม บางจังหวัดผมไปมาหมดแล้ว
ครับ จึงหัดตั้ง ไปห้วยยอด ไปนครศรีธรรมราช ไปหมด และไปทั่วประเทศ
เสร็จแล้วมารวบรวมให้คณะกรรมการเขาตรวจสอบ แต่สมัยนี้ก้าวหน้ากว่า
ตั้งเยอะครับ มีการจัดโทรทัศน์เปิดประชาพิจารณ์ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
มาก อาจารย์สมเกียรติก็มีบทบาทสำคัญ ขอชมเชยนะครับ ไม่ทราบว่าท่าน
ลาออกจากอนุกรรมการหรือไม่ทราบ ท่านมีบทบาทสำคัญในการที่จัดให้มีการ
การประชาสัมพันธ์ได้ผลครับ ประชาชนตื่นตัวกันทั่วประเทศ เมื่อเป็นอย่างนี้

โดยหลักการของวิธีการร่างรัฐธรรมนูญจึงเป็นวิธีที่ก้าวหน้าที่สุดที่ประเทศไทย
 เคยมี แต่แน่นอนครับ ในรายละเอียดวิธีการต่าง ๆ นั้น มันก็คงจะมีปัญหาอยู่บ้าง
 แต่บ้างก็ดูมันจะเป็นปัญหาสำคัญ ๆ ในหลายเรื่อง ซึ่งผมคิดว่าตรงนี้จะมาพูดกัน
 อีกครั้งหนึ่งในหมวดต่าง ๆ นะครับ แต่ถึงอย่างไรก็ตามครับท่านประธานครับ
 เมื่อวานนี้มีปัญหาหนึ่งที่อยากจะกราบเรียนท่านประธานสู่ท่านสมาชิกสภาร่าง
 รัฐธรรมนูญว่าบรรยากาสนี้เป็นเรื่องสำคัญครับ เมื่อวานเมื่อเปิดประชุม ท่าน
 นายกรัฐมนตรีได้แสดงถึงเจตนาอันเลื่อมใส ยืนยันออกไปก่อนว่าเรามาพิจารณา
 กันดูเถอะ มีข้อบกพร่องตรงไหนบ้าง มากก็ ไม่ได้บอกว่าต้องแก้ก่อนหรือแก้หลัง
 ความเลื่อมใสเช่นนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติ แม้จะไม่ได้เห็นแก่นายกรัฐมนตรี
 ก็ขอให้เห็นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านหนึ่งที่ท่านเลื่อมใสแน่วแน่คิดว่าเห็น
 ที่น่าจะประนีประนอมกัน เพราะสังคมกำลังจะชนกันแล้วทั้งสี่เหลี่ยม สีเขียว

แต่หน้าเสียดาย กระผมขอกราบเรียนไปถึงท่านอานันท์ ในสารฐาน ด้วย
บรรดาภาสเช่นนั้นที่ท่านออกมาปฏิเสธอย่างไม่มีเงื่อนไขนั้น เป็นสิ่งที่ทำลาย
ความรู้สึก ความหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความรู้สึกความหวังของ
ประชาชนที่อยากจะได้เห็นการประนีประนอมและสร้างชาติบ้านเมือง มีบางคน
บอกว่า ท่านอานันท์ท่านไม่ทราบรายละเอียด ท่านจึงพูดเช่นนั้น เพราะฟัง
ท่านนาซกะ แล้วไม่เข้าใจ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า คนเป็นทูตมาก่อนนั้น
ภาษาทางการพูดไม่เข้าใจกัน ขณะนั้นๆ จะด่าก็บอกว่ามันก็กลัวๆ ความเป็นจริง
แล้ว ความจริงภาษาทางการพูดนั้นมีความอ่อนน้อม มีความงดงามอย่างยิ่ง
ที่จะสื่อสัมพันธ์ สร้างมิตรสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ว่าเมื่อวานนั้นถือเอา
ไม่เป็นมธุรสวาจา ตรงนี้ผมจึงกราบขอภัยที่ผมกล่าวถึงท่านอดีตนายกรัฐมนตรี
ในลักษณะที่ผู้บอกกล่าวมาเรียนต่อท่านผู้ใหญ่ว่า ปรับกระบวนสักนิดเถอะครับ
ให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้วทุกอย่างจะดี ผมเป็นผู้แทนราษฎรคนแรก
ที่ได้เสนอความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาที่สุดร่วมกับ สสร. ตั้งแต่ยังไม่
ชกต่าง ๆ ไปอภิปรายร่วมกันที่ธรรมศาสตร์กับท่านประธานอุทัย พิมพ์ใจขวัญ
ผมเลิกท่านประธานครับ ชกตัวกลางให้ผมฟังสักประเทศหนึ่งได้ไหมครับ
ประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนา จัดองค์กรใหม่ของรัฐ
ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในครั้งใหญ่เช่นนี้ มีประเทศไทยสักประเทศ
ไหนครับที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่มีพันธมิตร เลกในการเปลี่ยนแปลง ขอให้ดู
เถอะครับ นัยหนึ่ง สสร.

ประธานรัฐสภา : ท่านสื่อนัดรับ มาถึงสักทีเสียวภาพของคนไทย
เชิญครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
นี่แหละครับท่าน ตรงนี้ถ้าร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ผ่านเป็นเรื่องที่น่าเสียดายที่สุด
และผมเชื่อเหลือเกินว่าวันนี้ สสร. อากาศให้ผมอภิปรายช่วยท่าน เพราะ
เมื่อวานไม่มีใครช่วยท่านเลย ท่านประธานครับ ท่านได้วิพากษ์วิจารณ์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างรุนแรง โดยท่านอาจจะไม่รู้ลึกว่าอะไร
ผู้แทนราษฎรดี ๆ ที่เห็นเห็นไหมครับ ให้ใส่ชุดสีเขียวช่วยท่าน วุฒิสภาอีกดี ๆ
ครูหุ่ยไปแล้ว คนดีอีกตั้งเยอะ อาจารย์ปรีชาหนึ่งท่าน ท่านชวนเป็นผู้แทนฯ
มาตั้งแต่ผมทั้งใส่กางเกงขาสั้น ท่านไม่ได้บอกเลย ท่านวิจารณ์พวก ส.ส.
ท่านวิจารณ์อย่างรุนแรงกับ ส.ว. ท่านเล็งตำราจว ท่านว่าศาล รวมตลอดถึง
พระท่านก็ยังไม่มีพันธมิตร แล้วท่านจะนำการเปลี่ยนแปลงอย่างไรครับ

ตรงนี้เองครับ ผมได้กราบเรียนไว้เวลานี้เป็นสำคัญ เพราะผมเท่าที่ฟังมา
 ๑ วัน ไม่เคยมีสมาชิกสภาผู้แทนฯ หรือว่าสมาชิกรัฐสภา หรือท่าน ส.ว.
 ได้กล่าวถึงค่าในสิ่งเหล่านี้เลย ท่านเป็นนักเรียนนอก ท่านเป็นครูบาอาจารย์
 บังเกิดผมเป็นผู้แทนราษฎรบ้านนอก เดินตามหัวคันนา ท่านอาจารย์กระมล
 ทองธรรมชาติ ก็เป็นอาจารย์ของผม อาจจะเสนอให้ท่านได้ออกไปต่างจังหวัด
 สักครั้งหนึ่ง วันพรุ่งนี้ก็ได้ เสาร์ อาทิตย์ ไปเดินตามหัวคันนาเกษตรรับ
 แล้วท่านจะได้เห็นทฤษฎีรวงข้าว รวงข้าวนั้นเวลามันสุก มันสุกเต็มทีพร้อมจะ
 กินนั้นมันโค้งหัวสู่แผ่นดิน-----

ท่านสมาชิก สสร. ยิ่งใหญ่ ยิ่งแข็งตรง แล้วมันจะไปอย่างไร ไปดูทฤษฎี
 รวงข้าวเถาะ ไปหาปรัชญากับชาวนาเขาหน้อย อันนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุด
 ท่านประธาน ที่ผมต้องการเรียนเช่นนี้ เพราะผมอยากให้บริการภาคต่าง ๆ
 ที่จะเกิดขึ้น มันได้ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของประชาชน
 แน่่อนที่สุดผมอยากจะทำให้มาตรการหลาย ๆ มาตรการ ดังต่อไปนี้ได้ผ่านไปได้กับ
 ประชาชน เช่น มาตรการ ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุข
 ที่ได้มาตรฐาน ผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุข
 ของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อันไปอย่างนี้ประชาชนบอก อยากจะให้จริง ๆ
 ท่านประธาน นโยบายอย่างนี้มีมากครับ แต่ว่าใครมาเป็นรัฐบาลคู่อีกทีนะครับ
 ทางที่มีนโยบายไปแล้ว แต่ไม่มีตัวอาคารให้ ว่าจะไม่พูดถึงบ้านผม นครสวรรค์
 เจอเยอะครับ ชุมชนใหญ่ ๆ ไม่มีสำนักงานสาธารณสุขอย่างนี้เยอะแยะ
 มาตรการ ๕๓ เรื่องเด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัวมีสิทธิคุ้มครองโดยรัฐ
 จากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เมื่อเกิดเหตุหยุดไปแล้ว
 ขอกล่าวอ้าง ผมเองทำงานด้านเด็กมานานกว่า ๑๐ ปี ท่านประธาน เป็นที่ปรึกษา
 กฎหมายมูลนิธิเด็ก ได้เห็นการทำอันตรายต่อเด็ก การกระทำความรุนแรง สิ่ง
 ไม่เกิดขึ้นเลยในอดีตครับ คือพ่อข่มขืนลูกเกิดขึ้นได้อย่างไร ในอดีตเราบอกว่า
 พ่อแม่เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในสังคม ถูกต้องครับหลักการ แต่วันนี้มีเคส (Case) แปลก ๆ
 อย่างนี้เกิดขึ้นมา ดังนั้นในส่วนนี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่กระผมเห็นว่าเป็นการจำเป็น
 ด้านสิทธิเด็ก เกี่ยวกับคนมีอายุบุคคลซึ่งอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้
 บุคคลซึ่งมีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์และมีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ อันนี้ต้อง
 หาให้ ทุกวันนี้มีครับ ไปแจ้งกรมประชาสงเคราะห์จังหวัดได้เท่าไรรู้ไหมครับ
 ท่านประธาน บิละ ๒๐๐ บาท คิดว่าหลังจาก ไอ.เอ็ม.เอฟ. เข้ามาคุม
 งบประมาณแล้ว งบการซื้ออาหารต้องน้อยลง งบสวัสดิการประชาชนต้องมากขึ้น
 ขอให้คนแก่ได้มากกว่าปีละ ๒๐๐ บาท นี่ขอให้ทั้งประเทศเลย ท่านประธาน
 แต่มีจุดสำคัญจุดหนึ่งที่กระผมเห็นว่า มันมีปัญหาอยู่เหมือนกันในข้อเท็จจริง
 ซึ่งกฎหมายนี้เขียนอย่างไรก็ไม่ได้ เมื่อเข้าปี ขอประธานโทษ ผมไปโรงพยาบาล
 นางพยาบาลถามบอกว่า ส.ส. สุนัย พวกท่านนี้ ผู้ใหญ่บ้าน มาทำไมเต็ม
 กรุงเทพฯ หมด รดคิดไปหมด ผมต้องบอกเขาว่าพวกธงเหลืองเขามา ทำไมที่

พวกขงเขี้ยวเขามาชุมนุม คุณบอกว่าไม่เป็นไรดีละ ถ้าขงเหลือขงเขาจะมาชุมนุมบ้าง คนบ้านนอกมาชุมนุมไม่ได้หรือ มันสะท้อนเจตนาารมณ์ของคนชนบทไม่ได้หรือ ท่านประธาน อันนี้สิ่งสำคัญที่สุดมากกว่าที่ สสร. เขียนไว้ นั่นคือรูปการจิตสำนึก ประชาชนเราบ่งไม่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เห็นชุมนุมที่ไรบอกจะ นองเลือดทุกที่ คนที่เขามาชุมนุม เขาสำนึก เขาไม่นองเลือดก็มี ท่านที่ฟังอยู่ ก็ฟังด้วยครับ สสร. ที่เขาจะให้ท่านมีสิทธิเสรีภาพนั้นหมายความว่า เป็นสิทธิ เสรีภาพในรูปการจิตสำนึกด้วย ไม่ใช่เอาเฉพาะตัวหนึ่งสื่อ

อีกเรื่องหนึ่งคือมาตรา ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ตรงนี้ผมคงต้องขอกราบอภัยที่จะต้องยกตัวอย่าง เป็นตัวอย่างการศึกษา ในสังคมนี้ดีที่สุด ในฐานะที่เราเป็นผู้แทนราษฎร คนที่ผมจะยกขึ้นมาี้ ผมไม่ได้เชียร์ ผมไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษกับท่าน ผมผมบ่งเคยถูกแจ้งด้วยซ้ำ กรณี ๒๘ คิน ๒๑ ต้นรถบรรทุก ท่านผู้นั้นคือ ขออนุญาตกราบเรียนเอ่ยชื่อท่าน คือท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนาะ เทียนทอง -----

ถามว่าท่านรัฐมนตรีมหาดไทยทำตามมาตรา ๓๙ ใหม่ ของ สสร. นะครับ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ท่านเห็นของท่านอย่างนั้น ไปเปลี่ยนชื่อท่านเป็นไฉนเสนาะทำไม สสร. บางคนก็โจมตีท่านว่า เป็นหัวเก่าเต๋าล้านปีเราไปโจมตีทำไม เรากำลังเขียนรัฐธรรมนูญก็เขียนอยู่ดี ๆ ว่า มาตรา ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในความผิด ผมว่าตรงนี้ไม่ถูก ผมเองกราบเรียนเถอะครับผมอภิปรายเป็นฝ่ายค้านผมก็ถูกท่านเสนาะเฉ่งไม่รู้เรื่องอีกตั้งหลายเรื่อง ผมก็ไม่โกรธ อันนี้ผมทอียกเรื่องนี้เป็น เคส สดัดดี (Case study) ว่า สังคมควรต้องยอมรับรูปการจิดสำนึกในส่วนที่แตกต่างกัน ถ้าไม่มีตรงนี้เสรีจครับท่านประธาน ไม่มีทางเกิดอะไรขึ้นได้เลย รัฐธรรมนูญนี่คืออย่างไรก็ไม่เกิดครับ แล้วที่ใครบอกว่าคนชุมนุมแล้วเงินจะตก หุ่นจะตก แต่ไม่มีใครบอกเลยนะครับว่า เสพธุรกิจชุมนุมแล้วข้าวเปลือกจะตกไม่มีใครพูดถึงเลย มันไม่ใช่ปัจจัยหลักหรอกครับที่จะเกิดขึ้น ผมเชื่อว่าวันนี้ประเทศรอบบ้านครับ ขอประทานโทษ แม้กระทั่งฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ประเทศรอบข้างต้องอิงลาประเทศไทย เพราะเขาเหล่านั้นประชาชนไม่มีโอกาสได้ร่างรัฐธรรมนูญเลย นี่เป็นสิ่งที่น่าอินดีอย่างยิ่งครับท่านประธานที่มีประชาชนมาชุมนุม แต่ขอให้ชุมนุมโดยสงบ และแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นกันเถอะครับ อันนี้จะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานว่า สังคมเรากำลังจะเปลี่ยนแปลงคุณภาพครับท่านประธาน ทำไมผมจึงกราบเรียนเท่านั้น เมื่อปี ๒๕๑๖ กระทบได้ร่วมในการต่อสู้เพื่อให้ได้รัฐธรรมนูญในขณะนั้น ท่าน จอมพล ถนอม จอมพล ประภาส คุณลำนาคอยู่ พวกเราถูกจับกุม เราเรียกร้องรัฐธรรมนูญ นักศึกษามาเต็มไปหมดแต่ไม่มีประชาชนมาเลย ไปปากคลองตลาดขอทางเขายกให้ แต่ถามว่าสนับสนุนรัฐธรรมนูญหรือให้สับประรดมาเขอะแยะ ให้กล้วยมาเขอะแยะ เขาแจกเปล่า ไม่ขอรัฐบาลอยากจะมีรัฐบาล ถนอม ประภาส เลยสนับสนุนมาให้ ต่อมาต่อสู้เมื่อปี ๒๕๓๕ มันกระเียบขึ้นไปอีกครับปริมาณว่าคนเรียกร้องรัฐธรรมนูญเริ่มขอให้นายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้งและไม่ขอลบฉบับล้นล้น

ทางการเมืองบอกว่า ไม่อยากเป็นนายกฯ แล้วก็จะมาเป็นนายกฯ ทำที่กำทำบอกว่า สสร. จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ๕ ปี แล้วก็ลืม ๆ ไป สังคมไม่ชอบก็มีภาวต่อสู้กัน มาถึงวันนี้ประชาชนทั้งประเทศรู้แล้วว่า รัฐธรรมนูญนี้มีผลโดยตรงต่อชีวิตประจำวันของเขา วันนี้รู้แล้วจึงเป็นสิ่งที่ดี แต่ประเทศไทยนั้น

จะโชดร้ายหรือโชคดีก็ไม่ทราบท่านประธาน บังเอิญรัฐธรรมนูญมันลอยมา
 ในภาวการณ์ที่เกิดวิกฤตอดลอยทางเศรษฐกิจพอดีครับ เหมือนคนกำลังจะจมน้ำ
 อะไรลอยมาก็คว้าทั้งนั้นเพราะอยากมีชีวิตรอด อยากมีหลักประกันในชีวิต
 ผมจึงขออนุญาตเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยเฉพาะในหมวดสิทธิเสรีภาพว่า
 หมวด ๓ ว่า เหมือนกับสัญญาประกันชีวิต คนทุกคนอยากมีหลักประกันในชีวิตทั้งนั้น
 ลูกกรรชนขาหักเข้าโรงพยาบาลได้รับค่าตอบแทน ตายได้เงินให้ลูกหลาน
 อายุ ๖๐ ปี ไม่ตายก็ได้เงินบำนาญ เจ็บป่วยได้รับการรักษา คนอยากมี
 หลักประกันในชีวิตทั้งนั้นเหมือนกับผมพูดในรัฐธรรมนูญ บางคนรอรัฐธรรมนูญไม่ไหว
 เลยไปถือประกันชีวิต แต่สัญญาประกันชีวิตเหมือนรัฐธรรมนูญฉบับนี้เลยครับ
 ท่านประธานคือแก้ไม่ได้เลย คนขายประกันจะเอาสัญญามายกอย่างนี้ละคะ
 ตัวอย่างนี้ตัวอย่างนี้ ๆ สัญญาที่ขาว เหมือนรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญนี้ก็ขาวเหมือนกัน
 ตัวก็เล็กค่านก็ไม่เห็น ในที่สุดคนขายประกันก็เลยเล่าให้ฟังหมดจะได้มันได้มันได้นั้น
 ทุกคนก็เพลินแล้วก็เซ็นชื่อให้ -----

รัฐธรรมนูญฉบับนี้เหมือนกัน สสร. ขออนุญาตที่เปรียบเทียบกับท่าน เหมือนคนขายประกันชีวิตให้กับประชาชนทั้งประเทศ สัญญาประกันชีวิตคือรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่างกับสัญญาประกันชีวิตตรงที่มีนครคลุมคนคนละ ๖๐ ล้านคน สัญญาประกันชีวิตนั้นมีนครคลุมคนคนละตัว ในเมื่อสัญญาประกันชีวิตนครคลุมคนคนละตัวนั้น เสียหายก็เสียหายต่อคนคนละตัว แต่รัฐธรรมนูญนั้นเสียหาย เสียหายต่อคน ๖๐ ล้านคน แน่นอนเราเป็นลูกเป็นหลานเขา เอาสัญญามาดู ถ้าไม่รู้เรื่องก็ขอดู เราก็ช่วยแก้ไขให้ ก็ช่วยต่อรองว่าสัญญาแบบนี้เราไม่ชอบ เราชอบสัญญาแบบนี้ สัญญาประกันชีวิตเขายังแลกเปลี่ยนได้ แต่ต้องเปลี่ยนทั้งฉบับ ช่วยดูให้ วันนี้พรรคชาติพัฒนา สมาชิกรัฐสภาที่ทำหน้าที่ในฐานะลูกหลานของประชาชนที่เป็นที่ปรึกษาว่า สัญญาประกันชีวิตฉบับนี้มีข้อบกพร่องอะไรบ้างและข้อดีอะไรบ้าง ท่านประธานครับ ถ้าทราบเรียบ แต่ข้อดีทั้งหมดก็จะกลายเป็นว่าไม่ได้พูดความจริง ดังนั้นจึงขออนุญาตที่จะต้องกราบเรียนข้อดีของรัฐธรรมนูญนี้ และ เป็นข้อดีที่สำคัญทางการเมือง ผมกราบเรียนได้ว่าผมก็มีขอให้ได้โดยไม่ตะจิตตะขวจใจ ถ้าท่านได้ตอบคำถามเรา และทำให้เราได้สบายใจใน ๑ หรือ ๒ มาตรานี้ ผ่านทันทีครับ สำหรับพรรคชาติพัฒนาอย่างน้อยที่สุดผมก็ขอ มาตราที่เกี่ยวกับสิทธิทางการเมืองของประชาชนที่โยงกันระหว่างมาตรา ๖๕ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านภัยอันตรายซึ่งกระทำการใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันนี้ดีมาก เดี๋ยวขบวนกัน ต่อสู้ พวกเผด็จการเข้ามา ชอบเข้าทางหลังบ้านไม่ได้ก็ต้องสู้กันที่ถนนราชดำเนิน ไม่ยอมละครับ ผมนี่อะไรยอมหมด ใครต่อว่าล้อแฉไม่ว่า แต่ถ้ามาทำร้ายประชานิยมโดยอย่างนี้ไม่ยอม มันโยงไปถึงมาตรา ๓๑๗ วรรคท้ายว่า ทำไมอยู่ ๆ มาเจาะประตูหลังบ้านละครับ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องมาจากการเลือกตั้ง มาอย่างไร ท่านจดด้วยครับ อีกมาตราหนึ่งคือมาตราที่เกี่ยวกับสิทธิของพลเมืองในเรื่องของสิทธิในการสมัครผู้แทนราษฎร ทำไมต้องจบปริญญาตรี ตรงนี้เองครับเป็นจุดแตกต่างระหว่างความคิดของ สสร. กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างสิ้นเชิง ความคิดท่านถูก เราผิด ไม่ใช่ ความคิดผมถูก ท่านผิด ไม่ใช่ แต่เราต้องมาดูว่าความใดสอดคล้องกับสังคมนี้มากกว่ากัน ท่านกำลังจะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ให้มีการซื้อเสียง ท่านไปเรียนอยู่ฝรั่งเศส ท่านไปเรียนอยู่เยอรมัน ไปเรียนอังกฤษ ท่านไปเอาแต่วิชาในตำรามาครับ

อาจารย์กระมล ทองธรรมชาติ ขอประทานโทษ อาจารย์สอนผม ผมอยู่
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ แต่ผมเรียนด้วยผมปฏิบัติด้วยนะครับ อาจารย์บอกผมว่า
"ให้ผมต่อสู้อย่างไรไม่เป็นธรรม ผมมาเจอความไม่เป็นธรรมผมก็สู้ ผมออกไปพบ
ผมออกค่ายชนบท ผมไปพบกับชาวนา ชาวไร่ ผมไปอยู่กับกรรมกร ชาวนา
เราสู้จิตวิญญาณกัน ท่านครับกลับจากต่างประเทศเอาทฤษฎีมา แต่ไม่ได้เอา
จิตวิญญาณของต่างประเทศเขามา เมื่อวานท่านนายกรัฐมนตรีพูดเรื่องนี้
ถูกต้องที่สุดครับท่านประธาน ทำไมไม่เอาจิตวิญญาณมาครับ เพราะว่า
ประชาธิปไตยในเยอรมันเขามีพรรคโซเชี่ยล เดโมแครต (Social Democrat)
เรียกว่า ๑ ให้ฟังเข้าใจก็น่าจะเป็นพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยหรือพรรคของ
คนงาน มีพรรคคริสเตียน เดโมแครต (Christian Democrat) พูดง่าย ๆ
คือเป็นพรรคอนุรักษนิยมทางศาสนาหรือพรรคฝ่ายคุณ อังกฤษก็มีพรรคเลเบอร์
(Labour) วันนี้ชนะด้วย -----

โทนี แบริน เป็นนายกเทศมนตรีหนุ่มพ้อจากพรรคแรงงาน ประสาธิปไตยที่แท้จริงนั้นมันต้องมีพรรคตัวแทนของกลุ่มอาชีพครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ท่านทำให้เกิดพรรคกลุ่มอาชีพใหม่ ท่านบอกว่าประชาชนรวมตัวกันได้ ๕๐,๐๐๐ คนได้ เห็นชื่ออะไรก็ได้ แต่กลายเป็นมีอบ (Mob) ตลอดชีวิตเลย นายบาร์งคะโฮธา ตัวแทนของกลุ่มสมัชชาคนจนพาประชาชนมาร้องได้ทุกปี ก็เพราะแกไม่รู้จะส่งผ่านมาที่สภาผู้แทนฯ ได้อย่างไร เพราะมันไม่มีพรรคที่เป็นตัวแทนของชาวบ้านคนเลยครับ ท่านทำอย่างนี้ก็เท่ากับท่านส่งเสริมให้เกิดภัยกันทั่วไป เพราะกลุ่มอาชีพเหล่านั้นพัฒนามาเป็นพรรคการเมืองไม่ได้เลย

ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ก็จะกลายเป็นรัฐธรรมนูญของนายทุนเท่านั้น พรรคทุกพรรคจะเป็นพรรคทุนทั้งนั้น มันดีอะไร นี่คือการที่แอบแฝงทางความคิด สิ่งที่เป็นจิตวิญญาณที่นายกเทศมนตรีพูดถึง ไม่รู้ตรรกหรือเปล่า สมมติความอย่างนั้น แต่นั่นอันตรธานนี่คือจิตวิญญาณของระบบประชาธิปไตย แต่ท่านบอกว่าใครจะสมัครผู้แทนฯ ต้องจบปริญญาตรี ถ้าอย่างนั้นเกษตรกรที่ ๗ อย่างท่านทองดี นาครัมย์ เป็นวุฒิสมาชิกจะต้องพรรคการเมืองได้หรือไม่จบปริญญาตรี ชาวนาไม่จบปริญญาตรีก็ทำตามบ้านตามช่อง ทำไร่ทำนาหลังซดหลังแห้งไม่จบปริญญาตรีตั้งพรรคไม่ได้ ก็ต้องอาศัยน้ำเลี้ยงกลัวภัยจุกของพรรคทุนหาใจตลอดเวลา ท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญดีใจมากต้องการสร้างปาร์ตี้ ลิสต์ ชุมเชื่อว่า เป็นความคิดตลอดเยี่ยม แต่ข้อเท็จจริงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ชาวนาที่จึงไม่สามารถตั้งพรรคของตนเองได้ กรรมการก็ตั้งไม่ได้ ก็เป็นกลุ่ม ทลปะชานโทษ วิญญาณก็ล่องลอยไป

เดือดร้อนเมื่อไรร้องผู้แทนฯ ถ้าผู้แทนฯ นั้นดี คงจะจังหวัดนครสวรรค์นี่เขาก็่นำดีศรีคุณก็บุญนี้ ถ้าเกิดได้ผู้แทนฯ ไม่ได้ก็ต้องเดินขบวนมา ตรงนั้นมันไม่เพียงพอเพียงว่าไปติดลึงที่ทองเขาเท่านั้น แต่ท่านกำลังทำลายรากฐานการก่อเกิดทางการเมืองของเขาเลย ผิดจากเจตนารมณ์เลยครับ เจตนารมณ์ของท่านท่านได้เขียนถึงเอาประชาชนลอบไปจากระบบการเมืองแล้ว นี่หรือคือประชาธิปไตยที่คนไปเรียนลคมมา ท่านประธานครับ ตรงจุดนี้เองที่ผมรับไม่ได้ เพราะเราเป็นผู้แทนราษฎรเข้ามาในสภาเดินไปร่างรัฐธรรมนูญติดลึงที่เขาเสียแล้ว ประชาชนทั้งหมดก็ไม่จบปริญญาตรีห้ามสมัครผู้แทนราษฎร อันนี้ผิดเลยและเรารับไม่ได้ แต่หากมีการประนีประนอมกันว่าคั่นนี้เราจะแก้กันนะ แก้กันนะ แล้วเราก็ก่อนไป รงเท้าขว้างเหลืองก็กลับบ้านไป ททุกอย่างจะดีเลยครับ เศรษฐกิจก็จะดีขึ้น ฝรั่งก็จะบอกว่าประเทศไทยมันก้าวหน้าจริง ๆ ประชาชน

มันมีเหตุผลนะ เห็นมันประท้วงไม่ต้องตกใจเหมือนในฝรั่งเศส ผมไปฝรั่งเศส
ผมเจอ เขาเดินขบวนก็ไปประท้วงกับเขาไปฟัง เขาหน่อชว่าอย่างไร ไม่เชื่อ
ถามคุณจุติก็ได้ผมก็ไปกับท่านมา ท่านประธานครับ ตรงนี้ต้องฝากท่าน สสร.
ไว้เป็นอย่างยิ่งว่าตรงนี้ผิดครับ และไม่ชอบธรรมที่ผู้แทนราษฎรทุกคนที่นั่งอยู่
จะยกมือให้โศกโศกใจมีเงื่อนไข ไม่มีที่คั่งค้างถึงในเรื่องไปตัดสิทธิประชาชน ไม่ได้
ถามว่าผมเสียเปรียบอะไรไหมครับ ไม่เสียเปรียบครับ ลูกศิษย์ของอาจารย์
จบปริญญาตรีแล้วก็ข้างมัน ใครไม่จบก็ข้างไปสิ แต่เราเป็นผู้แทนราษฎร นั้น
หมายความว่ารับผิดชอบมีมติมาจากประชาชนว่าจะไม่ทำร้ายเขา ไม่ไปตัดสิทธิ
เขา นี่ผิดจุดแตกต่างที่ สสร. ไม่ได้มาจากประชาชนโดยตรง และท่านกำลัง
จะทำบาปในเรื่องปาร์ตี้ ลิสต์ อีก เตียวตราว่าหน้าผมจะอภิปรายปาร์ตี้ ลิสต์
ให้ดู -----

อีกมาตราหนึ่งคือมาตราเกี่ยวกับสิทธิในคลื่นวิทยุ มาตรา ๔๐ ท่านประธาน
คลื่นความถี่วิทยุ ท่านเขียนไว้ชัดเจนว่าให้มืองค์กรของรัฐเป็นอิสระจัดการ แต่พอถึง
มาตรา ๔๕ เขียนเพียงว่าบุคคลมีเสรีภาพที่จะตั้งกลุ่มเกษตรกร เกษตรกร
ชาวนาชาวไร่ เขาถามว่าเอะท่าน ส.ส. ที่เขาบัญญัติอย่างนั้นแสดงว่าคลื่นวิทยุ
มีเงินเยอะใช่ไหมจึงให้ความสำคัญว่าต้องตั้งองค์กรมาดูแล แต่พอถึงกลุ่มเกษตรกร
ที่ต้องมีนางข้าว ต้องมีลานตากข้าว ต้องมีไซโถอบแห้ง เป็นเพียงบอกว่าให้มี
เสรีภาพในการตั้ง และจะไปตั้งอย่างไร แต่ยังมี (Kilobyte) อีกอันนี้ ท่านประธาน
ตรงนี้นั่นต้องเขียนให้ชัดเจน ถ้า ส.ส. เลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง
จากชาวนาชาวไร่ท่านทำแล้ว แต่วันนี้ท่านไม่ได้ทำ เพราะท่านไม่ได้เดินตาม
หัวคันนา ไม่ได้ไปดูทฤษฎีรวงข้าวของผม ท่านต้องเขียนให้ชัดเจน

ประธานรัฐสภา : ท่านสฤษดิ์ กรุณาชี้หน้ามาทางประธาน
อย่าชี้หน้าทางอาจารย์บ่อยนัก

นายสฤษดิ์ จุลพงศ์ธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ขอประทานอนุญาต ผมที่รวม ๆ ไม่ได้ชี้ใครเลย ชี้ฟ้า ชี้ดิน ท่านต้องเขียนให้ชัดว่า
ต้องมืองค์กรจัดการเรื่องนี้เลย เพื่อให้ชาวนาเขาอยู่บ้านนอก สมมุติว่าเกิด
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ผ่าน ส่งกลับไปป๊อบเขาจะได้ฟังมันมีไหมกลุ่มเกษตรกร
รัฐเขาจะจัดตั้งเกษตรกรให้ใหม่ ให้สหกรณ์ใหม่ มีลานข้าวใหม่ มีลานมันใหม่
มีทุ่งข้าวใหม่ มีลานข้าวใหม่ ผมไล่รายละเอียดได้ เพราะอะไร เพราะเป็น
ผู้แทนราษฎรมาจากประชาชนโดยตรง เดินถึงเขา นี่คือจุดสำคัญของความ
แตกต่างระหว่างท่านกับกระผม ท่านกับพวกเรา ท่านประธาน อีกจุดหนึ่ง
ที่เราพูดถึงความมั่นคงแห่งรัฐ เราอยากจะมีรัฐบาลที่มั่นคง มันไปโยงกับ
มาตรา ๔๑ บรรทัดท้าย ท่าน ส.ส. ก็บอกว่าเราจะมีรัฐบาลที่มั่นคงอย่างนั้น ๆ
เพราะว่าผ่านมานี้เศรษฐกิจมันไม่ดี ฟันธงประชาชนก็ทราบ ๕ ปี ๖ รัฐบาล
นับตั้งแต่ถนัด ๑ อานันท์ ๒ สุจินดา ท่านชวน ท่านบรรหาร และมาท่านชวน
๕ ปี ๖ รัฐบาลเป็นไปได้อย่างไรประเทศนี้ จึงอยากจะทำให้ความมั่นคง แต่จิตวิญญาณ
ของประชาชนป๊อบโดยมันอยู่ตรงนี้ เวลาไปเวียนมันไม่มี ภาษาฝรั่งเสสก็ไม่มี
ภาษาเยอรมันก็ไม่มี ท่านบอกว่ารัฐบาล ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการกระจายวิทยุกระจายเสียง วิทยุ
โทรทัศน์มีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง
แสดงว่าลูกจ้างเอกชนตามวิทยุเสรี หนังสือพิมพ์เขามีเสรีภาพเต็มที่ในกฎหมาย
นี้แล้ว รัฐบาลก็มีเครื่องมืออยู่บ้าง มีกรมประชาสัมพันธ์บ้าง มีช่อง ๙ บ้าง

พอที่จะกระจายข่าวให้ประชาชนฟังบ้าง อย่างน้อยที่สุดสื่อรัฐเดี่ยวนั้นก็สื่อเอกชนไม่ได้แล้ว เอกชนมี ๕ ช่อง ๑๐ ช่อง และในอนาคตเอกชนจะเต็มไปด้วยสื่อรัฐจะเหลือช่องเดียวหรือ ๒ ช่องเท่านั้น ที่จะใช้เครื่องมือในการสื่อสารกับประชาชน ปรากฏว่าดำรงรัฐบาลทั้งสื่อเอกชนและสื่อรัฐเลย และรัฐบาลจะอยู่อย่างไร ที่ผมพูดอย่างนี้ปกป้องรัฐบาลนี้หรือครับ เปล่าครับ ปกป้องรัฐบาลในอนาคต ปกป้องประเทศไทยที่จะต้องมีการมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพ ผมไปตำหนิสื่อมวลชนว่าดำรงรัฐบาลหรือ เปล่าครับ สื่อเป็นสินค้าอย่างหนึ่งในการแข่งขันทางการตลาดเสรีในยุคโลกไร้พรมแดน เป็นเสรีภาพที่เขามิ จะต้องพูดถึงกัน แต่ที่นี้ในกรณีที่เราเห็นได้ว่ารัฐ ๖ รัฐบาลที่ผมกราบเรียนท่านประธานมานั้น มีรัฐบาลไหนใหม่ที่ไม่ถูกสื่อวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก ๆ หน่วง ๆ แม้กระทั่งรัฐบาลที่เราคิดว่าดีที่สุด อย่างท่านนายกฯ ชวน หลีกภัย ก็ตามที่ ก็ยังถูกสื่อโจมตีในขณะนั้น ถ้าเป็นอย่างนี้สื่อได้คลุมกั้นคดีของประชาชนทั้งหมด ประชาชนนั้นเวลาจับสื่อไม่มีโอกาสถ่วงดุลข่าว เพราะเงินมี ๗ บาท ซึ่งราคาค่าเงินบาทตกต่ำ เงินซื้อหนังสือพิมพ์ก็ได้ฉบับเดียว ได้ฉบับไหนก็คิดไปในทางนั้นเป็นหลัก ไม่ใช่ทั้งหมด ตรงนี้เองที่ผมเห็นว่ามันต้องการถ่วงดุลข่าวกัน อย่างน้อยที่สุดตรงนี้น่าจะมี หรือเอื้ออาทรต่อระบบรัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสักชนิดหนึ่ง ที่ผมกราบเรียนอย่างนี้อาจจะกราบเรียนถึงอิทธิพลของสื่อในขณะนั้น มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน ได้เกิดข่าวขึ้น

ประธานรัฐสภา : ท่านสุนัยครับ ถ้าเผื่อจะกรุณาสรุป แล้วก็ให้โอกาสกับคนที่บอกมืออีกหลายคนบ้างก็จะเป็นการดี

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
 ครับ ผมจะปฏิบัติตามเรื่องสิทธิเสรีภาพของผู้แทนราษฎรในการอภิปราย
 ผมคอยมา ๒ วันขอบพระคุณมากครับ ผมยกตัวอย่างตรงนี้ว่าสื่อกำลัง
 มีอิทธิพลอย่างมาก ถ้าเราไม่มีการดูรายละเอียดตรงนี้ให้ดี ผมกลัวหาญมาก
 ที่พูดเรื่องนี้ เพราะนี่ไม่รู้สื่อจะว่าอย่างไร พรรคพวกกันทั้งนั้นน้อง ๆ ที่ ๆ
 กันทั้งซ้ายทั้งขวาปรากฏว่าสิทธิของประชาชนในเคสสถานนอนอยู่บ้านดี ๆ
 พอเปิดประชุมมีคน ๒๐๐ - ๓๐๐ คนจะบุกเข้าบ้าน จำได้ไหมครับโรงแรม
 ที่แถวไทน์ เพราะเกิดมีคนหนึ่งโทรศัพท์ ไม่ใช่นายสมพงษ์ เสือคตทหาร
 ใครก็ไม่รู้โทรศัพท์บอกว่ากำลังจะมีคนฉุดคร่าอนาจารผู้หญิงเดี๋ยวนี้แล้ว
 คนไทยคนดีรวมตัวกันไปล้อมบ้านเขา หมอนั้นเปิดประตูออกมา เด็กโรงแรม
 ก็ตกใจทุกคนจะบุกเข้าไปให้ได้เพื่อจะทำในสิ่งที่ที่สุด ตรงนี้เองผมถึงบอกว่า
 ในเรื่องสื่อเนี่ยกับมาตรา ๔๑ ควรทบทวนลึกลงครับ มาตรา ๔๑ วรรคท้าย
 ไม่ใช่ทบทวนเพื่อรัฐบาลนี้ ทบทวนเพื่อรัฐบาลหน้า เพราะรัฐบาลหน้าเนี่ย
 จะต้องสู้กับสิงคโปร์ สู้กับมาเลเซีย ต้องสู้กับตลาดโลกไร้พรมแดนครับ
 ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ทางสมาชิกร่างฯ จะขอตอบ เชิญครับ

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนุญ) : ท่านประธาน
 รัฐสภาครับ ผม นายแก้วสรร อติโพธิ ในฐานะผู้ชี้แจงในหมวดของสิทธิ
 เสรีภาพของชนชาวไทย ก็ได้นั่งลำดับความ และพยายามสรุปภาพรวม
 เพื่อจะรวมตอบเป็นระยะไป ขอภัยที่ใช้เวลานานสักนิดหนึ่งครับ ปัญหาแรก
 ที่ปรากฏจากการอภิปราย แล้วคงต้องทำความเข้าใจในจุดของสมาชิกร่างฯ
 ก็คือความหมายของคำว่า สิทธิ มีท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติบางท่านพูดถึง
 สิทธิของท่านนั้น บางท่านพูดถึงสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองที่น่าจะเป็น
 คุณภาพรัฐธรรมนูญได้ เป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้งได้หรือแม้กระทั่ง
 สิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้ง ผมขอประทานกราบเรียนว่าผมคงต้องถือความดี
 ของท่านว่าเรื่องจะดำเนินไปตามหมวด หมวดนี้หมายถึงสิทธิของบุคคล ว่า
 ผมนายแก้วสรรไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตามแต่ ท่านสมาชิกทั้งหลายไม่ว่า
 จะเป็น ส.ส. หรือเป็นวุฒิสมาชิกก็ตามแต่ แต่ด้วยความที่เป็นบุคคล เป็นคน

ท่านควรจะมีสิทธิอะไรบ้าง ถ้ารับในกรอบนี้คงไม่มีเรื่องที่ว่าสิทธิกันนั้นก็คงใช้คำพูดได้ แต่คงไม่ใช่สิทธิของบุคคลที่ว่าเกิดมาแล้วต้องมีสิทธิเป็นเท่านั้น เพราะฉะนั้นก็คงต้องขอยกโอนไปยังหมวดปกครองท้องถิ่น สิทธิสมัครรับเลือกตั้งก็เช่นกัน สิทธิที่จะเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญก็เช่นกันนั้นไม่ใช่สิทธิของบุคคล ผมก็คงขอร้องที่ไม่ก้าวล่วงไปถึงจุดนั้น แต่อย่างไรก็ตามมีอยู่เรื่องหนึ่งในส่วนนี้ที่คิดว่าโยนกันไปกันมากหาที่ลงไม่ได้ ก็คือเรื่องสิทธิของสมาชิกพรรคการเมือง ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้กรุณาถามว่าในด้านหนึ่งเราต้องการที่จะให้ประชาชนเติบโตใหญ่ในทางการเมืองสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ทำไมจึงไปคัดค้านสมบัติในการที่จะเป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้ง ในการที่จะเป็นวุฒิสภา เป็นองคมนตรี ตุลาการรัฐธรรมนูญ ก็คงต้องขอกราบเรียนว่า ถึงแม้จะไม่ใช่ว่าเรื่องสิทธิแต่ก็ต้องมีเหตุผลที่จะอธิบายว่าทำไมคนอื่นเขาสมัครได้ แล้วทำไมฉันสมัครไม่ได้ คำตอบก็คือว่าองค์กรเหล่านี้ล้วนเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงต้องมีความน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชน ผมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพรรคหนึ่งหยก ๆ แล้วผมไปเป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้ง แล้วผมไปสั่งเพิกถอนการเลือกตั้ง ณ เขต ๆ เขตหนึ่ง ถามว่าคำสั่งของผมไม่ว่าจะมีเหตุผลอธิบายเช่นใด แต่เขาบอกว่าฉันไม่สมาชิกพรรคนั้นจึงลาออกเมื่อไหร่ อันนี้เป็นเรื่องระหว่างมนุษย์เราคงต้องดูถึงความน่าเชื่อถือด้วย และโดยนัยเกี่ยวกับวุฒิสภาก็จะต้องไปพิจารณาถอดถอน พิจารณาสำนวนว่านักการเมืองท่านนั้นท่านนี้มีปัญหา ป.ป.ป. เห็นว่ากระทำการเป็นความผิดแล้วก็ถอดถอน วุฒิสภาก็ต้องลงมติ ฉะนั้นถ้าผมเพิ่งออกจากพรรคนั้นมาแล้วผมไปชี้ตรงนั้นก็คงจะเป็นปัญหาอีก -----

ทั้งหมดนี้ที่ท่านกรุณาเขียนถามก็ขอชี้แจงนะครับว่า ถึงแม้จะไม่ใช่วิถีก็ตาม แต่ก็ต้องมีเหตุผลอธิบาย คำตอบที่ขออธิบายก็คือว่า วงศ์ทรงที่ต้องการความ น่าเชื่อถือนั้นจำเป็นที่เราจะต้องตัดในส่วนนี้ คำถามส่วนลึกกลุ่มหนึ่งจะเป็น เรื่องของเนื้อหาของสิทธิโดยเฉพาะ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้ดำเนินการถามเป็นจุด ๆ เป็นเรื่อง ๆ เท่าที่ผมรวบรวมได้ เรื่องแรกก็ถามว่าในเรื่อง ที่เราบอกว่าเพื่อประกันสิทธิในชีวิตร่างกายของประชาชนภายใต้อำนาจอาญา ของรัฐ เราได้พยายามที่จะให้ศาล เข้ามาประกันตรวจสอบการตัดสินใจของ เจ้าหน้าที่เร็วที่สุด เริ่มตั้งแต่การออกหมายจับ ท่านก็ถามว่าถ้ามันยังกันไว้เ ตยต่อหน้าไม่ว่าอย่างไร คำตอบก็คือที่บัญญัติไว้แล้วนะครับว่า ความผิดซึ่งหน้า มีไว้ขอหมายจับจากศาลก็คงไม่ได้ หรือแม้กระทั่งเหตุจำเป็นอื่นซึ่งประชาชน ที่ไปทำหน้าที่ตำรวจ ท่านก็กรุณาชี้แจงมาหลายเรื่องว่ามันไม่ใช่แค่ความผิดซึ่งหน้า เราก็กฎเพิ่มเติมเข้าไป อันนี้ก็เป็นคำถามส่วนหนึ่ง คำถามเรื่องที่สำคัญก็คือ เรื่องของคลื่นโทรคมนาคม วิทยุโทรทัศน์ ท่านสมาชิกถามว่ามันเป็นเงิน เป็นทองต่างนั้นหรือจึงต้องมีองค์กรมาดูแล ก็ขอเรียนว่าในมาตรา ๕๐ ขอความกรุณาพิจารณาผิดหนึ่งครับ ได้ขึ้นหลักการไว้ในวรรคแรกว่า ผลของความถี่ ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากร สัตว์สารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ วรรคแรกนี้ดังกล่าวจะยืนยันถึงโลก สมัยใหม่ในขณะนั้นครับว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แม้กระทั่งการมีอำนาจ ที่จะครอบงำข้อมูลข่าวสาร ครอบงำเป้าหมายที่จะไป ทำที่ของข้อมูลที่จะไป ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญในการการเมือง ในการพัฒนาของผู้คนเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นก็เลยขึ้นหลักว่าเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ถามว่ามีความหมายเช่นใด ผมคงขอใช้วิธียกตัวอย่างนะครับว่า มันคงคล้ายกับ เราตั้งคำถามว่า ที่ดินในประเทศนี้เป็นของใคร อันนี้จะเทียบในลักษณะใช้คำว่า ทรัพยากร คำตอบก็คือว่า ถ้ามีที่ดินแล้วทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ แล้วบอกว่า ที่ของฉัน คำตอบคือที่ดินนั้นไม่มีใครครอบงำมาจากท้องฟ้าท้องแม่ มันติดอยู่กับ แผ่นดิน เพราะฉะนั้นคุณได้ที่ดินแล้วคุณต้องมีหน้าที่จะต้องทำให้มันเกิดผลประโยชน์ กับสาธารณะ ฉะนั้นเราจึงได้มีหลักกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนสิทธิที่ดิน เมื่อได้ ที่ดินแล้วไม่ทำประโยชน์นี้ ตามประมวลกฎหมายที่ดินนี้เวนคืนได้ เราจึงมีกฎหมาย อนุญาตที่ดิน ว่ามีที่ดินแล้วไม่ทำกินด้วยตนเอง หรือทอดทิ้งว่างเปล่า รัฐเวนคืน มาแล้วให้คนอื่นเช่าทำกินได้ เพราะมันมีอะไรที่ติดอยู่กับแผ่นดิน ติดกับกรรมชาติแล้ว

อันนั้นมันประโยชน์สาธารณะ เพราะหลักข้อนี้ไม่ได้จำกัด แม้กระทั่งรัฐ รัฐเอาก็เดินไปหวงกันว่าเป็นเขตหวงห้าม ขณะเดียวกันผู้คนไม่มีที่ทำกิน หลักกฎหมายปฏิรูปที่ดินก็จะตัดเอาที่ดินของรัฐนั้นแหละ เอามาให้ประชาชนทำกินให้เกิดประโยชน์

แม้ประเทศชาติ เพราะฉะนั้นการที่ว่าเน้นว่าเป็นของชาติ ไม่ว่ารัฐก็ดี หรือเอกชนที่ลงทุนลงแรงก็จะต้องเข้าใจว่าคลื่นที่มีอยู่ในอากาศนั้นมันเป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะ แล้วจำเป็นต้องมีการจัดการ ถ้ามว่าจัดการเพื่ออะไร คำตอบก็คืออยู่ในวรรคสามครับว่าในการที่จะต้องจัดการคลื่นจะทำอย่างไร ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ก็หวังกันว่าวิทยุท้องถิ่น วมถ. ทั้งหลายจะต้องสนองตอบข่าวสารข้อมูลในพื้นที่นั้น -----

ไม่ใช่ว่าอยู่ลพบุรีจะต้องมาฟังข่าวจรรยาบรรณที่สี่แยกเจริญผลคงไม่เข้าเรื่อง
ตรงนี้ถ้าดำเนินการไปแล้ว การกำกับรายการที่ตัดจะต้องพูดถึงว่า ข่าวสารใน
พื้นที่จะต้องกระจายไปยังพื้นที่ ถ้าว่าเนื้อหาจะเป็นอย่างไร คำตอบเราก็พูด
ถึงว่าประโยชน์สูงสุดของประชาชนที่จะมาจากการนี้ การศึกษา วัฒนธรรม
ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น สำหรับความมั่นคงของรัฐ
ผมก็ขอเรียนให้แจ้งว่า เราได้รับการเสนอความเห็นจากประชาชนที่เป็นทหาร
โปรดสั่งเหตุผลผมเรียกว่า ประชาชนที่เป็นตำรวจ ผมเรียกว่า ประชาชนที่เป็น
ทหาร เพราะเราคล้ายตามไม่ใช่ว่าท่านเป็นทหาร แต่เพราะเราเห็นว่
ความมั่นคงของรัฐนั้นสำคัญ จึงให้ไว้ด้วย นี่ครับผมเดี๋ยวกันในอนาคตเรา
ก็หว่าดกลัวการผูกขาดสื่อ ซึ่งทรงพลังที่สุด ก็คือสื่อทางภาพ และนั่นการ
แข่งขันโดยเสรีที่เป็นธรรมจึงต้องรีบรักษาไว้ ฉะนั้นถ้าใครผูกขาดสื่อวิทยุ
สื่อทีวีในบ้านเมืองเราได้ตายแน่ ถามว่าทำได้อย่างไร คำตอบอยู่ที่บรรลอสอง
ให้มององค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ มีหรือครบองค์การของรัฐที่เป็นอิสระ คำตอบ
ก็คือลองเทียบกับแบงก์ชาติ ผมถามว่าแบงก์ชาติเป็นองค์กรของใคร เกิดโดย
อำนาจอะไร ก็เป็นองค์กรที่เกิดด้วยอำนาจของรัฐ ถามว่าเป็นอิสระไหม
กับนอกว่าเป็นอิสระครับ จากใครครับ จากนักการเมืองครับ เพราะว่าเรากำลัง
พูดถึงเรื่องเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน บ้านไหนเมืองไหน
เขาก็ต้องการเห็นการแข่งขัน การนำเสนอข้อมูลความรู้ข่าวสารต่าง ๆ
อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค เพราะฉะนั้นภาคที่ฝ่ายค้านจะบอกฝ่ายรัฐบาล
ว่าปิดกั้นหุบตาประชาชน และเมื่อได้เป็นรัฐบาลก็ถูกอีกฝ่ายซึ่งเคยเป็นรัฐบาลว่า
ปิดกั้นหุบตาประชาชน ภาพเช่นนี้จะหายไปหรือไม่ เพราะฉะนั้นก็ต้องเห็นอีกนครับ
ไม่ใช่ว่าเกลียดนักการเมือง แต่ก็เป็นเรื่องของเสรีภาพในการรับรู้ของประชาชน
นี่ก็คือหลักข้อชี้แจงโดยสังเขปในส่วนเฉพาะของเรื่องคลื่นความถี่ สำหรับเรื่อง
สุดท้าย เท่าที่ผมคิดว่าอยู่ในหมวดนี้ แล้วก็เห็นว่าก็ต้องให้ข้อชี้แจงไว้เพื่อเป็น
ข้อสังเกตในการที่ตรวจกฎหมายต่อไป กล่าวคือท่านสมาชิกได้ถามว่า เขียนไว้
เสียสวญ แต่เสร็จแล้วก็มักจะลงเอยด้วยว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงนี้
มันไม่หลุดกเขาหรือ ก็ขอกราบเรียนให้แจ้งว่าคงต้องถามเป็นเรื่อง อย่างเช่น
เราบอกว่าในเรื่องประชาธิปไตยมาตรา ๕๔ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับคำชี้แจง
จากรัฐในการริเริ่มงานใด โครงการใดที่ได้กระทบถึงคุณภาพชีวิต กระทบถึง
ส่วนได้เสียของประชาชน แล้วก็มีสิทธิเข้าไปแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว

ตรงนักถามว่าเขียนยันต์แล้วเอาไปพ้องในศาล มันมีความสมบูรณ์เพียงพอจะใช้
ที่ขาดแล้วหรือไม่ ว่าการประชาพิจารณ์แค่โรงเลื่อยในชอย กับประชาพิจารณ์
นิคมอุตสาหกรรมเปโตรเคมี ทั้งแหลมทั้งอ่าว มันควรจะมียันต์ตอนมีความเข้มงวด
ต่างกันหรือไม่ ตรงนี้เป็นเรื่องละเอียดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเขียนว่า
ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้ามว่าถ้าทั้งไม้บัญญัติฟ้องได้ไหม คำตอบคือโดยสภาพของเรื่อง
ถ้ามันเป็นยันต์เป็นตอนที่ตัดคงกำหนดแล้วยังไม่กำหนด ให้ศาลตัดสิน ศาลก็ยังใช้บังคับ
ไม่ได้ แล้วก็เป็นที่หน้าของรัฐสภาไหนก็ต้องเคารพรัฐธรรมนูญ แล้วก็ออก
กฎหมายให้ ถ้ามว่าถ้าไม่ออกจะทำอย่างไร นี่คือนี่ที่ผมโดนกลุ่มองค์กรทั้งหลายเขามา
ผมขอกราบเรียนแต่ละมาตราที่เห็น เราไม่ได้มุ่งที่จะขายของ จากการรับฟังทั้งหลาย
มันเข้ามาทั้งนั้น เรื่องท้องถิ่นที่ว่าทำไมเปลี่ยนแปลงเหลือเกิน นั่นก็คือข้อเรียกร้อง
ของสันนิบาตเทศบาล เรื่องของสิทธิคนพิการก็คือเรื่องของสมาคมคนพิการ---

เรื่องของเด็กมูลนิธิเด็กสิ่งแวดล้อมในองค์กรสิ่งแวดล้อมเข้ามาทั้งนั้น และ
เข้ามาแล้วไม่ใช่เราตามใจทุกอย่าง หลายเรื่องที่เราปฏิเสธ หลายเรื่อง
เราให้ไม่ได้ หลายเรื่องเราบอกเราต้องเขียนเปิดไว้ให้รัฐสภาทำหน้าทํานเป็น
คนบัญญัติ แต่ไม่ใช่เรื่อง สสร. ดำริขึ้นมาแล้วก็สั่นกันขึ้นมาเอง ไม่ใช่เงื่อนไข
การรับฟังที่เข้ามาที่ทํานบอกละเลยเงินเป็นร้อยล้านอะไรนั้นนะครับ นี่ที่คุณค่าของ
อันนี้ คุณค่าที่ได้คืออันนี้ เงินเดือนพวกผมเงินเดือน นี่ค่าที่พักโรงแรมก็ยังไม่ได้
เพราะฉะนั้นถ้าเข้าใจตรงนั้นผมคิดว่าคงจะต้อง สสร. อยู่ตรงกลางว่า คนที่เขา
อยากได้โน่นได้โน้ให้อะไรมาเล่นอะไรมา ราคางานนี้เขาขนาดนั้นผมคิดว่าทุก
รัฐบาลควรจะเอาอันนี้ไปศึกษา ท่านจะทราบดีว่าทุกขั้วของพรรคส่วนของ
ความต้องการประชาชนเขาต้องการอะไร เป็นเรื่องนโยบายที่สำคัญสำหรับ
ใกล้ตัวเขาเถอะเถอะไปหมด แต่ขณะเดียวกัน เรื่องใดที่มีเห็นชัดว่า มันแก้ไข
โครงสร้างที่ปรับได้ แล้วรัฐธรรมนูญนั้นโดนแก้ไขได้แก้ไขได้ แต่เรื่องประชาธิปไตย
นั้นะครับ มาจากทั้งสากลทุก มาจากทั้งชาวนาที่หัวทกลด จังหวัดจริง เรื่อง
คนพิการกับเด็กมาจากหมู่บ้านสามไม้ ต่างทอง บอกว่าทั้งหมู่บ้านเหลือแต่
คนแก่กับเด็ก แล้วขอตำรวจไปปราบดาบ้างแล้วขอเงินให้ดูแลเด็ก เรา
ไม่ต้องการอยู่บ้านบางแค ความคิดประชาชนมีสละพริ้งมาตลอดครับ เพราะฉะนั้น
ผมขอกราบเรียนว่า เรื่องกฎหมายบัญญัติมันคงต้องแล้วแต่เรื่อง แล้วมีเรื่องหนึ่ง
ที่สั่นกันในการนิติศาสตร์เมืองไทยว่า เขียนอย่างดี ว่าการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ถ้าไม่ใช่จะต้องคืนให้เขา แล้วก็เรียกคืนค่าทดแทนที่หายไป
ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ รัฐสภาไหนก็ตามยังไม่เคยออกกฎหมายนี้เลย แล้ว
ถามว่าเวนคืนเขาไปแล้วไม่ใช่เขาจะฟ้องคืนอย่างไร หรือถ้าหลวง
จะคืนเงินแล้วคืนอย่างไรติดตกไหม ถ้าเป็นการถืออย่างนั้นมันไม่มีความยุ่งยาก
เหมือนกระบวนการประชาธิปไตย ศาลที่วินิจฉัยคดีนี้ย่อมตัดสินให้ได้โดย
ตามหลักของเรื่องว่าคืนเงินคืนเท่าไรติดตกไหม ถ้าจะคืนที่ดินเรื่องส่วนควบ
ว่าอย่างไรอันนี้ทำได้ แต่เรื่องอะไรเป็นกระบวนการที่จะต้องรอกฎวินิจฉัย
รอกฎปรับที่ละเล็กทีละน้อย ตรงนั้นต้องรัฐสภา แล้วมันตามมท้ายที่สุดที่ผม
พวกองค์กรทั้งหลายเขาจะถามว่า แล้วเมื่อไรจะออกกฎหมาย ถ้าสภาไม่ออก
กฎหมายทำอย่างไร เรื่องนวนโยบายแห่งรัฐก็เห็นไว้ส่วยเหลือเกิน เรื่องสิทธิ
เขียนไว้ส่วยเหลือเกิน เราเห็นด้วยแล้วละ สสร. เขียนให้ไม่ได้ ถามว่าถ้า
ไม่ออกทำอย่างไร ตรงนี้คือที่มาของสิทธิ ๕๐,๐๐๐ คน คือสิทธิของคน
๕๐,๐๐๐ คน แล้วไม่ใช่มันจะทํานั่นทํานี่อยากได้คํานั้น ต้องเสนอเห็น

ร่างกฎหมาย ทอโทนครับ โตปลาตีผมเป็นอาจารย์ ผมสัญญาไม่รู้ก็ตั้งวิจัย
เห็นวิจัยมาไม่รู้ก็อย่าง มีเรื่องดี ๆ มากมาย หลักการชัดเจนเขียนเป็นร่างกฎหมาย
แล้วก็ผ่านของสภานี้ก็รู้จักไว้เต็มไปหมด แต่ทำไมมันป้อนเข้ามาเป็นกฎหมายของ
ประเทศไม่ได้ ทุกท่านถ้าใครเป็นรัฐสภาจะดูวิจารณ์ตลอดว่า กฎหมาย
ที่ออกนี้ใช้ราชการขัดใส่มั้ย แต่ขณะเดียวกันพอเราจับกลุ่มองค์กรทั้งหลาย
สมาคมชิปปิง (Shipping) เขาต้องการกฎหมาย ๓ ตัว สมาคมโทรคมนาคม
เขาต้องการกฎหมาย ๑ ตัว ประมงก็ต้องการ ทาง เอ็น.จี.โอ. ก็มี
กฎหมายไม่รู้กี่อย่าง เพราะมันมีความต้องการมีกฎหมาย มีการรวมตัวที่สะพรั่งพร้อม
แล้วการรวมตัวเป็นกลุ่มแบบนี้ไม่มีผิด ผมไม่เรียกว่าฉ้อฉลเด็ดขาด นี่คือการ
สะท้อนเจตนาของประชาชนที่ลงตัวชัดเจนแล้ว ทำอย่างไรรัฐสภาถ้าก้าวเข้า
สู่ยุคปฏิรูปจะเปิดรับแต่สิ่งเหล่านี้ แม้กระทั่งรับฟัง สมาคมตลก สมาคมดนตรี
เขาก็มีกฎหมายเสนอ และนอกจากนี้กลุ่มผู้คนที่มาร่วมกันคิดรวมความต้องการ
จากบ้านเมือง เห็นปัญหาจากบนดินจริง ๆ เขะโหมดทุกระดับ เพราะฉะนั้น
นี่คือที่มาของสิทธิ ๕๐,๐๐๐ คน ทั้งหมดนี้เราได้รับ ผมต้องการจะชี้โดยสรุปเท่านั้นว่า
กระบวนการรับฟัง ประชาชนยังอยู่เบื้องหลังอันนี้จริง ๆ แล้วอะไรที่เราได้รับ
เราจับ อะไรที่มันเกินเลขไม่เกี่ยวเราก็ไม่รับ ก็ขอเรียนอันนี้แจ้งที่มาเป็นการ
สรุปจบให้เห็นดังนี้ ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณกระมลศรี

ศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ (สมาชิกสภาร่าง

รัฐธรรมนูญ) : ท่านประธานที่เคารพ บังเอิญวันนี้ผมถูกพาดพิงด้วย และก็พาดพิงโดยลูกศิษย์เก่าของผม อย่างเพิ่งออกไปนะครับจะให้ฟังอาจารย์บรรยายอีกสักครั้งหนึ่ง ก็ในฐานะที่ได้สอนรัฐศาสตร์มา ๓๓ ปีนะครับ ก็ตั้งใจท่านประธานที่เคารพ และภูมิใจที่มีลูกศิษย์ของผมได้ตำแหน่งเป็นสมาชิกที่มีเกียรติในรัฐสภาแห่งนี้ ใช้ความรู้ความสามารถ ใช้วิญญูณของการเป็นนักประชาธิปไตยหาเสียงจนได้เลือกตั้งเป็นสมาชิกผู้มีเกียรติในสถาบันแห่งนี้ ซึ่งนับว่าทำได้ดีมากกว่าผมผู้เป็นอาจารย์ ซึ่งยังไม่กล้าที่จะไปลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่ผมก็คงพูดได้เช่นเดียวกัน ท่านประธานที่เคารพ ท่านก็รู้ว่าผมเป็นชาวสุพรรณบุรีเกิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ แม้ผมพ่อผมบังเอิญแม่เพิ่งเสียไป พ่อผมก็ยังท่านอยู่ เพราะฉะนั้นการเดินบนหัวคันนานั้นหรือการนอนที่วัดสมัยเป็นนักเรียนนั้นผมได้ประสบมาแล้วและยังประสบอยู่ทุกวันเสาร์อาทิตย์จะต้องไปที่สุพรรณบุรี แต่ไม่ได้ไปหาเสียงอะไรหรอกครับท่านประธาน ผมก็ไปเยี่ยมพ่อซึ่งอายุมาก ๘๓ ปี แต่ก็มักจะจะมีผู้รบกวนว่าผมไปขายยาสูบเสียง ซึ่งก็ไม่มีฐานเสียงที่เกิดไปจากหมู่บ้านที่ผมเกิดก็บังเอิญท่าน ส.ส. สุนัยได้เรียกร้องถามผมหลายข้อว่าท่านอาจารย์เขียนรัฐธรรมนูญครั้งนี้ด้วยจิตวิญญูณของประชาธิปไตยหรือเปล่า ก็ขอตอบนะครับก็หวังว่าท่าน ส.ส. ผู้เป็นลูกศิษย์เก่าของผมนั้นคงจะ เชื่อในอาจารย์ของเขาที่เขาเคยเชื่อมาตั้งแต่สมัยเป็นนิสิต ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วยจิตวิญญูณของประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ครับ ฉะนั้นในหลักการอะไรทั้งหลายเหล่านั้นเราพยายามนึกถึงหลักการของประชาธิปไตย แล้วค่อนข้างจะเป็นประชาธิปไตยสากล แต่ด้วยที่ผมเองเป็นชาวบ้านนอกเกิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ เรียนในวัดหยุดวันพระวันโกนต้องสวดมนต์ทุกวันโกน บางครั้งก็ต้องนอนค้างที่วัด ผมจึงต้องนึกถึงประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้านและระดับพื้นฐานด้วย ซึ่งไม่พยายามที่จะเอาจิตวิญญูณประชาธิปไตยสากลที่บางท่านอยากจะได้เห็นเข้าไปอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มากจนเกินไป และพยายามที่จะสร้างความสมดุลระหว่าง

หลักการของประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับประเทศไทยของเรา และที่ต้องไม่ขัดกับหลักประชาธิปไตยสากล ท่าน ส.ส. สุนัยและคณะนั้นก็ได้ร่วมกันสร้างร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๓๗ ซึ่งก็เป็นรัฐธรรมนูญที่เราภูมิใจ ผลจากการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้นก็เกิดจากการข้อเท็จจริงทั้งหลายที่ท่านลูกศิษย์ของผมได้ไปนำเสนอเข้ามา และเมื่อมาถึงคณะกรรมการร่างฯ ก็ส่งมาที่สภา ผมก็ได้เป็นคณะกรรมการการปรญัตติ ก็ได้ตระหนักถึงแนวความคิดอะไรทั้งหลายซึ่งผมได้รับมาด้วย เขาก็ส่งมาให้คณะกรรมการการปรญัตติดู เพราะฉะนั้นผมจึงภูมิใจอย่างมากครับ ท่านประธาน และเชื่อว่าลูกศิษย์ของผมก็คงภูมิใจที่เราได้สร้างรัฐธรรมนูญฉบับที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่ง และผมเชื่อว่ามากกว่าฉบับ ๒๕๔๘ และฉบับ ๒๕๕๒ อย่างแน่นอนในหลักการทั้งหลายแหล่ รวมทั้งการสร้างองค์กรที่มีลักษณะ เป็นสถาบันประชาธิปไตยเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ครับ มีคำถามที่ต้องการสอบถามและผมก็อยากจะตอบเพื่อให้เกิดความสบายใจและก็เกิดความสัมพันธ์สมานอย่างที่ท่าน ส.ส. ผู้มีเกียรติซึ่งเป็นลูกศิษย์ของผม ได้เรียกร้อง ตอนแรกอยากจะทำก่อนเสียก่อนนะครับว่า เรื่องสิทธิหรือเสรีภาพในการรวมตัวเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๗ นั้น -----

เปิดกว้างอย่างมากนะครับที่ขีวนี้. เปิดกว้างอย่างเต็มที่ แล้วก็จะไปตาม
 อย่างที่ท่าน ส.ส. สุนัย อยาจะจะได้ ขอลกัยที่ตองเอ่ยนาม เพื่ออาจจะได้เป็น
 ลักษณะกึ่ง ๆ แบบอาจารย์พุทธทศกฤษศัยด้วย ที่ขีวนี้พรรคการเมืองมีโอกาศจะเป็น
 พรรคที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์มากกว่าสมัยก่อน ท่านประธานก็คงทราบ
 ผมได้มีส่วนร่วมสร้างพรรคราชนิบัญญัติพรรคการเมืองฉบับปี ๒๕๓๕ ได้รับเกียรติ
 จากสภานิติบัญญัติแห่งชาติในครั้งนั้นให้เป็นประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญของ
 กฎหมายพรรคการเมือง แต่หลังจากที่ได้ผ่านมา ๑๖ ปี ผมก็พบว่าพรรคราชนิบัญญัติ
 พรรคการเมืองฉบับนั้นไม่สามารถสร้างสถาบันพรรคการเมืองที่เป็นพรรคของ
 มหาชนอย่างที่คณะกรรมการยกวางฯ ซึ่งผมเป็นประธานอยู่ครั้งนั้นอยาก
 เห็นบังเกิดขึ้น มันไม่เกิด แล้วก็เกิดเป็นพรรคที่หลาย ๆ คนบันทึกมากว่า เป็น
 พรรคของธุรกิจการเมือง ผมก็ยอมรับว่าเป็นเช่นนั้นจริง ๆ เพราะว่าข้อเสนอ
 ของกระผมในครั้งกระนั้น รวมทั้งของคณะกรรมการทั้งหมดที่ผมเป็นประธาน
 อยู่ว่าเราต้องการให้พรรคการเมืองนั้น เมื่อมีการเร่งสร้างให้เขาเกิดด้วย
 อำนาจแห่งกฎหมายว่าตอง ๕,๐๐๐ คนนะ มาจาก ๕ ภาค ภาคละไม่น้อยกว่า
 ๕ จังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๕๐ คนนั้น เราบังคับให้เขาเกิด มันผิด
 ขรรษชาติอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นตองให้เขาโตเร็วด้วย โดยมีอำนาจการเงิน
 หรือมีพลังในการเงินจากรัฐ มีละนั้นแล้วจะกลายเป็นพรรคของธุรกิจการเมือง
 แต่ท่านประธานครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ข้อเสนอของผมนะและของคณะกรรมการ
 ได้ถูกแปรฤติติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ยอมรับ ผมเสียใจจนกระทั่งบัดนี้ เพราะ
 ในวันนี้ที่อภิปรายมาตรานี้ผมอยู่ต่างประเทศเดินทางมาไม่ทัน มาถึงนั้น เขาลงมติ
 ไปแล้วว่าให้ตัดข้อความที่ผมบอกว่า เมื่อเราจะเดินตามแนวนี้จะต้องมีการให้
 เงินอุดหนุนพรรคการเมืองด้วย ไม่อย่างนั้นแล้วพรรคการเมืองจะกลายเป็นพรรค
 ของธุรกิจ หรือพรรคของนักธุรกิจการเมืองไป แล้วจะทำให้สมาชิกหมดอิสระ
 แล้วมันก็เกิดขึ้นเช่นนั้นจริง ๆ อย่างที่ผมได้เคยบอกไว้ เพราะฉะนั้นผมก็ขอ
 กราบเรียนต่อท่านประธานว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้เอาประสบการณ์
 ที่เคยทำไว้ แล้วก็มันไม่เกิดผลในครั้งกระนั้น จึงได้เขียนครั้งนี้ใหม่เลยว่ ให้
 มีพรรคการเมืองตั้งง่ายโดยคนเพียง ๑๕ คน แล้วก็ดำรงอยู่ได้ไม่จำเป็นจะต้อง
 ส่งสมาชิกเข้ารับเลือกตั้งก็สามารถดำรงอยู่ได้ แต่ถ้าจะเข้ารับเลือกตั้งแล้ว ถ้า
 ได้คะแนนเสียงจากประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดก็จะมีโอกาสได้รับเงินอุดหนุน
 จากรัฐด้วย ถือว่เป็นพรรคของมหาชน แต่ถ้าจะเป็นพรรคของกลุ่มผลประโยชน์
 เป็นเรื่องการจะเผยแพร่ความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์นั้น ๆ ให้มหาชน

สมัยสมัยก่อนที่จะแปรสภาพเป็นพรรคการเมือง หรือที่เรียกว่าพรรคมหาชนก็
สามารถทำได้ โดยไม่ต้องส่งคนเข้ารับการเลือกตั้ง แล้วก็ดำรงอยู่ตลอดไป
ตั้งแล้วไม่มีการยุบ เว้นแต่จะไปทำผิดกฎหมายก็จะต้องทำให้เขาจะถูกยุบได้
ตามหลักเกณฑ์กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเกรงว่า
พรรคการเมืองใหม่จะเดินตามแนวของพรรคการเมืองเก่า นั้น พลก็เห็นว่า
เป็นไปได้ เพราะว่าได้มีแนวทางไว้ชัดเจนในมาตรา ๘๘ และในมาตรา ๓๒๔
และในฐานะที่ผมได้รับมอบหมายจากสภาร่างรัฐธรรมนูญให้ร่างกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญไว้ก็ได้วางแนวทางไว้แล้วว่า ขอให้เปลี่ยนพรรคการเมืองที่มีเสรี
ที่จะเกิดขึ้นดำรงอยู่ โดยไม่มีเงื่อนไขที่จะมายุบเขาไปจาก ๆ แบบที่เรา
เขียนไว้ในกฎหมายพรรคการเมืองปัจจุบันที่ว่า ถ้าไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
แล้วถึงยุบ อย่างนี้เป็นต้น นี่เป็นสิ่งที่สภาจะขอชี้แจงนะครับ

ส่วนเรื่องสิทธิทางการเมือง ในประเด็นที่ ๒ ที่ท่านสมาชิก สสร. ได้อธิบายไปแล้ว เรื่องคน ๕๐,๐๐๐ คนเข้าชื่อกันเพื่อเสนอร่างกฎหมายหรือเพื่อร้องเรียนขอให้มีการพิจารณาชำระการหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ร่ำรวยผิดปกตินั้น หรือทำอะไรทุจริตนั้น ไม่ใช่มีมอบแน่นอนครับ ในความหมายของรัฐธรรมนูญ แล้วไม่ใช่มีมอบครับ การเข้าชื่อกันอย่างนั้นเป็นการทำตามระเบียบของกฎหมาย มีมอบนั้นเราหมายความว่ากลุ่มชนที่มาร่วมกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล แต่ว่าคน ๕๐,๐๐๐ คนจะมาทำหน้าที่เช่นนี้นั้นต้องมีเหตุผลมาก เขาถึงจะทำได้ เข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ คนนั้นจะเข้าชื่อกันได้อย่างไรจะหาอย่างไรรัน สสร. ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาแห่งนี้ จะวางกฎเกณฑ์ว่าจะให้เขาใช้สิทธิกันได้อย่างไร เช่นอาจจะเขียนว่า ๕๐,๐๐๐ คนนั้นจะต้องมาจากครึ่งหนึ่งของประเทศไทย จังหวัดละ ๕๐๐ คนก็ย่อมทำได้ แต่ต้องมีขั้นตอนในการรวบรวมรายชื่อแล้วถึงจะมาขึ้น ซึ่งในนานาประเทศเขาก็เขียนกฎหมายว่าด้วยการยื่นเรื่องไว้การยื่นเสนอกฎหมาย และขั้นตอนในการยื่นร้องกล่าวโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิของ สสร. ก็กำลังเขียนแนวทางไว้ให้ ซึ่งหากว่าท่านสมาชิก รัฐสภาสนใจก็ยินดีที่จะมอบให้ เพื่อท่านจะได้ดูเป็นแนวว่าทำอย่างไรจะไม่ให้คน ๕๐,๐๐๐ คนกลายเป็นมีมอบอย่างที่ท่านกลัว มันจะไม่เป็นมีมอบหรอกครับ ถ้าเราเขียนไว้ให้ชัดเจนว่าเขาจะเข้าชื่อกันอย่างไร และจะตรวจสอบกันอย่างไร

ในเรื่องสุดท้าย เรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งนี้นับว่ามีที่ถกกันเหลือเกินว่าจะต้องแก้ไขหรือไม่อย่างไร ผมขอเรียนโดยส่วนตัว แล้วก็เชื่อว่าสมาชิกรัฐสภาของรัฐธรรมนูญทุกคนก็คงยอมรับในเหตุผลที่ว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้แล้ว ท่านสมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิอันชอบธรรมเต็มเปี่ยมที่จะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ ตามที่ท่านได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในระหว่างการอภิปราย ถ้าท่านเห็นว่าข้อไหนมันเป็นการลดทอนสิทธิ เสรีภาพของพี่น้องประชาชน ทำให้สิทธิเสรีภาพไม่ชัดเจนหรืออะไรต่าง ๆ เหล่านั้น ผมเชื่อว่าท่านก็มีสิทธิที่จะทำได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ หากว่าถูกต้องผมก็คงจะให้คำพูดในฐานะ เพียงแค่ว่า เห็นด้วยไหม หรือไม่เห็นด้วยในเรื่องนั้น เรื่องนี้แค่นั้นไม่มีสิทธิที่จะมาคัดค้านอะไรได้เลยครับ ฉะนั้นจึงอยากจะกราบเรียนว่า เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นสิทธิเต็มที่ของสมาชิกรัฐสภา ถ้า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ขอบคุณครับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณหญิงนันทภาศรี

คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธาน
ที่เคารพ ดิฉัน นันทกา สุประภาตะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา
ดิฉันจะขอประทานเวลาเพียงเล็กน้อยที่จะขออภิปรายในมาตรา ๖๓ ซึ่งเข้าใจว่า
ยังไม่มีท่านผู้ใดกล่าวถึง ดิฉันจะกราบเรียนขอความรู้จากท่านผู้ร่างฯ คือใน
วรรคแรกของมาตรานี้บอกว่า บุคคลจะให้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ
เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดย
วิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้ สำหรับมาตรา ๖๓
วรรคหนึ่ง ดิฉันไม่แน่ใจว่าเจตนารมณ์ของท่านผู้ร่างฯ ถ้าไปเปรียบเทียบกับ
มาตราของรัฐธรรมนูญปัจจุบันคือ มาตรา ๔๘ ฉ คือตามรัฐธรรมนูญใหม่บอกว่า
จะต้องเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข แค่นั้น ส่วนรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้ได้บัญญัติบอกว่า เป็นปฏิปักษ์
ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ ก็มีประเด็นอยู่
๒ ประการ

ประการแรกก็คือคำว่า ล้มล้าง ดิฉันเข้าใจว่าแคบกว่าคำว่า ปฏิวัติ
ในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน อีกอันหนึ่งก็คือว่าในรัฐธรรมนูญปัจจุบันกล่าวไปถึงชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ด้วย จริงอยู่ที่ท่านอาจจะเห็นว่าการคุ้มครองในเรื่อง
เกี่ยวกับชาติก็ดี ศาสนา รัฐธรรมนูญอะไรเหล่านี้ไปมีอยู่แล้วในหมวด ๕ ได้กล่าวไว้แล้ว
แต่อันนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งทางฝ่ายรัฐถูกกำหนดว่าจะต้อง
กระทำอย่างนั้น ๆ ที่นี้ทางด้านหมวดนั้นมีเป็นเรื่องที่ว่าบุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพ
ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขไม่ได้ แต่ที่
ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับชาติอะไรนั้นก็ไม่มี ดิฉันก็เลย
อยากจะทราบเงื่อนไขของความรู้อีกจากท่านผู้ว่าฯ ว่าท่านมีเจตนารมณ์อย่างไรเท่านั้น
ขอพระองค์

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพดล

นายพดล ปัทมะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :

ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายพดล ปัทมะ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะที่เป็น
สมาชิกรัฐสภา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมรู้สึกดีใจอย่างยิ่งที่ในฐานะที่เป็น
สมาชิกรัฐสภา ผมได้มีโอกาสดูแลลูกชิ้นมาอภิปรายสนับสนุนว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้
ผมคิดว่าการอภิปรายในครั้งนี้เป็นการอภิปรายครั้งสำคัญ เป็นการกำหนดหน้าที่ของ
สมาชิกรัฐสภาคือการพิจารณาออกกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญที่สุด ผมตั้งใจ
ที่วันนี้ผมได้มีโอกาสดำเนินการที่พี่น้องประชาชนได้มอบหมายให้กระผมเข้ามาทำหน้าที่
เป็นตัวแทนของชาวกรุงเทพมหานคร และตัวแทนของปวงชนชาวไทย ท่านประธาน
ที่เคารพครับ ตลอดระยะเวลา ๒ วัน เราได้ฟังการอภิปรายที่ค่อนข้างหลากหลาย
มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ผมยอมรับฟังความคิดเห็น
ด้วยความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ผมเชื่อว่าท้ายที่สุดนั้นรัฐสภาคงจะ
สามารถหาข้อสรุปว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในเวลาอีกไม่กี่วัน ท่านประธาน
ที่เคารพครับ ผมจะขอมือสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้พร้อมกับสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์
อีก ๑๒๒ คน เมื่อโอกาสมาถึง ท่านประธานที่เคารพครับ กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็น
กฎหมายที่สำคัญที่สุดกฎหมายแม่บทของประเทศ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราจำเป็นต้อง
ที่จะต้องให้ความระมัดระวังและใช้โอกาสในการที่จะแสดงความคิดเห็นกันทุกประเด็น
อย่างรอบคอบ ผมคิดว่าภารกิจที่รัฐธรรมนูญที่สำคัญที่สุดฉบับภารกิจหนึ่งก็คือ การกำหนด
โครงสร้างของรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรในรัฐนั้น นอกจากนั้นยังเป็นการ
กำหนดเนื้อหาทางสิทธิและเสรีภาพ และสร้างหลักประกันให้กับประชาชนว่าสิทธิ

และเสรีภาพที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิและเสรีภาพที่สามารถบังคับให้ และเกิด
 รูปธรรมในความเป็นจริง ผมได้ศึกษาบทบัญญัติในหมวด ๓ เรื่องสิทธิและเสรีภาพ
 ของชนชาวไทยจากมาตรา ๒๖ ถึง มาตรา ๖๕ และหมวด ๘ เรื่องศาลส่วนที่ ๑
 ซึ่งเป็นบททั่วไป ซึ่งผมจะขออนุญาตท่านประธานอภิปรายรวมกันไป เนื่องจาก
 เป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน ท่านประธานที่เคารพครับ การอภิปรายเรื่อง
 สิทธิเสรีภาพนั้นเพราะว่าผมเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ และเป็นแก่นของรัฐธรรมนูญ
 ที่ประชาชนเกือบทั้งหมด ๖๐ ล้านคน จะได้ประโยชน์จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
 ในส่วนนี้ -----

ผมคิดว่าผมคงจะไม่มีเวลาที่จะอภิปรายได้ทุกมาตราครับ แต่ผมคิดว่าจะพูดเฉพาะประเด็นที่สำคัญและที่ฟังเสียงประชาชนจะได้ประโยชน์โดยตรงจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ท่านประธานที่เคารพครับ ในเรื่องแรกก็คือเรื่องเพิ่มสิทธิและเสรีภาพ ผมคิดว่าการเพิ่มการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการกำหนดให้องค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ตามมาตรา ๒๖ นั้น เป็นความก้าวหน้าในเรื่องสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าการเพิ่มสิทธิผู้ต้องหาที่จะได้พบทนายความและเข้าฟังการสอบสวน และัดสำเนาการให้การของผู้ต้องหาเองตามมาตรา ๒๕๑ เป็นความคืบหน้าหรือเป็นความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ที่สามารถจะปรึกษากับทนายความของตัวเองก่อนที่จะให้ถ้อยคำ หรือจะปรึกษาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อที่จะให้รู้ถึงขอบเขตและสิทธิของผู้ต้องหา ผมขออนุญาตท่านประธานนะครับ กล่าวคดีของหม่อมลูกปลาเป็นต้น เป็นคดีที่ถ้าหากผู้ต้องหาได้รู้สิทธิเสรีภาพของตัวเอง การให้ถ้อยคำเพื่อให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะแตกต่างจากที่เป็นอยู่ ผมคิดว่าการให้สิทธิกับจำเลย ซึ่งถูกคุมขัง และท้ายที่สุดมีคำพิพากษามิถึงที่สุดว่าจำเลยคนนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากวิธตามมาตรา ๒๕๓ เป็นความคืบหน้าอีกอันหนึ่งในการคุ้มครองหรือคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่ท้ายที่สุดนั้นศาลได้พิพากษาว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ผมคิดว่าประชาชนและประเทศชาติได้ประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรม ในเมื่อบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นได้ถูกคำพิพากษาที่กล่าวว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ผมคิดว่าสังคมและประเทศชาติจะต้องร่วมชดใช้ค่าเสียหายให้กับบุคคลเหล่านั้น ท่านประธานที่เคารพครับ ในมาตรา ๒๓๗ เรื่องกรณีที่จะต้องส่งตัวผู้ที่ถูกจับกุมไปยังศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงนั้น นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับกุมถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผมคิดว่าเป็นเรื่องหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าเมื่อองค์กรหรือองค์กรหนึ่งคือศาลที่จะคานหรือคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่ามาตรา ๒๕๒ ที่เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดให้รัฐมีภาระหน้าที่ในการจัดหาทนายความให้บุคคลซึ่งอาจจะไม่มีเงินที่จะจัดหาทนายความได้เอง เป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มีรายได้น้อยไม่มีเงินเพียงพอที่จะจัดหาทนายความได้ ผมคิดว่าการคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ตามมาตรา ๔๗ เป็นเรื่องที่ดีครับ ท่านประธานคงจะทราบนะครับว่าร่าง พ.ร.บ. งบประมาณปี ๒๕๕๑ นั้นได้จัดสรรเงินสำหรับการคุ้มครองผู้บริสุทธิ์เพียง ๑๙ ล้านบาทเท่านั้นเอง ในสภาวะที่กระแสของการโฆษณาหรือกระแสของการให้ข้อมูลข่าวสาร

๑๕๓

ร ๓/๓๕๕๐ (ส. ๒)

ประไพพิศ ๗๘/๓

กับประชาชนที่บางครั้งไม่ตรงกับความเป็นจริง ผมว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งครับ
ท่านประธาน ที่เราจำเป็นจะต้องสร้างกระบวนการหรือกลไกของรัฐที่จะให้
ความคุ้มครองกับผู้บริโภคเพิ่มเติมมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ครับ
การปรับปรุงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยิ่ง
ในมาตรา ๓๙ ท่านประธานที่เคารพครับ จะมีประโยชน์อะไรครับถ้าเราเกิดมา
เป็นคนแล้วเราไม่เป็นเสรีชน ไม่มีเสรีภาพในการที่จะแสดงความคิดเห็น ไม่มี
เสรีภาพในการที่จะพูด ไม่มีเสรีภาพในการที่จะโฆษณา ผมคิดว่ามาตรา ๓๙
เป็นแก่นของเสรีภาพที่จะให้ประชาชนมีเสรีภาพในการที่จะแสดงออก แสดงความ
คิดเห็นภายใต้กรอบของกฎหมาย ในเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนในลักษณะ
เดียวกันคือมาตรา ๓๙ ก็เป็นเรื่องที่ผมให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ หลายครั้ง
ในสังคมของไทยเราไปโทษสื่อมวลชน ว่าสื่อมวลชนไม่ใช่เป็นกระแงาที่แท้จริง
แต่ตั้งแต่ผมเป็นนักการเมืองผมคิดว่าผมได้รับความเป็นธรรมจากสื่อมวลชนมา
โดยตลอด มีบางครั้งสื่อมวลชนจำเป็นจะต้องพัฒนาบทบาทของตนเอง แต่เรา
ในฐานะที่เป็นนักการเมือง เราก็จำเป็นที่จะต้องพัฒนาตัวเราเองด้วย ผมคิดว่า
ไม่มีประโยชน์ครับที่จะไปปิดกั้นเสรีภาพของสื่อมวลชน บทบัญญัติของมาตรา ๓๙
โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการห้ามสิ่งปิดโรงพิมพ์ สิ่งปิดสถานีวิทยุ สิ่งปิดสถานีโทรทัศน์
เป็นบทบัญญัติที่เด็ดขาดครับ และเป็นบทบัญญัติที่ผมคิดว่าควรจะสร้างประโยชน์ให้กับ
ประชาชนและประเทศชาติมากกว่าที่จะเป็นโทษครับ -----

ผมคิดว่า การเสนอบทความที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เซ็นเซอร์ (Censor) หรือได้พิจารณา ก่อนที่จะนำไปพิมพ์หรือจะเซ็นเซอร์ บทวิทยหรือโทรทัศน์ ยกเว้นเฉพาะในสภาวะสงครามหรือการรบ แต่ไม่ยกเว้นในกรณีที่มีสภาวะฉุกเฉิน มีการประกาศสภาวะฉุกเฉินก็เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ ผมว่าท้ายที่สุดนั้น ประชาชนจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการส่งหน่วยราชการตามมาตรา ๖๓ เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าจะเป็นการส่งสัญญาณไปให้หน่วยงานราชการได้ทราบว่าเป็นประเทศไทยนั้น ถ้าหากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานราชการหรือข้าราชการได้ละเมิดสิทธิของประชาชน ผมคิดว่าเป็นสิทธิโดยพลการของของประชาชนที่สามารถที่จะฟ้องร้อง เรียกร้องเสียหายได้ ซึ่งท้ายที่สุดนั้นจะทำให้สมรรถนะในการบริการประชาชนของรัฐดีขึ้น เพราะว่าจะต้องใช้ความระมัดระวังในการที่จะไม่ไปละเมิดสิทธิของประชาชน ท่านประธานที่เคารพ มีอีกหลายประเด็นที่ผมคิดว่าคงจะไม่มีเวลาพูด ผมอยากจะพูดในประเด็นสุดท้ายสั้น ๆ ว่าการบังคับหรือการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น ในรัฐธรรมนูญจะไม่มีประโยชน์อันใดเลย ถ้าหากเราไม่มีกระบวนการบังคับสิทธิให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือเป็นรูปธรรม ท่านประธาน ผมคิดว่าบทบัญญัติในมาตรา ๗๓ และ มาตรา ๗๘ พรรคสอง ท้องร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับคุณค่าคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย เป็นบทบัญญัติที่ผมคิดว่าจะทำให้ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สามารถที่จะใช้สิทธิของตนเองทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ ผมเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเหล่านั้นจะเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ในทางปฏิบัติ ท้ายที่สุดนั้นผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมีความคืบหน้าหลายประการ มีการเพิ่มสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการคุ้มครองความเสมอภาคในระหว่างคน มีการรับรองความเสมอภาค มีการให้สิทธิและเสรีภาพได้รับการปฏิบัติต่างเป็นรูปธรรม ผมมั่นใจว่าท้ายที่สุดประชาชนจะได้ประโยชน์จากร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมจะยกมือสนับสนุน พร้อมกับสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีก ๑๒๒ คน ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เทียนเทพพร

นายพร ยูติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม พร ยูติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภาก็คงจะเป็นมุมมองอีกประการหนึ่ง ในความคิดหรือในการตรวจสอบร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก่อนที่คณะกรรมการต้องขอขอบคุณท่านอาจารย์แก้วสรรที่ได้ลุกขึ้นมา
ที่แจ้งอภิปรายและคัดค้านคำถามของสมาชิกวุฒิสภา ความจริงแล้วผมสงสัยว่าจะ
กราบเรียนท่านประธานท่านไปชิง สสร. ว่าเมื่อมีคำถามในตัวเกี่ยวกับบทบัญญัติ
ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ้าเป็นไปได้ผมอยากจะให้ทาง สสร. ได้กรุณาคุยกับมา
ตอบคำถามและก็ตอบก็ตัดทิ้งผลเสียกันไป ผมคิดว่าตรงนั้นจะทำความเข้าใจ
ให้กับผู้ที่ได้รับฟังรวมทั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย เพราะจะได้ไม่เป็นการข้ามประเด็น
ใด ๆ ไป ต้องกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์แก้วสรรที่บอกว่าที่ไปที่มาของ
ตัวจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก็เกิดมาจากการเรียกร้องขององค์กร
ก็คงจะเป็นที่เข้าใจไว้ ณ ที่นี้นั้นแต่ผมความปรารถนาได้ของท่าน สสร. แต่ผมคิดว่า
จำนวน ๕๐,๐๐๐ คน ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยเฉพาะในมาตรา ๑๓๐
จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติอย่างอื่นในการออกกฎหมายเพื่อรองรับสิทธิและเสรีภาพ
ของประชาชน และในการควบคุมกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องหรือเกี่ยวกับ
นโยบายแห่งรัฐ ผมตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ ปัญหาทางปฏิบัติจะเกิดขึ้นแน่ สิทธิประการหนึ่ง
ผมคิดว่าผมเห็นด้วยในการที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชน
อย่างเต็มที่ ก็เป็นข้อขัดข้องเหมือนกันว่า ความจริงแล้วในรัฐธรรมนูญฉบับเดิม
เราพูดถึงสิทธิเสรีภาพไว้ประมาณ ๓๐ มาตรา แต่สำหรับในสิทธิเสรีภาพในบทบัญญัติ
ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้มีประมาณ ๕๐ มาตรา ถ้าหากเทียบกับสิทธิเสรีภาพขึ้นมา
เห็นค่าที่ชัดเจน แต่ความจริงแล้วสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นมันมีมาตั้งแต่เกิด
ถ้าท่านหยิบยกมาแต่ละข้อ ๆ มันก็ต้องมากกว่า ๕๐ เรื่อง แต่นั่นก็คือประเด็น
ปัญหาที่ท่านยังต้องใจหรือทั้งหนักใจว่ามันใส่ไม่หมด มันมีและครบคือสิ่งที่ท่านจะต้อง
ประพันธ์ในการร่างกฎหมาย รวมทั้งการที่ท่านใส่แล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
นั้นแหละครับคือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน-----

ในส่วนของการใช้กฎหมายนั้น ในมาตรา ๒๗ ก็คือ มาตรา ๒๘ ก็คือ มาตรา ๒๙ ก็คือนั้นก็หมายถึงว่าการรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายโดยชัดแจ้งนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงมาตรา ๒๘ เกี่ยวกับเรื่องการใช้สิทธิของบุคคลนั้นจะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น มาตรา ๒๘ วรรคสองนะครับ กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย อันนี้เห็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชนซึ่งกระผมเห็นด้วย เป็นประเด็นคำถามซึ่งคงจะต้องตอบว่า ในความหมายของการที่ท่านได้สันทบัญญัติที่เพิ่มเติมเข้ามาในมาตรา ๓๐ ทั้งมาตราเลขนะครับ มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ เมื่อย้อนกลับไปในมาตรา ๒๘ ก็บอกว่า การปฏิบัติดังกล่าวจะต้องเท่าเทียมการอย่างทั่วถึงและไม่เลือกปฏิบัติเป็นการเจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง คำถามของผมคือว่า ในขณะที่ในทางบริหาร ในทางดำเนินงานนโยบายแห่งรัฐของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลที่ผ่านมา หรือรัฐบาลที่อยู่ในขณะนี้ การให้การศึกษาอบรมแก่บุคคล ต้องขอประทานโทษ ที่อยู่ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ในการที่ได้รับสิทธิในการเข้าเรียนกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนตำรวจหรือโรงเรียนทหารที่มีอยู่ รวมถึงสิทธิในโรงเรียนการศึกษานาน ๆ ถ้ามองว่า การปฏิบัติของทางราชการที่อยู่ในขณะนี้ ถ้ามองว่าว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้วจะเปิดได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ นี่ประการหนึ่ง แล้วประการที่ ๒ ในเรื่องของค่านักสื่อสาร ซึ่งในจังหวัดดังกล่าวนี้มีการอนุญาตให้สำนักข่าวยุติในศาสนาอิสลามมาใช้บังคับในเรื่องของครอบครัวที่ดี มีภรรยา มีการรับรองโดยศาสนบัญญัติครั้นแล้วถามว่าในทางศาสนาอื่นจะขอให้มีการยึดถือปฏิบัติอย่างนั้นได้หรือไม่ กระผมต้องกราบขออภัย ผมพยายามใช้ในลักษณะของการพูดที่เห็นว่าเรามามองดูกฎหมายกันเมื่อปฏิบัติ อันนี้ขออนุญาตที่จะให้ทาง สสร. ให้ออกติบายให้ชัดเจนว่าสิ่งที่ผมคิดหรือว่าสิ่งที่เขียนนั้นสามารถที่จะปฏิบัติได้ในทางปฏิบัติ แล้วไม่ขัดต่อ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐ วรรคสอง ตรงนี้ แล้วในส่วนของการ
ดำเนินการอีกประการหนึ่ง ข้อปฏิบัติตามที่กระผมอยากจะกราบเรียนเรียง
ไปว่า บทบัญญัติของมาตรา ๓๓ ก็คงจะเป็นมุมมองซึ่งคงจะต่างกับ ต้องขอ
ประทานโทษที่ต้องเอ่ยนาม ก็คือว่า คำในมาตรา ๓๓ นี้เป็นคำ
จำกัด เป็นคำบังคับ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย
ไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด
จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้
ไม่มีถ้อยคำหรือจำกัดว่า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้น
บทบัญญัติในมาตรานี้เป็นการให้สันนิษฐานโดยบังคับเลย ว่า ต้องสันนิษฐานไว้ว่า
ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่มีความผิด ก็จะมีประเด็นปัญหาว่าถ้อยคำในมาตรานี้
จะขัดกับในมาตราในเรื่องของศาลใหม่ว่า จะจับกุมคุมขังบุคคลนั้นได้ไม่เกิน
๔๘ ชั่วโมง อันนี้ก็ก็เป็นประเด็นคำถามซึ่งถาม แล้วก็ถือว่าหลังจากที่บอกว่า
ก่อนมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด นั้นแสดงว่าต้องคำพิพากษา ไม่ว่าจะ เป็น
ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ถ้าหากว่าจำเลยอุทธรณ์ในคดีอาญา สมมุติว่าการที่
จำเลยคนหนึ่งหรือผู้ต้องหาคนหนึ่งถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับไป จับไปเสร็จแล้ว
ในระหว่างการสอบสวนนั้นต้องควบคุมอยู่ ๔๘ ชั่วโมง นั่นก็คือว่ายังไม่
มีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล แล้วถามว่าในระหว่างที่ดำเนินคดีนั้นเจ้าพนักงาน
ตำรวจสั่งไม่ฟ้อง หรือเจ้าพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือศาลสั่งยกฟ้อง
ในศาลชั้นต้นแล้วคดีถึงที่สุด ผลตรงนั้นคืออะไรครับ ผลตรงนั้นก็คือว่าทางรัฐคือ
รัฐบาลจะต้องหาเงินมาจ่ายเป็นค่าชดเชยทดแทนค่าเสียหายให้ตามมาตรา ๒๔๖

นั้นคือภาระหน้าที่ของรัฐบาลในการที่จะต้องจัดหาเงิน จัดหาปัจจัยในการที่จะมาชดเชยให้กับผู้ที่ต้องถูกจับกุมขังตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ แล้วถามว่าเจ้าพนักงานตำรวจจะปฏิบัติหน้าที่ได้ไหม แล้วหลักการที่ใส่ไว้ในมาตรา ๓๓ ตรงนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพิ่มเติมหรือเปล่า เป็นไปตามที่กฎหมายที่ปฏิบัติในขณะนั้นหรือเปล่า ก็ต้องบอกว่าเปล่า เพราะว่าในขณะนั้นไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญาก็ดี หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ดี ในขณะนั้นเขาใช้คำว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด เป็นถ้อยคำที่เบ็ดเสร็จ เป็นถ้อยคำที่ไม่มีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายว่าสามารถที่จะกระทำการหรือควบคุม เจ้าพนักงานหรือควบคุมผู้ต้องหา นั้นไว้ได้ในกรณีที่มีความผิด แล้วคำเสียหายต่าง ๆ ก็ไปพิสูจน์เอา หรือรัฐจะต้องไปชดเชยค่าเสียหาย แต่ทั้งนี้ จะต้องอยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐที่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่กลั่นแกล้งจับกุมต่าง ๆ นี่เป็นการคุ้มครองสังคมอย่างหนึ่งนะครับ ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองผู้เสียหายหรือคุ้มครองผู้ต้องหา แต่การที่เขียนบทบัญญัติในมาตรา ๓๓ อันนี้นะครับ ก็เป็นที่วิตกกังวลของเจ้าพนักงานตำรวจว่า ต่อไปนี้เมื่อรัฐธรรมนูญนี้ออกมาใช้บังคับแล้ว ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ดี หรือกฎหมายอาญาก็ดี มันจะมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างแน่นอนครับ และส่วนบทบัญญัติต่อไปนะครับ เป็นความเห็นในทางกฎหมายเหมือนกัน มาตรา ๓๔ การให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์นั้น ผมเห็นด้วยวรรคสาม การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อลดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ ผมเห็นด้วยครับ ในความแรกที่บอกว่า การสั่งปิดโรงพิมพ์นั้นจะกระทำมิได้ ซึ่งต่างไปจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเดิมที่บอกว่า เว้นแต่โดยคำพิพากษาของศาล ผมเห็นด้วยตรงไหน เห็นด้วยตรงที่ว่าโรงพิมพ์นั้นคือสถานี่ การกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเขียน การกระทบกระเทียบ หรือการหมิ่นประมาทอะไร เป็นเรื่องของบุคคลในการกระทำความผิด แต่ตัวโรงพิมพ์นั้นไม่ผิด ตัวเครื่องจักรนั้นไม่ผิด แต่มีคำถามซึ่งเป็นเรื่องปฏิบัติแล้วผมก็จะต้องขอแนะนำไปยังเจ้าของโรงพิมพ์นั้นครับว่า เมื่อมีการกล่าวหาว่าท่านพยายามเข้าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรานี้ ข้อความนี้นะครับ แล้วจะปิดโรงพิมพ์ท่านไม่ได้ เหตุผล เนื่องจากโรงพิมพ์มีการใช้เครื่องจักร มีคนงานเกินกว่า ๗ คน เพราะฉะนั้นโรงพิมพ์ก็จะเกินโรงงานตามกฎหมายของกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อโรงงานนั้นมีการปฏิบัติผิดจากกฎหมายของกระทรวงอุตสาหกรรม

ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือกระทำเสี่ยงรบกวน หรือเกิดเรื่องต่าง ๆ ในเรื่องการปิดโรงงานอุตสาหกรรมหรือว่าเป็นการส่งเสียงที่กิมพ์ทั้งวันทั้งคืนแล้วข้างบ้านข้างเคียงนั้น เขาไม่สามารถจะตำรางหรืออยู่อย่างปกติสุขได้ ก็ถามว่า จะต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอีกส่วนหนึ่งหรือเปล่า นอกจากการเป็น เรื่องโรงพิมพ์ตรงนั้น เนื่องจากมีสถานะ ๒ สถานะอยู่ด้วยกัน กฎหมายหนึ่งใช้บังคับได้ อีกกฎหมายหนึ่งตามรัฐธรรมนูญบอกปิดไม่ได้นะ ครับ ตรงนี้ก็ เป็นประเด็นปัญหา ก็คงจะต้องคิดกันนะ ครับว่า เมื่อเวลาที่มีการกล่าวหาว่า 'โรงพิมพ์ส่งเสียงกิมพ์ดังไป หรือว่าส่งเสียง พอลลูชัน (Pollution) ไป ก็พยายามขอให้เจ้าของโรงพิมพ์แยก เป็นโรงพิมพ์ตามกฎหมายก็แล้วกัน ผมแนะนำไว้ในเชิงกฎหมายนะ ครับ

อีกอันหนึ่งครับ ในทางปฏิบัติบอกว่า กฎหมายต่าง ๆ ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายจะละเมิดหรือละเมิดสิทธิบุคคลอื่นไม่ได้ แต่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ ในมาตรา ๔๑ ได้เขียนไว้ชัดเจน ในวรรคแรก ผมไม่พักที่จะละครับ คงจะเห็นด้วย พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนึ่งสื่อพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจอิสระของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ ตรงนี้ครับ เขาละครับเป็นการให้สิทธิเสรีภาพกับผู้ประกอบวิชาชีพด้านนี้ ในด้านสื่อสารมวลชน ทางด้านสิ่งต่าง ๆ นั้นะครับ ไม่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ไม่อยู่ภายใต้กฎบังคับของกฎหมาย หน่วยราชการใดก็เอาเถอะครับ แต่สิ่งที่ผมเป็นห่วงก็คือว่า ผมเป็นเจ้าของโรงพิมพ์นะ ครับ หรือว่าเพื่อนผมซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นเจ้าของโรงพิมพ์ แต่ไม่สามารถที่จะเห็นนโยบาย ไม่สามารถที่จะให้นักข่าวหรือผู้เขียนนั้นได้เขียนตามที่ดำเนินการเลย แล้วถามว่า เวลาถูกฟ้องหมิ่นประมาทมาแล้วใครรับผิดชอบ ก็คือเจ้าของโรงพิมพ์หรือบรรณาธิการตรงนั้น ในเมื่อผู้เขียนข่าวไม่ตกอยู่ภายใต้กิจการของ เจ้าของกิจการนั้น มันก็ควรจะ เป็นปัญหาในการปฏิบัติเหมือนกันนะ ครับ ก็คงจะเป็นข้อที่จะต้องตอบเหมือนกันว่าเป็นอย่างไร แต่สิ่งที่ผมเห็นว่ามันเป็นข้อปฏิบัติและ เป็นการเลือกปฏิบัติกับการประกอบวิชาชีพ หรือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอื่น คือในวรรคสองครับ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือวิสาหกิจ ในกิจการวิฤกษ์ระจายเสี่ยงหรือวิฤกษ์ที่ค้น ช่อมมี เสรีภาพเห็นได้ชัดกับพนักงานหรือลูกจ้างของ เอกชนตามวรรคหนึ่ง ตรงนี้ก็เป็นประเด็นปัญหา ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ ข้าราชการใน จ.ส.ม.ท. ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ถามว่า การดำเนินงานของความเป็นข้าราชการ การดำเนินงานของความเป็นรัฐวิสาหกิจนั้น มีกฎ ระเบียน วินัยของความเป็นข้าราชการบังคับกลุ่มใหม่ มีครับ แล้วความเป็นข้าราชการของท่านเหล่านั้นจะครับ เหมือนกับ ข้าราชการหน่วยอื่นในประเทศไทยหรือไม่อีก ๓ ล้านกว่าคน เหมือนกันนะครับ ก็คือว่ามีบทบัญญัติ มีวินัย มีกฎหมายบังคับในเรื่องของความเป็นข้าราชการกลุ่ม แต่ว่าเมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวรรคสองของมาตรา ๘๐ ได้บอก ข้าราชการเหล่านั้นได้รับ ช่อมมีเสรีภาพเห็นได้ชัดกับพนักงานหรือลูกจ้าง ขององค์การของรัฐ กระผมก็อยากจะได้ถามว่า ข้าราชการ หรือพนักงาน ของรัฐในหน่วยงานที่ประกอบทางด้านวิฤกษ์ระจายเสี่ยงนี้ได้รับสิทธิอีก วัน เป็นเฉพาะหน่วย เฉพาะอย่างหรือเปล่าครับ จะอยู่ภายใต้วินัย อยู่ภายใต้อะไร หรือเปล่า หรือจะให้เข้าพนักงานของรัฐหรือข้าราชการของรัฐอยู่ภายใต้ จรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ เห็นด้วยกับพนักงานหรือลูกจ้างของ เอกชน ท่านท้วงลิมนะครับว่า พนักงานหรือลูกจ้างของ เอกชนนั้น ข้าราชการ หน่วยอื่นอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายทั้งสิ้น แต่ว่าข้าราชการหรือพนักงาน ที่ประกอบวิชาชีพด้านนี้กลุ่มภายใต้จรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพต้อง ควบคุมครับ ว่าจรรยาบรรณนั้นไม่ไปกฎหมาย จรรยาบรรณนี้เป็นกฎ กติการายกในการคุ้มครอง ในการดำเนินการสำหรับการประกอบวิชาชีพ ของหนังสือพิมพ์ ตรงนี้เป็นบทบัญญัติซึ่งทำให้เกิดข้อสงสัยครับว่า จรรยาบรรณนั้น ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับกฎหมายแล้วต่างนั้นให้ไหม อันนี้ก็เป็นประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งผมอยากจะเรียนนะครับ ความจริงแล้วมี สิทธิพลาคินที่สมอยากจะได้ถาม ก็คือว่าในมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ ในการดำเนินงานขององค์กรอิสระในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมด้วยรัฐ ในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพและในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้กับทุกภาคส่วนต่อไป ในสิ่งแวดล้อม ที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยสวัสดิภาพหรือคุณภาพของตน

ย่อมได้รับความคุ้มครอง และมาตรา ๕๗ บอกว่าสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้นับรั่ว
 ได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ทั้ง ๒ มาตรานี้ยังยกย่อง
 อะไรครับ ต้องอยู่ภายใต้การให้ความคิดเห็นนะครับ ประกอบด้วยผู้แทน
 องค์การเอกชน องค์การอิสระทั้ง ๒ มาตรา ผมก็คิดว่าอาจจะเรียกถาม
 เหมือนกันครับว่า ในการดำเนินงานของคำว่า องค์การ ตามบทบัญญัติของ
 รัฐธรรมนูญนี้ โดยเฉพาะมาตรา ๕๖ ในพื้นที่นั้นมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
 ในพื้นที่ที่มันพื้นที่ปริมาณออกไปกว้าง แต่มีชุมชนหลายแห่ง ชุมชนหลายหมู่หลายถ้าเกิด
 หลายหมู่บ้านประกอบกัน ถ้าในชุมชนเหล่านั้นมีองค์การผลึกให้ความคิดเห็น
 ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ ก็คงจะต้องโยงไปทั้งหมด ๔ นั้นนะครับว่า
 ในชุมชนที่ปกครองตนเอง เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์
 เหล่านี้ผลึกชัดเหลือค้อยดูละเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือบุคคลนั้นได้มีสุขมาพบชีวิตที่
 ชื่นชอบ แล้วถามว่าองค์การในมาตรา ๕๖ นั้นครับ องค์การอิสระนี้จะตั้ง
 ประกอบด้วยกี่องค์การครับ ในการให้ความคิดเห็นอิสระตรงนี้ ถ้าเกิดว่าใน
 พื้นที่นั้นมีหลายองค์กร ความคิดเห็นขององค์กรที่ขัดกันนั้นเป็นอย่างไร จะทำ
 อย่างไรครับ เพราะองค์การเหล่านี้เป็นองค์กรอิสระทั้งสิ้น อันนี้เพื่อประเด็น
 ปัญหา ซึ่งก็คงจะไม่ได้คัดค้านนะครับว่า การที่จะส่งเสริมให้ประชาชน
 มีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญนี้เป็นอย่างไร ก็คงจะเป็นเรื่องของ
 ความเป็นห่วงเป็นใยนะครับว่า สิ่งหนึ่งที่เรารู้เห็นแล้วในเชิงกฎหมายแล้ว
 มันมีปัญหามาทางปฏิบัติว่า คงจะต้องตอบ แต่สิ่งหนึ่งก็ผมอยากจะถามกลับ
 มาอีกอย่างหนึ่งครับ ก็คงจะเรื่องความมั่นคงของชาติ ตามมาตรา ๕๐ ครับ
 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุคมนาคม
 เป็นทรัพยากรสำคัญของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ความจริงตรงนี้ผม
 เห็นด้วยครับ ในการที่จะนำสื่อต่าง ๆ มากระจาย มาดำเนินการควบคุม
 เป็นองค์การ แต่ว่าในสื่อวิทยุโทรทัศน์นั้น สิ่งหนึ่งที่ผมมองในด้านของความมั่นคง
 ของชาติ สื่อต่าง ๆ นั้น คลื่นวิทยุมั่นคงจะมีคลื่นวิทยุที่ใช้เป็นการเฉพาะ เกี่ยวกับ
 ความมั่นคงของชาติในทางทหาร ถามว่าในมาตรา ๕๐ ซึ่งเขียนไว้เช่นนั้นถ้าหากว่า
 ไม่มียกเว้นไว้เนะครับ ถามว่าคลื่นความถี่ในทางทหารลักษณะพิเศษนั้นจะต้อง
 มาดำเนินการจัดสรรเป็นสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือไม่ เพราะในวรรคสาม
 ของมาตรา ๕๐ นี้เขียนไว้ไม่ชัดเจนครับ เพราะว่าในมาตรา ๕๐ วรรคสาม
 บอกว่า การดำเนินการให้ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ

อะไรต่าง ๆ มันก็เป็นเรื่องของการจัดการในเรื่องของเหล่านี้ให้กระจาย
ออกไปเพื่อแยกไป เรื่องการศึกษาความมั่นคงต่าง ๆ ความจริงแล้วมาตรา ๔๐
ถ้าหากเขียนไว้ในวรรคแรกบอกว่า มีข้อความเดิมได้ เว้นแต่คลื่นความถี่ที่ใช้
เพื่อความมั่นคงของรัฐ มันก็จะเป็นข้อความที่สมบูรณ์นะครับ กระผมอยากจะ
เสนอแนะอย่างนั้น ก็คือว่าอันนี้เป็นมุมมองของในเชิงกฎหมายนะครับ ไม่ได้
คำหาณไม่ได้ทั้งหมด ก็เห็นใจครับว่าการทำงานของ สสร. นั้น มีการปฏิบัติงาน
ที่ได้รับฟังความคิดเห็นบุคคลอื่นเป็นอันมาก

แต่ว่าในทางปฏิบัติแล้ว ผมคิดว่าคนที่เข้ามาเป็นรัฐบาล คนที่เข้ามาเป็นผู้บริหาร คิดว่าจำเป็นต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญนี้ทั้งหมดก็คงจะเป็นปัญหา แทนที่รัฐบาลนั้น จะมีความมั่นคงตามที่ท่านตั้งใจไว้ ผมคิดว่ารัฐบาลไหนที่เข้ามาดำเนินการในสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ รัฐบาลนั้นก็คงอยู่ไม่ได้เหมือนกันครับ ขอพระคุณครับ ท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เต๋ยวณะครับ ให้คุณทูลศักดิ์ ไซ้ไหมครับ เชิญ

นายทูลศักดิ์ เล็กอุทัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรดิตถ์) : กราบขอพระคุณท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม ทูลศักดิ์ เล็กอุทัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรดิตถ์ พรรค ประชากรไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภาครับ ผมคงใช้เวลาตรงนี้สักเล็กน้อย นะครับ เพราะเนื่องจากว่าเป็นสิ่งที่ผมคิดว่าน่าที่จะแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับทราบนะครับ ท่านประธาน ที่เคารพครับ จากการที่เราเรียนกฎหมายกันมาเมื่ออยู่บทหนึ่ง ข้อหนึ่ง ที่พูดกันไว้ว่า ความยุติธรรมที่ซ้านั้น ก็คือความไม่ยุติธรรม ผมขอเท้าความ สักนิดหนึ่งนะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ซึ่งก็คงจะเกี่ยวข้องกับเขาที่เรา พูดถึงนี้คือ สัทธินะครับ แล้วก็เสวิภาพของประชาชนชาวไทยในะครับ ถ้าในสมัย ท่าน พลเอก ซาติชาย ชุมพะวัน ขออนุญาตที่เอ่ยนามถึงท่านนะครับ สื่อมวลชน ได้มีการโจมตีบอกว่า เป็นรัฐบาล บุปเฟต์ คาบินเนต (Buffet cabinet) แต่หลังจากนั้นมา เมื่อพ้นจากการที่ท่านเป็นผู้บริหารประเทศแล้ว ก็มาระลึก นึกถึงความรุ่งเรือง ความเจริญ ความก้าวหน้าของประเทศชาติที่เกิดขึ้น ในครั้งนั้น หลังจากนั้นมาก็คือเป็นสมัยของท่านนายก อานันท์ ปันยารชุน ที่ว่า เป็นผู้ดีรัตนโกสินทร์ ซึ่งคำพูดคำนี้คงไม่ใช่เป็นคำชมเชยนะครับ คงทราบกันดี ต่อมาในสมัยของ ทพชา นายภา ชวน หลีกภัย ซึ่งเป็นยุคที่ประเทศไทยของเรา ผมคิดว่า เป็นยุคที่สดใสแล้วก็อบอุ่น ก็ปรากฏว่า ซึ่งมีกล่าวคำหนึ่งของท่าน ซึ่งผมก็จดจำอยู่เสมอว่า รัฐบาลของผมไม่สามารถทำให้คนไทยทุกคนรวยได้ แต่ทำให้คนไทยทุกคนอยู่ภายใต้การใช้อย่างบังคับกฎหมายอันเดียวกันได้นะครับ ซึ่งตรงนี้ก็โดนโจมตีกันว่า เป็นผู้นำหลักเสื่อมไปเสียแล้วในตอนนั้นนะครับ ต่อมาในสมัยของท่านบรรหาร ศิลปอาชา กล่าวหากันว่า เป็นหลงฐิ ชอบลวงลูก แต่ในขณะนั้นเป็นรัฐบาลอยู่ปีเศษๆ นี่ทำวมอยู่ ๗ - ๘ เดือน ปัญหาเศรษฐกิจ

ไม่มีปัญหามากมาย ท่านเข้าไปทำงาน เข้าไปแก้ไขได้อย่างลุล่วง ซึ่งก็เป็นที่
ชมเชยในตอนหลัง เกิดขึ้นตอนหลังทั้งนั้นครับ ท่านประธานที่เคารพครับ
ตอนนั้นกล่าวหาว่ากล่าวกันมาทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลของ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
ในคราวนี้ก็คงจะ เจอในสภาพเช่นเดียวกัน ท่านประธานที่เคารพครับ ในมาตรา ๓๔
เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลนะ ครับ โดยเฉพาะพรรคสอง การกล่าวหรือแพร่หลาย
ข้อความต่าง ๆ นะครับ ก็ทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ
ตรงนี้อธิบายยาก เข้าใจลำบาก เกิดเรื่องแล้วค่อยจะมารื้อผิด รื้อชอบกัน
ยกตัวอย่างเช่น อย่างที่เข้าหึงไต่หานำได้เจอ ประสบกันมาไม่กี่วันมานี้
และขณะเดียวกันในมาตรา ๖๕ เราเขียนกันไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิคัดค้านโดย
สันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง
ประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ผมคิด
นะครับ อาจจะรวมกันเข้าไปอีกสักอันหนึ่งได้ไหมครับ ท่านประธานที่เคารพ
ท่านสมาชิก สสร. เอามาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ นะครับ หรือมาตรา ๖๕
ผสมกันเข้าไป เพิ่มเข้าไปอีกสักวรรคหนึ่งได้ไหมครับว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ
คัดค้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นโดยมิชอบซึ่งจะทำให้เกิด
ความเสียหายแก่เกียรติยศและศักดิ์ศรีของบุคคลอื่น มันน่าจะมีส่วนนะครับ เป็นการ
ปรามกันบ้าง ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วบ้านเมืองก็ลำบาก แล้วก็น่าจะเสียอกเสียใจ
กันทีหลังโดยตลอด คงจะใช้เวลาตรงนี้เพียงพอ -----

ข้อสุดท้ายที่ผมอยากจะทำถามฝากถามไปถึงท่าน สสร. โดยเฉพาะท่านประธานทุกท่านนะครับ มีมาตราซึ่งผมคิดว่ามันขัดแย้งกันอยู่ภายในนะครับ ซึ่งอาจจะเป็นความไม่ตั้งใจหรือว่ามีเหตุผลอื่นใดที่อยากจะได้รับคำตอบ นั่นก็คือว่า มาตรา ๔๘ ท่านพูดถึงเสรีภาพของประชาชนที่จะรวมตัวกันนะครับ ตั้งพรรคการเมือง มีสิทธิเสรีภาพแสดงความคิดเห็น ประกอบกับมาตรา ๓๒๘ บทเฉพาะกาล ว่าเพียงสิบห้าคนก็สามารถที่จะตั้งพรรคการเมืองได้ แต่ทำไมละครับ ในมาตรา ๑๐๐ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ที่กำลังพิจารณากันอยู่นี้ ใครที่ได้ ปาร์ตี้ ลิสต์ พรรคใดที่ได้ปาร์ตี้ ลิสต์ ไม่ถึง ๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ต้องถือว่าหมดสิทธิยกเลิกไป สิบห้าคนตั้งพรรคการเมืองได้ มีเสรีภาพ มีกฎหมายรองรับ แต่ปาร์ตี้ ลิสต์ ๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผมคิดว่าไม่ใช่น้อย จาก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ของคนที่มีความสิทธิเลือกตั้งเกิน ๒๐ ล้านคน ทำไมถึงไม่มีสิทธิตรงนี้ มันเป็นการขัดแย้งกันระหว่างสิ่งที่เราต้องให้เกิดขึ้น แต่เราก็ไปตัดสิทธิบางอย่างออกไป เพราะฉะนั้น ณ ตรงนี้ผมเองก็ใคร่ที่จะกราบขอชี้แจงนะครับ ขอสอบถาม แล้วก็เล่าถึงความรู้สึกของผมให้กับท่านสมาชิก สสร. ผู้ทรงเกียรติได้รับทราบครับ ขอกราบขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณแก้วสรร

นายแก้วสรร อติโพธิ์ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายแก้วสรร อติโพธิ์ สสร. สายกฎหมายมหาชน ขอชี้แจงต่อข้อซักถามของท่านสมาชิก ดังต่อไปนี้

คำถามแรกก็คือ ถามเรื่องความหมายของการเลือกปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ ก็คงตรงเข้าไปที่วรรคสามนะครับ มีความหมายเช่นใด โดยท่านได้กรุณา ยกตัวอย่างถามถึงเรื่องระบบโควตาพิเศษ ที่จะให้เด็กเรียนในพื้นที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยท่านได้พูดถึง ๔ จังหวัดภาคใต้ ผมขอเรียนอธิบายหลักดังนี้ครับ วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม องค์ประกอบข้อแรกคือการปฏิบัติไม่เหมือนกัน องค์ประกอบข้อที่ ๒ มีลักษณะที่ไม่เป็นธรรม โดยเหตุซึ่งบุคคลเลือกไม่ได้นะครับ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ศาสนา เหล่านี้ ถือว่าเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาค อันนี้เป็นบทบัญญัติซึ่งไม่ได้ปรากฏมาก่อนในรัฐธรรมนูญของเรา ผมขอเรียนชี้แจงว่าความหมายตามวรรคสามนี้ ถ้าหากแต่เพียงการปฏิบัติต่างกันนั้น ยังไม่ถือเป็นการเลือกที่รักมักที่ชัง วรรคสามนี้เน้นไปที่ว่าความพยายามที่จะอธิบายว่า การเลือกที่รักมักที่ชังนั้นคืออะไร ถ้าหากพบ

ไม่รับผู้หญิงเข้าเป็นนารีภักโยธิน เหตุเพราะว่ากายภาพนั้นไม่เหมาะสม ต้องโศกเศร้าได้ เป็นมนุษย์กับโศกหลงแล้วแนวข้าศึก อันนี้เป็นคำถามก็ถือว่า เป็นธรรมชาติ มันเป็นการเลือกปฏิบัติแล้ว แต่ท่านจะเห็นว่าเหตุผลที่อธิบายนั้น ไม่ใช่เรื่องของความรักหรือสิ่ง เป็นเรื่องของกายภาพของมนุษย์ แต่ถ้าบอกว่า ไม่รับผู้หญิงเป็นครุฑก็เรียนชาย เพราะกลัวนกเรียนจะใจแตก ถ้าถือเหตุผลนี้ กันตลอดไป ผู้หญิงก็ไม่ต้องมีโอกาสเป็นครุฑอะไรกันละ อันนี้มันเรื่องความรัก ความซึ้งแล้วก็อธิบายไม่ได้ เพราะฉะนั้นศาลในอนาคตจะต้องสะท้อนความคิด ของสิ่งหมอยกมาว่า ความไม่เป็นธรรมในสังคมนั้นเห็นอย่างไร ต่อด้วยอย่างที่ถามว่า ถ้ามีการให้เด็กเรียนในพื้นที่ที่มีมหาวิทยาลัยภูมิภาคเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก เป็นโควตา ผมขอเรียนว่า ตรงนี้ก็เป็นคำถามอยู่ที่ว่าเห็นความไม่เป็นธรรมหรือเปล่า กับการที่เราตั้งมหาวิทยาลัยภูมิภาค และเราต้องการจะให้เด็กเรียนในภูมิภาคได้มี โอกาสศึกษาไม่ไกลบ้านไกลช่อง กระจายความรู้ไปยังพื้นที่ ตรงนี้เห็นการรัก การซึ้งไหม เพราะฉะนั้นจะใช้ที่เชิงใหม่ ใช้ที่ ๔ จังหวัดอะไรก็ตาม มันไม่ใช่ เรื่องของศาสนาเลย มันเป็นเรื่องของสิ่งที่จะอธิบายได้ว่า การลงทุนของรัฐเรา ต้องการกระจายความรู้ไปยังบุคคลในพื้นที่ ถ้าถามผม ผมคิดว่ามันไม่มีเหตุที่แสดงถึง ความไม่เป็นธรรมนะครับ แต่ถ้าถามว่าไปรับลูกคนจนเข้ามาเรียนโดยไม่ต้อง สอบคัดเลือก สอบหัวสมองทั้งนั้น ถามว่าเป็นธรรมไหม ตรงนี้จะ เป็นปัญหา ซึ่งอาจจะไปถึงวาระสุดท้าย นักการเมืองนี้มันเลือกไม่ได้ ไม่สามารถจะเรียน พิเศษกับเขาได้ แต่ความสามารถทางสมองเขามี เพราะฉะนั้นรัฐก็ได้เลือกมีข้อไป เพื่อที่จะ เลือกปฏิบัติให้เขาได้มีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ตรงนี้ ก็คัดค้านไว้ในวาระสุดท้าย ว่าถึงแม้จะเป็นการเลือกปฏิบัติว่าเขาจนก็ตาม แต่ถ้าเป็นโดยเหตุเพื่อที่จะช่วยคนที่ไม่มีโอกาสดีกว่าขึ้นมาเท่ากับคนอื่น ตรงนี้ ไม่ถือว่าเห็นความไม่เสมอภาค นี่คือนำถามข้อที่ ๑

คำถามข้อที่ ๒ ถามว่า ในประเทศของเรานั้นเราได้มีพระราชบัญญัติ รัฐได้ออกกฎหมายให้หน้าความคิด ความเชื่อในทางศาสนา มาใช้ในครอบครัว มรดกของพี่น้องไทยมุสลิม ถามว่าเป็นการเลือกปฏิบัติไหม ทำไมคริสต์ไม่ได้ นี่คือคำถามของท่านถามผมเข้าใจไม่ผิด คำตอบก็คือว่า อธิบายได้นะครับ คำตอบที่ผมอธิบายได้ว่า พี่น้องไทยมุสลิมโดยสภาพของศาสนา ศาสนบัญญัติ ได้ล่วงเข้าไปถึงวิถีชีวิตในครอบครัวของเขา เพราะฉะนั้นเพื่ออนุรักษ์ความ ความเชื่อนี้ ท่านเมืองของเรา รัฐของเราจึงได้ยกเว้นให้ แล้วออกกฎหมายให้ ถามว่าศาสนาคริสต์มีปรากฏการณ์อย่างนี้ไหม ถ้ามีนะครับ ก็ต้องออกให้ แต่เท่าที่ผมทราบ ไม่มี นี่คือคำถามในเรื่องมาตรา ๓๐

ต่อไปท่านได้กรุณายกในมาตรา ๓๙ ท่านถามว่า ที่ว่าการสั่งปิด โรงพิมพ์จะกระทำมิได้ ถ้าโรงพิมพ์กระทำการรบกวน เด็ดครั้น ปรากฏต่อ ชาวบ้านเขา นี่ จะใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขหรือพระราชบัญญัติ โรงงานสั่งปิดได้ไหม ตรงนี้เราก็เห็นปัญหาไว้แล้ว ถึงแม้ได้เขียนไว้ชัดเจนนะครับว่า การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรบกวน เสรีภาพตามมาตรา ๓๖ เท่านั้นนะครับ แต่ถ้าสั่งปิดโดยเหตุอื่นนั้น รัฐธรรมนูญนี้ มิได้คุ้มครอง

ต่อไปคือคำถามในมาตรา ๔๐ ท่านถามว่า โดยความจำเป็น ทางความมั่นคงของรัฐ ราชการกองทัพอของเราจำเป็นต้องมีกลั่นวิทย์พิเศษ ตรงนี้นะครับก็โปรดอย่าลืมนะครับว่าในมาตรา ๔๐ ได้ชี้ไว้วรรคสอง นะครับว่า การกำกับดูแลทิศทางอะไรต่าง ๆ นี่เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะ เขียนกฎหมายลงไปในเรื่องละเอียด แล้วเราก็ได้ไกด์ (Guide) เบิกโรงไว้แล้ว ในวรรคท้ายนะครับว่า ความมั่นคงของรัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องพิจารณา อันนี้ก็เป็นข้อสังเกตที่รัฐสภาในอนาคตจะต้องตอบปัญหาที่ท่านถาม ถ้าท่านชี้ได้เลข ที่งานสามัญสำนึกของผม ผมบอกกว่าชัดเจน ว่าการที่กองทัพจะต้องมีกลั่นวิทย์ เพื่อใช้ในราชการภายในของกองทัพ ผมก็คงมีกล้าให้คำตอบ แต่ที่ว่ารัฐธรรมนูญ ได้เปิดไว้แล้ว และไม่ขัดขวางในการนี้แต่อย่างใด

สำหรับเรื่องนักสื่อสารมวลชนนะครับ ไม่ว่าจะอยู่เป็นลูกจ้างเอกชนก็ตี หรือเป็นข้าราชการก็ตี มาตรา ๔๑ นั้นะครับ ได้พยายามที่จะให้เขามีอิสระ ในทางวิชาชีพ เพราะฉะนั้นดูถ้อยคำที่เขียนไว้จะครับ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนึ่งสี่พิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ บ่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญนะครับ เพราะฉะนั้นเราก็คงครองไว้แต่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเสนอข่าวและความคิดเห็นว่าต้องเปิดให้เขาใช้วิชาชีพของเขา จะต้องไม่ดกอยู่ใต้อาณัติ แต่ถ้าโดยนโยบายอื่นใดหรือวินัยในการทำงานต่าง ๆ ก็ดี นายจ้างก็ดี หรือราชการซึ่งบังคับบัญชาที่ดี บ่อมสั่งการและบังคับบัญชาได้ทุกประการ แต่ถ้าในอนาคตอธิปไตยประชาสัมพันธหรือรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรี จะมาสั่งให้หัวหน้าสถานี บอกอย่าไปสัมภาษณ์ฝ่ายค้านนะ คนนี้ปากไม่ดี คำขนาดหนัก ถ้าเผื่อไม่มีมาตรานี้คุ้มครองไว้ละครับ ไม่มีทาง

หรือต่อไปเราให้เอกชนทำวิทยุโทรทัศน์ก็เหมือนกันครับ ดูลูกน้องคุณนะ เดี๋ยวปีหน้า ค่อยถามผมเอาเรื่องนะ อันนั้นก็ยิ่งทำได้ ถามว่า ถ้านักสื่อสารมวลชนตกอยู่ใน สถานการณ์อย่างนี้ไม่ว่าเป็นลูกจ้างรัฐหรือเอกชนก็ตาม ถ้าไม่มีมาตรการช่วยได้ไหม ก็เพราะประเด็นนี้เท่านั้นนะครับ ที่มาขัดขวางการใช้เสรีภาพการแสดงความคิดเห็น และเสนอข่าวของเธอ เพราะฉะนั้นถ้าปล่อยไปส่งเสรีภาพตัวนี้ ไปไล่เขาออกไปตั้งข้อหาวันๆกับเขา ก็ขึ้นศาล ถ้าเป็นกรณีลูกจ้างเอกชนก็เป็นเรื่องของ การเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม นี่เป็นการดำเนินทางวินัยก็เป็นเรื่องศาลปกครอง ถ้าการใช้ข่าวนั้นเจตนาขัดต่อรัฐธรรมนูญครับ ฉะนั้นผมขอทราบเรียนว่า เราจำกัด แต่เฉพาะในเรื่องการใช้เสรีภาพ ซึ่งตรงนี้ก็ เป็นธรรมดาอยู่เองที่จรรยาบรรณ จะต้องเข้ามากำกับอีกชั้นหนึ่ง สำหรับเรื่องอื่นก็มีค้างอยู่ ๒ เรื่องที่ทำตามาอีก ได้ถามวันะครับ คือเรื่องการใช้สิทธิอันเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หายไปไหน แล้วก็เรื่องการสันนิษฐานในคดีอาญา ก็ขอเชิญท่าน สสร. ประชุม ซึ่งได้รับมอบหมายขึ้นชี้แจงเรื่องนี้หน่อยครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เดี๋ยวขอต่ออีกสักนิดเถอะครับ พอดีฟังแล้วก็สนใจดี คำว่า การเลือกปฏิบัติเพราะเรื่องถิ่นกำเนิด นี่ฟังแล้วก็ ชัดเจน ผมกำลังเป็นห่วงว่า คุณดำรงของผมนับถือศาสนาอิสลาม แต่ไปเกิดที่ อุบลราชธานี แต่กฎหมายไม่ใช่อำนาจให้ใช้กฎหมายอิสลามในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการเลือกปฏิบัติใหม่ จะได้อธิบายกันได้ดีต่อไปในวันข้างหน้า

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ก็คงต้องถามว่าเป็นการเปรียบเทียบกับระหว่างคุณดำรง กับใครนะครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : กับคนใน ๔ จังหวัดภาคใต้

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ถ้าตรงนี้ ผมว่ากฎหมายตัวนั้นคงจะต้องขยายนะครับ แต่ทว่ากฎหมาย ๔ จังหวัดเท่าที่ผม เข้าใจ กฎหมายครอบครัวตรงนี้ใช้โดยยึดตามพื้นที่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เฉพาะ ๔ จังหวัดภาคใต้ ตอนนี้คุณดำรงเกิดที่อุบลราชธานี

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ก็คงต้องมีหน้าที่จะอธิบายนะครับว่า เหตุใดจึงมีการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มิได้ คืออยากทราบสิ่งว่า ตั้งใจอย่างไร เพื่อเวลารัฐสภาเขาถามจะได้ตอบได้ถูก

นายแก้วสรร อดีโทธี (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คำตอบคือ มันก็สบายได้ไหมครับ ที่ทำไมไม่ไปถึงอยุธยา ถ้าอธิบายได้ว่าเราต้องการคุม ไม่ใช่แค่บุคคลที่มีความเท่ เราคุมไปถึง ๔ จังหวัดเท่านั้น ส่วนที่พี่น้องมุสลิม ที่กระจายอยู่ตามที่อื่นเราไม่อาจจะออกกฎหมายให้ได้ ถ้ารัฐสามารถอธิบายได้ว่า ที่พื้นที่ที่เป็นหลัก เพราะว่าเท่ออกเขาวัฒนธรรมอยู่ตรงนั้น ผมคิดว่าศาลรัฐธรรมนูญ ก็ต้องวินิจฉัยว่า คำอธิบายของรัฐนี้ชอบหรือไม่ครับผม

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณประชุม

นายประชุม ทองมี (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านประธานรัฐสภา ที่เคารพ ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ ความจริงแล้วผมนั้นได้รับมอบหมายอยู่ หลายเรื่องที่จะชี้แจงต่อรัฐสภาแห่งนี้ ผมคาดไม่ถึง แล้วก็คาดไม่ถึงว่ามาตรา ๓๓ ตามที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญนี้จะต้องมีคำถามมาสู่ ท่านประธานครับ ผมอยากให้ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลายได้กรุณาเปิดไปดูรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งกระผมจะไม่อ่านบ่อยคำ ผมคาดว่าท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลาย คงจะทราบรายละเอียดในถ้อยคำนั้นดีแล้ว บทบัญญัติตามมาตรา ๒๙ ในรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันนั้น วรรคหนึ่ง ท่านประธานครับ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีความผิด บทบัญญัตินี้ได้มีบัญญัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เค้นเรื่อยมา มีการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญหลายฉบับ ตรงนี้ก็ไม่ได้ทั้งข้อความตรงนี้ -----

คำว่า ให้ ในช่วงฯ เดิมก่อนที่จะมาเป็นร่างฯ แก้ไขที่เสนอให้ท่านสมาชิกรัฐสภา
พิจารณานั้นก็ยังมีข้อคำว่า ให้ แต่ก่อนจะดูตรงนี้ ท่านประธานครับ ผมอยากให้
ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลายได้กรุณาพลิกไปดูมาตรา ๒๘ ประกอบกับ
มาตรา ๓๒๙ มาตรา ๓๒๘ มาตรา ๓๒๙ และมาตรา ๓๒๑ ตามร่างฯ การพิจารณา
มาตรานี้แน่ จะหลีกเลี่ยงเรื่องมาตราเดียวคงจะไม่ได้ความชัดเจน ท่านประธานครับ
ผมคิดว่าจะควรเปลี่ยนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า มันมีเหตุผลสำคัญคือที่ไม่ใช่
ท้าววิภากร คือการปฏิบัติ คำว่า ให้ ในมาตรา ๒๘ ตามรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้
ผมอยากทราบเรื่องท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า กรณีผู้ถูกจับ กรณีผู้ถูกกล่าวหา
กรณีผู้ตกเป็นจำเลย นี่ใหม่ครับว่า เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมพาไปยังค้นไข ให้ความ
ยุติธรรมกับบุคคลเหล่านั้นว่า เขาเป็นผู้บริสุทธิ์ เขายังไม่กระทำความผิด ได้มีการ
ดำเนินคดีทรมานซึ่งมีผลเสียมหันต์ ผลหนึ่งคือฉีดยา มีการประกาศ มีการแถลงของ
เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนที่ทำการสอบสวนในคดีสำคัญ ๆ กรณีอย่างนั้นควรจะ
ได้รับการแก้ไขไหมครับ ท่านประธาน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ผมมีความเห็น
ผมมีความเข้าใจว่าทุกท่านคงอาจจะเห็นว่าสิทธิของบุคคลที่หายหรือจำเลยในคดีอาญาที่
ควรจะได้รับการคุ้มครอง แต่การคุ้มครองตามกฎหมายถ้ามันไม่เพียงพอ
คำว่า ให้ นั้น เราจะให้ก็ได้ ไม่ให้ก็ได้ สภาพทั้งถึยนี้แบบ มันจะแปลกันตาม
พจนานุกรมก็ว่ามันก็คล้ายกัน แต่สภาพบังคับมันแบบ ท่านประธานครับ เราได้มีการ
แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ ๒, ๒, ๒๕๒๗ มาตรา ๘ ทวิ
ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับการยอมรับ
จากผู้เอากฎหมายไปยังค้นไข ผมและคณะสมาชิกเห็นว่ารัฐธรรมนุญได้พิจารณา
กันว่า เอ๊ะ ถ้าเป็นอย่างนี้ ถ้าเราปล่อยไปเรามีการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ
คราวนี้ ถ้าเราปล่อยก็คงจะเหมือนอย่างเดิม การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ
ผู้ต้องหาคงจะไม่ได้รับเท่าที่ควร เพราะสภาพบังคับมันไม่ถึงได้ระบอบการแบบเวียนมา
อีกคำแต่ยวนหัว ท่านประธานครับ เราใช้เวลาอภิปรายกัน ๘ ชั่วโมงกว่า
ถึงจะลงมติ ในที่สุดก็มีการเปลี่ยนแปลง มีการแก้ไขให้คำว่า ต้อง ที่กระสม
การแบบเวียนมาประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ที่ให้ท่านดูมาตรา ๒๘
บรรทัดสอง มาตรา ๒๒๙ มาตรา ๒๒๘ มาตรา ๓๒๙ มาตรา ๓๒๑ ถ้าไม่มีคำว่า
ต้องสันนิษฐานให้เป็นผู้บริสุทธิ์ ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยหรือผู้ต้องหา
ยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่แล้ว บทบัญญัติในมาตราเหล่านี้ไม่มีประโยชน์เลย ท่านสมาชิกผู้
สมาชิกผู้ทรงเกียรติท่านได้ถามว่าจะไปติดกับมาตรา ๓๒๙ ทวิได้ไหม มาตรา ๒๒๙

๑๓

วิ ต/๒๕๕๐ (ส. ๑)

วันที่ ๔๔/๓

ผลการควบคุมผู้ต้องหาในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง แต่เดิมนั้น ร้างๆ เดิมนั้น
ที่สี่สิบสี่ชั่วโมง ร้างๆ เดิมที่สี่สิบสี่ชั่วโมงออกไปทำประชามยารณ์ ไปถามประชาชน
ดูแล้ว เห็นด้วยว่าที่สี่สิบสี่ชั่วโมง -----

- ๔๕/๑

ท่านประธานครับ แต่กระผมได้ไปคุยกับนักเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนนายร้อย ๑,๕๐๐ คน บอกปฏิบัติไม่ได้ ท่านนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ก็เข้ามาคุยบอกปฏิบัติไม่ได้ เราก็ห่อนยานกันลงไปเอาเหลือ ๔๘ ชั่วโมง ผมคงจะไปพูดในเรื่องมาตรา ๒๓๗ ในอนาคต แต่ทราบเรียนท่านประธานผ่านไปถึงท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่าไม่ขัดกันครับในกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปัญหาต่อไปที่จะต้องพิจารณาที่ก็คือว่าไปขัดกับศาลหรือไม่ ผมอยากจะทราบเรียนด้วยความเคารพว่าไม่ขัดครับ ในปัจจุบันนี้ แม้แต่ศาลเองก็ยังไม่ได้รับข้อสันนิษฐานตัวนี้ไปใช้ ในคดีอาญาสำคัญ ๆ

สื่อ วิทู ความเห็นของพนักงานสอบสวน ความเห็นของพนักงานอัยการ ว่าบุคคล ที่ถูกต้องคดีสำคัญมีโทษสูง อัตราโทษตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต บุคคลเหล่านี้ ถ้าสื่อที่ โทรทัศน์ก็ดี หนังสือพิมพ์ก็ดี ลงข่าว ประกอบคำแถลงของพนักงานสอบสวนแล้ว หรือคำคัดค้านของพนักงานอัยการแล้ว จะไม่ได้รับการประกันตัว เพราะฉะนั้นคำว่า ต้อง มันจึงเกิดขึ้นในมาตรา ๓๓ นี้ ผมและคณะไม่มีเจตนาซ้ายใด ๆ ที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องเสียไป แต่อยากจะทำให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่เราจะเขียนขึ้นมาใหม่ ปัญหาต่อไปมีอีกครับ ท่านประธาน ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ ว่าบรรดาสุจริตชน จะได้รับการคุ้มครองหรือไม่ เพราะฉะนั้นคำว่า ในกรณีที่คุ้มครองสิทธิ ผู้ต้องหาหรือจำเลยมากเกินไป และสุจริตชนจะได้รับการกระทบกระเทือน

โจรผู้ร้ายจะซุกซม สุจริตชน ท่านประธานครับ ย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐ สุจริตชนเป็นผู้เสียภาษี รัฐมีหน้าที่ที่ต้องคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผ่าปรามปรามทั้งหลายจะต้องเข้าไปดูแล เพราะฉะนั้นกรณีตามมาตรา ๓๓ ผมคงจะตอบเพียงสั้น ๆ ว่าไม่ได้กระทบหรือไม่ลดรอนในด้านกระบวนการยุติธรรม แต่จะทำให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ต้องคดี อีกนิดเดียวครับท่านประธาน กรณีต้องสันนิษฐานนั้นเพียงระยะเวลาอันสั้นที่จะทำให้สิทธิเขา กรณีที่ถูกควบคุมตัวอยู่กับ พนักงานสอบสวนและศาล การดำเนินการคดีอาญาอาจจะกินเวลา ๑ ปี แต่เมื่อศาลพิพากษาไปแล้ว การคุ้มครองเหล่านั้นก็ต้องหมดไป ถ้ายกฟ้องก็ปล่อยตัวไป ถ้าลงโทษ ศาลก็จำคุกไป กรณีอีกปัญหาหนึ่งครับ มาตรา ๒๔๑ ที่ท่านสมาชิกวุฒิสภา ผู้ทรงเกียรติได้ถาม ผมคงตอบสั้น ๆ ว่า กรณีตามมาตรา ๒๔๑ ต้องให้ความชัดเจนว่า ในคดีนี้พยานหลักฐานไม่ได้ความว่าเป็นกรณีที่กระทำความผิดหรือกรณีที่พยานหลักฐาน ต้องไม่ประวางสงสัย ต้องไม่ระวางสงสัยถึงจะได้รับความชัดเจนจากรัฐบาล ถ้ากรณี ที่มีพยานว่า กรณีที่มีการสงสัยแล้วไม่ชัดเจน เท่ากับไปแก้ถึงจับเขามา หรือเท่ากับ

ไปแก่งค้ำเนินค้ำกับเขาโดยไม่เป็นธรรมอย่างที่เกิดขึ้น ๒ - ๓ คสช.ที่ผ่านมา
รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบต่อไปครับ ขอขอบพระคุณครับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณวัฒนาครับ

นายวัฒนา เมืองสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปราจีนบุรี) :

ขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วัฒนา เมืองสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี พรรคชาติพัฒนา ท่านประธานครับ ก่อนอื่นผมขอแสดงความยินดีกับพี่น้องประชาชนชาวไทยที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ รวมทั้งการมีหลักประกันในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง บทบัญญัติหลาย ๆ มาตรา ในหมวดนี้ก็เป็นสิ่งที่ดีบนพื้นฐานที่เป็นหลักการหมายก็เฝ้ารอคอย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา ๓๘ บรรทัดสอง ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้สามารถทบทวนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือขอขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ท่านประธานครับ เรามีปัญหาในเรื่องของการใช้สิทธิที่กฎหมายไม่ได้รับรองไว้มากมาย หลายคดีที่ฟ้องศาลศาลมักจะอ้างว่าไม่มีกฎหมายให้ปฏิบัติเช่นนั้น โดยมักจะโยนให้ไปใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๕ เรื่องหลักไต่สวนสิทธิ หรือเกินเลยก็บอกว่าไม่มีกฎหมายให้ศาลใช้อำนาจที่จะพิจารณาได้ ทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งความจริงแล้วสมควรจะได้รับความคุ้มครองกลับลดน้อยลง อันนี้ก็เป็นหลักที่ดีมาใช้ในการสนับสนุนรัฐธรรมนูญกับนี้ในหมวดนี้ก็ตามแต่ที่ ผม เห็นด้วย เป็นอย่างยิ่งครับที่เราจะทำให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชนมากขึ้น สิ่งที่เห็นได้ชัดครับ ท่านประธานเมื่อก่อนนี้รัฐจะอนุญาตให้มีการประกอบกิจการอะไรกันแล้วแต่จะครับ มักจะอ้างว่ารัฐบาลกลางเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นการอนุญาตเกี่ยวกับในเรื่องของโรงงานอุตสาหกรรม เราไม่หมายความว่ารู้สึกของพี่น้องประชาชนว่า เราเห็นด้วยหรือเปล่าที่จะให้มีโรงงานเท่านั้นเองในถิ่นที่เรา ในเมืองเรา กรณีที่เห็นได้ชัดครับเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในจังหวัดปราจีนบุรี กรณีโรงงานไฟฟ้า ปรากฏว่ากระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการไปตั้งโรงงานไฟฟ้าขึ้นในจังหวัดแล้วแต่ว่าประชาชนไม่ได้รับการบอกกล่าวที่สุดก็มีกระบวนการต่อต้านขึ้นมา ซึ่งถ้ารัฐจะอนุญาตกับพี่น้องกันไว้ เราจะมีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในดินที่จะได้รับการคุ้มครองเหตุผลจากหน่วยราชการหรือส่วนราชการท้องถิ่นก่อน ก่อนที่จะอนุญาตให้ดำเนินการโครงการใด ๆ ไม่ใช่อนุญาตแล้วจึงค่อยไปแจ้งให้เขาทราบ ท่านประธานครับ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตรงนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เป็นจิตสำนึกที่พวกเราจะต้องให้ความใส่ใจ ชุมชนที่เขาเคยอยู่กันอย่างเป็นสุข พอมีโรงงานอุตสาหกรรม ถ้าไปตั้ง ประชาชนที่เฝ้าได้รับความสะดวกสบาย ความเป็นส่วนตัวของเขาลดน้อยลง แต่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมนี้คนเราครับที่จะเข้าใจที่จะมีจิตสำนึก ที่จะรู้ถึงสิทธิของประชาชนที่เสียไป อย่างไรก็ดีรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ได้มีส่วนได้ส่วนเสียกับบุคคลที่มาอุทธรณ์ว่าตรงนี้ ตรงนี้ผมเห็นด้วยครับ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์
ท่านประธานครับ เราพูดกันมาถึงเรื่องการให้สิทธิกับประชาชน โดยเนพะการนี้
ของมาตรา ๑๗๐ ซึ่งผมขออนุญาตพาตพิงไปถึงกรณีที่เราให้ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน
ในอันที่จะทำที่ลี้ภัย เพื่อเสนอกฎหมาย กรณีดังกล่าวนี้ครับ กฎหมายมันจะเป็น
กฎหมายได้หรือไม่อยู่ที่รัฐสภาแห่งนั้นจะเป็นผู้พิจารณา เพราะฉะนั้นตรงนี้เท่ากับ
เป็นการกั้นกั้นหลักของประชาธิปไตย โลกที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน
อย่างไรก็ตาม เป็นกรณีที่ผมเป็นห่วงเป็นกังวลซึ่งคือกรณีของมาตรา ๓๐๕ คือ
การให้ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คนทำที่ลี้ภัย ท่านประธานครับ ตรงนี้ผมขออนุญาตใช้เวลา
สักเล็กน้อยตั้งแต่นั้นลี้ภัยเกิดไว้ ในฐานะนักการเมืองพวกเราไม่เกรงกลัวในการที่จะ
ถูกตรวจสอบ แต่ผู้ที่ถูกตรวจสอบจะต้องมีสิทธิโดยพลการที่จะปกป้อง ที่จะป้องกัน
ตัวเอง ท่านประธานที่เคารพครับ บางครั้งการให้สิทธิก็คือการจำกัดสิทธิ ปกติ
ถ้าสมมุติว่าประชาชนคนหนึ่งส่งสิทธิในพฤติการณ์ของนักการเมืองว่าร้ายชัดชัดปกติ
จะร้องขอให้มีการสอบสวนให้ชัดเจนไม่ได้หรือ ทำไมต้องเข้าชื่อถึง ๕๐,๐๐๐ คน
การที่เราให้สิทธิประชาชนเช่นนี้ครับ ผมมาจริงก็ถึงการจำกัดสิทธิแต่ละ-----

ประการที่ ๓ ในกระบวนการตรวจสอบนี้ ถ้าประชาชนคนเดียว สมมุติผมสงสัย
ท่านประธาน ผมกล่าวหาท่านประธาน ท่านประธานพิสูจน์ว่าท่านบริสุทธิ์
ผมโดนฟ้องกลับได้ แต่ถ้ากรณีเอาประชาชน ๕๐,๐๐๐ คนครีบท่านประธาน
มากล่าวหาผม ผมพิสูจน์ว่าบริสุทธิ์ ผมจะไปฟ้องร้องประชาชนตรงนั้น
สมมุติเป็นคดีอาญา จะเอาศาลไหนให้พิจารณาตัดสิน รับ ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน
สมมุติผมเกิดบ้าเลือดฟ้องขึ้นมา สำนวนหลวงยังไม่พอเลยครับ แล้วเกิด
ศาลถึงคืบฟ้องว่าคดีมีมูล จะเอาคุกไหนให้ผู้ต้องหาครับ ครั้นนี้คือปัญหา
ที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ ซึ่งผมทดลองเอาตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ในะครับว่า
บางครั้งเราเขียนอะไรขึ้นมา ตัดรับ ผมกินดื่กับประชาชนด้วยในอันที่จะมีส่วนร่วม
ในกันที่จะได้รับเสรีภาพที่มากขึ้น แต่ผลที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติอย่างที่ผม
ได้กราบเรียนในะครับว่า ความเป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา ในอันที่เขาใช้สิทธิ
ในการปกป้องตัวเองในคดีนี้ ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ ต่อไปมันจะกลายเป็นว่า
เมื่อเขาไม่มีสิทธิจะไปฟ้องร้องหรือดำเนินการกับบุคคล ๕๐,๐๐๐ คนในะครับ
มันก็จะเกิดการรังแกเร้นรายวัน จริงอยู่ครับมีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจาก
พรรคผมเองในะครับ ก็มองว่าประชาชนของเราที่มีคุณภาพมากขึ้น เพราะฉะนั้น
จะไม่เกิดการกลั่นแกล้งแน่นอน ผมเองไม่ได้มองว่าประชาชนของผมมีคุณภาพต่ำ
แต่ผมเกรงว่าจะใช้ความบริสุทธิ์ ใช้ความซื่อของประชาชนของผมไปในทาง
ที่เลืกหาก ดังนั้นเป็นข้อสังเกตที่ผมฝากไว้ครับท่านประธานครับ กรณีต่อมาในะครับ
ท่านประธานที่เคารพ เราได้มีการคุ้มครองประชาชนของเรา ในเรื่องเกี่ยวกับการ
เรียน ซึ่งผมเห็นด้วยครับว่า การศึกษานี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทุกอย่าง
จึงอยู่ครับประชาชนของเราต่อไปนี้จะต้องมีการะมากขึ้นในอันที่เราจะจัด
มีค่าใช้จ่ายในการที่จะให้รัฐไปจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง แต่ว่า
ค่าใช้จ่ายที่เราจะต้องเสียมากขึ้นผมว่าคุ้ม แต่อย่างไรก็ตามผมอยากจะฝาก
ท่านประธานที่เคารพไปยังพี่น้องประชาชนด้วย คือการมองปัญหาอย่างได้
มองด้านเดียว ท่านประธานครับ จากข้อมูลของสถาบันวิจัยทรัพยากรมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใ้ปัจจุบันเด็กที่อยู่ในระหว่างอายุ ๖ ปี ถึง ๑๘ ปี
ในะครับ ตอนนี้มีประมาณ ๑๘ ล้านคน ที่อยู่ในวัยเรียนหนังสือ ผมประมาณว่า
อยู่ในโรงเรียนของรัฐประมาณ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ คือประมาณ ๑๓ ล้านคน
ถ้ารัฐจะจัดการศึกษาให้ในะครับ ผมให้อย่างต่ำในะครับ เอาถูกที่สุด
ไม่รวมค่าโรงเรียนที่จะต้องไปสร้างเพิ่มขึ้นหรืออะไรก็แล้วแต่ ๑,๐๐๐ บาท
ต่อปีต่อคน รัฐจะต้องมีการะและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกปีละประมาณ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท

ถามว่า เงินส่วนนี้มาจากไหนครับ ท่านต้องชี้แจงให้พี่น้องประชาชนเข้าใจด้วยว่า เงินส่วนนี้จะเก็บมาจากภาษี จากพี่น้องประชาชนนั้นล่ะ ในการลดไปทำ
 ประชาพิจารณ์ท่านได้ออกประชาชนหรือเปล่านั้น ท่านให้สิทธิตรงนั้นเขา เขามีสิทธิ
 ที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันเขาก็ต้องมีหน้าที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ภาวะภาษีที่จะเกิดขึ้น
 ตรงนั้น ก็จะเป็นธรรมที่สุดก็คือภาษีทางตรง นั่นก็คือ วี.เอ.ที. (VAT) ก็คือ
 ภาษีที่เราใช้ใครจ่ายมา ปัจจุบันนี้ครับท่านประธานครับ ภาษีมูลค่าเพิ่มเขาขึ้นจาก
 ๗ เปอร์เซ็นต์เป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราจะไปมีภาวะตรงนั้น ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 คงจะเป็น ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ประชาชนรับไหวไหม อย่างไรก็ตาม
 ท่าน สสร. ที่เคารพ ท่านอาจจะบอกว่าตรงนี้เป็นบทเฉพาะกาลที่เรากำหนดไว้
 อีก ๔ ปี หรือ ๕ ปี แต่มันจะเป็นภาวะที่รัฐจะต้องรับ แต่ถ้าถามความรู้สึกของผม
 ผมพร้อมครับที่จะเสียเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สูงขึ้น คือให้การศึกษา
 นอกจากนี้ครับท่านประธานครับ เรายังมีบทบัญญัติที่เราคุ้มครองแผนการที่ดี
 คุ้มครองคนที่รัฐจะตั้งให้การทำงานเหลือ ๒๕ ปี ที่
 เราได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอ
 แก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
 ท่านประธานที่เคารพครับ ถ้าเราไปถามประชาชนไปฟังประชาชน ถามว่าตรงนั้น
 เขียนอย่างนี้ดีไหม ประชาชนร้อยละร้อยครับยกมือ ผมว่าเสมอ ๆ ๓๐๐ คนด้วย
 อยู่ที่บ้านจะช่วยกันยกมือ แต่เราได้บอกประชาชนหรือเปล่าครับ เงินที่เรา
 นำมาใช้หนี้ ในการที่เราให้สวัสดิการเขา ก็คือเงินภาษีอากรของเขานั้นล่ะ
 และภาษีที่จะเก็บก็ต้องเป็นภาษีทางตรงด้วย ท่านประธานครับ ข้อมูลจาก
 สถาบันวิจัยประชากรที่ผมทราบ เรือนเมื่อก่อนนะครับว่า ประชาชนอายุ ๖๐ ปี
 ขึ้นไปนี้ ขณะนี้มีประมาณ ๕ ล้านคน ๕ ล้านคนครับ ประมาณว่าถ้าไม่มีรายได้
 ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้สัก ๓๕,๐๐๐ ล้านคนนี้ ถ้าเราจะช่วยเหลือให้เขา
 พออยู่ได้นะครับ คนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน เราต้องใช้เงินเพื่อการนี้
 ปีละ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ๔๐,๐๐๐ ล้านบาทครับ เมื่อมีการศึกษา
 ๑๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท ตรงนี้สัก ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท เรายังไม่รวมถึง
 ค่าใช้จ่ายที่เราจะต้องไปรักษาพยาบาลฟรี ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่เราจะต้องไปทำ
 จัดการไว้ให้กับองค์กรต่าง ๆ ที่กำหนดเกิดขึ้นในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 ท่านประธานครับ ผู้ที่เขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่มีภาระนะครับ ท่านเป็นวีรบุรุษ
 ท่านเขียนขึ้นมา ท่านให้สิทธิ ท่านให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับประชาชน แต่ภาระ
 จะเกิดขึ้นกับรัฐบาลที่จะต้องเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต่อไป เพราะสิ่งแรก

รัฐบาลต้องทำคือต้องขึ้นภาษีแน่ ๆ ครับ ถ้าพี่น้องประชาชนพร้อมจะยอมรับตรงนั้น
ผมเองก็ยินดีนะครับ ตรงนี้เป็นมุมมองอีกมุมมองหนึ่งซึ่งผมขอแนะนำทุกท่านประชาชน
ไปฟังพี่น้องประชาชนให้รู้ว่า ไม่มีที่ไหนหรอกครับเกิดแต่สิทธิ์อย่างเดียว
เกิดสิทธิ์ก็ต้องมีหน้าที่ -----

แต่ถ้าถามว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่เราควรจะต้องทำให้มีขึ้นใหม่ ผมเห็นด้วยครับว่า เราควรจะต้องทำให้มีขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องคำนึงถึงความพร้อม ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสม กาละ และเทศะด้วย ขณะนี้ท่านประธานครับ ภาชี มูลค่าเพิ่มเรา ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราต้องเพิ่มรายจ่ายตรงนี้ออกมาปีละ เป็นแสน ๆ ล้านบาท ผมไม่แน่ใจว่าอาจจะต้องเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น ๒๐ เปอร์เซ็นต์นี้ ไปถามประชาชนใหม่ที่เขาใหม่ เขาอาจจะบอกว่าไม่เอา ตอนนี้ อันนี้ก็คือข้อเท็จจริงซึ่งเราต้องให้พี่น้องประชาชนเขาได้รับรู้สักด้านหนึ่ง ด้วย ท่านประธานที่เคารพครับ เหนือสิ่งอื่นใดในะครับ เราไม่ต้องไปเกรงเกรง หรือครับว่า การที่เราให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี ไม่ต้องกลัวเขาจะไปแบ่งแยกดินแดนหรือครับ เพราะว่า ในทบทบัญญัติของหมวดนี้เราได้ขมวดไว้ในมาตรา ๖๓ การใช้สิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนนี้ จะใช้ไปในทางที่เป็นการล้มล้างระบอบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขไม่ได้ อันนี้ก็ เป็นข้อดีของ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ครับ ข้อที่ผมได้นำเรียนตรงนี้ เป็นข้อสังเกต เป็นข้อที่ ผมหมายเหตุนะ ท่านประธานที่เคารพครับ ถ้าเราใช้สิทธิ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผ่านเป็นกฎหมาย ข้อสังเกตที่เราได้พูดได้จากกันด้วยเหตุด้วยผล แล้วเรารับกัน ตรงนี้ละครับ เราจะได้เข้ามาพิจารณาร่วมกันว่า อะไรที่เป็นปัญหา อะไรที่จะ ทำให้ได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมขออนุญาตใช้เวลาของท่านประธานอีกสัก เล็กน้อย กรณีของมาตรา ๓๐๘ ผมขออนุญาตเรียนว่าเราไม่ได้กลัวการตรวจสอบ แต่ผมถามท่านประธานฝากไปยังท่านสมาชิก สสร. ลีครับว่า ในกรณีที่การกล่าวหา ผมเป็นความผิดทางอาญา ผมฟ้องหมิ่นประมาทคน ๕๐,๐๐๐ คนนี้ ท่านจะเอาถูก ที่ไหนมาใส่จำเลยให้ผม ถ้าผมฟ้องขึ้นมาท่านจะเอาศาลที่ไหนมาพิจารณาคดี กับคนเหล่านั้น ๕๐,๐๐๐ คน ท่านจะเอาหลักประกันอะไรมาคุ้มครองเสรีภาพผม ในกรณีที่ผม เป็นฝ่ายถูก คำถามเหล่านั้นนี้ละครับ จะเป็นข้อติดซึ่งเรานำมาพิจารณา แล้วเราก็จะนำพาไปสู่การแก้ไขด้วยเหตุ ด้วยผล หากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่าน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเห็นด้วยทุกประการครับกับการที่เราจะให้สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ผมได้กราบเรียนในเบื้องต้น กรณีของมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต่อไปนั้นละครับ การที่เราถูกละเมิดด้วยเรื่องส่วนตัว เราจะไปฟ้องอาจจะต้องมีใครติดตามไปรบกวนเราด้วยเรื่องส่วนตัว ต่อไปนี้เรามี

สิทธิ เรามีเสรีภาพ เรามีกฎหมายที่รับรองเราตรงนี้ รัฐธรรมนูญกับนี้จะคุ้มครองได้ ผมก็ขออนุญาตแสดงความยินดีกับประชาชนชาวไทยล่วงหน้า แต่ว่าอย่างไรก็ตามสิ่งที่ผมได้ฝากเป็นข้อสังเกตไว้นี้ ขอให้พวกเราได้ช่วยกันพิจารณา แล้วก็ตอบคำถามนี้ให้กับประชาชนด้วยนะครับ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณตำรวจครับ

นายตำรวจ พุฒตาล สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพครับ

ผม ตำรวจ พุฒตาล สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ก่อนอื่นผมขอกราบขอบพระคุณท่านประธานในนามของคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ที่ไม่ได้ได้อยู่ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ที่ท่านประธานได้กรุณาเป็นห่วง เรื่องสิทธิที่จะได้ไม่ขัดแย้งกับชาวมุสลิมใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ต้องกราบเรียนตรง ๆ ว่าบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับเหมือนกันครับ อาจจะมีนอกประเด็น แต่ขอเรียนให้ทราบถึงเรื่องราวการถ่ายทอดไปทางสื่อด้วยว่า คนอิสลามทั่วโลกนั้น ถ้าบังเอิญไม่ได้เกิดในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างชาวอุซเบกิสถาน หรือกลุ่มประเทศอาหรับแล้ว บางทีก็ลำบากใจเหมือนกัน เพราะว่าบางทีบัญญัติในการดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้บทบัญญัติของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานด้วย ซึ่งได้บังคับเราในทางศาสนาว่า ๒,๐๐๐ กว่าปี แก่ไขอะไรก็ไม่ได้ แต่ในความเป็นจริงเท่าที่ปรากฏอยู่ตั้งแต่ผมเกิดมาก็ยังไม่เคยได้ยินว่า คนไทยอิสลามที่ไม่ได้อยู่ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ เมื่อมีปัญหากฎหมาย ปัญหาครอบครัว มีปัญหาโรคภัย ยังไม่เคยได้ยินว่าจะเรียกหรือให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของอิสลาม หรือเรียกร้องให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่ว ๆ ไป อย่างเช่นน้องสาวผมเสียชีวิต เมื่อแบ่งสมบัติมรดก ก็ดูเหมือนว่าทางสามีก็ยินยอมที่จะให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของอิสลาม ซึ่งทั้ง ๆ ที่สามีก็เป็นคนสมัยใหม่ แล้วก็อยู่ในภาคกลาง --

และในประเด็นที่ท่านประธานได้กรุณาทถามนั้น ที่จริงผมเป็นกรรมการวิสามัญพระราชบัญญัติองค์การบริหารอิสลามก็พูดกันในเรื่องนี้อยู่เหมือนกัน แต่ก็ได้ทดสอบไปแล้วในลักษณะที่ว่า ถ้าทางบิษัใดก็ให้เป็นไปตามกฎหมายประเพณีซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าหลวง ตามท้องถิ่นก็ดูเหมือนกันจะไม่ใช่เป็นปัญหา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเห็นสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นสื่อ และดูเหมือนว่าวันเ็นหรือเมื่อวานนี้สื่อของพวกเราที่นั่งอยู่ข้างบนจะตกเป็นจำเลยอยู่ตลอดที่จริงแล้วอยากจะได้เรียนเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาด้วยซ้ำว่า แม้ผมจะเป็นสื่อที่จริงผมเป็นสื่อครบเครื่อง ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ บังเอิญตัวผมเองก็โดน เช่น เมื่อการอภิปรายที่รัฐบาลเปิดขึ้น เมื่อวันที่ ๒๘ ผมก็อภิปรายตอนท้ายว่า ขอให้ ขบวนการ นายกรัฐมนตรี อย่าได้ยุบสภาเลย แต่ผมไม่ได้พูดต่อไปว่า ถ้ายุบแล้วผมกลัวว่ารัฐธรรมนูญซึ่งผมประกาศชัดเจนว่ารับนี้มันจะผิดก็ออกไป มันจะเข้าไปกว่าที่ประชาชนรออยู่ ก็มีหนังสือพิมพ์บางฉบับวิพากษ์วิจารณ์ผมอย่างรุนแรง ถึงขั้นบอกว่ากระผมพูดเอะอะโง่เพื่อขายผมอันหมายถึงนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านไม่เคยให้คุณให้โทษ ไม่เคยให้อะไรผมได้เลยไม่ได้ เป็นนายอะไรของผมเลย แต่ผมพูดเพียงแต่พูดไม่ชัดเจนลงไปก็จะเห็นได้ว่าสื่อก็เล่นสื่อเองเหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายได้กรุณาอย่างน้อยใจเลยนะครับ อย่างนี้ ขณะนี้โลกนี้มีมันเปลี่ยนสภาพทางไปแล้วมันเห็นโลกของสื่อสารมวลชน นี่ครับเพิ่งได้รับแจ้งมา แล้วผมแปลออกมาถามว่า เขาบอกว่า เข้า นี่มาจากสื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมตัวกันที่หน้าพระบรมรูปทรงม้า ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ คน แล้วกลับไปอีกบอกว่า ร่ายสลายตัวหมดแล้ว อย่างนี้ก็รวดเร็วทันใจมากโดยที่ไม่ต้องออกไปไหน แต่ว่ามันอยู่ภายในก็รู้ เพราะฉะนั้นโลกนี้มีมันเห็นโลกของสื่อ ประเทศที่เป็นมหาอำนาจก็กลายเป็นประเทศที่ครองสื่ออยู่ได้หลังจากที่สหภาพโซเวียตรัสเซียล่มสลายแล้ว มหาอำนาจกลายเป็นมหาอำนาจทางสื่อ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคงพูดสั้น เพราะว่าผมได้ประกาศชัดเจนไปนานแล้วว่าผมยินดีรับและสนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้นผมจะให้เวลากับเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาที่ยังมีปัญหา ที่คลั่งแคลงใจที่จะถาม แต่ประเด็นที่ผมต้องขอพูดก็เนื่องจากว่าขณะนี้พูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพ ซึ่งรวมสื่ออยู่ด้วย ก็มีมาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ อยู่ แล้วก็ประเด็นที่ผมจะถาม ความจริงมีเรื่องจะถาม แต่บังเอิญท่านพรช บุติธรรมดำรง ท่านถามปัญหาที่ผมอยากรู้ไปแล้ว และได้คำตอบแล้ว

แต่สิ่งที่ผมอยากพูดก็คือ เมื่อวันพุธ และก่อนวันพุธ ผมเองก็ออกไปพูดตามที่ต่าง ๆ พูดถึงข้อดีของรัฐธรรมนูญนี้ นะครับ หลังสุดวันพุธนี่คนฟัง ๒,๐๐๐ กว่าคน ก็คือที่สถาบันราชภัฏสงขลา ซึ่งบังเอิญผมเป็นศิษย์เก่าที่นี่เอง ๆ เขา แล้วก็ได้รับบอกเขาว่า วันพฤหัสบดี วันศุกร์นี้ถ้ามีโอกาสขอให้ฟังวิทยุ เพราะว่าเด็ก ๆ ไม่ค่อยเข้าใจเรื่องรัฐธรรมนูญนะครับ ขอให้ฟังวิทยุ ฟังว่า สสร. จะตอบว่าอย่างไร ฟังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะถามว่าอย่างไร แล้วฟังว่าวุฒิสมาชิกจะถามว่าอย่างไร ใครชวนมาออกมาสวมหลวมหรือที่ไหนก็ตาม อย่างมา ให้ฟังให้รู้เสียก่อน ให้เข้าใจเสียก่อน คราวนี้เมื่อวานนี้บรรยายภาคที่นี้มันเคร่งเครียดเหลือเกินก็ทำให้เกิดการสับสนกับผู้ฟัง โดยสรุปก็ไม่ค่อยมีใครออกมาพูดถึง เรื่องข้อดีของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ผมสนับสนุนนะครับ ในนามของสื่อ ผมเลยขออนุญาตขอชื่นชมของ เรื่องของสื่อในทางที่ผมถนัด อย่างเช่น กราบเรียนท่านประธานครับ ผมเป็นประธานอนุกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภาครับ ท่านประธาน ก็มีรายการอยู่ทุกวันวันละ ๒ ชั่วโมง เดิมก็ออกอากาศอยู่สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ ซึ่งมีปัญหามาก ประการแรกก็คือ โกลรายการออก ๑๐ โมง ถึง ๑๒ โมง ถึงเที่ยง แล้วก็เป็นการสด ในฐานะเป็นประธานผู้ผลิตรายการนี้ก็โดนตำหนิตลอดว่า ทำไมไม่แค่พรรคฝ่ายค้านไปออก ปัญหาที่ผมจะกราบเรียนก็คือ เชิญฝ่ายรัฐบาลแล้วไม่ค่อยมีฝ่ายรัฐบาลไปออก ซึ่งผมได้พูดผ่านทางตัวแทนฝ่ายรัฐบาลไปหลายครั้งนะครับ ไม่ค่อยไปออก จะด้วยติดขัดอย่างไรก็ตาม ก็โดนโจมตีว่า เอ๊ะ มีแต่ฝ่ายค้านไปออก ก็เพราะว่าติดต่อกับฝ่ายรัฐบาลไม่ค่อยไปออก ขณะนี้ก็คงจะมีปัญหานี้อยู่ เพราะว่าข้าบจากออกอากาศที่ช่อง ๑๑ ที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ มาออกอากาศที่นี่แล้วครับ

ที่สโมสรรของเรที่รัฐสภา -----

เพราะฉะนั้นในทุกวันนี้เราสามารถที่จะ เชิญทั้งพรรคฝ่ายค้าน พรรคฝ่ายรัฐบาล ไปออกได้ และเรากำลังขยายไปถึงขั้นที่จะติด ไฟเบอร์ ออปติก (Fiber optic) ติดเครื่องไม้เครื่องมือในห้องกรรมาธิการ ค่อยไปกรรมาธิการประชุมอะไรเราก็จะถ่ายทอดมาให้ประชาชนได้ทราบ เพราะผมตระหนักกว้างว่าหน้าที่สำคัญของรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. นั้น ไม่ใช่ชั่งงานแต่ประชุมกัน วันศุกร์ วันพฤหัสบดี วันอังคาร อะไร แต่งานจริง ๆ ที่เรากะระทากันก็คืองานในการกรรมาธิการที่จะทำให้ประชาชนได้เห็น แต่ท่านประธานครับ ปัญหาที่เกิดขึ้นเวลานี้ก็คือ เวลาออกอากาศของเราจะไม่มีแล้ว เดิมมี ๒ ชั่วโมงช่อง ๑๑ ก็เอาคืนไปเหลือ ๑ ชั่วโมงแล้ว ที่มีมาตรา ๔๐ ขึ้นมานั้นครับ เดิมก่อนผมมาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผมก็นึกว่ารัฐสภาแห่งนี้ เป็นแหล่งที่มีอำนาจใหญ่ที่สุด สูงที่สุด แก่ปัญหาอะไรได้มากที่สุด แต่อาจจริง ๆ แล้วไม่มีอะไรเลยครับ แค่ว่า จะมีสถานีโทรทัศน์เป็นของรัฐสภาเองก็ยังไม่ มี ยังไม่ได้ ในขณะที่ขณะนี้เอกชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเองกัน อย่างที่รู้ ๆ กันอยู่ทั้งหลายสถานี เพราะฉะนั้นผมต้องขอชื่นชมกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๔๐ ที่บอกว่า คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นสื่อ เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ มีองค์การของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ อย่างนั้นครับ ถ้าหากว่ามาสร้างหน้าสื่อกันใหม่ เอาบรรดาคณะโทรทัศน์ วิทยุ ที่มีอยู่ทั้งหมดนี้ในครับ ของกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ดี ของใครก็ดี แล้วก็ทยอยมาแจกแจงให้กับองค์กรที่ต้องการ ผมคิดว่ารัฐสภาน่าจะเป็นแห่งแรกที่น่าจะได้คลื่นเป็นของตัวเอง มีสถานีเป็นของตัวเองครับ ท่านประธานครับ ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ที่นั่งอยู่ข้างหลังผมนี้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ท่านสมาชิกวุฒิสภาอีกท่านหนึ่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ท่านอาจจะไม่ได้มาตัวกระผมเองเป็นที่ปรึกษาสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมา ๑๐ กว่าปี รู้ดีว่ามหาวิทยาลัยเองไม่มีแม้กระทั่งสถานีวิทยุของตัวเองที่จะออกอากาศ ทั้ง ๆ ที่เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ในการสอนนั้นคนเรียน ๆ จากสื่อวิทยุ เวียนจากสื่อโทรทัศน์ ผมจึงมีความเห็นว่าน่าจะต่อไปคลื่นมันเป็นอย่างนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๔๐ ออกมาอย่างนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หรือมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็คงจะไม่ต้องไปเข้าเวลาสถานีวิทยุ หรือบางทีเข้า ๆ อยู่ดี ๆ ของถึงกักตุนหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใด

เขาเอาไปให้สัมปทาน ให้ห้างรายขายยา ขายขนม เอาไปโฆษณากับ
เพลงเสียบ ก็ต้องถอนรายการ ก็ต้องถอดรายการ ก็มาพบกับผม เพราะฉะนั้น
ในระดับต่อไปถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปประกาศใช้ ผมเชื่อว่าคนที่จะ
ได้ประโยชน์ก็ต่อทางด้านการศึกษา ทางด้านวัฒนธรรม ความมั่นคงของทหาร
มีอยู่แน่นอนแล้ว อย่าลืมนะครับ บ้านเรามีสถานีวิทยุประมาณ ๕๐๐ สถานี
ทั้งประเทศนะครับ สารธารณประโยชน์อื่น ๆ ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างเช่น
เกิดมหาเถรสมาคมอยากจะให้สถานีวิทยุสักสถานีหนึ่ง เพื่อการเผยแพร่ศาสนา
พุทธศาสนา ก็คงจะสามารถขอได้ ตั้งเป็นสถานีศาสนาเลย นี่ก็เป็นผลานิสงส์
จากมาตรา ๔๐ ในรัฐธรรมนูญฉบับ สสร. ที่ผมเอาใจเชียร์อยู่นะครับ
อีกประเด็นหนึ่ง ท่านประธานครับ เมื่อเช้านี้มีท่านสมาชิกรัฐสภาท่านหนึ่ง
ท่านกล่าวว่า สถานีวิทยุของเราเอง ๘๗.๕ เอฟ.เอ็ม. (FM) วิทยุสุดนะครับ
ซึ่งเป็นสถานีวิทยุของรัฐสภา ท่านบอกว่าไม่เป็นกลาง คำว่า ไม่เป็นกลาง
หมายความว่า รายการที่ออกมาน่าจะได้ยินคนที่เป็นพวกที่สนับสนุน
รัฐธรรมนูญ บังเอิญที่ขณะครับ รัฐสภาแห่งนี้ตั้งให้ผมเป็นกรรมการผลิตรายการ
วิทยุรัฐสภา โคบาย ชูพลฯ สมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ เป็นประธาน แล้วท่านก็ตั้ง
ผมเป็นอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุรัฐสภา ผมขอกราบเรียนท่านประธานเลยว่า
ด้วยความเห็นใจเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการของสภาว่า ทุกคนได้ทำงานจัด
แผนผังรายการอย่างเป็นธรรม จะมีรายการสำหรับพรรคการเมืองทุกพรรค
ช่วงที่มีการร่างรัฐธรรมนูญก็จะเชิญสมาชิก สสร. ไปออกรายการบ้าง
เชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาไปออกบ้าง และระยะหลังนี้ผมก็
ได้เห็นนโยบายว่า เวลาเชิญไปออกก็ควรจะเชิญที่มันสร้างความสมดุลให้กับ
ไม่ว่าจะว่าออกแต่คนที่สนับสนุน หรือออกแต่คนที่ไม่สนับสนุน -----

เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ในฐานะที่เป็นกรรมการอยู่ ก็เพื่อให้กำลังใจกับผู้ปฏิบัติงาน
เขาจะฮึดกัดใจ ผมขอยืนยันอีกครั้งว่า สถาบันวิทยุรัฐสภาของเราเน้นให้
ความเป็นธรรม ผู้จัดรายการ แผนผังรายการ ให้ความเป็นธรรมเป็นอย่างยิ่ง
มีตัวอย่างอีกกันหนึ่งครับ ในมาตรา ๓๙ นะครับท่านประธาน ซึ่งต่อไปใช้
ประโยชน์ได้มาก ที่บอกว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
การพูด การเขียน ก็มีเรื่องเล่าให้ฟังอีกที่ต้องใช้รัฐธรรมนูญก็คือ มีรายการ
โทรทัศน์อยู่รายการหนึ่ง เป็นรายการที่ถึงเชิญนำเสนอในเชิงวิทยาศาสตร์
เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ แต่ว่าผู้ที่มาร่วมรายการนั้นเป็นศาสตราจารย์ทั้งสิ้นที่มีความรู้
เห็นหมอบอยู่ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็มาพูดเรื่องทางเพศ ออกอากาศไปได้ ๑ ครั้ง
รายการนี้ต้องออก ๓ ครั้ง ก็ปรากฏว่าทางสถานีแจ้งมาว่าจะไม่ให้ออกอากาศแล้ว
โดยไม่มีเหตุผล ก็ปรากฏว่าเจ้าของรายการได้ใช้รัฐธรรมนูญไปฟ้อง เพราะว่า
รายการที่เขาออกนั้นไม่ได้ทำให้เสียศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ได้ทำลาย
ความมั่นคงของรัฐ ไม่ได้ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย เพราะฉะนั้นไม่มีเหตุผล
เขาก็ถามว่า อย่างนั้นเอาเหตุผลอะไรมาไม่ให้รายการเขาออก ในที่สุดเขาสามารถ
ใช้รัฐธรรมนูญต่างกับผู้บริหารชั้นสูงกับสถานีโทรทัศน์นั้น ก็เลยทำให้รายการโทรทัศน์
ของเขาซึ่งผลิตเอาไว้ ๓ ตอน ๓ ชั่วโมงสามารถออกอากาศได้ติดต่อกันโดยใช้
รัฐธรรมนูญ แต่คงไม่ใช่ถาวรก็ ผมไม่ทราบรายละเอียดว่าเขาใช้รัฐธรรมนูญฉบับไหน
ก็เลยขอทราบเรียนให้ทราบว่า ประโยชน์ของรัฐธรรมนูญ ขณะนี้ไม่ว่าร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ผมคิดว่าจะผ่านหรือไม่ผ่าน จะไปตกที่เราหรือตกที่ประชาชนก็ตาม ส่วนสำคัญที่ได้
มีคนถามว่าอะไรจะเกิดขึ้น ก็ตอบได้แน่นอนว่า สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ คนทั้ง
๖๐ ล้านคน เข้าใจในรัฐธรรมนูญ เข้าใจในสิทธิ เข้าใจเรียนรู้ในเรื่องของ
ประชาธิปไตยมากกว่าใครในโลกนี้ เพราะการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้คนมา
เอะอะมะเพ่งกันมา ออกอากาศวิทยุโทรทัศน์กันมา ซึ่งกระผมเรียนยืนยันว่า
ไม่มีประเทศไหนในโลกที่ทำรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ชาวบ้านรู้แบบนี้ แต่ผมมี
ความรู้สึกนะครับว่าตอนนี้บรรดาภาคนิสัยในใจจากเมื่อวานนี้มาก ดูแบบเรียน
ประณีประนอม ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ดากดาง ไม่ส่อเสียดอะไรกัน ทำให้ข้าพเจ้า
มีความรู้สึกว่า สงสัยผ่านแน่ ๆ รัฐธรรมนูญของ สสร. ที่นั่งอยู่ข้างบน
ขอพระคุณศรีท่านประธาน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา

ประธานรัฐสภา ได้กลับมามีขึ้นใกล้ถึงก็เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นาย मुख สุโลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม मुख สุโลมาน ส.ส. จังหวัดปัตตานี สังกัดพรรคความหวังใหม่ ท่านประธานครับ ขณะนี้เรากำลังพูดถึงหมวด ๓ เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งผมเห็นว่า สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ก็เปิดโอกาสให้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม มีการเน้นถึงศักดิ์ศรีและเกียรติของความเป็นมนุษย์ซึ่งจะต้องให้ความเคารพ และผู้ใดจะละเมิดในเสรีภาพอันนั้นไม่ได้ เป็นการเน้นเสรีภาพของประชาชนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ในสิ่งที่ฉันนั้นก็ควรที่จะคำนึงถึง บางทีเสรีภาพบางอย่างอาจจะเกินขอบเขต ซึ่งโดยเฉพาะการใช้สิทธิในการฟ้องร้องส่วนของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๖๒ นั้นจะเป็นไปได้ไหมที่ควรคำนึงถึงว่า จะทำให้เกิดปัญหาในการปกครองหรือไม่ อันนี้เป็นการคิดถึง เพราะถือว่าในส่วนที่ฉันนั้นก็คงอาจจะมีบางส่วนซึ่งเราควรคำนึงถึงในส่วนนี้ผมก็มองเห็นว่า ภายหลังเสรีภาพดังกล่าวนั้นก็อาจจะมองถึงว่าเป็นปัญหาต่อการปกครองหรือไม่ ร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ นั้น ในการบัญญัติให้บุคคลมีสิทธิต่อต้านการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง ก็คือการปฏิวัติเช่นหรับท่านประธาน ไม่ทราบจะมีผลกระทบเกี่ยวกับการใช้สิทธิอันเป็นข้ออ้างให้เกิดความวุ่นวายหรือไม่ แล้วถ้าเอามาตรานี้ไปรวมกับมาตรา ๗๒ ในหมวด ๕ เกี่ยวกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในเรื่องที่รัฐจะต้องจัดให้มีกำลังทหาร

จะเห็นได้ว่าในมาตรา ๗๒ นี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญเดิม
ในมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญเดิมนะครับ มาตรา ๖๐ ในรัฐธรรมนูญเดิมนั้น
นอกจากการจัดกำลังทหารเพื่อการใด ๆ แล้วนี้เขาจะกำหนดด้วยว่า
มีกำลังทหารนั้นจะใช้อย่างใด ใช้กำลังเพื่ออะไรบ้าง แต่ที่น่าสังเกตก็คือว่า
มาตรา ๗๒ ที่ร่างขึ้นมาใหม่นั้นจัดกำลังทหาร แต่ไม่มีข้อความปรากฏใน
เรื่องการใช้กำลัง อันนี้เป็นข้อที่รู้สึกว่าจะชัดเจนนะครับ แล้วในส่วนของ
ความมั่นคงนี่เหมือนกัน ยังมีบทบัญญัติอีก ๑ มาตรา คือมาตรา ๔๐ เกี่ยวกับ
ความถี่ที่ใช้ส่งกระจายเสียง บัญญัติไว้เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ
เพื่อประโยชน์สาธารณะ มันก็ต้นนะครับ อย่างท่านผู้อ่านเคยรู้ไหมว่า
ก็เป็นส่วนที่เปิดโอกาสให้มากขึ้น แต่ว่าสิ่งนำคำนึงถึงก็คือ คลื่นความถี่
วิทยุที่ใช้อยู่ขณะนี้มันคลื่นความถี่ซึ่งเป็นของทางราชการทหาร ซึ่งใช้เพื่อ
ประโยชน์แห่งความมั่นคงของรัฐ ในคลื่นความถี่ซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคง
ของชาตินี้ ในมาตรา ๔๐ ไม่มีข้อยกเว้นเอาไว้เลย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว
จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านทหารด้วยหรือไม่ อันนี้ก็ควรพิจารณา
อันนี้เป็นการทิ้งทิ้งนะครับ และในบทบัญญัติในมาตรา ๔๑ ที่กล่าวว่า
ให้พนักงาน หรือลูกจ้างของเอกชน รวมทั้งข้าราชการ พนักงานลูกจ้าง
ของรัฐ ซึ่งประกอบกิจการหนึ่งสี่พิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มีเสรีภาพ
ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น โดยไม่ต้องขออนุญาตอาณัติของ
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าของกิจการนั้น ซึ่งบทบัญญัติ
เช่นนี้จะ เป็นการให้เสรีภาพแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง
หรือไม่ ซึ่งเป็นกลุ่มเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางด้านนี้จะมีสิทธิเหนือกว่า
ผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ หรือไม่ อันนี้ก็เป็นคำถาม โดยเฉพาะอันนี้ผมอยากจะ
ขยายความนิดหนึ่งว่า เป็นประสบการณ์และเป็นข้อเท็จจริง อย่างเช่น
เนื่องจากว่าผมนั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วเป็นสมาชิกของ
รัฐสภาโลก คือ ไอ.พี.ยู. (IPU) มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ
หลายครั้ง มีโอกาสไปเยี่ยมเยือนสถานทูตเมืองไทยที่หลายสถาน
ที่ ผมมักจะได้นินทาหรือได้รับฟังมาจากคนต่างชาติ เขาจะบอกว่า ถ้าคนไทย
ที่เป็นผู้ขายไปต่างประเทศ เขาตั้งข้อคิดเลยว่า จะไปค้าขายเสรีที่ดี ถ้าเป็น
ผู้หญิงไทยไปต่างประเทศ เขาตั้งข้อคิดเลยว่า จะไปขายตัว ทำไมเขา
คิดอย่างนั้น ทำไมเขาตั้งข้อคิดเช่นนั้น อันนี้เราต้องถามว่า เขารับรู้

ข่าวสารนี้มาจากไหน จึงก่อให้เกิดความเกิดความเสียหายแก่เรา ท่านประธาน
 ผมเคยได้รับฟังจากท่านทูตของเราซึ่งอยู่ในต่างประเทศ ผมบอกเมื่อครั้งนั้นว่า
 เคยไปหลายประเทศและเคยไปเยี่ยมเยือนตามสถานทูตต่าง ๆ ซึ่งสมาชิก
 ของเราก็เคยประสบลักษณะอย่างนี้ อย่างเช่น ผมไปประเทศสิงคโปร์
 จำได้ไหมครับ ผมไปกับท่านประธานนี้แหละ ไปเยี่ยมเยือนอาเซียน
 ท่านทูตของเราที่ประเทศสิงคโปร์ก็บ่นว่าหนักใจ ว่าหนักใจเรื่องอะไร
 รัฐบาลหรือคนของสิงคโปร์ เขามักจะดูความเลวของนักการเมือง
 ต้องดูนักการเมืองไทย ถ้าจะดูวิธีการที่เลวในสถานการณ์การเมือง ก็ต้องดู
 เมืองไทย สถานทูตเลยไปท้วงติงว่า ทำไมท่านทูตอย่างนั้น เขามักจะ
 ผมไม่ได้พูด สิ่งที่ผมพูดนี้มาจากข่าวสารของคุณที่ผมดูมา แล้วเขาก็ให้ดู
 มันเป็นเรื่องที่ทำให้ติดปาก ทูตของเราที่ต้องการปกป้องประเทศไทยที่ไม่ให้
 เสื่อมเสียมันติดปากเลยครับ โดยเขาอ้างข่าวสารที่เขาได้มาในเมืองไทย
 ของเรานี้แหละ อันนี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง หรือเมื่อเร็ว ๆ นี้อย่างที่เรา
 ได้รับทราบจากข่าวสารเหมือนกันว่า นักศึกษาสาวของเรานี้ขายตัว
 ท่านคิดว่าข่าวสารอันนั้นจะออกข่าวเฉพาะในเมืองไทย ผมเชื่อว่า
 ต้องออกทั่วโลก แล้วสิ่งเหล่านั้นจะถูกบันทึกในความทรงจำของชาวต่างชาติ
 เหมือนกัน ในการประชุมในต่างประเทศระหว่างหลาย ๆ ประเทศ
 เขาเคยเสนอญัตติที่จะแซงก์ชัน (Sanction) เศรษฐกิจของประเทศไทย
 โดยอ้างว่า เมืองไทยนั้นค้าแรงงานเด็ก เมืองไทยนั้นมีโสเภณีเด็ก
 เมืองไทยนั้นเป็นทั้งขายนยาเสพติด ถามว่าสิ่งเหล่านี้เขารับรู้ สิ่งเหล่านี้
 เขาทราบมาจากไหน-----

ร ๓/๒๕๕๐ (ส. ๒)

สติมา ๕๓/๑

ผมจึงจะตั้งข้อสังเกตว่าจริงอยู่เรามีอิสระ และเรามีอิสระมากขึ้นในแง่ของ อาชีพข่าวสาร แต่สิ่งเหล่านั้นมันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลต่อ เมืองไทย ดังกรณีที่ผมพูดถึงเมื่อที่นี่ นี่คือสิทธิและเสรีภาพ ผมว่ากฎหมาย รัฐธรรมนูญกับที่กำลังเสนอนี้ที่ถูกต้องมากกว่าเดิม แต่ในขณะที่เวลานั้น ผมก็อยากจะเป็นเพียงท้วงติงในทางตรงกันข้าม อย่างน้อยเป็นข้อสังเกตให้ พวกเราหรือว่าผู้ที่จะมีโอกาสแก้ไขในครั้งหน้าก็ได้นั้น จะได้เอาอันนี้เป็น ข้อสังเกตด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ คุณชวรัช วิชัยดิษฐ

นายชวรัช วิชัยดิษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ชวรัช วิชัยดิษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาต ที่จะกราบเรียนท่านประธานในโอกาสนี้ว่า กระผมรับร่างรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยที่ร่างโดยสมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญ แต่กระผมมีเหตุผลที่ จะต้องเรียนชี้แจงให้ท่านประธานได้ทราบเป็นการเบื้องต้น ถึงความรู้สึกที่รับ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกหรือผู้ที่อยู่ในห้องประชุมที่เปิด โทรศัพท์มือถืออยู่ กรุณาสอบด้วยนะครับ เพราะว่าข้อบังคับการประชุมรัฐสภา หรือทุกสภาของเราได้ห้ามไว้แล้วครับ ขอความกรุณาด้วยครับ เชิญคุณชวรัช ต่อครับ

นายชวรัช วิชัยดิษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี) : ถึงเหตุผลที่สำคัญในการรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กระผมเชื่อว่าผมที่เช่นเดียวกับท่านประธาน ผ่านยุคผ่านสมัย ผ่านความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางการเมือง หลายครั้ง และดูเหมือนว่ายุคที่กระผมผ่านมาเช่นเดียวกับท่านประธานนั้น เป็นยุคของความเจ็บปวด ยุคของเหตุการณ์หลายอย่างหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการ เปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญโดยตรง รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมาไม่ใช่ว่ารัฐธรรมนูญที่เรามีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วม ที่เราที่มีความรู้สึกว่าจะเจตจำนงหลายประการ บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ฉบับนี้ไม่เหมือนกันครับ ท่านประธานครับ ที่ไม่เหมือนกันอย่างสำคัญคงจะอยู่ตรงที่ว่า ผู้ที่ร่างรัฐธรรมนูญนั้นมาจากการเลือกตั้ง ทางอ้อมจากตัวแทนของประชาชน ไม่ว่าบทบัญญัติจะมีกล่าวไว้อย่างไรก็ตาม แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะฉะนั้นเมื่อสำคัญที่สุด การที่เราพิจารณาสาระแห่ง

รัฐธรรมนูญ เราก็คงต้องตั้งความหวังไว้ ๒ ประการด้วยกัน ประการที่ ๑ กระผมเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจและไม่มีข้อโต้แย้งอะไรเลยทั้งสิ้น ที่จะขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานว่าผมหวังที่จะเห็นรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องระบอบยาว หวังที่จะเห็นรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่คู่กับระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่ความฝันที่ไกลจนเกินไป หากเราตั้งเจตนารมณ์ที่บริสุทธิ์และหวังที่จะให้เกิดขึ้นเช่นนั้น

ประการที่ ๒ ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญฉบับจะมีหลายสารัตถะที่ไม่เหมือนกันในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน บางสารัตถะเป็นเรื่องที่กำหนดเงื่อนไขในประวัติศาสตร์ บางสารัตถะเป็นเรื่องซึ่งกล่าวถึงและกำหนดไว้ ซึ่งสถาบันที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อเป็นเช่นนี้การที่เราจะแยกแยะวิเคราะห์ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นปรัชญาหรือแนวทางต่าง ๆ ที่ต่างกันจึงต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้ทราบถึงเจตนารมณ์ที่แน่ชัดและที่มาของรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ละกระมังที่ท่านประธานครับ การพิจารณาหมวดที่ ๓ ซึ่งว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จึงถือได้ที่สำคัญ ว่านี่คือส่วนที่เป็นจิตและเป็นวิญญาณของระบอบประชาธิปไตย เป็นความจำเป็นของกระผม แม้หากจะยอมรับว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้แต่เป็นความจำเป็นที่จะต้องตั้งข้อสังเกต ตั้งข้อสงสัย เพื่อให้ได้มีการตอบคำถามที่เกิดขึ้น ความกระฉับกระเฉงของสภาผู้แทนราษฎรและสภาของเสรีภาพ เราได้ยืนได้ฟังกันมาเสมอ เมื่อเราพูดถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ท่านประธานครับ ประชาชนมีความหมายทั้งนามธรรมและมีความหมายทั้งรูปธรรม รูปธรรมนั้นเป็นจำนวนคนกันได้แต่นามธรรมจะสำคัญที่สุด นามธรรมแห่งความเป็นประชาชนนั้นมีความหมายที่เราต้องทำความเข้าใจให้ได้และต้องทำความเข้าใจอย่างชัดเจน

ฉะนั้นการพูดถึงสิทธิและ เสรีภาพของชนชาวไทย จึงเป็นเรื่องซึ่งพูดถึงจิต และวิญญาณของประชาธิปไตยโดยตรง แน่นอนครับ กระผมก็เช่นเดียวกับ เพื่อนสมาชิกอีกหลายท่าน ซึ่งช่วยร่วมแสดงความยินดีที่ท่านได้บรรจุ เรื่องสิทธิและ เสรีภาพของชนชาวไทยไว้ในหลายหมวด หลายมาตรา แบ่งแยกออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน แม้กระผมจะยอมรับถึงความสับสน ที่เกิดขึ้นในการพิจารณา ว่าเวลาเราพูดถึงสิทธิเสรีภาพจำนวนมาก ๆ นั้น เราแยกกันออกหรือเปล่า ระหว่างกฎหมายที่เรียกกันว่า กฎหมายของ โครงสร้างหรืออินสทิทิวชันแนล ลอว์ (Institutional law) กับ กฎหมายที่เป็นกฎหมายแห่งรัฐธรรมนูญที่เรียกว่าคอนสทิทิวชันแนล ลอว์ (Constitutional law) แม้ทั้งสองซึ่งเป็นปฏิภาคและไม่ตรงต่อความรู้สึก มีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งนี้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ยอมรับท่านประธานครับว่า ของเหล่านั้นเกิดขึ้นมาจากความรู้สึกและประสบการณ์ในสังคมที่เราต้องการ จะบรรจุเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน กราบเรียน ท่านประธานต่อไปว่า ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญที่มา จากการปฏิวัติรัฐประหารหรือรัฐธรรมนูญที่สร้างขึ้นมากับยุคที่มีประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญฉบับจะต้องมีข้อความซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรคแรกที่บอกว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและ ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน หัวใจของระบอบประชาธิปไตย อยู่ตรงนี้ กระผมขอให้ได้มีการพิจารณาในเชิงหลักแห่งรัฐศาสตร์ให้มากขึ้น เพราะหลักแห่งรัฐศาสตร์นั้นบอกไว้อย่างชัดเจน ท่านประธานครับ ว่าสังคมใดที่มีระบอบทางการเมือง สังคมใดที่มีระบอบและวินัยทางการเมือง ที่ภาษาอังกฤษเรียกกันโดยทั่วไปว่า โพลิติคอล ออร์เดอร์ (Political order) สังคมนั้นกรอบและพัฒนาการของความเป็น ประชาธิปไตยย่อมนำแสงสว่างไปสู่หลักชัยที่พึงปรารถนาด้วยกันทั้งสิ้น นั่นคือความผาสุกและการที่มีโอกาสในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างชัดเจน หากพิจารณาเช่นนี้สิ่งที่เราเรียกว่า ย่อมเสมอกันในกฎหมาย จึงมีความหมายอย่างชัดเจนที่สุด เพราะฉะนั้นไม่ว่าเราจะพิจารณา

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตกาลสักเพียงใดก็ตาม
คำตอบง่าย ๆ ที่สุดในเรื่องของระเบียบทางการเมืองบอกเราได้อย่าง
ชัดเจนครับ ผู้นำยุคใดที่รู้ว่า มาตรา ๓๐ อันหมายถึง บุคคลย่อมเสมอกัน
ในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันนำไปปฏิบัติ
ใช้ให้มากที่สุด ผู้นำยุคนั้นก็ผ่านวิกฤติ ผ่านเหตุการณ์และอยู่ในตำแหน่ง
พร้อมทั้งดำเนินการในการแก้ไขปัญหของบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
มากขึ้น หลักเช่นนี้เป็นหลักที่กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนในหลักรัฐศาสตร์
โดยทั่วไป แต่มีข้อที่ต้องพิจารณาท่านประธานครับ ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้
จะมีข้อความในวรรคสอง เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากรัฐธรรมนูญที่เรา
กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ คือสิ่งที่เรียกว่าชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันผ่านไป
ถึงวรรคสาม หัวใจที่ใช้ให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนและการสร้างเงื่อนไข
ที่สำคัญที่สุดเพื่อชี้ให้เห็นถึงจิตวิญญาณของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงนั้นอยู่ที่
ข้อความดังต่อไปนี้ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุ
แห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพ
ทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม
ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอัน
ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ -----

กระผมอ่านข้อความนี้ด้วยความรู้สึกที่ลึกซึ้งภายในของตนเองว่า ตรงนี้แหละมัง
คือสังคมที่ไม่ปรารถนาการกีดกัน ไม่ปรารถนาความแตกแยก สังคมที่เขาเรียก
กันว่าไม่มีดีสคริมิเนชัน (Discrimination) แต่ในท้ายที่สุดความกังวลใจ
ของกระผมก็เกิดขึ้นเมื่อพิจารณาไปพร้อมกันกับมาตรา ๑๐๗ ของ
ท่านประธานถึกครั้งหนึ่งครับที่บอกว่า บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิ
สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ คือถ้าไม่สำเร็จการศึกษา
ถึงปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก
วุฒิสภามาก่อนอย่างี่ปรากฏไว้ในวรรคสาม นี่คือนี่ที่ปรากฏว่าไม่ได้เป็นไป
ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง อย่างแท้จริง อันนี้ผมตั้งคำถามความกระจ่าง
และกระผมต้องการให้ข้อสังเกตุนี้ เป็นข้อสังเกตุที่ปรากฏเป็นหลักฐานในการ
ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากกลุ่มคนที่มาจากต่างระดับกันภายในสังคมนี้ มาจาก
การเลือกตั้งทางอ้อมของผู้ที่เ็นตัวแทนของประธาน กระผมทราบดีครับ
ท่านประธานว่ายังมีวรรคต่อไปอีกทั้งเขียนไว้ว่า มาตราการที่รัฐกำหนดขึ้น
เพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับ
บุคคลอื่นย่อมไม่ถือ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามวรรคสาม สิ่ง
ที่เรียกว่า จัดอุปสรรค นั้น อุปสรรคที่ว่าหมายถึงคนที่ต่ำกว่าปริญญาตรีเป็น
อุปสรรคในเรื่องการเลือกตั้งใช้หรือไม่ หากเราจะเห็นอะไรที่จะเอื้ออำนวย
ความละเอียดยกก่อนนั้นต้องตามต่อไปครับ กระผมต้องนำเรื่องนี้เพื่อบันทึกไว้
เป็นหลักฐาน ตัวผมกระผมจำได้อย่างชัดเจนไม่มีวันลืมเลยว่า เมื่อการ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งที่สำคัญที่สุดเกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วง
ระหว่างปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ ท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญได้ชี้ให้เห็นเป็น
ปรัศญาที่สำคัญไว้ครั้งหนึ่งว่า เราจะไปเปรียบเทียบกับความรู้ของสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรกับความรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูง ๆ นั้นคงจะไม่ได้
แล้วท่านใช้คำซึ่งกระผมยังจำได้จนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ท่านบอกว่าความรู้
ของผู้แทนราษฎรคือความรู้เรื่องประชาชน ไม่ใช่ความรู้เรื่องในท้องเรื่อง
กระผมขอทบทวนให้ทองเหล่านั้ได้บันทึกไว้เป็นหลักฐานว่า กรอบความรู้ของ
บุคคลนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่บอกความเข้าใจในปัญหาของประชาชน ในเวลา
เดียวกันกระผมขอทบทวนเรื่องต่อไปว่า กระผมทราบดีครับว่าวิธีการ
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาในปัจจุบัน และวิธีการที่สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญได้ใช้และ

อาจจะเป็นข้ออ้างว่าเสียงเรียกร้องของประชาชนส่วนใหญ่ต้องการและ
ปรารถนาที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการศึกษา
ระดับที่ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี แต่กระนั้นผลสภาจะให้ได้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน
เช่นเดียวกันครับว่าการแสวงหาคำตอบจากประชาชนนั้นเราถามเขา
ว่าอย่างไร เราถามเขาอย่างที่เราต้องการจะได้คำตอบหรือว่า
เราถามเขาด้วยเหตุที่เรามีจุดมุ่งหมายอย่างอื่น ประการที่ ๓ ครับ
ท่านประธาน กระผมยังมีข้อพิจารณาในหมวดที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องพรรคการเมือง ในมาตรา ๘๗
บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้าง
เจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทาง
การเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการเมืองการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติ
ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ฟังดูแล้วข้อความนี้เป็นข้อความที่สละสลวย ข้อความ
ที่มองเห็นสาระและหลักการที่สำคัญของพรรคการเมือง สังขธรรม
ที่สำคัญของพรรคการเมืองนั้นไม่ใช่เกิดขึ้นมาจากตัวบทกฎหมาย
แต่เพียงประการเดียวเป็นที่รู้แน่ชัดกันโดยทั่วไป สังขธรรมที่สำคัญ
ของพรรคการเมืองอยู่ที่การสนับสนุนของประชาชน อยู่ที่ความเป็นมา
ของพรรคการเมืองนั้น และอยู่ที่อายุและความเติบโตของพรรคการเมือง
ไม่มีความจำเป็นครับท่านประธานที่กระผมจะต้องอ้างชื่อพรรคการเมืองหนึ่ง
พรรคการเมืองใด แม้หลักฐานจะปรากฏต่างชัดเจนว่าพรรคการเมือง
ที่กระผมสังกัดอยู่คือพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคซึ่งมีอายุยืนยาวมาค่อนข้าง
มากที่สุดในระบบการเมืองในเมืองไทย -----

กระผมยอมรับว่าการเติบโตของพรรคการเมืองในสังคมอย่างบ้านเรานั้น
 แน่นนอนครับ คงจะต้องมีเงื่อนไขที่กำหนด มีเงื่อนไขที่มีภัย แต่เมื่อกระผม
 เปรียบเทียบต่อไปถึงมาตรา ๓๒๘ ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๒๘ เขียนไว้ว่า
 นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
 พรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (๑) การจัดตั้งพรรคการเมือง
 ซึ่งอย่างน้อยให้กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป และการจัดตั้ง
 พรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง ตรงนี้ลึกซึ้งที่กระผมเกิดความรู้สึก
 เราผ่านเหตุการณ์อย่างเดียวกันนี้มาหลายครั้งแล้วตั้งแต่ที่ เราผ่านเหตุการณ์
 ที่มีพรรคการเมืองใหญ่ พรรคการเมืองเล็ก เราผ่านเหตุการณ์ที่มีพรรคการเมือง
 เล็ก ๆ น้อย ๆ กระจัดกระจายกันอยู่อย่างมาก กระผมทราบดีครับ และไม่มี
 ความปรารถนาที่จะ ไปโต้แย้งในเรื่องปรัชญาทางการเมือง ไม่มีความปรารถนา
 ที่จะ ไปโต้แย้งว่าแนวความคิดทางการเมืองมีความแตกต่างกันอย่างไร
 แต่กระผมมองลึกลับที่สุดคือ มองสิ่งซึ่งเป็นไปได้และมองสิ่งซึ่งเกิดขึ้น กระผมมี
 ความรู้สึกประการหนึ่งครับท่านประธาน ว่าในสังคมการเมืองของประเทศไทยนั้น
 เป็นสังคมการเมืองซึ่งค่อนข้างที่จะไม่ยอมรับกับพัฒนาการและความเป็นมา
 ที่มีระยะเวลา เรามีกระแสของใหม่ ในเวลาเดียวกันกับที่เราไม่ค่อยได้
 ยอมรับความสำคัญและความสืบเนื่องของสถาบันที่มีอยู่แล้ว กระผมไม่มีอะไร
 ที่จะโต้แย้ง และไม่มีอะไรที่จะ ไม่ยอมรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่กระผมขอให้
 เป็นข้อสังเกตว่าถ้าหากมีการบันทึก เอาไว้เช่นนี้ สิ่งปรากฏเกิดขึ้นต่อไป
 ในเวลาข้างหน้าก็คือสิ่งที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญไม่พึงปรารถนาจะให้เกิดขึ้นนั่นเอง
 และในท้ายที่สุดเราก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ กระผมทราบว่ายังมีสาระที่สำคัญ
 อีกประการหนึ่งในการร่างรัฐธรรมนูญ สาระที่สำคัญนั่นก็คือสาระที่ว่าด้วย
 ความคล่องจองในรัฐธรรมนูญ คำพูดที่เราจะใช้ในรัฐธรรมนูญนั้นควรจะ ได้ เป็น
 คำพูดที่คล่องจองแม้ว่าจะไม่ใช่ เรื่องที่เป็นสาระใหญ่และสาระที่สำคัญก็ตาม
 ตัวอย่างที่ผมจะยกมาเรียนก็คือในวรรคสามของมาตรา ๓๐ ซึ่งท่าน เขียน
 อย่างที่กระผมได้ทราบเรียนไปแล้ว เมื่อกี้ ขออนุญาตที่จะใช้อีกครั้งหนึ่ง
 เพราะ เป็นคนละประเด็นกับที่กระผมได้ทราบ เรียนมาแล้วในตอนต้น ข้อความที่
 บอกว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะ เหตุแห่งความแตกต่าง
 ในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ หากท่านประธานจะกรุณามองย้อนไปที่มาตรา ๕
 ท่านประธานก็จะ เห็นว่าคำพูดที่ใช้ในนี้ใช้คำว่า ประชาชนชาวไทยไม่ว่า เหล่ากำเนิด

เพศ หรือศาสนาใด แต่ในวรรคสามของมาตรา ๓๐ นั้น ใช้คำว่า ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ไม่เสียหยาอะไรหรือก่อกวนประชาชน เพราะว่าความในมาตรา ๓๐ วรรคสามก็อธิบายขยายความได้ เช่นเดียวกับข้อความเดียวในมาตรา ๕ และนี่คือสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นความชอบธรรมของสมาชิกวุฒิสภาที่ให้ข้อท้วงติง ข้อสั่งเกิดกับสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ กระผมไม่หวังและไม่ปรารถนาที่จะได้ยื่นคำตอบโดยตรง แต่กระผมปรารถนาที่จะให้ข้อสั่งเกิดนี้ได้รับการบันทึกไว้ เพราะเจตนารมณ์ของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญหรือเจตนารมณ์ของรัฐสภานั้นคงจะเป็นอย่างเดียวกัน หวังที่จะเห็นวิธีแห่งความเปลี่ยนแปลงเป็นวิธีที่มีสันติภาพ เป็นวิธีที่มาจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของคนส่วนใหญ่ ไม่มีใครฉลาดกว่าใครหรือก่อกวนทางการเมือง และไม่มีใครมีความรู้มากกว่าใครหรือก่อกวนในเรื่องชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน หากไม่ลงไปสัมผัสประชาชนด้วยตัวเองอย่างท่านประธานหรือท้วงติงตัวเอง

แต่สิ่งซึ่งมีค่ามากไปกว่านั้น คือการกำหนดกฎเกณฑ์กติการะเบียบเพื่อสร้างความ เป็นวินัยและระเบียบทางการเมืองให้เกิดขึ้นกับสังคมแห่งนี้ให้ได้ วิกฤตการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต ต้องเป็นบทเรียนที่เจ็บปวด และต้องเป็น บทเรียนที่เราต้องจำ บทเรียนเหล่านั้นไม่มีใครทำให้ ไม่มีใครกำหนดได้ นอกจากตัวเราเอง เรารู้ว่าวิธีแห่งการตัดสินใจของเรา สังคมธรรมที่มีอยู่ ต่อกรอบความคิดและแนวทางที่เกิดขึ้นทั้งหลายนั้น เกิดขึ้นจากความเคารพ ต่อกัน เกิดขึ้นจากกันทานุมัติที่เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ในระบอบประชาธิปไตยและ เรื่องยิ่งใหญ่ นั้น คือการเคารพบุคลิกภาพความเป็นพื้นฐานของมนุษย์ต่อมนุษย์ ด้วยกัน เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องซึ่งไม่มีโอกาสบ่อยครั้งนักท่านประธานครับ ที่จะเกิดขึ้น และไม่บ่อยครั้งนักที่เรื่องเหล่านี้จะนำไปสู่ความเห็นร่วมกัน อย่างเดียวกันได้ ความแตกต่างย่อมนำไปสู่ข้อสรุปที่มีค่าและมีความหมาย ความแตกต่างย่อมนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นกว่าเดิม เหตุการณ์เหล่านี้ พร้อมทั้งเหตุผลที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วตั้งแต่ต้น เป็นเหตุผลที่อยากจะ บอกว่าขอความกระจ่าง ตั้งเป็นข้อสังเกต เพื่กล่าให้ผู้ที่ เป็นเจ้าของสิทธิและ เสรีภาพได้ทราบและ เป็นประจักษ์พยานที่สำคัญว่าการร่างรัฐธรรมนูญ ที่เกิดขึ้นมาในยุคปัจจุบันนั้น เป็นการพิจารณาร่วมกันของผู้ที่เป็นตัวแทน ของประชาชน กระผมกราบเรียนข้อความทั้งหมดเหล่านี้ไว้กับท่านประธาน ด้วยความเคารพเป็นที่สุด กราบขอพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านวุฒิสภา ไพศาล กุมลย์วิสิัย ครับ

ศาสตราจารย์ไพศาล กุมลย์วิสิัย สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียน

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ไพศาล กุมลย์วิสิัย สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมขอบพระคุณท่านประธาน เป็นอย่างสูงที่ให้ โอกาสกระผมได้ลุกขึ้นมาชี้แจง กระผมได้มีโอกาสยกมือมาหลายครั้ง ตั้งแต่เมื่อวานนี้เพิ่งจะได้มีโอกาสได้พูดในวันนี้ กระผมคิดว่าเวลาใกล้กว่า ที่ได้นึกไว้ว่าจะถึงคราวที่ผมจะได้มีโอกาสได้อภิปราย กระผมขออนุญาต กราบเรียนว่าในหมวดที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยนี้เป็น หมวดที่น่าสนใจมาก เพราะว่าในฐานะที่กระผมเองได้เคยมีโอกาสได้เขียน รัฐธรรมนูญมาหลายฉบับ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา ก็ได้ให้ความสนใจ เกี่ยวกับเรื่องของการกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนี้เป็น เรื่องสำคัญ และได้มีการเพิ่มเติมมาโดยตลอด แต่กระผมอยากจะขออนุญาตกราบเรียน

อภิปรายในหลักการของหมวดนี้ว่า ที่เข้าใจว่าสิทธิเสรีภาพจะต้องมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้นจึงจะเป็นการให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นคงจะคลาดเคลื่อน ที่จริงสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นได้มีอยู่กับบุคคลนับตั้งแต่เกิดมา การที่มีหมวดนี้ขึ้นมาจึงมีความหมายว่า รัฐจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในเรื่องอะไร และจะจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นเพียงใดหรือไม่อย่างไร เพราะฉะนั้นการที่เขียนสิทธิและเสรีภาพขึ้นในหมวด ๓ มาจนเท่าไร ก็หมายความว่ารัฐบาลต้องการที่จะเข้ามาจำกัดสิทธิเสรีภาพในเรื่องนั้น ๆ มากขึ้นเท่านั้น อันนี้เป็นหลักการที่กระผมขอกราบเรียนว่าพึงต้องระมัดระวังในจุดนี้ด้วย นอกจากนั้นเมื่อกำหนดสิทธิเสรีภาพแล้วโดยปกติก็จะต้องมีผู้ซึ่งมีหน้าที่ตอบสนองสิทธิเหล่านั้น ท่านจะพึงสังเกตว่าในเรื่องสิทธิเสรีภาพได้ขยายความไปถึง ๓๐ กว่ามาตรา เกือบจะ ๔๐ มาตรา แต่ในฐานะที่เป็นหน้าที่ของประชาชนนั้น ได้เขียนไว้ในหมวดที่เกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลเพียงไม่กี่มาตรา จะสังเกตเห็นได้ว่าความเหมาะสมของการกำหนดสิทธิและกำหนดหน้าที่นั้นไม่มีความสัมพันธ์ที่สมควรเท่าที่ควร กระผมขออนุญาตกราบเรียนว่า เมื่อเรากำหนดสิทธิเสรีภาพขึ้นมาในมาตราเหล่านี้ ก็หมายความว่าหน้าที่ของรัฐมีมากขึ้นตามมาตราเหล่านี้เป็นเงาตามตัวไปด้วย-----

กระผมขออนุญาตกราบเรียนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องมองดูภาพรวม ในหมวดนี้ประกอบกันไปโดยตลอด กระผมขอชื่นชมที่สภาฯ เห็นชอบกับ คณะทำงานซึ่งเรียกว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นอย่างสูง ที่ได้พยายาม ที่จะตั้งหลักการใหม่ ๆ เข้ามาในจุดนี้ กระผมขอชื่นชมที่สำคัญ ๒ ประการ กระผมคิดว่าในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งไม่พูดถึงไม่ได้หมายความว่าไม่มีความสำคัญ กระผมเห็นภาพที่สำคัญอันหนึ่งที่เขียนไว้ในมาตรา ๒๘ ถ้ากระผมจำไม่ผิดว่า การใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น จะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลอื่น ความข้อนี้ก็เป็นข้อความที่ใหม่เอี่ยมในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งผมขอปกป้องว่าคมะยกว่าง ๆ นี้ ได้เข้ามาบัญญัติไว้ในตรงนี้ แต่ว่าในแง่ ของนักกฎหมายแล้ว ย่อมเป็นที่เข้าใจอยู่โดยปริยายว่าการใช้สิทธิที่ยังแต่ จะก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่นนั้น เป็นการกระทำมิชอบ นั้นในวงการ นักกฎหมายที่เรียบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีความเข้าใจ แต่ว่า ถ้าหากเมื่อเรามาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ก็ทำให้มีความเข้าใจกัน กว้างขวางขึ้นในหมู่ประชาชนทั้งหลายว่า แม้ว่าเราจะมิสืบทอดและเสรีภาพ ซึ่งได้มีการป้องกันคุ้มครองขึ้นมา การใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นทั้งระมัดระวัง อย่าให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น อันนี้ผมคิดว่าเป็นหลักการ ที่ได้เตือนสังคมของเราในขณะเดียวกันไปด้วย

ข้อที่ผมยกมาจะยกเป็นประการที่ ๒ ที่กระผมชื่นชมมาก ก็คือ เรื่องการ เว้นคืนอสังหาริมทรัพย์ การ เว้นคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นในอดีต เขียนโดยสรุปว่า ถ้าหากว่า เว้นคืนมาแล้วไม่นำไปใช้ประโยชน์ในระยะ เวลาที่กฎหมายกำหนด ต้องคืนให้กับเจ้าของเขาไป เว้นแต่จะนำไปใช้ เพื่อประโยชน์สาธารณะอีก ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ตัดข้อความตอนท้ายออก เหลือข้อความว่า ถ้าหากว่า เว้นคืนมาแล้วไม่นำไปใช้ประโยชน์ตามที่ระบุไว้ ภายในเวลาที่กำหนด ต้องคืนให้เจ้าของหรือทายาทเขาแต่อย่างเดียว จะนำเอามาใช้เป็นประการอื่นอีกไม่ได้ กระผมบอกตัวอย่างว่าการ เว้นคืน ในอดีตนั้น เช่น การรถไฟฯ อย่างนี้เป็นต้น เว้นคืนมาแล้วไม่ได้ใช้เพื่อ การรถไฟฯ นำไปใช้เพื่อการอื่นซึ่งเราเห็นอยู่เป็นการทั่วไปอยู่ขณะนี้ ถ้าหากว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปแล้ว กระผมคิดว่าในแง่ที่ดี แต่ในแง่ของ การตีความรัฐธรรมนูญต่อไปนั้น ก็ทำให้ชวนคิดว่าทายาทเหล่านี้เขาจะ เรียกเรื่องของเขาคืนได้หรือไม่ อันนี้ก็ขอกราบเรียนว่าปัญหาที่น่าคิด

ในเชิงกฎหมายต่อไป ท่านประธานที่เคารพครับ ผมมีข้อที่ไม่ค่อยสบายใจ
อยู่ประการหนึ่ง ผมจำได้ว่าท่านอาจารย์แก้วสรรได้เป็นผู้ที่นำเสนอใน
หมวดที่ ๓ เรื่องสิทธิและเสรีภาพ เดิมตามร่างฯ ของคณะกรรมการธิการ
ยกร่างฯ ใช้คำว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และก็ได้รับการเสนอแนะ
จากที่ประชุมของวุฒิสภา เสนอไปยังท่านกรรมาธิการยกร่างฯ ในชั้นยกร่างฯ
ตอนต้น ท่านก็ได้ปรับปรุงถ้อยคำตรงนี้เป็นว่า สิทธิและเสรีภาพของ
ปวงชนชาวไทย ซึ่งถ้าหากว่ายังคงความเดิมอยู่ที่หมายความว่าสิทธิและ
เสรีภาพนี้ได้คุ้มครองไปถึงบุคคลทุกคนที่เขาเข้ามาอยู่ในประเทศไทย
ไม่จำกัดว่าจะ เป็นบุคคลซึ่งเป็นสัญชาติไทย เมื่อแกแล้วก็มีความหมายว่า
ในหมวดนี้ทั้งหมด แม้จะใช้คำว่า บุคคล ก็ตามแต่ หมายถึงบุคคลซึ่งมี
สัญชาติไทย ซึ่งกระผมดีใจและ เบาใจ แต่ว่าอย่างไรก็ดีไปแก้ไขหมวดนี้
ทั้งหมดแล้ว แต่ยังไม่ได้แก้มาตรา ๔ ในบททั่วไป ทำให้เห็นว่าถ้อยคำ
ที่ยังเหลือในหมวด ๔ ที่บอกว่า กติศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง คำว่า ของบุคคล อันนั้น ยังไม่ได้
เปลี่ยนแปลงไปจากหลักการที่ว่า ฉะนั้นมาตรา ๔ ที่ว่านั้นจะเป็นปัญหาต่อไป
ในวันข้างหน้าว่า หมายความว่าไม่ได้เฉพาะแต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย ดังที่
บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ทั้งหมด ก็จะเป็นปัญหาในการใช้บังคับกฎหมาย
ฉบับนี้ต่อไปในวันข้างหน้า ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมมีเรื่อง
อีกเล็กน้อย ๒ ๓ เรื่อง ไม่อยากจะเสียเวลาที่ประชุมนี้จนเกินไปนัก
เพราะเหตุว่าเพื่อนฝูงในที่ประชุมนี้ได้ยกประเด็นต่าง ๆ ขึ้นมาพูด
หลายเรื่องแล้ว กระผมมีความคิดใจอยู่ในมาตรา ๒๘ วรรคสอง
ที่บอกว่า สิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการคุ้มครองในหมวด ๓ นี้
บุคคลย่อมยกขึ้นมาใช้สิทธิทางศาลหรือต่อสู้คดีในศาลได้ -----

ความตอนหลังตอนนั้นกระผมไม่คิดใจเพราะเหตุว่าเป็นเรื่องปกติ ถ้าหากมีคดีความขึ้นสู่ศาล บุคคลย่อมอ้างสิทธิและเสรีภาพที่ไปจำกัดเขาหรือไปทำลายเขาหรือไปทำความกระทบกระเทือนเขาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ แต่กระผมคิดใจความตอนแรกที่ใช้ยกกว่า บุคคลย่อมใช้สิทธิทางศาลได้ ความจริงนี้เป็นข้อความใหม่ที่ยื่นในรัฐธรรมนูญ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่าในฐานะที่เป็นนักกฎหมายที่เคยอยู่ศาลมาก่อน เข้าใจคำว่า การใช้สิทธิทางศาล ซึ่งยกตัวอย่างหมายความว่า ได้มีกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งฯ กิติ หรือกฎหมายอื่น ๆ กิติ ให้ใช้สิทธิทางศาลได้ ยกตัวอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาในครั้งนี้ ก็คือเช่นว่า การร้องขอจัดตั้งผู้จัดการมรดก การร้องขอให้สั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือว่าการร้องขอให้สั่งให้เป็นบุคคลเสมือนไร้ความสามารถ หรือตั้งผู้ปกครองมรดกหรือผู้พิทักษ์ในกรณีดังนั้น เป็นต้น มีกฎหมายเหล่านั้นเขียนเอาไว้ว่าอย่างนั้น ย่อมไปศาลและขอให้ศาลจัดตั้งเรื่องเหล่านั้นได้ แต่เมื่อเขียนไว้ในหมวด ๓ เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตรงนี้ กระผมไม่เข้าใจว่าจะมีความหมายว่า สิทธิและเสรีภาพที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ทั้งหมดประมาณ ๓๙ - ๔๐ มาตรา นั้น ประชาชนทั่วไปสู่ศาลแล้วก็ให้ศาลประกาศออกมาว่าแต่ละคนมีสิทธิอย่างนั้นอย่างนั้นหรือไม่ นี่เป็นข้อที่ผมกังวลมาก ไม่ทราบ่ว่าที่ท่านเขียนตรงนี้มีความหมายประการใด หมายความว่าเวลานี้หญิงหรือชายจะดื้อรังไปที่ศาล ให้ศาลประกาศออกมาว่าท่านมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันอย่างนั้นหรือ ตรงนี้ควรมีปัญหา ซึ่งความหมายหลาย ๆ มาตราที่ปรากฏอยู่ตรงนี้เป็นความหมายว่าอย่างไร ในการที่ใช้สิทธิต่าง ๆ ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีสักข้อหนึ่งในมาตรา ๒๙ ที่เขียนข้อความค่อนข้างยืดเยื้อ แต่กระผมขอสรุปไว้อย่างนี้ครับว่า มาตรา ๒๙ นี้เป็นมาตราที่เป็นข้อยกเว้นในหมวด ๓ ทั้งหมด เนื้อหาความเป็นอย่างนี้ว่า สิทธิและเสรีภาพที่กำหนดโดยละ เหยียดในหมวดนี้นั้นจะมีข้อความในวรรคสองบอกว่า รัฐจะเข้ามาจำกัดสิทธิเหล่านั้นหรือเสรีภาพเหล่านั้นได้ภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวรรคที่สองของแต่ละสิทธิที่กำหนดไว้ หมายความว่ารัฐอาจจะออกกฎหมายเข้ามาจำกัดสิทธิเหล่านั้นได้เพียงจำกัดภายใต้เงื่อนไขที่กล่าว ข้อความดังนี้เขียนสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่มานิเทศ แต่ว่าเมื่อเรามีมาตรา ๒๙ เขียนไว้ว่า การจำกัดสิทธิ เช่นว่านั้นจะกระทำได้เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้

กำหนดไว้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสิทธิในสาระสำคัญ
แห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กระผมไม่เข้าใจว่าที่เขียนไว้ตรงนี้ ยกเว้น
ข้อยกเว้นขึ้นไปอีก และยังบอกว่าการจำกัดสิทธิเหล่านั้นจะกระทบกระเทือน
สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กระผมมองดูในทางภาคปฏิบัติ
ไม่ทราบว่าเขียนอย่างนี้มีความหมายแคบ กว้างเพียงใด จะเป็นไปได้หรือไม่
ว่ากฎหมายที่ออกมาอยู่แล้วในขณะนี้จะต้องเข้ามาอยู่ภายใต้บทยกเว้นของ
ข้อยกเว้นนี้สักครั้งหนึ่ง ซึ่งมีกฎหมายเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติต่าง ๆ กระผมขอความรู้
จากครูบาอาจารย์ที่นั่งอยู่ข้างบน ซึ่งหลายท่านก็เป็นเพื่อนหลายท่านก็เป็นน้อง
และหลายท่านก็เป็นเพื่อนผู้พิพากษามาในอดีต กระผมคิดว่าถ้าเป็นไปได้
ขอความกระจ่างตรงนี้ เพราะเหตุว่าในประสบการณ์ของกระผมที่
ร่างรัฐธรรมนูญมาหลายฉบับนั้นไม่เคยมีข้อความยกเว้น ยกเว้นตรงนี้ขึ้นมาอีก

ท่านประธานที่เคารพ แม้ว่าในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ จะสมควรได้ตั้งเป็นข้อสังเกตไว้บ้าง แต่กระผมได้ทราบเรียนท่านแล้ว ว่าบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความรู้กันในวันนี้ได้เป็นไปด้วยดี กระผมขอชื่นชมในความสามารถของคณะร่างรัฐธรรมนูญของพวกเราที่ได้อุทิศสละเสียสละเวลา และได้ดำเนินการมาด้วยความเรียบร้อย กระผมต้องขออนุญาตว่าเสียใจที่ไม่มีโอกาสที่จะได้ช่วยมีโอกาสปรับปรุงร่างกฎหมายกับนี้ ซึ่งเมื่อได้อ่านโดยตลอดแล้วในฐานะที่ผมมีประสบการณ์ในด้านนี้ อยากจะทำให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่เมื่อไม่มีโอกาส กระผมก็คิดว่าได้โอกาสได้กล่าวในวันนี้ก็เป็นการพอสมควรแล้ว ขอขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ทางสภาร่างฯ จะขอชี้แจง เชิญครับ

นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

ท่านประธานที่เคารพ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ กระผม ประวิทย์ ทองศรีนุ่น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ร่วมมอบหมายให้ชี้แจงในประเด็นที่ท่านทั้งหลายให้เกียรติให้ความเห็นให้ข้อสังเกตตั้งแต่เมื่อวาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครั้งหลังสุด ขอเอ่ยนาม ท่านดอกเตอร์วิช วิชัยดิษฐ และ พี่คนผมหลายคนเมื่อวานนี้ ตั้งแต่คุณชาติรพีดี ท่านรัฐมนตรีชิงชัยก็ดี ขออนุญาตเอ่ยนามผ่านท่านประธานครับ และหลายคนที่นั่งอยู่ว่ามีประเด็นเรื่องของการไปจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานเรื่องวุฒิปริญญาตรี ที่ไปกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความจริงเรื่องนี้อยู่ในหมวด ๖ ยังไม่ถึง แต่ว่าเนื่องจากว่าต้องการชี้แจงเป็นเบื้องต้นไว้ก่อนในหมวด ๓ เกี่ยวกับสิทธิ ขออนุญาตชี้แจงในประเด็นนี้ ชี้แจงจริง ประเด็นนี้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐาน ความไม่เสมอภาคน่าจะเปิดกว้าง ๕๐ ล้านคน พี่น้องประชาชนไปไว้ที่ไหน ไม่เป็นประชาธิปไตย คนที่รู้มากมีเท่าที่ว่าจะเอาเปรียบคนในสังคมมาก ถ้าจะให้วิวัฒนาการโดยน่าจะพัฒนาเปิดกว้างไว้ และก็ยึดหลักการธรรมชาติร่างไว้ทำไม กระผมขออนุญาตชี้แจงข้อเท็จจริง

ท่านประธานครับ ในร่างฯ เดิมซึ่งสภาร่างฯ ทำตั้งแต่เดือนมกราคม มีนาคม ไปถึงกุมภาพันธ์ เมษายน เล่มนี้ครับ เล่มสีน้ำตาลนี้ครับ เล่มนี้เพียงกัน ๕๐ : ๕๐ ท่านประธานยกร่างฯ ต้องตัดสินนะครับ ๕๐ : ๕๐ ใน ๓๓ คน ต้องตัดสินชี้ขาดว่าไม่ต้องกำหนด ของเดิมคืออยู่ในมาตรา ๑๐๖ ผมขออนุญาตท่านประธานอ่านสักนิดหนึ่ง เพื่อต้องการให้รู้ว่าของเดิมไม่มี ไม่กำหนด

มาตรา ๑๐๖ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๑) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด (๒) มีอายุ
ไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง (๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด
พรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว และ (๔) ว่าเรื่อย ๆ ไม่มีใครรับ
ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบเขตเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้
ก็เหมือนของที่อยู่ในมือของท่าน ไม่มีกำหนดวุฒิ/ปริญญาตรี ๕๐ : ๕๐ นะครับ
ประธานต้องตัดสินใจ ที่ขึ้นตอนต่อมาเนื่องจากเปราะบางมาก เพราะ
ความคิดเห็นใกล้เคียงกันเท่ากัน จึงได้นำประเด็นนี้ทำ ๒ แบบครับ ขออนุญาต
ตอบท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่าวิธีการทำ ทำ ๒ แบบ แบบที่ ๑ เขาทำ
แบบสอบถาม เรียกว่า เควสชันแนร์ (Questionnaire) ซึ่งแน่นอน
เรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ในเรื่องของวุฒิ เราถามตั้งแต่
ม. ๓ ม. ๖ อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นแบบสอบถาม
เป็นชุด ๆ ไปทั่วประเทศครับ-----

จากแบบสอบถามนั้นรูปแบบหนึ่ง ในรูปแบบที่ ๒ ผมในฐานะเป็นประธานอนุกรรมการจัดทำประชาพิจารณ์ทั่วประเทศ ไปออกเวทีที่จังหวัดจันทบุรีที่จังหวัดขอนแก่น ที่จังหวัดนครปฐม ที่จังหวัดสงขลาและที่จังหวัดเชียงใหม่ที่วีซีของ ๑๑ ทุกสถานที่ให้คนโทรเข้ามาด้วย เพื่อให้คนแสดงเหตุผลว่าที่ไม่กำหนดวุฒิปริญญาตรีตามที่เปราะบางที่ ๕๐ ต่อ ๕๐ ท่านประธานยกร่างฯ ต้องตัดสินใจ ท่านจะว่าอย่างไร ผลจากการที่ไปถาม ๒ เหตุผล เหตุที่ ๑ ก็แบบเคสชั่นแนร์ และปลายเปิดเอาไว้ เหตุที่ ๒ ทำประชาพิจารณ์ คือให้ทุกคนแสดงเหตุผลในเรื่องคุณสมบัติ ส.ส. ที่เปิดเวทีตามกลุ่มต่าง ๆ ทุกจังหวัด ไม่ว่าองค์กร ๓๐ กลุ่มประชาธิปไตย องค์กร อบต. องค์กรภานัน ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในกลุ่มต่าง ๆ ของจังหวัด บางจังหวัดก็เอาหลายกลุ่มมารวมกัน เขาเปิดแสดงความคิดเห็น ท่านผู้ทรงเกียรติทั้งหลายท่านคงได้ยินได้ฟังจากสื่อมวลชนบ้าง จากทีวีบ้าง จาก สสร. ของแต่ละจังหวัดบ้าง จากสมาชิกในกลุ่มของพรรคของท่านบ้าง ในเชิงแบบสอบถามและรวมในเชิงคุณภาพในมาตรา ๑๐๖ บอกว่าวุฒิการศึกษาไม่ต่ำว่าปริญญาตรีนั้น ซึ่งเรารอบอกว่าไปจำกัดสิทธิ์เขา เหตุผลเหมือนกันที่ท่านพูดมา มีคนสรุปว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เหตุผลที่เห็นด้วยมากครับ เสนอแนะแจกไปทุกพรรค แต่เนื่องจากว่าเราทำแค่ ๗ วันทั้งสรุป ทั้งประเมินผลทั่วประเทศ ทุกพรรคครับให้ไปแล้ว เหตุผลที่เห็นด้วยเพื่อว่าจะได้ ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งจะมีคุณภาพ ทำงานดีขึ้น แต่ว่าเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยเขาบอกไปจำกัดสิทธิ์อย่างที่เราพูดกันมาแล้ว และมีข้อเสนอแนะด้วยในคำประชาพิจารณ์ว่าควรลดอายุจาก ๒๕ ปี เป็น ๒๒ ปี เพราะฉะนั้นการกำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ ทำไม ๒๒ ปีไม่เอา ทำไม ๒๓ ปีไม่เอา ทำไมอนุสัญญาไม่เอา ทำไมไปเอาตรงนี้ ก็เนื่องจากว่าความเห็นด้วยตามที่ว่า ในจำนวนประชากรทั้งประเทศที่เราไปทำประชาพิจารณ์และบวกกับการรับฟังมา ๑๒๑,๖๘๘ คน เห็นด้วย ๕๕,๗๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๒ เปอร์เซนต์ ไม่เห็นด้วย ๑๓,๕๒๐ คน ร้อยละ ๑๑.๑๑ เปอร์เซนต์ ไม่ออกความคิดเห็น ๑๒,๓๑๒ คน ร้อยละ ๑๐.๑๗ เปอร์เซนต์ จังหวัดที่เห็นด้วยมากที่สุด ขอยกตัวอย่าง ๓ - ๔ จังหวัด เช่น จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดระยอง จังหวัดยะลา จังหวัดนครนายก ๕๐ เปอร์เซนต์ขึ้นไปเห็นด้วย นอกนั้นก็ ๖๗ - ๖๘ เปอร์เซนต์ แต่โดยเฉลี่ยแล้วก็คือ ๗๘.๗๒ เปอร์เซนต์เห็นด้วย ที่นี้เมื่อเห็นด้วยแล้วการที่

เอามาใส่ไว้ต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง ผมขอยกตัวอย่างนิดหนึ่ง ขอสั้น ๆ อย่างนี้
 ประการที่ ๑ ยึดเล่มนี้ แผนพัฒนาการเมืองของท่านทั้งหลายที่เป็นกรรมการ
 อยู่ในนี้ชุดท่านนายกัฏฐมนตริบรรพการ ขออนุญาตเอ่ยนามครับ ประการที่ ๒ ยึด
 มาตรา ๒๑๑ เดรส ว่าต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นประการ
 สำคัญ แล้วตอนนั้นก็ไปดูในหลักการว่ากระบวนการศึกษาเป็นการพัฒนาปฏิรูป
 การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองได้อย่างไร ก็กล่าวโดยสรุปว่าเราหลัก
 มาดกันมาเถียงกันอีก ทว่าจะได้ออกมาเป็นเล่มนี้ที่ท่านถืออยู่ในมือว่าต้องกำหนด
 ปริญาตรี สรุปว่าต้องใส่ เพราะว่าเสียงก็ไม่ห่างกันนัก สรุปว่าการศึกษาเป็น
 ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไข
 ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนา
 ตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดจนชีวิต

ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาของชีวิตเมื่อแรกเกิดจนโต มีการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อร่วมพลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาว่าประเทศไทยจะต้องเข้าสู่วงจรกระแสโลก กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันกันสูง และจะไปถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดว่าเศรษฐกิจไทยจะเจริญก้าวหน้าเป็นอันดับที่ ๑๖ ของโลก สังคมเป็นสังคมที่ให้ความสุข ครอบคลุมถ้วนทั่ว ชุมชนเข้มแข็ง ด้วยเหตุนี้เองครับ การศึกษาจะมีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะพลังอำนาจของชาติจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยพลังอำนาจของคนที่มีความรู้ ขอบอกคุณครับ แล้วเวลาถึงหมวด ๖ จะชี้แจงในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่งครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณหมอจาตุรงค์ครับ

นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์จาตุรงค์

เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ พรรคชาติไทย

ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมต้องขอกราบขอบคุณท่านประธานรัฐสภามาแล้ว

เพราะตั้งแต่เข้าสมาชิกพรรคชาติไทยยังไม่ได้พูดในเนื้อหาสาระเลย

สักท่านหนึ่ง ก็ขอความกรุณาท่านที่จะได้หมุนเวียนกันไปแต่ละพรรคนะครับ

ท่านประธานครับ วันนี้เป็นวันที่ ๒ ที่เราได้อภิปรายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สสร. ร่าง ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้มันก็ได้รับการเสนอ

การแก้ไขปรับปรุงจากชุดที่แล้วโดยรัฐบาลชุดที่แล้วรวมทั้งรัฐสภา โดยที่

ได้ประกาศแก้ไข ฉบับที่ ๖ ของชุดที่แล้วในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๙

เวลาเกือบ ๑ ปี จึงได้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้น ผมต้องขอแสดงความ

ยินดีกับพี่น้องประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ที่ทราบข่าวว่าหลายฝ่าย

เกือบทั้งหมดได้เห็นพ้องต้องกันว่าควรรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่มีบางสิ่ง

บางอย่างที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกคน

ทุกกลุ่มทุกหมู่เหล่า ท่านประธานครับ ไม่ว่าท่านท่านนั้น ท่านผู้ใหญ่บ้าน

ที่ท่านเดินทางมาไกลแสนไกล โดยเฉพาะจากจังหวัดศรีสะเกษและ

หลายจังหวัดทั่วประเทศ ทุกท่านมาชุมนุมต้องการมาฟังด้วยความสงบ

มาฟังข้อคิด มาฟังคำแถลงของท่านประธาน สสร. มาฟังการอภิปรายของสมาชิกรัฐสภา ทุกคนมีสิทธิเราต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิก อบต. ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ทุกคนมีสิทธิเราควรต้องเคารพกัน เพราะฉะนั้นในวันนี้ผมเห็นว่าไม่ว่าจะเห็นตรงหรือเห็นต่างเจียวนั้น ทุกคนมีปัญหาที่มีวาทะญาณร่วมกันที่จะใช้ในการพิจารณาพิจารณารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งมีความยาวถึง ๓๓๖ มาตรา ตรงเจียวนั้นเห็นตรงหรือเห็นต่าง เราอย่าไปคิดไปยึดติด เราคงจะต้องว่าจะทำอย่างไรให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้สมบูรณ์และ เพื่อเป็นประโยชน์กับสังคมกับบ้านเราให้มากที่สุด ท่านประธานครับ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วในการแก้ไขนั้น มาตรา ๒๑๑ ปีศาจ ได้กำหนดแล้วว่าไม่ให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและให้มีการพิจารณาทั้งร่าง ๆ โดยเมื่อมีการพิจารณาเสร็จแล้วจะมีการลงมตินะครับ โดยแบบเปิดเผยนั้น แต่นั่นไม่ใช่ทางต้นนะครับ เพราะเรามีข้อกำหนดที่ท่าน สสร. ได้ร่างในการแก้ไขโดยเฉพาะในมาตรา ๓๑๓ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งของเดิมนั้นใช้คณะรัฐมนตรีก็ได้ จาก ส.ส. ก็ได้ จากสมาชิกวุฒิสภาร่วมกับ ส.ส. ก็ได้ ของเดิมนั้น ๑ ใน ๓ แต่ปัจจุบันที่จะชุดใหม่นั้นแค่ ๑ ใน ๕ ร่วมกันเสนอก็แก้ไขได้แล้ว ก่อนอื่นก็ต้องบอกก่อนว่าหมวด ๓ ที่เราพิจารณาอยู่นั้น ผมต้องเรียนว่าเป็นหมวดซึ่งถือว่าสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึง มาตรา ๖๕ รวมทั้งสิ้น ๔๐ มาตรา เป็นกฎหมายที่ถือว่าให้สิทธิเสรีภาพกับพี่น้องประชาชนทุกคน ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ก็คงจะต้องบอกว่าในส่วนนี้ผมเห็นด้วยเกือบทั้งหมด แต่มีบางประเด็นที่ค่อนข้างที่จะยากในการปฏิบัติและก็รู้สึกว่าจะบางครั้งยังมีสิ่งที่คัดค้านกัน.....

ยกตัวอย่าง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ นั้น ได้บอกว่า ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพของตน โดยเท่าเทียมกัน หรือว่าทุกคนย่อมมีสิทธิเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ทั้งชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่เมื่อผมไปเปิดดูมาตรา ๑๐๗ เรื่องของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเดิมเน้นฉบับนี้เป็นฉบับที่ยกร่างฯ ครั้งแรกในวาระหนึ่ง เป็นมาตรา ๑๐๖ นั้น ซึ่งไม่ได้กำหนดในเรื่องของผู้มีสิทธิ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่มาเป็นมาตรา ๑๐๗ นั้น ได้กำหนดให้สมาชิกที่จะสมัครรับเลือกตั้งนั้น ต้องจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ผมต้องขอเน้นว่า ตอนเดิมนั้น แล้วทราบทั่วว่าทางท่าน สสร. หลายท่านไม่เห็นด้วยว่า จะต้องจบปริญญาตรี ผมเองคนหนึ่งซึ่งไม่เห็นด้วยว่าทำไมท่าน สสร. ถึงต้องไปปิดกั้นพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะตอนยุคโลกาภิวัตน์แล้วได้รับทราบประสบการณ์ ทศวรรษ พ้นจากประชาชน ๖๐ ล้านคนนั้นสนใจในเรื่องของข่าวสารข้อมูล แล้วเขามีวิจรรายงานที่สามารถจะเลือกผู้แทนฯ ของเขาที่จะไปเป็นตัวแทน ของเขาได้ ไม่จำเป็นจะต้องสมมุติฐานว่าจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า นั้น จะเก่งกว่าคนที่ไม่ได้จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นประสิทธิภาพ ก็มีส่วน หลายสิ่งหลายอย่างก็มีส่วน ดังนั้นผมต้องบอกท่านอีกว่าที่เราจะได้ พิจารณาในเรื่องของคุณวุฒิแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้แทนฯ ได้ เช่นในเรื่องของผู้แทนฯ ที่จะ เป็นตัวแทนนั้นมีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน มีความคลุกคลีกับพี่น้องประชาชน มีความเอาใจใส่หมั่นคอยช่วยเหลือ ช่วยเหลือ คอยเต็มที่ ส่วนที่ผมคิดว่าในสังคมชนบทบ้านเรา โดยเฉพาะในจังหวัด ศรีสะเกษนั้นเป็นประเด็นที่สูง ที่คิดว่าเกินกันถ้ามาจากเรื่องของคุณวุฒิ นอกจากรายงานในเรื่องของความสามารถ สามารถช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ได้ทุกเรื่อง ถ้าพี่น้องประชาชนนั้นคิดว่าผู้แทนฯ ของเขาสามารถช่วยเหลือ ได้แทบทุกทาง เพราะฉะนั้นการที่จะพิจารณาเอาคุณวุฒิปริญญาดังนั้น เป็น ตัวกีดกันนั้น ผมเห็นว่าค่อนข้างจะไม่สมควร เรื่องนี้ควรจะนำไปแก้ไข หลังจากที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว ทางคณะสมาชิกทั้งหมดน่าจะร่วมกัน พิจารณาแล้วแก้ไขได้ ไม่จำเป็นหลังจากรับแล้วภายในระยะเวลาที่สั้น ก็แล้วแต่ทางรัฐสภาได้กำหนดขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งที่ผมค่อนข้างที่จะไม่เห็นด้วย ในเรื่องของ

การใช้มาตรา ๓๐๕ ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน สามารถเข้าชื่อร้องขอ ประธานวุฒิสภาถอดถอนบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งตามมาตรา ๓๐๗

และมาตรา ๓๐๓ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ตั้งแต่ท่านนายกรัฐมนตรี
ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านสมาชิกวุฒิสภา ท่านประธานศาลฎีกา
ท่านประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
ซึ่งผมคิดว่าเป็นบุคคลซึ่งถือว่าเป็นผู้นำสูงสุดของแต่ละด้าน ถ้าเกิดบุคคล
๕๐,๐๐๐ คนนั้น ผมสงสัยว่าทำไมท่านต้องเอาเลข ๕๐,๐๐๐ คน ยกตัวอย่าง
ผู้ที่ใดหนึ่งของประเทศ ส.ส. นั้นได้รับเลือกมาถึง ๒๓๐,๐๐๐ คน ทำไม
ท่านคิดว่า ๕๐,๐๐๐ คนนั้นไปลดรอนสิทธิของคนที่ถูกเลือกมาถึง ๒๓๐,๐๐๐ คน
๒๓๐,๐๐๐ คนนั้น จะเห็นว่าสมควรหรือครับ-----

ผมไม่ได้คิดว่าการตรวจสอบนั้นไม่ได้ปกป้องนะครับ แต่คิดว่าเขาจะได้มีการแก้ไข
 ล้อมวลชนหรือว่าข่าวก็ได้ลงไปแล้ว ผู้ที่เสียหายนั้นไม่สามารยที่จะตอบโต้ว่าทำไม
 แจ้งว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ก็เหมือนข้างที่จะสูญเสียไปมากมาย ทั้งตัวเจ้าของเอง ครอบครัว
 วงศ์ตระกูล ซึ่งผมเองไม่สบายใจมากนะครับในส่วนนี้ จึงคิดว่ามาตรการจำนวน
 ๕๐,๐๐๐ คน หรือว่าการที่จะให้ลดลดคนนั้นน่าจะไปพิจารณาแก้ไข หลังจาก
 พรรคชาติไทยแล้วก็สมาชิกทั้งหมดได้ร่วมกันรีบหลักการไปแล้ว ส่วนที่ดีในมาตรา
 ในส่วนของสิทธิเสรีภาพนั้นก็มีอยู่มากนะครับ ผมยกตัวอย่างเช่นในมาตรา ๔๓
 มาตรา ๔๓ ซึ่งมาตรานี้บอกว่าคุณด้อยมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ไม่นับถ่วงว่าสีนสหงสี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และสภาพโดยที่ไม่เก็บค่าใช้จ่า
 ผมจำได้ว่ารัฐบาลสุดท้ายท่านบรรหาร ศิลปอาชา ท่านหัวหน้าพรรคชาติไทยนั้นก็ได้นำหนด
 ในแนวนโยบายที่แถลงต่อสภาไปแล้วในเรื่องของการให้มีการศึกษาภาคบังคับ
 ถึง ๑๓ ปี เพราะฉะนั้นผมคิดว่ามันทั้งท่าน สสร. นั้นได้ดำเนินการตามที่
 รัฐบาลชุดที่แล้ว แล้วก็ชุดปัจจุบันก็ได้ดำเนินการเหมือนกัน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่
 การศึกษาในสำคัญครับ การที่จะพัฒนาเยาวชนลูกหลานเราควรจะต้องได้รับการ
 การศึกษาเป็น ๑๒ ปี แล้วก็ควรจะได้รับการศึกษาที่รัฐได้ช่วยเหลือ
 นอกจากนั้นในมาตรา ๕๓ ในเรื่องของบุคคลที่มีสิทธิเสมอกันในการ
 รับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการ
 รักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
 ในส่วนประเด็นนี้ครับ ผมตกลงเห็นว่าผมค่อนข้างที่จะไม่สบายใจว่า
 งบสงเคราะห์ผู้เปราะบางได้น้อย หรือเรียกว่าสวัสดิการด้านการรักษา
 พยาบาลของประชาชนนั้นค่อนข้างที่จะถูกตัดไปก็เยอะครับ ซึ่งทางคณะเจ้าหน้าที่
 ทางด้านสาธารณสุขก็แจ้งมาทางผมว่าให้ช่วยแปรญัตติเข้าไป เพราะว่า
 ค่อนข้างที่จะถูกตัดงบประมาณในส่วนนี้ไป ทำให้การสาธารณสุขต้องลำบาก
 ต้องกระเป๋ยงกระเสีयर แล้วก็การให้ยาให้เครื่องมื่อก็จะต้องถูกตัด
 ยุบลดทอนไปด้วย มาตรา ๕๓ โดยเฉพาะเด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัว
 มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติ
 คั้นไม่เป็นธรรม ซึ่งถือว่าเราได้คุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคต
 ของประเทศชาติ เราคงจะต้องปลูกฝังนะครับ ไม่ว่าจะเป็นการถูกทำลนาจ
 การข่มขืน เด็กถูกทารุณ ทารุณกรรม ซึ่งผมเองได้เป็นคณะกรรมการ
 ักการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ก็ได้พิจารณาในเรื่องนี้ในคณะกรรมการด้วยการ

ก็ต้องขอบขอบคุณ สสร. ว่าได้นำมาตรา^{นี้}มาบรรจุไว้ด้วย และมาตรา ๕๘ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ ปัจจุบันผู้สูงอายุ^{นี้}นั้นมีประมาณ ๑ ล้านคน แต่ละหมู่บ้านได้รับเบี้ยสงเคราะห์ประมาณคนละ ๓๐๐ บาท ประมาณหมู่บ้านละ ๕ คน ซึ่งถือว่าน้อยมาก มาตรา^{นี้}ต้องช่วยผู้สูงอายุซึ่งถูกทอดทิ้ง หรือว่ามีปัจจัยที่ลูกหลานไม่สามารถดูแลได้ มาตรา^{นี้}เรวกก็ทำไปได้แล และที่สำคัญคือเรื่องของผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ซึ่งมีประมาณเกือบ ๑ เปอร์เซ็นต์ ในส่วนนี้หลายคนเห็นห่วงว่าพลกต่างประเศนั้นเขาให้สิทธิผู้พิการมามาก ไม่ว่าจะเป็นทั้งลดรถ การพักรก การเดินทาง การอะไรต่าง ๆ ให้แก่คนเพื่อน นะครับ เพราะฉะนั้นผมเดงก็เห็นด้วยในเรื่องของการให้สิทธิเสรีภาพ ลึกเรื่องหนึ่งนะครับ ก็คงจะต้องฝากักถามท่าน สสร. ลึกนิตหนึ่ง ในเรื่องของการัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ท่านเดินทางมาฟังทราบข่าวมาว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญ^{นี้}กับนั้น มาตรา ๗๘๖

ประชาชนรัฐสภา : เต็มๆ เอาไว้ก่อนนะครับ มาตรา ๗๘๖

นาจาตุรงค์ เฟิงนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) : พลมานิตได้กล่าวตอนแรกที่ท่านได้บรรจุไปว่า ท่าน ผู้ใหญ่บ้านนั้นสามารถอยู่ใน อบต. ได้ ๑๐ ปี มีบทเฉพาะกาล

ประธานรัฐสภา : คักในหมวดอื่นครับ

นาจาตุรงค์ เฟิงนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) : ซึ่งคัดค้านกับในส่วนของท่านดัยแรกนะครับ สมกัขอถามฝากไปกัังตัวแทนทาง ท่าน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเขาจะได้รับทราบว่าเขาเดินทางมานี้ ทาง สสร. มีเจตจำนงอย่างไรครั้งแรกให้ยกเว้นได้ ๑๐ ปี แต่คนหลังกลับตัดไป ซึ่งเก็นสิ่งที่เก็นประโยชน์จะได้แข็งแรงให้เขาได้รับทราบ ก็ต้องขอการาทอบคุณ ท่านประธานรัฐสภาครับ ขอขอบคุณ

ประธานรัฐสภา : คุณมยุรา อูร์เคนทร์ แล้วก็จะไปที่คุณงยุทธนะครับ
ผมขอความกรุณาเนื่องจากหมวดนี้เราอภิปรายกันมาเยอะพอสมควร ในประเด็น
ที่อภิปรายไปแล้วกรุณาเว้น ๆ ไว้บ้าง มาตรา เอาที่ยังไม่ได้พูดถึง คุณมยุรา
แล้วก็คุณงยุทธ แล้วผมจะให้ทางนี้ตอบ ก็อย่างที่คุณสุทัศน์

นายสุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พทลง) : ผมขอ
เรียนปรึกษาหารือ ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : ผมยังไม่ค่อยทราบอันนี้ พูดได้อีก เพียงแต่ว่า
ถ้าประเด็นไหนที่ชี้ว่ามีคนกล่าวแล้ว ขอกรุณาผู้ที่จะมีรายต่อไปนั้นกรุณาเว้นบ้าง
จะได้ไม่ซ้ำประเด็น เชิญครับ คุณมยุราครับ

นางมุกดา พงษ์สมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
กราบเรียนท่านประธานสภาฯ ดิฉัน นางมุกดา พงษ์สมบัติ พรรคกิจสังคม
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่นจะ

ประธานรัฐสภา : ขอยกด้วยที่เรียกชื่อผิดนะครับ เชิญครับ

นางมุกดา พงษ์สมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ขอบพระคุณฯ ท่านประธานฯ ก่อนอื่นดิฉันขอชื่นชมกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
แม้บางมาตราดิฉันไม่เห็นด้วย เพราะว่าในหน้าที่ดิฉันได้รับไม่ได้บางมาตรา
แต่ดิฉันคิดว่าคงไม่พูดถึงประเด็นนั้น คงจะพูดถึงประเด็นที่ดิฉันเห็นด้วย เพราะ
มวลสมาชิกรัฐสภาของเรา ท่านก็ได้พูดไปหลายท่านแล้ว แต่ดิฉันคงจะพูดเฉพาะ
มาตรา ดิฉันขอชื่นชมและว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ท่านพูด ท่านให้ออกาสสิทธิสตรี
เรามากหลายมาตราเหลือเกิน เพราะเพื่อนสมาชิกหลายท่าน มาตรา
ท่านประธานก็บอกว่าจะไม่ให้ซ้ำ ดิฉันคงจะพูดในมาตราที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้สิทธิ
สตรีมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ที่ผ่านมา ยกตัวอย่างเช่น มาตราที่พิเศษ
แตกต่างจากรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ซึ่งก็คือผู้หญิงในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นะ
ยกตัวอย่างเช่น มาตรา ๕ ซึ่งท่านได้ให้ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเพศกำเนิด
เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน ยกตัวอย่าง
อีกมาตราหนึ่ง มาตรา ๓๐ ท่านว่าด้วย บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความ
คุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือก
ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต้องผิดเพราะ เหตุแห่งความแตกต่างในถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ
ภาษา เพศ อายุ สภาพทางร่างกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทาง
เศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อถือทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็น

ทางด้านการเมืองอันไม่ขัดต่อทฤษฎีนิติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ มาตราที่กำหนดนี้ขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถเข้าถึงสิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือว่าเราเลือกปฏิบัติซึ่งดิฉันค่อนข้างที่จะเห็นด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา ๕๓ ซึ่งคุณหมอบอกได้พูดไปแล้ว ดิฉันคงจะพูดมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๐ ซึ่งท่านได้ระบุไว้ว่า รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างการพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน ดิฉันเห็นด้วยตรงนี้ เพราะว่าสถานภาพทางด้านครอบครัวของเรา ชาติก่อกำเนิดจากผู้หญิง ดิฉันคิดว่าประเทศชาติของเรา ประเทศแม่ของเราที่กำเนิดให้บุคคลที่เป็นคนขึ้นมาได้ ตรงนี้ถ้าสถาบันครอบครัวเราดี มาตรารัฐธรรมนูญได้ตราไว้ฉันคิดว่าครอบครัวของเรา ประเทศชาติของเราจะเข้มแข็ง โดยที่ท่านให้สิทธิของเรานี้มากขึ้นจากมาตรา ๖๖ ไปถึงมาตรา ๘๖ ซึ่งท่านได้พูดไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม ซึ่งดิฉันคิดว่าตรงนี้มีปัญหาที่เราประสบมา อย่างเด็กปั๊ม อายุยังน้อย แต่การคุ้มครองเราไม่มีเลย อย่างสาวโรงงานที่เรามาประชุมกัน เรียกร้องค่าสิทธิสตรีของเรา ค่าคุ้มครอง เพราะว่าเราทำงานเท่ากับผู้ชาย แต่ว่าแรงงานเราน่ากว่าผู้ชาย ตรงนี้ดิฉันขอขอบคุณมากที่ท่าน สสร. ได้วางมาตราเหล่านี้ไว้เพื่อคุ้มครองพวกเราในการที่เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ขอสนับสนุนตรงนี้ เพราะว่าจากประสบการณ์ที่ดิฉันได้ผ่านมา เด็กที่ได้รับค่าแรงงานคุ้มครองก่อนวัย ซึ่งคงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน สตรีของเรามาก ยิ่งมาตราสุดท้าย ท่านประธานที่เคารพ มาตรา ๑๙๐ ซึ่งมาตรา ๑๙๐ นี้ที่รัฐธรรมนูญได้ตราเอาไว้ ซึ่งดิฉันในฐานะที่เป็นผู้หญิงได้เห็นควรและขอชื่นชม เพราะว่ารัฐธรรมนูญหลายรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ----

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ร่างให้เป็นพิเศษแก่พวกเราจริง ๆ เพราะฉะนั้นส่วนที่ดี
 ดิฉันขอชมเชย การพิจารณาอย่างมาตรา ๑๕๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
 ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเด็ก สตรี
 และคนชรา หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดย
 กรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น
 ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่า
 หนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการ ซึ่งดิฉันเห็นด้วย เพราะว่าองค์กรหลาย
 องค์กรที่เขาเป็นดีที่จะช่วยเหลือเกี่ยวกับสตรี เด็ก ไม่ว่าองค์กรต่าง ๆ
 เพราะฉะนั้นในส่วนที่ดี ในฐานะที่เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นพิเศษที่ให้กำเนิดคน
 ขึ้นมาได้ ดิฉันขอชื่นชมร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งท่านได้ตราไว้ให้เด็ก เยาวชน
 และผู้หญิง ผู้ด้อยโอกาส ถึงกับ ๕ ๖ มาตรา เพราะฉะนั้นก็ขอขอบคุณ
 ท่านประธานที่ให้ออกาสดิฉันได้มาพูดในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 และเห็นด้วยกับมาตราที่ดีฉันได้กล่าวมาแล้ว ขอกราบขอบพระคุณค่ะ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณหญิงยุทศรี

นายบงยุทธ ดิยะไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ยงยุทธ ดิยะไพรัช ประชาธิปัตย์
 จากจังหวัดเชียงใหม่ ท่านผู้ทรงเกียรติ ท่านสมาชิกรัฐสภาทุกท่านครับ สิ่ง
 ที่เราหนีไม่พ้นก็คือความรับผิดชอบของเราที่ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ที่จะต้อง
 รับผิดชอบร่วมกับ สสร. เพราะฉะนั้นสิ่งใดก็ตามที่เป็นปัญหา ที่ทำให้ร่างรัฐธรรมนูญ
 ตกไปหรือไม่ได้ใช้ หรือทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้กว่าจะได้ใช้ให้เกิดความล่าช้า
 พวกเราต้องรับผิดชอบร่วมกับเขา สิ่งหนึ่งที่ผมเป็นห่วงที่สุดก็คือ ความตื่นตัว
 ของพี่น้องประชาชน ในเรื่องของการผ่านร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะเห็นได้ว่า
 ที่น้องประชาชนคาดหวังกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นอย่างมาก และม
 การแสดงออกถึงสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์หลาย ๆ อย่าง และผมก็เชื่อว่า
 ความคาดหวังของพี่น้องประชาชนนั้น กระผมเองไม่บอกที่จะให้พี่น้องประชาชนนั้น
 ได้เกิดความผิดหวังภายหลังที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีผลประกาศใช้บังคับแล้ว
 เพราะว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านมาทั้งหมด ๑๕ ฉบับ และฉบับที่เป็นฉบับที่ ๑๖ นั้น
 ไม่เคยมีรัฐธรรมนูญฉบับไหนที่มีความสมบูรณ์ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความ
 เดือดร้อน ความต้องการของพี่น้องประชาชนได้ ไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับไหนที่จะมี
 ความสมบูรณ์แบบ เมื่อเหตุการณ์ของบ้านเมือง เมื่อเหตุการณ์ของสังคม เศรษฐกิจ

ที่นับวันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จะสามารถแก้ไขปัญหาในระบบการเมือง ในระบบเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้รัฐธรรมนูญนั้นมาเป็นเครื่องมือ ผมยังไม่เห็นครับ เราจะต้องได้มีการแก้ไขกันมาโดยตลอด อันนี้คือสิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะกราบฝากพี่น้อง ท่านผู้มีเกียรติ สมาชิกรัฐสภาทุกท่านครับ สิ่งหนึ่งที่ผมเป็นห่วงก็คือ อีกเรื่องที่สำคัญก็คือ ความคิดเห็นในสังคมที่หลากหลายกันนั้น อันเนื่องมาจากการพัฒนาที่เราเห็นกันแล้วว่า การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองนั้น เราได้เห็นว่าต้องควบคู่กันไป จะต้องวางกันอย่างเหมาะสม แต่ปรากฏว่า เราพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจไปไกลเกิดปัญหามันขึ้น และในที่สุดเราก็ได้รับผลกระทบทางด้านการเมืองกันมาโดยตลอด กระผมก็คิดว่าตรงนี้ก็เป็นประเด็นที่สำคัญที่ทำให้เกิดกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ขึ้น และกลุ่มการเมืองแต่ละกลุ่มนั้น ต่างฝ่ายต่างก็ต้องรักษาผลประโยชน์ของตัวเองไว้ แต่เราในฐานะชนในชาติ สมาชิกรัฐสภา ผมก็เห็นว่าปัญหาของบ้านเมืองที่ต้องรอการเยียวยาและรักษาทั้งหลายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนึกถึงความอยู่รอดของชาติบ้านเมืองไว้ เพราะฉะนั้นบางสิ่งบางอย่างที่เป็นข้อขัดข้องทางเทคนิค บางสิ่งบางอย่างที่เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของพี่น้องประชาชนนั้น ผมคิดว่าตรงนั้นเรายอมรับได้ เมื่อแลกกับปัญหาที่รออยู่ข้างหน้าอันใหญ่โต -----

ผมเห็นว่าสิ่งที่สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจุดที่เป็นข้อสังเกตที่ผมอยากจะฝาก แล้ว
ข้อสังเกตที่ผมฝากกับสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น แม้ว่ามันจะไม่สามารรถแก้ไขได้
ก็ตาม แต่เป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด แล้วเป็นหัวใจที่สำคัญแล้วไปกระทบต่อเสรีภาพ
ของพี่น้องประชาชน ไปลดสมรรถนะความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น
ในมาตรา ๕๐ พูดถึง การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติ
สาธารณะ อันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือได้ลาศึกษาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ หรือในระหว่าง
เวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ท่านประธาน
ที่เคารพครับ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย สังคมชนบท สังคมท้องถิ่น สังคมที่ต้องมีการเกื้อหนุน
ระหว่างพี่น้องหรือชุมชนในสังคมนั้น จำเป็นที่ต้องช่วยเหลือกัน ค้ำจุนแทน
การรวมกลุ่มกันเพื่อการพัฒนา การรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะดำเนิน แก้ไขยื้อยาว
เป็นสังคมเป็นชุมชนที่ทำให้พี่น้องประชาชนนั้น ในสังคมนั้นอยู่กันอย่างใกล้ชิด
มีการพึ่งพาพึ่งกันเหลือซึ่งกันและกัน การที่เราไปตรากฎหมายรัฐธรรมนูญแบบนี้
ออกไปว่า การเกณฑ์แรงงานนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ เราบัญญัติ
ไว้เท่านั้นครับ จะก่อให้เกิดปัญหาทำให้สมรรถนะทางชุมชนต้องเสียไป
กันครับ เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง ซึ่งผมก็กลัวว่าจะฝากข้อสังเกตตรงนี้ไว้ให้กับ
ทางท่าน สสร. ว่าเราจะแก้ไขปัญหากันอย่างไรต่อไปในอนาคตทางหน้า
อีกประการหนึ่ง ก็คือเรื่องของสิ่งที่กระทบภาคหลังที่เราใช้รัฐธรรมนูญแล้ว
อย่างที่ผมได้ขยี้ไปแล้วนี้ ก็ยังจะมีปัญหาในเรื่องของผลในทางปฏิบัติ
รัฐธรรมนูญหลายมาตราที่ผ่านมา เราตราไว้แล้วครับ ปรากฏว่ากฎหมายลูก
ที่ออกมามันไปขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญเสียเอง แล้วเราก็ปล่อยปละละเลยเพิกเฉย
รัฐธรรมนูญเท่าที่เราใช้อยู่ในมาตรา ๑๔๑ ที่พูดถึงองค์การการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นนั้นผมต้องขออนุญาตประธานทราบเรียนท่านประธานรัฐสภาครับ
ผมใช้เวลานิดเดียวครับ ที่ค้างถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้บริหาร
จะต้องมาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก แต่ปรากฏว่าในสุขาภิบาลทั่วไป ปรากฏว่า
ตัวแทนของกรรมการปกครองไปเป็นประธานของสุขาฯ และองค์การการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นนั้นแหละครับ จะต้องมาจาก ๒ ส่วน ก็คือมาจากฝ่ายนิติบัญญัติกับ
ฝ่ายบริหาร ปรากฏว่าในส่วนของสุขาภิบาลบางแห่งก็มีเฉพาะฝ่ายบริหาร

เท่านั้นเอง ก็แสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เราเขียนไว้
กับกฎหมายลูกนั้นมีความขัดแย้งกัน กันนี้คือสิ่งที่เ็นข้อสังเกตุที่ผมอยากจะกราบ
ฝากเรียนไว้ อีกเรื่องหนึ่งครับ ก็คือความละเอียดพิถีพิถันของสิ่งที่ได้บัญญัติไว้
ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะพูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน
ความเท่าเทียมกันทางด้านกฎหมาย เขียนกันไว้กับรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับครับ
ปรากฏว่าในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสถานะที่แตกต่างกันนั้นใครก็ตามที่ตก
เป็นผู้ต้องหา เมื่อถูกกล่าวหาในข้อหาเดียวกัน ปรากฏว่าบุคคลผู้นั้นไม่สามารถ
ที่จะหาหลักประกันหรือผู้ค้ำประกันไปประกันให้เขาออกมาต่อสู้ทางคดีนั้น ปรากฏว่า
ไม่สามารถที่จะปกป้องสิทธิเสรีภาพของตัวเองได้ อันนี้เองมาจากสถานะทางสังคม
ตรงนี้ครับผมคิดว่าหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เราจะกล่อกมาเป็นกฎหมายลูกนั้น เราควรจะ
แก้ไขอย่างไรบ้าง ผมไม่ได้หวังนะครับว่า รัฐธรรมนูญนี้จะดีอย่างไร จะสร้าง
ความหวังให้กับพี่น้องประชาชนอย่างไรบ้าง -----

ถ้ากฎหมายลูกที่เราจะเขียนกันต่อไปนั้นจะครบไหม่สอดคล้อง ไม่สนองตอบ
ต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญและไม่สามารถที่จะเขียนแล้วแก้ไขปัญหาสภาพเศรษฐกิจ
สังคม การเมืองโดยเฉพาะระบบการเมืองได้ ผมคิดว่าตรงนั้นจะเป็นการ
สร้างความผิดหวังให้เกิดขึ้นกับพี่น้องประชาชน และผมก็เชื่อว่ารัฐธรรมนูญ
ที่ผ่านมามักจะมีจุดอ่อนและจุดแข็งของข้อสงสัยอยู่แล้ว ผมคิดว่าในครั้งนี้นับว่า
การมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ แล้วก็ได้บัญญัติไว้ใน
การแก้ไขรัฐธรรมนูญว่า โดยส่วนตัว โดชนึกคิดถึงความคิดเห็นของประชาชน
เป็นสำคัญ แต่ปรากฏว่าความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนในหลาย ๆ ส่วน
ที่ได้แสดงความคิดเห็นไปแล้ว ปรากฏว่าทาง สสร. ก็ไม่ได้นำมาบรรจุไว้
ในบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ผมก็อยากที่จะให้ทาง สสร. ได้ชี้แจงให้
ในสภาแห่งนี้ ได้ชี้แจงกับพี่น้องประชาชนทั่วทั้งประเทศว่า เหตุเพราะอะไร
อย่างเช่นผมยกตัวอย่าง ผมดูการแสดงความคิดเห็นของพี่น้องประชาชน โดย
กระบวนการวิธีพิจารณาพิจารณานั้น เห็นว่าพี่น้องประชาชนตั้ง ๘๐ กว่าเปอร์เซ็นต์
กล่าวกันว่าหากมาจากการเลือกตั้งทางตรง ทั้งนี้ก็จะเกิดปัญหาขึ้นมาว่า รูปแบบ
ของรัฐธรรมนูญจะเปลี่ยนหรือเปล่า หรือจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นมาบ้าง

ประธานรัฐสภา : ผมขอยกกรณี ตอนที่เรากำลังอภิปรายอยู่
หมวด ๓ ผมขอข้ามไป ผมคงก็ไม่อยากจะทำให้เสียเวลา

นายทองสุข ดิษฐไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพื่อจราช) :
ท่านประธานที่เคารพครับ

ประธานรัฐสภา : เมื่อถึงตอนนั้นแล้ว ซึ่งจะผมผลมาสู่คณะรัฐมนตรี
แล้วก็เราจะพูดกันครับ

นายทองสุข ดิษฐไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพื่อจราช) :
ด้วยความเคารพ ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตเรียนเท่านั้นเองครับ เพื่อเป็น
ตัวกลางที่จะให้เห็นว่าอันนี้สิ่งที่ สสร. ควรที่จะต้องมาชี้แจง ว่าสิ่งไหนที่ทำได้
หรือไม่ได้ ไปยึดหลักบทบัญญัติอะไรบ้าง ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญครับ ขอขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดอภิปราย วรพินธุ์ นะครับ

นายโกวิท วรพินธุ์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
โกวิท วรพินธุ์

ประธานรัฐสภา : ขอโทษครับ พลดีมีทาง สสร. จะชี้แจง ผมจะให้
คุณโกวิท อภิปรายหนึ่ง แล้วก็จะให้คุณโกศล แล้วก็จะกลับให้ทางนี้ชี้แจง จะมี

ชี้แจงในหมวดเดียวกันเลขนะครีบ ท่านโกวิท เชิญครีบ แล้วก็ท่านโกศล แล้วก็
จะให้ทาง สสร. ชี้แจงต่อไป

(นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :

ขอเสนอข้อแนะหนึ่งข้อค่ะ ท่านประธานคะ

ประธานรัฐสภา : ประท้วงอะไรหรือเปล่าครับ

นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) : ค่ะ

ประท้วงค่ะ

ประธานรัฐสภา : ประท้วงเรื่องอะไรครับ

นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) : ค่ะ

ประท้วงเรื่องไม่ยุติธรรมค่ะ

ประธานรัฐสภา : ไม่เป็นกรรมตรงไหนครับ

นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :

ไม่เป็นกรรมตรงที่ ในรัฐธรรมนูญแก้ไขร่างฯ ที่ร่างแล้วค่ะ ให้อำนาจเท่าเทียมกัน

ประธานรัฐสภา : เดียวครับ ขอล่าว่าหาว่าไม่เป็นกรรมไม่ถูกต้อง

เมื่อให้ผมแจ้งให้พรรคประชาธิปัตย์ พูดไป ๑ ท่านแล้วนะครับ

นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :

ไม่ให้สิทธิแก่ผู้หญิงกับผู้ชายค่ะ

ประธานรัฐสภา : ก็เท่าเทียมกันนะครับ

นางวรศุลี เชาวศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :

ตั้งแต่เข้าเพิ่งอภิปรายได้ผู้หญิงคนเดียวค่ะ ก็อยู่หญิง ส.ส. วรศุลี ด้วย

ประธานรัฐสภา : จะขอพูดก็ต้องยกมือ ไม่ใช่ประท้วงว่าประธาน

ไม่เป็นกรรม ผมพยายามดูทำงานว่าใครยังไม่ได้พูด เชิญครับ คุณโกวิท ครับ

นายโกวิท วรพิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : ขอพระคุณท่านประธาน

เป็นอย่างยิ่งนะครับ กระผม โกวิท วรพิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิก

รัฐสภา ก่อนอื่นกระผมต้องขอแสดงความชื่นชมกับสมาชิกร่างรัฐธรรมนูญคง

เรือนะครับ ที่ได้พยายามทำงานอย่างตั้งใจ แล้วก็มีความอดทนต่อภารกิจการพิจารณา

ทั้งที่จริงท่านเป็นคนดีที่สุด เก่งที่สุด ตามหลักเกณฑ์ที่ทางรัฐสภาได้วางให้ประสา

เลือกท่านเข้ามานั้น ผมทกชื่นชมโดยเฉพาะในมาตรา ๕๓ ที่ท่านได้พูดเกี่ยวกับ

การศึกษาเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาให้

ประชาชนได้รับการศึกษาเสมอภาคและเท่าเทียมกันถึง ๑๒ ปีเป็นครั้งแรก

แล้วก็เป็นการศึกษาที่บอกว่าให้มีคุณภาพ แล้วก็ทั่วถึง หลายท่านเป็นห่วงว่า
 เราจะมีทรัพยากรที่จะมาให้การศึกษากับประชาชนมากมายขนาดนั้นเชียวหรือ
 กระผมอยากจะเรียนว่า จากข้อมูลที่เราทราบขนาดอารยประเทศนี้ ได้ทุ่มเงิน
 เพื่อการศึกษา ๕ ถึง ๖ เปอร์เซ็นต์ บางประเทศถึง ๗ เปอร์เซ็นต์ ของ
 รายได้ประชาชาติของเรา ทั้งพูดถึงความสำคัญของการศึกษาตลอดมา
 แต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน แต่ว่าเราใช้เงินเพื่อการศึกษาสมัยที่ผมเป็น
 ปลัดกระทรวงฯ อยู่ ปีที่ได้มากที่สุดได้ ๓.๕๕ เปอร์เซ็นต์ ของรายได้
 ประชาชาติ ผมเข้าใจว่าตอนนั้นก็ดีขึ้น คงจะประมาณ ๔ เปอร์เซ็นต์ของรายได้
 ประชาชาติ เพราะฉะนั้นเราลงทุนน้อยกว่าอารยประเทศ ๑ ถึง ๓ เปอร์เซ็นต์
 ของรายได้ประชาชาติ แต่ก็จริงหลายท่านก็คิดว่าเราเป็นประเทศที่ยากจน
 ถ้าลงทุนมากก็จะทำความลำบากให้กับประชาชน ~~~~~

แต่เมื่อ ๒ - ๓ ปีก่อน ๑๐ ปีก่อน ๒๐ ปีก่อน หลาย ๆ ประเทศยากจนกว่าเรา แต่เขาแบ่งสัดส่วนของรายได้ประชาชาติ เพื่อการศึกษาสูงขึ้น บัดนี้ หลายประเทศซึ่งยากจนกว่าเรา ได้พัฒนาไปไกลกว่าเราขณะนี้ กระทบจิตใจที่เราได้เริ่มต้น ซึ่งผมเข้าใจว่าไม่สายเกินไป เมื่อ สสร. ออก ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชานิยมออกมา กระผมท่านเรื่อง ๑๒ ปีนี้ กระผมก็รู้สึกเป็นห่วงนะครับ เพราะผมทราบดี ครูทองบ้านเราไม่ได้รับการพัฒนา ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร จบจากมหาวิทยาลัย จบจากวิทยาลัยครู ไปเป็นครูแล้ว ๕ - ๕ ปีก็ได้มาอบรมสักวันหนึ่ง ไม่ได้มีการเพิ่มเติมความรู้ ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ผมทราบว่าวิธีที่ต่าง ๆ นี้ เขาจัดสัมมนากันตลอดเวลา เป็นปี เป็นเดือน ส่งไปเรียนต่างประเทศ แต่ครูเราก็มักได้ไปบ้างแต่ส่วนน้อยนะครับ เพราะฉะนั้นไม่แปลกที่ว่าตอนหลัง ๆ นี้ ใคร ๆ ก็ตำหนิครู ตำหนิการศึกษา ทองบ้านเรา ผมว่าเมื่อครูไม่ได้รับการดูแล คนเก่งคนดีก็ไม่เป็นครู ซึ่งขณะนี้ผมว่าถ้าเราเร่งคืบให้หนัก เร็วขึ้นอย่างน้อย ๑๓ ปี หรือประชาชนของเรา ได้รับการศึกษา ๑๓ ปี ถ้าครูเรายังไม่ได้รับการดูแล ผมเป็นห่วง ผมวิตก วิตกว่าเราจะเอาเราชนของชาติ เข้ามาอยู่ในห้องเรียน มาถึงไว้ ให้ได้ ๑๓ ปีเป็นอย่างน้อย ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อบ้านเมือง การศึกษานี้ หมายถึงการจัดประสบการณ์ให้ผู้ได้รับการศึกษา การจัดประสบการณ์ให้คนจืดจาง เก่ง ต้องเป็นผู้จัดการที่ดี เป็นครูที่ดี ครูดี ครูเก่ง เท่านั้นจะ จึงทำให้คนเป็นคนเก่งได้ เป็นคนดีได้ แล้วผมก็กลัวว่าถ้าเราไม่ดูแลเรื่องครูนี้ เราจะเอาเครื่องจักร เครื่องยนต์ เทคโนโลยีต่าง ๆ มาแทนครู ซึ่งจากประสบการณ์ที่ได้เรียนครูมาตลอด ได้ทำงานการศึกษาตลอดนี้ ไม่มีเครื่องจักร ไม่มีอะไรที่จะแทนครูที่ดีที่เก่งได้ กระผมดีใจหลังจากที่มีประชานิยมแล้วนี้ ผมถือว่า สสร. ใจกว้างมาก ที่รับข้อเสนอจากคณะพวกราษฎรและจากประชาชน ไปเพิ่มเติมในเรื่องครู ได้มีการพูดถึงครูในมาตรา ๘๑ ว่าจะมีการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งผมชื่นใจมากครับ แล้วก็ผมมีความรู้สึกว่าเป็นความสามารถของทางรัฐสภาด้วยนะครับ ที่วางเกณฑ์การคัดเลือก วิธีการคัดเลือก สสร. ของเรา จนทำให้ได้คนดีคนเก่ง มาเป็น สสร. แล้วก็เราได้มีร่างรัฐธรรมนูญที่ดีเยี่ยมฉบับหนึ่งนะครับ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาี้ กระผมเห็นว่ามีรูปแบบนะครับ จึงรวมมาตรา ๘๓ ซึ่งกล่าวถึงเสรีภาพทางวิชาการ มาตรา ๘๑

ซึ่งกล่าวถึงการให้เอกชนมีส่วนร่วม การให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
 การส่งเสริมการวิจัย การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์
 ตลอดจนที่สำคัญที่สุดคือการส่งเสริมวิชาชีพครู -----

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมขอขอบคุณประธานที่ให้ผมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แล้วก็ผมขอแสดงความชื่นชมกับ สสร. เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาไม่เฉพาะเพียงพูดเท่านั้น แต่ได้เขียนเป็นหลักฐานในรัฐธรรมนูญ ขอบคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : คุณกุลครับ

นายกุล หมีเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุโขทัย) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม กุล หมีเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุโขทัย พรรคความหวังใหม่ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา วันนี้เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ผมตั้งใจที่สุดในชีวิตนะครับ เพราะว่าผมจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่ว่ากระผมได้พูดกับท่านสมาชิกรัฐสภาว่า อยู่เสมอนะครับว่าสิ่งที่ท่านร่างอยู่นั้นยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายอย่างหลายประการ แล้ววันนี้ผมเองอยากจะทำอย่างหนึ่งมีหลายประเด็น อย่างในหมวด ๓ ในมาตรา ๓๐ นั้น ท่านได้ร่างว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แต่ท่านประธานที่เคารพครับ ปรากฏว่าในหมวดมาตรา ๑๐๗ (๓) ว่า ผู้ที่จะมีสิทธิสมัครผู้แทนราษฎรได้นั้นจะต้องจบอย่างน้อยปริญญาตรี ท่านประธานก็ได้ทราบจากเพื่อนสมาชิกหลาย ๆ ท่านแล้วนะครับว่าผู้ที่จบปริญญาตรีนี้มีเพียง ๓-๔ ล้านคนเท่านั้น อันนี้ผมก็อยากจะท้วงติงกับท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกรัฐสภาว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่เราชอบให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไปแล้ว วันหน้านั้นเราจะต้องแก้ไขครับจุดนี้ ผมเองนั้นจบปริญญาโทครับ ไม่ได้เสียเปรียบใคร แต่ว่าพี่น้องผมในชนบทโดยเฉพาะชาวไร่ชาวนานั้นไม่มีโอกาสได้มาร่ำมาเรียน แต่ผมนั้นโชคดีว่าคนอื่นหน่อยตรงที่เป็นลูกชาวนาแล้วมีโอกาสได้มาร่ำมาเรียนจบปริญญาโทครับ เป็นลูกชาวนา เป็นลูกครูประจำบ้าน ท่านประธานที่เคารพครับ และยังมีอีกนะครับในมาตรา ๑๐๗ (๔) ซึ่งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าจะสมัครผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องเป็นสมาชิกพรรคอย่างน้อย เก้าสิบวัน ท่านประธานที่เคารพครับ หมายความว่าด้านายกุล หมีเทศ คนนี้สมัยหน้าอยู่พรรคความหวังใหม่ สมมุติจะครับว่าผมนั้นมีความเห็นไม่ตรงกับสมาชิกพรรคซึ่งเป็นผู้บริหารของพรรค อย่างที่ผ่านมานั้นผมมีบทเรียนครับท่านประธาน ผมอยากจะทำเป็นข้อสังเกตกับท่านสมาชิกรัฐสภาว่า ผมเคยสังกัดอยู่พรรคกิจสังคมครับท่านครับ แต่ปรากฏว่าวันดีคืนดีกระผมนั้นได้ถูกบุคคลซึ่งเป็นนายทุนของพรรคไปลงที่สุโขทัยครับท่านครับ อยู่ ๆ ก่อนสมัครสิบกว่าวัน บอกว่า

บุศลคราวนี้อย่าลงเลยนะ หยุตก่อน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมในฐานะ
 นักการเมืองมืออาชีพครับ นักการเมืองอาชีพ ผมเล่นการเมืองมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๖
 สมัครผู้แทนมาได้บ้าง ตกบ้าง แต่ที่ตกนั้นไม่ใช่ตกเพราะว่าประชาชนไม่เลือก
 ผมอยากจะทำแบบเรียนท่านประธานว่า ผมได้เคยไปเสนอกับท่านสมาชิกสภาต่างๆ
 แม้แต่วันนั้นที่มองต่างมุมที่สุโขทัยบอกว่าย่างไรก็ขอให้มีการกรรมการการเลือกตั้ง
 เอะครับ เพราะอะไร เพราะที่ผ่านมานั้นคนที่ตัดสินใจว่าผู้แทนจะได้หรือไม่ได้นั้น
 อยู่ที่บนศาลากลาง นี่แหละครับผมตั้งใจที่สุดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นก็มีส่วนดีอยู่
 แต่ว่าส่วนเสียอีกข้อหนึ่งในเรื่องการเลือกตั้งนะครับท่านประธานที่เคารพให้เอา
 คะแนนไปนับที่อำเภอ สมมุติว่า สมมุติเนะครับท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมการ
 การเลือกตั้งที่คุมอยู่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ สมมุติเนะครับว่าไม่ซื้อสิทธิ์สุจริต
 รู้เห็นเป็นใจกับผู้สมัครบางคน ท่านประธานครับ เมื่อก่อนนั้นสมัยผมเนะเขาซื้อผู้ว่า
 ได้ ๑๐ กว่าล้านครับ แต่นี้สมมุติว่าถ้าซื้อสิทธ์ ๕๐ ล้าน คณะกรรมการการเลือกตั้ง
 เบลื่อนที่บ เอะที่บมา หมดละครับ ฉะนั้นท่านต้องแก้ไขจุดนี้ด้วยครับ ผมเห็นด้วย
 ไม่ใช่ไม่เห็นด้วยครับ แต่ท่านต้องแก้จุดนี้เนะครับมารวมที่อำเภอครับ

ปรากฏว่าสมมุติระหว่างกลางทางมาเปลี่ยนที่ท่านจะแก้อย่างไรจุดนี้ หลังจาก
ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไปแล้วท่านต้องแก้ไขจนครบ นี่ละครบคือช่องโหว่ของมัน
แต่ว่าอันนั้นะครบกระผมเองในฐานะสมาชิกรัฐสภา ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในวันนี้
กระผมเองขอกราบเรียนกับท่านประธานสภาว่า วันนี้แม้แต่วันที่ผมพูดจาไปนี้
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าต่อไปคนไทยจะไม่มีการแบ่งพรรค แบ่งพวก แบ่งสีแล้วครับ
สีเขียวที่ท่าน สสร. คิดหน้าออกไว้ก็ขอให้ถอดเสียบครับ พงษ์นี้สมาชิกผู้ทรงเกียรติ
ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายไหนครับสีนั้นตอนที่เรามาหลอมละลายเป็นสีเดียวกัน คียสีน้ำเงิน
ตั้งแต่วันพฤษภานี้เป็นต้นไป ฉะนั้นผมเชื่อในพระสยามเทวาธิราชว่ามิจริง คนทำดี
ได้ดี คนทำชั่วได้ชั่ว ท่านประธานที่เคารพครับ ผมอยากจะกราบเรียนกับ
ท่านประธานว่า ผมคิดว่าพูดอยู่เสมอต่อหน้า สสร. ทุกท่านว่า ผมกลัวเหตุการณ์
บ้านเมืองจะวิกฤติ เพราะว่ามันผ่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ถึง ๒๕๑๙ ปี ๒๕๓๕
ผมไม่อยากจะเฝ้าห้องเสียดครับ แต่วันนี้ผมดีใจ ผมบอกแล้วครับว่าดีใจเป็นครั้งที่ ๒
ผมดีใจครั้งแรกคือเมื่อปี ๒๕๒๙ สมายุบเพราะว่าผมแพ้เลือกตั้ง แล้วผมกลับมา
ได้เป็นผู้แทนฯ อีกครั้งหนึ่งคอนั้นผมดีใจครับ แต่วันนี้ผมดีใจอย่างยิ่ง เพราะว่า
ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไปแล้ว ผมคนหนึ่งละครับที่จะได้มีโอกาสได้ยืนอยู่ใน
สภาแห่งนี้จนกว่าผมจะเลิกเล่นการเมือง ผมกล้าพูดอย่างนี้ แต่ผมกราบเรียน
ท่านประธานฝากไปยังพี่น้องชาวสุโขทัยของผมว่าสุโขทัยของผมมันเลือกตั้ง
คราวหน้าเขต ๑ นั้นจะมี บ้างกง ศิริมาศแล้วอำเภอเมืองส่วนหนึ่งซึ่งเป็นพื้นที่
ของกระผม ผมจะรับใช้พี่น้องตลอดไปจนกว่ากระผมมันจะเลิกเล่นการเมือง
ขอกราบขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับท่านสมาชิกรา้งฯ ชี้แจงครับ

ศาสตราจารย์วรศักดิ์ อุวรรณโณ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ในฐานะสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง ต้องกราบ
ขอประทานโทษท่านประธานและท่านสมาชิกที่บางคำถามสภาร่างรัฐธรรมนูญชี้แจง
ล่าช้าไปนิดหนึ่ง โดยเฉพาะคำถามของท่านสมาชิกสุภาพสตรีที่ผมเคารพอย่างสูงคือ
คุณหญิงนันทภา สุประภาตะนันท์ ท่านถามไว้ตั้งแต่เมื่อตอนบ่าย ท่านประธาน
ที่เคารพ กระผมขอกราบเรียนตอบคำถามของท่านว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ยังคงหลักการเดิมเหมือนกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่บอกว่า บุคคลจะ
ใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิกิริยต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และรัฐธรรมนูญไม่ได้ ซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๘ ฉ ในร่างรัฐธรรมนูญ

ฉบับใหม่ท่านประธานครับ หลักการนี้อยู่ในมาตรา ๒๘ พรรคแรกจึงบัญญัติว่า บุคคลที่สมควรดำรงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน คำว่า ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญนั้น หมายความว่า รวมถึงไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ทุกหลักการ ซึ่งในร่างฯ มาตรา ๒๘ กำหนดไว้ว่า บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นการใช้สิทธิและเสรีภาพจึงจะขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ไม่ได้ครับ ท่านประธานที่เคารพปัญหาที่ท่านสมาชิกหลายท่านตั้งคำถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องสิทธิและเสรีภาพพลประธานกราบเรียนครับว่า สิทธิต่างจาก เสรีภาพ และต่างจาก คุณสมบัติ ท่านประธานที่เคารพครับ เสรีภาพนั้นหมายความว่าแต่เพียง ว่าจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดก็ได้ โดยบุคคลและรัฐมีหน้าที่จะไม่เข้ามาขัดไม่ให้การใช้เสรีภาพเขานั้น เสื่อมเสียไป เช่น กระผมมีเสรีภาพในการเดินทาง -----

เมื่อกระผมจะเดินทางไปไหน คนใดก็ตาม หรือองค์กรของรัฐใดก็ตาม จะมาห้ามกระผมไม่ได้ เว้นแต่มีอำนาจตามกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอภัยเว้นที่รัฐธรรมนูญให้จำกัดได้ แต่สิทธิ ท่านประธานที่เคารพ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดหน้าที่มีสภาพตามกฎหมายอยู่ว่า สิทธิที่ไม่มีหน้าที่นั้น ไม่เรียกว่าสิทธิ เมื่อเป็นดังนี้แล้วการบัญญัติเรื่องสิทธิ เอาไว้ในหมวด ๓ มีความหมายสำคัญ ๒ ประการ

ประการที่ ๑ สิทธินี้ก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐที่จะต้องดำเนินการให้สมดังสิทธิของบุคคล

ประการที่ ๒ สิทธินี้เป็นสิทธิที่มีขึ้นแล้ว ต้องใช้สิทธิให้รัฐมีหน้าที่ได้ปฏิบัติตามสิทธิที่เขาได้อยู่ได้ ท่านประธาน ด้วยเหตุนี้เองที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องกำหนดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เอาไว้ในท้ายสิทธิทุกอย่างตรงนี้ ท่านประธาน ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า เมื่อรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องทำให้บุคคลสมดังสิทธิ ขอบเขตอันอนุญาตยกตัวอย่าง ร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ คำถามก็คือว่า ความช่วยเหลือนั้นจะเป็นความช่วยเหลืออย่างไร เป็นรูปาให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่อรายเดือน หรือว่าเป็นบ้านพักคนชรา หรือว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือในทางการรักษาพยาบาลเพียงไร รัฐจะต้องให้ จึงต้องกำหนดไว้ว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นความพร้อมของรัฐที่ดี ภาระทางการเงินที่รัฐจะต้องรับที่ดี จึงต้องกำหนดโดยกฎหมาย ยิ่งกว่านั้นกระบวนกรการใช้สิทธิบางอย่าง ขอบเขตอันอนุญาตยกตัวอย่าง เช่น สิทธิชุมชนท้องถิ่นในการร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าชุมชนท้องถิ่นจะใช้สิทธินี้ในการร่วมรักษาป่าไม้ ซึ่งสภาพแตกต่างจากการร่วมรักษาลุ่มน้ำ คงจะต้องมีกฎหมายป่าชุมชนออกมากำหนดสำหรับการใช้สิทธิสำหรับป่าชุมชน ซึ่งรัฐบาลทั้งรัฐบาลที่แล้วคือรัฐบาลนายท้าว บรรหาร และรัฐบาลนี้ ก็กำลังตราร่างกฎหมายป่าชุมชนอยู่ ในเรื่องน้ำก็คงจะต้องมีเรื่องกฎหมายชลประทานราษฎรออกมารองรับ เพราะฉะนั้นท่านประธานกล่าวโดยสรุปก็คือว่าที่ท่านสมาชิกวิจารณ์ว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้ให้สิทธิที่แท้จริงนั้น มิได้เป็นไปอย่างนั้นเลย รัฐธรรมนูญให้สิทธิ รัฐธรรมนูญกำหนดหน้าที่ให้รัฐ มีหน้าที่ที่ต้องทำให้บุคคลสมดังสิทธิ แต่กระบวนกรการใช้สิทธิตามลักษณะของ เรื่อง ตลอดจนรายละเอียดของสิทธิที่รัฐจะต้องให้ ภาระที่รัฐจะต้องรับในทางการเงิน มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยกฎหมายที่รัฐนี้ตราขึ้น

อีกสิ่งเกิดเรื่องสิทธิประการที่ ๒ ครั้น ซึ่งจะเป็นการตอบคำถาม
ท่านสมาชิกผู้กล่าวในที่มเหศวรพลีกท่านหนึ่ง คือท่านวุฒิสมาชิกไพศาล กุญชรวิชัย
คือเรื่องการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ว่า ต่อไปในอนาคตจะ
มีพิลงระหว่างกันเองไปถึงศาลตลอดทุกเรื่องโดยอ้างรัฐธรรมนูญหรือสิทธิ
ที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ เมื่อรัฐธรรมนูญเป็นเอกสารที่ใช้ระหว่างรัฐ
กับเอกชน สิทธิตรงนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญคิดหลักสากลที่ว่า หมายถึง สิทธิที่บุคคล
มีต่อรัฐ เพราะฉะนั้นในมาตรา ๒๘ วรรคสอง หมายถึง องค์การของรัฐเท่านั้น
นะครับ ที่จะละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรองรับไว้ไม่ได้ ละเมิดความเสมอภาค
ที่รัฐธรรมนูญรองรับไว้ไม่ได้ รัฐธรรมนูญไม่อาจจะผิดพลาดให้บังคับโดยตรงระหว่าง
เอกชนกับเอกชนครับท่านประธาน ถึงแม้มาตรา ๓๐ จะบอกว่า ชายมีสิทธิ
เท่าเทียมกับหญิง บริษัทหนึ่งที่เป็นนายจ้างถ้าเขาไม่ต้องการจะรับผู้ชายเข้าทำงาน
จะอ้างมาตรา ๓๐ นี้ไปยื่นบริษัทไม่ได้ครับ เพราะเป็น เรื่องระหว่างลูกจ้าง
ที่เป็นคนมาสมัครงานกับตัวนายจ้าง แต่ตรงกันข้ามถ้าหากว่าส่วนราชการปฏิเสธ
ไม่รับบุรุษหรือสตรีเข้าทำงาน ตรงนั้นละครับคนที่ถูกปฏิเสธให้สิทธิตามมาตรา ๒๘
วรรคสอง ต่า เน้นแต่กับส่วนราชการในศาลปกครอง หรือในศาลยุติธรรมแล้วแต่กรณี
เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะทำให้เป็นสิทธิที่บังคับกันได้ระหว่างเอกชนกับเอกชน รัฐสภานี้
ต้องตรากฎหมายครับ แล้วหลักการนี้ก็เป็นหลักการทั่วไป

ประการต่อไปครับ ที่หลายท่านกังวลว่าหลักในเรื่องบททั่วไปต้น ๆ
จะคลุมไปถึงคนต่างด้าวด้วยหรือไม่ เช่น ในมาตรา ๘ ว่า สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพบุคคล ล้วนได้รับความคุ้มครอง ท่านประธานที่เคารพครับ
บทบัญญัติทั่วไปที่อยู่ในมาตรา ๑ ถึง มาตรา ๘ นั้น กำหนดหลักการทั่วไปของ
รัฐธรรมนูญ เหมือนกับที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดว่า ประชาชนชาวไทย
ไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใดที่ลุ่มอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน
ซึ่งเป็นหลักความเสมอภาค แต่รายละเอียดจะต้องดูในหมวดต่าง ๆ ในบทมาตรา
ต่าง ๆ ที่อยู่ในหมวดต่าง ๆ ที่ตามมา เพราะฉะนั้นเมื่อเข้าใจดังนี้แล้ว คำว่า
บุคคล ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๘ ต้องเข้าใจว่าเป็น ทั้งชาวไทย เพราะหมวด ๓
และหมวด ๘ พูดถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหน้าที่ของชนชาวไทยครับ
ท่านประธานครับ ข้อสังเกตอีกอันหนึ่งของท่านอาจารย์ไพศาล พลประธานโทษ
ที่เล็งนามะครับ ในมาตรา ๓๔ ว่าจะมีศักดิ์วันชื่อน้อยวันหรือไม่
พลประธานกราบเรียนว่า มาตรา ๒๘ วรรคแรก ไม่ได้เขียนให้เขียนชื่อวัน
ชื่อน้อยวัน แต่ว่าหลักว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นทำไม่ได้

୧୩୭

අ. ෩/ඔඳිඳු (බ. ප.)

หทัยภาณุจันต์ ๑๑๓/๓

เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่รัฐธรรมนูลุให้ไว้ และถึงแม้จะมีอำนาจ
 ตามที่รัฐธรรมนูลุให้ไว้ กฎหมายนั้นก็จะกระทบกระทั่งแก่นตมสาระสำคัญของสิทธิ
 และเสรีภาพไม่ได้ เป็นการวางเงื่อนไขลงไปในกฎหมาย ท่านประธานครับ
 ลักษณะการบัญญัติทำนองนี้ก็เหมือนกับในรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาตรา ๗๘
 ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษทางอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการทวงกฎหมาย
 ที่ให้อยู่ในขณะเวลาที่กระทำบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่
 จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำ
 ความผิดนั้นได้ ประโยคหนึ่งที่ว่า และ ต่อหลังนั้นไม่ได้วางข้อสรุปขึ้นอีกอีกวัน
 เลขครับ

$$= \psi\psi' / \psi$$

ประการต่อไป ที่ท่านสมาชิกหลายท่าน โดยเฉพาะท่านสมาชิกจากพรรคประชาธิปัตย์ ท่านชัชวาล์ ท่านตั้งข้อสังเกตในมาตรา ๓๐ แล้วก็ถามว่าการกำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ ของ ส.ส. โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา นั้นจะขัดต่อหลักในมาตรา ๓๐ หรือไม่ ตรงนี้กระผมมีข้อกราบเรียนชี้แจง ๓ ข้อ

ข้อแรก คุณสมบัติ ไม่ใช่ สิทธิ คุณสมบัติเป็นเงื่อนไขเบื้องต้น เพราะฉะนั้นในตัวของมันเองไม่ใช่สิทธิ การกำหนดให้คนมีคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่นั้น การกำหนดให้บุคคลที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีคุณสมบัติอย่างใดหรือไม่ เป็นเรื่องเงื่อนไขเบื้องต้นแห่งการมีสิทธิที่จะเข้ามาสู่สิ่งนั้น ๆ เพราะฉะนั้น คุณสมบัติ ไม่ใช่ สิทธิในตัวเอง เพราะถ้าเป็นสิทธิต้องก่อให้เกิดหน้าที่ สิทธิที่ไม่มีหน้าที่ควบคู่ และสิทธิที่ไม่อาจจะบังคับให้สมดังสิทธินั้น ถึงแม้ภาษาพูดเรียกว่า สิทธิ ตามที่เราใช้กันในภาษาพูด แต่ในทางกฎหมายไม่ถือว่าเป็นสิทธิ การกำหนดคุณสมบัติจึงไม่ใช่เป็นการขอลิขิตแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องความเสมอภาค ที่ท่านสมาชิกชัชวาล์ ท่านตั้งข้อสังเกตนั้นเป็นเรื่องจริง ที่มีปัญหาว่า จะไปขัดกับมาตรา ๓๐ หรือไม่ ขอกราบเรียนว่า คำว่า การเลือกปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรม ที่อยู่ในมาตรา ๓๐ วรรคสามนั้น แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส เขาใช้คำว่า อันแฟร์ ดิสคริมิเนชั่น (unfair discrimination) คือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไร้เหตุผลหรือปราศจากเหตุผล แต่ถ้าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลที่คนทั่วไปยอมรับแล้ว ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมได้ เช่น การให้เด็กและเยาวชนต้องขึ้นศาลเด็กและเยาวชน เพราะความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน ไม่เหมือนกับคนบรรลุนิติภาวะแล้วนั้น ไม่มีชาติใดถือว่า เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม คนที่ซื้อตั๋วเครื่องบินชั้นหนึ่งเพราะจ่ายเงินมากกว่า ก็ย่อมได้รับการบริการดีกว่า มีเหตุผลแห่งการเลือกปฏิบัติ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม การกำหนดคุณสมบัติเอาไว้ในมาตรา ๑๐๗ ว่าจะมี (๓) เรื่องการศึกษาที่ดี (๔) เรื่องการต้องให้อยู่กับพรรคการเมืองเป็นเวลา ๕๐ วันที่ดี มีเหตุผลที่อธิบายได้และสังคมยอมรับ เมื่อเห็นเช่นนั้นก็ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผล และเป็นธรรม กระผมขอกราบเรียนเน้นอีกครั้ง ท่านประธานครับ คุณสมบัติ ไม่ใช่ สิทธิ แต่คุณสมบัติอาจจะเป็นปัญหาเรื่องความเสมอภาคได้

แล้วข้อสังเกตสุดท้าย และขอจบตรงนี้ท่านประธานครับ ที่ท่านสมาชิกท่านหนึ่งตั้งข้อสังเกตเรื่องการเกณฑ์แรงงานนั้น กระผมเข้าใจว่าร่างฯ ฉบับนี้ไม่ได้แก้ไขอะไรเลยจากที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน แล้วการเกณฑ์แรงงานในรัฐธรรมนูญนั้นหมายความว่า การบังคับให้เขาต้องมาใช้แรงงานเปล่า ๆ

ไม่เหมือนกับกลงแขกเกี่ยวข้าว หรือลงแขกทำอย่างอื่นซึ่งเป็นความสมัครใจ
และกระทำได้ รัฐธรรมนูญจะไปห้ามเสรีภาพคนที่ไปช่วยเหลือกันไม่ได้

ขอพระคุณมากราบ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณวิเชษฐ์ครับ

นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :

ขอบคุณท่านประธาน กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม

วิเชษฐ์ เกษมทองศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรี พรรคชาติพัฒนา

ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมเองก็ได้ฟังเพื่อนสมาชิกรัฐสภาได้อภิปรายกันมาวันนี้

ก็เป็นวันที่ ๒ ได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย ทั้งที่เห็นด้วย และที่

ไม่เห็นด้วย ดังนั้นก็เป็นสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งจะแสดงออกของแล้วแต่บุคคล

แต่กระผมเองได้พิจารณาว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีแนวความคิดว่ารัฐธรรมนูญ

ฉบับนี้ เป็นรัฐธรรมนูญที่ดี แล้วก็ต้องขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอุตสาหะในการที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้เสร็จสิ้น

และเข้าสู่สภา-----

ท่านประธานที่เคารพ นับจากวันที่สภาว่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ตั้งขึ้นเพื่อที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ี่ ซึ่งเป็นฉบับแรกที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่าง ซึ่งพวกเราเรียกว่า เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน อันเป็นกฎหมายสูงสุดที่จะใช้ปกครองประเทศ เพราะ เป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นแม่บทของกฎหมาย หรือเป็นกฎหมายที่วางกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ สำหรับที่จะใช้ปกครองประเทศ ที่ผมบอกกว่า รัฐธรรมนูญนี้เป็นแม่บทของกฎหมาย หรือเป็นกฎหมายที่วางกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ เพราะว่ามีเพื่อนสมาชิกวุฒิสภามากท่านยังไม่เข้าใจจนกระทั่งไปตำหนิตติงท่าน สสร. ว่าทำไมไม่ใส่รายละเอียด ซึ่งจริง ๆ แล้ว เราจะกฎหมายลูกที่จะมารองรับอีกนะครับ กระผมในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ก็อยากจะเห็นรัฐธรรมนูญนี้มีความสมบูรณ์ที่สุด ผมเองได้อภิปรายในหมวด ๓ นี้ เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เพราะว่าผมเห็นว่า หมวดนี้เป็นหมวดที่มีความสำคัญ จะพูดก็ได้ว่าเป็นหมวดหนึ่งซึ่งเป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญนี้ เพราะว่าถ้าให้พ่อแม่พี่น้องประชาชนผู้ยากไร้มีสิทธิและเสรีภาพในขั้นพื้นฐานมากขึ้น ผมคงจะใช้เวลาเพียงเล็กน้อย แล้วก็จบไปปรายบางประเด็นที่ผมเองมีข้อสงสัย ซึ่งตัวกระผมเองก็ให้การสนับสนุนกับรัฐธรรมนูญนี้ ในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ก็หมายความว่า ถ้าเราใช้กฎหมายฉบับนี้แล้ว คนยากจน คนยากไร้จะได้รับการศึกษาถึงขั้น ม. ๖ ฟรี แต่อยากจะทราบเรียนว่า คนในวัยศึกษาปัจจุบันนี้มีประมาณ ๑๘ ล้านคน แล้วเป็นของคนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาครัฐ ๑๒ ล้านคน ผมเองก็มีข้อสงสัยว่า ถ้าเมื่อนำไปปฏิบัติจริงแล้ว รัฐจะมีเงินตรงนี้ที่จะมาสนับสนุนได้เพียงพอหรือไม่ เพราะว่าทางราชการการศึกษาเป็นสิ่งที่ฟรี คนยากไร้จะได้รับการศึกษามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลต่อชีวิตการเป็นอยู่การทำงานที่ดีขึ้น ท่านประธานครับ ผมเองก็มีข้อสงสัยในมาตรา ๕๒ เช่นกันในวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้ยากไร้มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่นเดียวกับมาตราที่แล้ว ผมเองก็มีข้อสงสัยเช่นกันว่า ถ้ามีการรักษาพยาบาลฟรีนั้น รัฐจะมีเงินมาสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ เพราะว่าตรงนี้รัฐจะต้องให้เงินมากมายมหาศาล แต่ละคนต้องใช้ค่าใช้จ่ายอย่างมากมาย ทางพรรคชาติพัฒนา

๒๓๕

ร ๓/๒๕๔๐ (ส. ๒)

สมัยที่ ๑๑๕/๒

ของเราที่มีความคิดเห็นว่า พรรคชาติพัฒนาต้องการรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เป็น
ฉบับของประชาชน ถ้าเป็นรัฐธรรมนูญที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
มีชีวิตขั้นพื้นฐานที่ดีขึ้น และทำให้ระบบการเมืองที่ดีขึ้น เพราะพวกเราตระหนัก
ว่า ระบบการเมืองที่ดีจะทำให้ได้นักการเมืองที่ดี นักการเมืองที่ดีจะได้นำ
ความรู้ความสามารถมาบริหารประเทศ ทำประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชน
ในส่วนตัวของกระผม นั้น ได้ศึกษาสร้างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้เห็นสาระสำคัญ
ว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนไทยมากขึ้น และให้
ประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐมากขึ้น ตลอดจนได้มีการ
ปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
กระผมเองขอสนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และ
เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ---

แต่มาตราหรือเนื้อหาที่ขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย และขัดกับความต้องการของประชาชน ก็หาที่จะต้องได้รับการแก้ไขในอนาคต แต่วันนี้ขณะนี้ทุกคนต้องเสียสละหันหน้าเข้าหากันเพื่อทำให้ประเทศไทยชาติดีขึ้น ผมก็หวังว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้คงจะผ่านสภาไปขอบคุณมากครับท่านประธาน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวินมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภาได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญ พลเรือเอก เกาเหล่ ครึบ พลเรือเอก เกาเหล่ เจริญฤทธิ์ สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม พลเรือเอก เกาเหล่ เจริญฤทธิ์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอขอบคุณท่านประธานเป็นอย่างมากที่ได้ให้โอกาสแก่กระผม กระผมได้พยายามที่จะขอพูดตั้งแต่เช้าจนถึงนี้ ก็เนื่องจากว่าหมวดต่าง ๆ มีนั้ไล่กันมาหมวด ๑ ซึ่งผมมีความติดค้างในใจอยู่ ก็เลยต้องผ่านไป พอถึงหมวด ๒ ก็ต้องผ่านไปอีก จนกระทั่งถึงหมวด ๓ แต่อย่างไรก็ตาม กระผมขอกราบเรียนอย่างนี้ว่าขณะนี้เราพูดถึงหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพ กระผมขออนุญาตอีก ๑ นาที ที่กราบเรียนว่าบรรดาคำถามทั้งหลายที่ได้มาตั้งแต่หมวด ๑ จนถึงหมวด ๒ จนกระทั่งหมวดนี้บางคำถามนั้นได้รับการตอบ บางคำถามนั้นได้รับคำอธิบาย แต่บางคำถามไม่ได้รับทราบอะไรเลย เพียงแต่รับทราบว่า ผู้ร่างไม่ได้มีเจตนา ผู้ร่างไม่มีความประสงค์เช่นนั้น ผู้ร่างไม่ประสงค์จะทำเช่นนี้ แล้วก็จบ แต่ปัญหาที่ถามว่าแล้วทำไมเมื่อไม่มีความประสงค์ แล้วไปเขียนลงไปทำไม หรือเมื่อไม่มีความประสงค์เช่นนั้น แล้วทำไมไม่เขียนอย่างนี้ ตรงนี้ไม่มีคำตอบ แต่ไม่เป็นไรครับ มันผ่านมามีความลำบากจนถึงบัดนี้ เพราะฉะนั้นผมก็หวังว่าในส่วนที่เกินสาระสำคัญในหมวดต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้นจะให้หายไปเหมือนคลื่นกระทบฝั่ง จะต้องมีความคืบหน้าของรัฐสภาแห่งนี้ เพราะว่าหลายคนยังค้างคาใจ แล้วก็ไม่ได้รับคำตอบ แล้วก็บอกว่าอย่างนั้นก็ผ่านไปก็แล้วกัน แล้วไปแก้เอามาหลัง มันขัดกับความรู้สึก เพราะฉะนั้นอยากจะกราบเรียนเช่นนี้ ก็ด้วยเหตุที่ว่า ทำไมกระผมถึงต้องนั่งรอ เพื่ออยากจะกราบเรียนถึงข้อเท็จจริงอันนี้ คือไปกระผมจะขออนุญาตพูดถึงหมวดเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่เราจะต้องอยู่ขณะนี้ ก่อนที่จะถึง หมวดที่ว่าด้วยบุคคล จะใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในมาตรา ๒๘ นั้น ก็ในเมื่อตอนนี้ ท่าน สสร.

ฉบับเดิม รัฐธรรมนูญฉบับเดิมจะเขียนไว้ว่า ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ และท่านก็บอกว่ารัฐธรรมนูญในที่นี้มีความหมายตรงนั้นแหละ เหมือนกัน ผมถามว่าคำพูดของกฎหมายเดิม คือรัฐธรรมนูญเดิมนั้น มีความสละสลวย เก่งถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และท่านตัดออกไปทำไม ถ้าไม่เช่นนั้น ถ้าไม่มีความสำคัญรัฐธรรมนูญฉบับเดิม เราจะเขียนไว้ทำไมว่า ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ท่านตัดคำว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ออก เหลือแต่คำว่า รัฐธรรมนูญ แล้วท่านมาอธิบายว่ามันเหมือนกัน ของเดิมสละสลวยมีความงดงาม แต่ท่านตัดออก มีเหตุเช่นนี้หลาย ๆ มาตราที่ท่านไม่อธิบาย ว่าทำไมถึงเป็นเช่นนี้ ที่กระผมกราบเรียนเช่นนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเป็นห่วงความเป็นชาติ เพราะในระยะหลัง ๆ ที่ผ่านมานี้ มีบทความ มีบุคคลที่พูดกันหลายครั้งหลายหนว่า ต่อไปนี้ในยุคโลกาภิวัตน์ ความเป็นชาติไม่มีความสำคัญะครับ ตรงนี้เองซึ่งกระผมมีความรู้สึกไม่สบายใจ และเมื่อได้มาอ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กระผมเข้าใจว่าท่านผู้ร่างไม่ได้มีเจตนาถึงขนาดนั้น ผมเชื่อมั่น และมีความมั่นใจว่าเป็นเช่นนั้น แต่เมื่อเขียนไปแล้ว มันจะเป็นช่องทางให้ก้าวล่วงไปถึงความไม่มีชาติ หรือความล่มสลายของชาติ หรือเปล่า ตรงนี้ต้องคิดให้ถี่คิดหนึ่ง มันควรจะมียะไรต่อหะไรกันเอาไว้หรือไม่ ตรงนี้ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น แม้แต่พวกเราเด็กหนุ่ม ๆ หรือว่าคนหนุ่มคนสาวที่กลับมาจากต่างประเทศนั้นแหละ จะบอกว่าต่อไปนี้โลกาภิวัตน์ไม่มีพระมหากษัตริย์สำหรับชาติ-----

แล้ววันนี้จะสังเกตว่า ชาตินี้ ศาสนา พระมหากษัตริย์จะหาไม่คอบพบใน
 ร่างรัฐธรรมนูญกับ เช่นนี้ ตรานี้เป็นความที่ไม่สบายใจของกระผม เพราะฉะนั้น
 ผมจึงได้นำขึ้นมากล่าวเรียนเพื่อถามไว้ตรงนี้ แล้วอีกประการหนึ่ง สิทธิ
 เสรีภาพที่ให้กับปวงชนชาวไทยนั้น แม้แต่ว่าในประเทศที่จะไปเอามาเป็น
 แม่แบบเขาก็มีนัยของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของเขาว่า การใช้สิทธิเสรีภาพนั้น
 มันจะล่วงล้ำก้ำเกินไปในลักษณะที่ผลประโยชน์ของชาติไม่ได้ หรือจะล่วงล้ำ
 ก้ำเกินไปทำให้ความดำรงชาติมันต้องสูญหายไปไม่ได้ อย่างน้อยก็ต้องมีอย่างนี้
 แต่ในหมวดนี้ไม่มีเลยที่จะกำกับสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเรากำลังจะขยาย ผมเห็นด้วย
 ที่สิทธิเสรีภาพนั้นมีมาแต่กำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพ รัฐไปจำกัดอยู่
 แล้วกำลังจะปล่อยให้ขยายออกไป แต่มีอะไรเป็นกรอบล้อมรอบภายนอก เพื่อให้
 อยู่ภายในสังคมนี้ได้ เพื่อไม่ให้สังคมต้องแตกสลายไปโดยบุคคลอ้างสิทธิและเสรีภาพ
 ขึ้นมาเป็นเครื่องมือ ท่านมองโลกในแง่ดี กระผมก็มองโลกในแง่ดี แต่ใน
 บางครั้งจำเป็นจะต้องมองในมุมกลับด้วยว่า มีเหตุหรือไม่มี ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
 หรือบุคคลที่ไม่ปรารถนาดีจะอ้างเอาสิทธิเสรีภาพนั้นมาดำเนินการใด ๆ ก็ตาม
 อ้างในรัฐธรรมนูญบทนั้นบทนี้ แล้วให้สิทธิเสรีภาพที่เขาอ้างนั้นมาใช้เพื่อ
 เป็นการทำลายชาติของเราได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างประเทศเขาไม่
 ทำลายที่จะมายึดดินแดน แต่ทำลายทางเศรษฐกิจ เพราะว่าเวลานี้เมื่อไปดู
 ในมาตราต้นซึ่งยังไม่ถึง ก็จะมีอะไรต่ออะไรหลาย ๆ อย่างที่เกิดโอกาสให้
 เป็นเสรีภาพแบบที่เปิดไปสู่ภายนอก แล้วเป็นช่องทางให้ชาวต่างชาติจะ
 เข้ามาฉวยโอกาสตรงนี้ ทำอะไรต่อมิอะไรในบ้านเมืองเราได้ อย่างนี้แน่นอน
 พอถึงตรงนั้นแล้วกระผมจะชี้ให้ดู แต่ในขณะนี้จะมีอะไรหลาย ๆ อย่างซึ่งควรจะ
 กำหนดไว้แล้วก็ไม่ได้กำหนด นี่เป็นประเด็นหนึ่ง ในประเด็นต่อไปนั้น
 สำหรับบางที่สิทธิเสรีภาพที่กำหนดนั้น ผมก็มองดู ขณะนี้ฟังยังไม่มีการพูด
 กระผมก็อยากจะถามว่าสิทธิเสรีภาพ บุคคลพึงมีสิทธิเสรีภาพในร่างกาย ท่าน
 มีความปรารถนาจะให้เป็นอย่างไร เพราะในรัฐธรรมนูญกับเดิม บุคคลย่อม
 มีสิทธิในร่างกาย หมายความว่า จะถูกจับกุม คุมขัง อะไรต่ออะไรไม่ได้
 จะต้องมีความผิด แต่ตรงนี้ท่านไม่ใช้จะมีสิทธิอย่างเดียว ท่านมีเสรีภาพ
 แล้วไม่เฉพาะร่างกาย ในชีวิตและร่างกายด้วย เพราะฉะนั้นต่อไปถ้าใคร
 อยากจะผูกคอตายก็ต้องปล่อยให้ผูกคอตาย เพราะเขามีเสรีภาพในชีวิต
 ของเขา แล้วใครที่ไปกักเขาออกจากบ่วง คนนั้นจะต้องถูกฟ้อง เพราะเขา

จะตายทำไมถึงไม่ให้เขาตาย นี่เป็นสิทธิในชีวิตของเขา เขาจะต้องทำเช่นนั้น หรืออยู่ ๆ ก็จะมีคนประกาศขายดิบ ขายดี ไล่ทุ่ง ขายนัยเฒ่า ขายทุกสิ่งทุกอย่างที่พอจะขายได้ เพราะเป็นสิทธิของเขา อย่างนี้เป็นต้น ท่านไม่ต้องมาบอกว่าจะต้องมียู่ในขอบเขตของศีลธรรม อะไรต่ออะไร อย่างไปพูดถึงครึ่งคนเรารู้จะทำเสียอย่างทำได้ แม้แต่ทหารซึ่งจะไปปรามมาฟันกับอริราชศัตรูนั้น เมื่อจะต้องถูกเกณฑ์ลงไป ก็จะต้องไป เพราะว่ามันมีวินัยทหารคุมอยู่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้บอกไว้ว่า เว้นแต่ข้าราชการทหารจะต้องเป็นไปตามวินัยทหาร แต่ว่าพอไปถึงต่อหน้าอริราชศัตรู เขาสั่งให้ยิง กระผมก็ยิงไปยิงหนึ่ง พอเข้าศึกเข้ามาผมก็ส่งปืนให้เขา แล้วบอกจับไปเลย เพราะมันเป็นเสรีภาพในชีวิตของผม ผมไม่อยากจะตาย ผมไม่ยอมตายเสียอย่างหนึ่ง มันไม่ได้หรอกครับ เพราะว่าผมไม่ยอมตาย ผมไปตามทางวินัยแล้ว และทางวินัยผมไม่ผิดเกณฑ์ผมไป ออกไปสนามรบ ผมไป แต่ไปเจอเข้าศึกแล้วผมก็ยิงตามคำสั่ง แต่ผมยิงไว้คนเดียว แล้วผมก็ให้มันจับไปเสีย แล้วก็ได้ไปนอนกินข้าว รอให้ท่านไปไต่ตัวกลับมา มันคิดไปได้ทั้งนั้น หลายท่านเลยบอกว่า คุณเกาะหลักนี้คิดมากเหลือเกิน ผมยืนยันแล้วอย่างไรรู้ว่า ผมจะไม่คิดเลย ถ้าท่านไม่เขียนให้ผมต้องคิด แต่เมื่อท่านเขียนให้ผมต้องคิด กระผมยังม่สิดีลัมกับญะบุบริบูรณ์แล้วจะต้องทำหน้าที่อยู่ตรงนี้ กระผมจะต้องคิด แล้วเมื่อคิดเช่นนี้ กระผมก็ถามท่าน แล้วก็ตั้งเป็นข้อสังเกต อีกประการหนึ่งก็คือว่า ถ้าเป็นเช่นนี้แล้วกระผมไม่ทราบว่าจะเขียนไว้อย่างนี้แล้ว มันจะขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีของไทยหรือไม่ ตรงนี้ก็ฝากไปเป็นข้อคิดด้วย

ในส่วนต่อไปในมาตรา ๓๔ ที่มีการเพิ่มเติมคำว่า ละเมิดลงไป หนักคำว่า หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว แต่ไปมีพ้อยท้ายว่า เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ตรงนี้อาจจะมีปัญหา เพราะว่าถึงแม้ว่าจะมาจากรัฐธรรมนูญฉบับเดิม แต่ฉบับเดิมไม่มีคำว่า ละเมิด เพราะฉะนั้นคำว่า ละเมิด นี้มันมีความหมายทางกฎหมายแฝงด้วย ถ้านั้นก็ละเมิดกันไม่ได้ เพราะว่า เว้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน อันใดที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน นอกจากจะสามารถกระทบกระเทือนเขาได้แล้ว ก็ยังละเมิดเขาได้ด้วย อย่างนั้นหรืออย่างไร กระผมอ่านดูแล้วก็ไม่เข้าใจว่าที่ท่านเขียนไว้อย่างนี้ เพิ่มคำนี้ลงไป ท่านปรารถนาอะไร

ในลักษณะที่นั่นจะมีอยู่เสมอนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่ว่าด้วย
สิทธิเสรีภาพนั้น บางครั้งหลาย ๆ ท่านก็ทิ้งผม ว่าสุดท้ายที่นำมาเสียอย่างดีเลย
ขึ้นผมผม ผมก็ขึ้นผมครับ แต่ผมก็ขึ้นผมว่าท่านอดสู่ออกเอามาใส่เสีย
อย่างดีเลยในส่วนที่ของเก่าเขามีอยู่ และท่านอดสู่อ่าเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่มี
เพราะฉะนั้นในบางสิทธิที่มาจากต่างประเทศนี้ ผมก็ต้องให้ความเป็นธรรมกับ
รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันด้วย ว่าบางอย่างเห็นของเดิมทั้งนั้นแต่ท่านไม่ได้ดู
ท่านคิดว่าเขาเขียนใหม่ ความจริงของเดิมทุกตัวอักษร อย่างเช่นบุคคล
ซึ่งมีสิทธิในครอบครัว สิทธิในชีวิตส่วนบุคคล มีอยู่แล้วไม่ใช่เพิ่งมีเดี๋ยวนี้
หรอกครับ แต่ว่ามีส่วนที่เพิ่มเติมมาใหม่ตรงนั้นผมไม่ว่าอะไร ที่กระผมเรียกเรื่อง
ขึ้นมาตรงนี้ก็เพื่อจะให้เห็นว่าถ้าไปเที่ยวมองดูรัฐธรรมนูญกับเดิมว่า เขา
ไม่ได้ ๆ มันมีส่วนที่ต่ออยู่ ที่ตัดไปในสิ่งที่กระผมตกจากกระดานเขียนก็คือว่า

ในมาตราต่อไปคือมาตรา ๓๔ ที่ตรงสิ่งปิดโรงพิมพ์ กระผมยัง
ไม่ขัดแย้งอยู่นิดหนึ่ง ท่านได้อธิบายแล้ว ว่าการสิ่งปิดโรงพิมพ์นั้น เรื่องของ
ในขณะที่เขาไปละเมิดสิทธิเสรีภาพ คือเป็นการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติ
ที่เขาไม่ได้ว่าอย่างนั้นก็เข้าใจ ก็เข้าใจว่าเห็นเช่นนั้น แต่ผมถามนิดหนึ่ง
เถอะครับว่า อาชีพทุกอาชีพมันอยู่ใต้อำนาจศาลทั้งนั้น ทนายทนายก็ถูกศาลปิดได้
ทวิสต์ก็ถูกศาลปิดได้ แต่มีอยู่อย่างเดียวที่ถูกศาลสั่งทำอะไรไม่ได้เลยก็คือ
โรงพิมพ์แห่งละครับ โรงพิมพ์เรื่องสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ เพราะแต่เดิม
ในกฎหมายเดิมในรัฐธรรมนูญนั้นเขียนว่า เว้นแต่โดยอำนาจของศาลหรือ
เว้นแต่โดยคำสั่งของศาล คือ เว้นแต่คำพิพากษาของศาล แต่ท่านก็ตัดออกไป
ถ้าอย่างนั้นโรงพิมพ์ก็ดี สถานีวิทยุโทรทัศน์ก็ดี ไม่มีใครสามารถไปสั่งปิดได้เลย
ในกรณีนี้เรื่องของสิทธิผมเข้าใจ ไม่ใช่กรณีอื่น แต่นั่นแหละครับถึงแม้จะกรณีนี้
แต่ถ้าของของคนเขาที่อยู่ใต้อำนาจศาล แต่ทำไมเวลาพิพาทอย่างนี้หรือว่ากิจการ
อย่างนี้จึงไม่อยู่ภายใต้อำนาจศาล ไหนท่านว่าบุคคลย่อมเสมอกันโดยกฎหมาย
ตรงนี้ เป็นสิ่งที่ผมยังไม่ขัดแย้ง ถึงแม้ได้รับคำอธิบายแล้วก็จริงอยู่ แต่จะมี
อะไรเป็นพิเศษอยู่ตรงนี้ ซึ่งกระผมตกจากจะได้รับค่าที่แจ่มว่า มีสิทธิหรืออภิสิทธิ์
เหนือกฎหมายเช่นนั้นหรือ กระผมตกลงทอภัยสื่อมวลชนด้วย พงษ์นี้ก็เอาแล้ว
พลเรือเอก เกาเหลาก จวกสื่อมวลชน ก็ชกกับด้วยว่าผมเจตนาถามเพื่อ
ให้เห็นว่าทุกคนเสมอกันโดยกฎหมายจริงหรือไม่ ทำไมอยู่เหนือกฎหมาย
ไม่อยู่ภายใต้อำนาจศาลได้

ในประเด็นต่อไปในมาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และในวรรคสอง ที่เขียนเรื่อยไปแต่มีอยู่ส่วนหนึ่งเขาเขียนว่า การจำกัดเสรีภาพนี้จะกระทำมิได้ เว้นเพื่อที่ว่าไป สุดท้ายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม กระผมถามว่าถ้าผมจะออกจำกัดเสรีภาพเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในขณะที่อยู่ในภาวะปกตินี้มันจะได้หรือไม่ เพราะท่านบอกว่าแค่ภาวะสงครามเท่านั้น ปกติจะออกกฎหมายมาเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยเพื่อให้เกิดการรักษาความสงบเรียบร้อยไม่ได้ และตรงนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าสังเกต มีหลายคำที่เขียนไว้คำว่า ทั้งนี้เว้นแต่เพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ท่านจะตัดคำว่าสงบเรียบร้อย ออก จะเหลือคำว่า ศีลธรรม ท่านตัดออกทำไม ความสงบเรียบร้อยท่านไม่สนใจเลยหรือ ท่านตัดออกทำไม มีอยู่ว่าที่ท่านตัดคำว่าความสงบเรียบร้อย ออก เหลือแต่ ศีลธรรมอันดี ทั้ง ๆ ที่ของเก่าเขาก็เขียนไว้สละสลวยมีความงดงามและเข้าใจกันแล้ว ท่านก็บอกมันจะยาว แต่ทำไมของท่านที่ทำแล้วทำไมไม่เห็นจะสั้นเลยถึง ๓๓๖ มาตรา เหมือนกับที่ท่านอ้างว่าในส่วนที่คำปรารภพูดให้สั้น ๆ กลัวจะยาว แต่ในตัวรัฐธรรมนูญท่านก็ยาวเหมือนกัน คราวนี้ก็ไม่ค่อยจะเข้าใจอยู่เหมือนกัน

ในส่วนมาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อกฎหมายต้องออกเฉพาะ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน หนึ่งแล้วนะครับ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย อันนี้มีศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ ผมบอกว่าผมจะจำกัดเสรีภาพเพื่อปกป้องชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นกระผมจะทำได้หรือไม่ สำหรับมาตรานี้ เพราะมันสำคัญครับ มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชนและหมู่คณะอื่น ๆ และผมจะไปจำกัดเสรีภาพเขาตอนนี้เพื่อปกป้องชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ของผมมันจะได้หรือไม่ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้อนุญาตให้ผมเขียนไว้อย่างนี้

ส่วนมาตรา ๔๖ ให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตรงนี้ ก็คงผ่านไปไปแล้ว มีคนพูดไปแล้ว กระผมก็จะผ่านไป

ในมาตรา ๔๗ ตรงนี้ครับ มีความสำคัญ ท่านบอกว่าท่านเห็น ความสำคัญของการเมือง ขอให้บุคคลมีสิทธิทางการเมือง แต่มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญฉบับเดิมบอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง ท่านตัดทิ้ง ไม่มีเลยในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่มีหาพูดหาใดที่จะ เขียนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง ไม่มีครับ ไปเปิดดูได้ ผมที่ไม่เข้าใจว่า ท่านตัดไปอย่างไร ท่านก็พูดแต่ยาวท่านไม่ได้เจตนา แล้วไม่ได้เจตนาทำไมไม่เขียน นี่คือคำถาม ของผมมันอยู่ในใจอยู่ตลอดเวลา แล้วในเรื่องนี้ ท่านบอกแต่ขึ้นที่พรรคการเมือง ตั้งง่าย ในบทเฉพาะกาลเขียนไว้บังคับว่าจะต้องไปออกกฎหมาย ๑๕ คนก็ตั้งเป็น พรรคการเมืองได้ แล้วท่านบอกเพื่อเอาได้ง่ายนี้ แล้วก็มิอะไร แล้วอยากจะมี เงินอุดหนุน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้พรรคการเมืองเป็นของพรรคธุรกิจการเมือง ท่านลงฟัง มาตรา ๔๗ ที่ท่านเขียนเอาไว้ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็น พรรคการเมือง คำว่า จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง กับมีสิทธิทางการเมือง ไม่เหมือนกันทั้งหมดนะครับ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็น พรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และ เพื่อกำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ท่านลงนีกภาพ อ่านดูแล้วมองดูไม่เห็นมีอะไรผิดปกติ ก็เรียบร้อยดี ฟังใหม่ะครับ ท่านจัดตั้ง พรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง ผมถามว่าพรรคการเมือง มันต้องมาด้วยคนมีเจตนารมณ์ทางการเมืองก่อน มีเจตนารมณ์ทางการเมือง เหมือน ๆ กัน ถึงรวมตัวกันเป็นการมาจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วถึงไป ดำเนินกิจการทางการเมือง แต่ท่านบอกว่า ให้จัดตั้งเสียก่อน เพราะฉะนั้น จะจัดตั้งด้วยเหตุอะไรก็ได้ จัดตั้งด้วยเหตุของสงครามก็ได้ จัดตั้งด้วยเหตุ ของอิทธิพลก็ได้ แล้วก็มาหาเรื่องการเมืองมาขัดเข้าไปเพื่อให้เป็น พรรคการเมือง แล้วก็เข้าไปสู่การดำเนินการไปตามอย่างนั้นใช่ไหม ถ้าท่านเขียนกลับอย่างนี้ เพราะผู้ที่เขียนผมว่าเป็นปรมาจารย์ มีความรู้ เรื่องนี้อย่างละเอียดถี่ถ้วน แต่ท่านเขียนกลับทางกันเสีย ผมก็ไม่รู้ว่าจริง ๆ ท่านพลาดไปหรือเปล่า หรือจริง ๆ มันพอที่ เผอิญมันกลับกันไ่มันดีกง่วงนอน มันดี ๓ ที่ ๔ อย่างนั้นบอกมาก็จบว่าไม่ได้มีเจตนารมณ์นั้นแล้วที่ไปกลับกันเสีย เพราะตรงนี้ทำให้ผมคิดครับ แล้วท่านบอกตั้งง่าย ๆ ด้วย

ส่วนประ เติบโตไปก็คือมาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐ และชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรอะไรก็ตาม มีค่าที่ผมสงสัยอันเดียว ท่านเขียนไว้ คือผมต้องละเลียบด่อนบนะครับ เพราะว่า ในเมื่อว่าหมวดสิทธินี้เป็นหมวดสำคัญ เป็นหมวดหัวใจครับ ตรวจหัวใจต้องตรวจ กันให้ละเลียบด่อนบนะครับ มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคล บุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐ และชุมชนในการบำรุงรักษา คือบุคคลสามารถไปร่วมกับชุมชน บุคคลที่ผม เข้าใจว่า ถ้าชุมชนก็ชุมชนของเขา เขาก็มีสิทธิ บุคคลคงจะหมายความว่า บุคคลจากที่อื่นไปร่วมกับชุมชนเพื่อบำรุงรักษาหรือเปล่า ถ้าเป็นเช่นนั้น ท่านหมายความว่าที่เขี้ยว ๆ กันอยู่ว่าสร้างเขื่อนนั้นไม่ได้ สร้างเขื่อนนี้ไม่ได้ โดยมิบุคคลอื่น ซึ่งไม่ใช่ว่าคนในชุมชนนั้นไปช่วยเขาจะถูกกฎหมายทันที อย่างนั้นใช่หรือเปล่า เมื่ออ่านแล้วถ้าจะตีความ ผมก็ยังไม่ตีความไม่ออกไปเขียนว่า บุคคลมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในชุมชน เมื่อเป็นดังนั้นแล้ว ใครที่ต่อต้านสร้างเขื่อน ใครที่ต่อต้านส่งผลกระทบต่อเป็นบุคคลจากที่อื่น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเขาหรอก แต่ว่าเมื่อรัฐธรรมนูญออกมาว่า บุคคลมีสิทธิเท่านั้น ผมใช้สิทธิ ความมาตรา ๕๖ เพราะฉะนั้นผมสามารถจะกระทำได้เพื่อรักษาทรัพยากร อะไรทำนองนี้ มันเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าไม่เป็นก็ไม่ว่าไร บอกผมด้วย ก็แล้วกัน เขาแค่เป็นไม่เป็นก็แล้วกัน ที่นี้มาพูดถึงองค์กรอิสระซึ่งในมาตรานี้ พูดถึงองค์กรอิสระ และมาตรา ๕๑ ก็พูดถึงองค์กรอิสระ ซึ่งองค์กรอิสระนี้เอง ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีอยู่หลาย ๆ องค์กร ที่ว่าอิสระ ๆ ก็ไม่ทราบว่ามันเป็น อย่างไรองค์กรอิสระนี้ -----

มีเงื่อนไขอย่างไรที่จะมีคุณสมบัติที่จะมาทำงานอย่างนี้ได้ หรือว่าเป็นเพียงสมาชิกขององค์กรอิสระ แล้วองค์กรอิสระนั้นสามารถจะทำอะไรก็ได้ แล้วองค์กรอิสระนั้นเป็นองค์กรอิสระของคนไทย หรือคนต่างชาติได้หรือเปล่าอย่างนี้เป็นต้น ในกรณีอย่างนี้นั้นไม่ชัดเจน ไม่ชัดเจน ไม่ว่าทั้งผู้คุ้มครองผู้บริโภคก็ตาม

ส่วนในมาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณา ท่านใช้คำพูดว่า ในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการปกครองก็หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อปฏิบัติราชการปกครอง บุคคลย่อมมีส่วนร่วมมีส่วนร่วม หมายความว่า เข้าไปดูแลไปดูแลช่วยกับเขาก็ได้ ไปร่วมทำ เจ้าหน้าที่ปกครองจะพิจารณาอะไร ตำรวจจะทำอะไร ทำคดี ต้องเข้าไปได้ ผมว่าตรงนี้นั้นจะก้าวท่ายามากไปหรือเปล่า ไม่ต้องไปมีส่วนร่วมในทางที่เป็นรูปธรรมแล้ว ท่านนั่งรับประทานอาหารอยู่ ผมไปยืนค้ำข้างหน้าแล้วแตะเอวมองท่านอยู่ ท่านรับประทานอาหาร ผมถามว่าท่านกินลงไหม เมื่อเป็นอย่างนี้ ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองในทางปกครองกำลังทำงานในหน้าที่ นอกประชาชนต้องมีส่วนร่วมขึ้นไปบนโรงพัก ขึ้นไปบนถ้ำเขาคูขี้แห้งไปหมด ฉะนั้นมีส่วนร่วมในการ ผมว่าคงจะมีถึงตัวตายกันเต็ม ๆ โรงพัก เต็ม ๆ อาเภอไปแล้ว ตรงนี้ผมก็ไม่เข้าใจว่า ท่านเขียนอย่างนี้หมายความว่าอย่างไร ผมเข้าใจเจตนาเพื่อท่านจะแสดงให้เห็นว่า ฉะนั้นให้สิทธิเสรีภาพมากเหลือเกินนะก็ดีกว่า แต่ในทางปฏิบัติมันจะเป็นอย่างไร ท่านคิดหรือไม่ เป็นต้นว่า สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ ขณะนี้ทำได้อยู่แล้วท่านเขียนทำไมละครับ ให้รัฐธรรมนูญ ขณะนี้ทำได้อยู่แล้ว บุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ เข้าใจว่าจะมีภูเขาเมื่อสักหลายปีมาแล้วที่ออกมาว่า ให้บุคคลฟ้องหน่วยราชการได้ในฐานะละเมิดในทางแพ่ง เข้าใจว่าจะมีภูเขากอยู่ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วทำไมจำเป็นต้องมาเขียน เพราะมาเขียนแล้วทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นส่วนที่ฟ้องได้อยู่ในขณะนี้หยุดฟ้อง รอให้กฎหมายบัญญัติเสียก่อนอย่างนั้นหรือไร เพราะบางอย่างมันก็มีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเขียน แต่ท่านก็มาเขียน ท่านบอกว่าต้องการจะชี้ว่า ต้องการจะแสดงให้เห็น ต้องการจะให้เห็นต่างชาติเขาเข้าใจ ต้องการจะให้เห็นธุรกิจทั้งหลายเกิดความมั่นใจ ผมก็ไม่ทราบว่า เขียนอย่างนี้แล้วมันจะเป็นเช่นนั้นได้หรือไม่ ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือไปจากนี้นั้น ผมคิดว่าบรรดาท่านสมาชิกก็ได้พูดเอาไว้เกือบหมดแล้ว กระผมก็จะไม่ใช้เวลานี้ไปพูดซ้ำอีก แต่กระผมก็อยากจะสรุปว่า โดยสรุปแล้วในหมวดนี้ไม่มีกรอบที่ชัดเจนในการทำให้เจ้าหน้าที่สิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับชาติ

บ้านเมือง ขาดความชัดเจนในเจตนาที่เขียน คือเขียน ๆ ผมก็ไม่ทราบเจตนา
 ตั้งที่ผมได้อธิบายแล้ว มีข้อความกำกวม และเปิดช่องทางให้มีการถกถายโอกาส
 กันได้ ปฏิบัติได้ยากหรือปฏิบัติไม่ได้เพราะมีปัญหา เนื่องจากขาดความสมบูรณ์
 หรือไปแสดงให้ใครคนใดคนหนึ่งอยู่เหนืออำนาจของศาล อย่างเช่น ที่ผมได้กล่าว
 ไปแล้ว โดยสรุปแล้ว หมวดนี้รับรองสิทธิเสรีภาพ ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องใส่
 รับรองจนมากเกินไปจนขอบเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่สังคมไทย ซึ่งมีวัฒนธรรม
 และวิถีชีวิตเป็นของตนเองนั้น บางครั้งอาจจะไม่ค่อยสบายใจต่อสิทธิเสรีภาพ
 เช่นนี้ แล้วมันจะเป็นเรื่องที่จะจะไปสู่การขาดความสามัคคี หรือการที่
 หมองใจกันในอนาคตได้ การให้สิทธิแก่ประชาชนอาจจะล่วงล้ำเกินไปเข้าไป
 ในสิทธิของผู้อื่น ถึงแม้ว่าจะมีบทบัญญัติที่ทำไม่ได้ แต่ก็มียุทธวิธีที่ผู้คิดทาง
 เอาไว้ที่ต้องเสียกัน โดยเฉพาะสิทธิที่จะก้าวท้าวฟ้องร้องรัฐ ก้าวท้าวอำนาจรัฐ
 หรือเข้าไปควบคุมอำนาจรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องบริหารงานตามปกติ
 อย่างที่ผมบอกให้ฟัง ราชการก็จะถูกนายไปฟ้องสมควร การอ้างสิทธิเสรีภาพ
 ของบุคคลไปบังคับให้รัฐต้องดำเนินการในบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเป็นการยากต่อการ
 ปฏิบัติหรือทำไม่ได้ สุดท้ายก็จะกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ที่ปรารถนาจะให้
 รัฐบาลมีเสถียรภาพก็จะถูกกระทบกระเทือน ผลที่สุดไม่สามารถจะดำรงเสถียรภาพ
 เอาไว้ได้ ความละเอียดอ่อนต่าง ๆ ในการเขียนนั้นก็รู้สึกว่าจะย่อหย่อนไปหน่อย
 เพราะฉะนั้นโดยสรุปในทรรศนะของผมตั้งแต่หมวดคำปรารภ หมวด ๑ หมวด ๒
 หมวด ๓ มาถึงตรงนี้ รัฐธรรมนูญที่เขียนมาเสนอนี้เป็นเจตนาที่ดี ซึ่งผมก็อยู่เสมอ
 ไม่เคยพูดเป็นอย่างอื่น แต่ก็มีส่วนบกพร่องและมีส่วนที่จะต้องได้รับการพิจารณาอยู่มาก
 เพราะฉะนั้นผมจึงไม่มีความกล้าหาญอย่างหลาย ๆ ท่านที่บอกว่า ผมจะรับสิ่งที่
 ไม่ดีนั้นแล้วไปแก้ไขเอาข้างหน้า เพราะผมเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะต้องตั้งอยู่บน
 ความถูกต้อง โดยไม่สามารถจะให้สิ่งที่ไม่ดีผ่านออกไป แล้วออกไปแก้ไข
 เอาข้างหน้า ตรงนั้นไม่ใช่วิสัยของผมที่จะทำเช่นนั้นได้ ด้วยความขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณวรศุสืออยู่ไหมครับ
ไม่ว่ายอย่างนั้นเชิญ สสร. ขึ้นแจ้ง

นายพนัส ทักษิณานนท์ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) : ท่านประธาน
ที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาผู้ทรงเกียรติ กระผม นายพนัส ทักษิณานนท์ สมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร จากจังหวัดตาก ในฐานะผู้ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง กระผม
อยากจะขอทราบเจตนารมณ์เกี่ยวกับสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติในมาตรา ๖
ซึ่งกำหนดไว้ว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
และทรัพยากรธรรมชาติ กระผมคิดว่าในประเทศไทยเราปัจจุบันนี้คงจะเป็นที่ทราบ
กันดีว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและปัญหาสิ่งแวดล้อม
ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ในปัจจุบันนี้ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ
และการแก้ไขปัญหา ซึ่งทางภาครัฐได้รับภาระหน้าที่มาโดยตลอดนั้น ก็ไม่สามารถ
ที่จะแก้ปัญหาให้ลุล่วงได้เป็นที่พอใจได้ตามสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิด
ในยุคปัจจุบันนี้ก็เป็นที่ยอมรับกัน ว่าล้าหลังแก่ภาครัฐเท่านั้น ถ้าจะเข้าไปแก้ไขปัญหา
ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นไปได้โดยยาก
ประกอบกับมีข้อจำกัดต่าง ๆ ในระบอบกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดิน
ดังนั้นจึง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ว่า หากในประเทศใดบ้านเมืองใด
ซึ่งประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน การนำทรัพยากร
ไปใช้อย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการตัดสินใจของหน่วยงานหรือหน่วย
ราชการของทางภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว และไม่ได้รับรู้รับฟังความรู้สึกความต้องการ
ของประชาชนนั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาและสร้างความทุกข์ยากลำบากให้กับประชาชน
เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นแนวความคิดในการที่จะบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบันนี้จึง เป็นที่ยอมรับกันว่า จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิ
มีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับทางฝ่ายหน่วยงานของรัฐให้มากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม
เพราะฉะนั้นการรับรองสิทธิของประชาชน ทั้งในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคล และใน
ฐานะที่เป็นชุมชนดังปรากฏอยู่ในมาตรา ๔๖ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อวัตถุประสงค์
ในการสงวนรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในทรัพยากร ซึ่งเรียกว่าเป็นความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง
ในปัจจุบันนี้ จึงเป็นที่ยอมรับและเห็นกันว่า การให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิมีส่วน
หลักว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นของบุคคลทุกคนในสังคม เป็นสิทธิ

ร่วมกัน ดังนั้นจึงเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางภาครัฐ ทั้งในการจัดการ การบำรุงรักษาเพื่อให้สามารถคุ้มครองรักษาทรัพยากรต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมของเราไว้ได้ ตามหลักการซึ่งเราเรียกกันว่าเป็นหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังที่เป็นที่รับรู้รับทราบกันอยู่แล้วในปัจจุบันนี้ -----

ดังนั้นคำถามสองท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า สภามอบบุคคลที่ว่าเป็นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลเฉพาะในทันที หรือว่าจะเป็นสิทธิของบุคคลใด ๆ ก็ได้ กระผมจึงได้ขอปรึกษาคุณนาย ณัฏฐา ในเมื่อกรรมาธิการรวบรวมข้อติและสิ่งแนบด้วยเห็นว่า เห็นทรัพย์สินของประชาชนร่วมกันทุกคน ดังนั้นจึง เห็นสิทธิของประชาชนทุกคนทั่วไป ถ้าหากว่าประชาชนหรือบุคคลอื่นเห็นว่าตนเองน่าจะเข้ามามีสิทธิมีส่วนร่วมในการที่จะป้องกันรักษารักษาการสาธารณะและสิ่งแนบด้วยซึ่งขณะนี้อยู่ที่กรมหลวงไปมากแล้วนั้น เขาก็ย่อมจะมีสิทธิที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นสิทธิอันนี้มิได้หมายความว่าจะเป็นการเข้าไปใช้สิทธิดังกล่าวใด ๆ ก็ได้ตามที่ตนคิดหรือเห็นเองโดยไม่มีเงื่อนไขถึงถึงเจตนาพร้อมของการคุ้มครองและรักษาสิ่งแนบด้วยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๖ นี้ ซึ่งเจตนาพร้อมนั้นก็เห็นที่จะใช้ประโยชน์ทั้งมวลที่สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ต่างเกิดและต่อเนื่องกันไปซึ่งแนบด้วยที่สิ่งแนบด้วยที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน และที่เข้าเกี่ยวข้องกันทั้งนี้จะต้องมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ออกมาในรายละเอียด ว่าการที่บุคคลจะเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือร่วมกับชุมชนในการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อคุ้มครองสิ่งแนบด้วยนั้นจะต้องดำเนินการต่างใดบ้างจึงจะมีสิทธิตามที่มาตรา ๘๖ นี้ให้ไว้

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การอิสระนั้น ในข้อกราบเรียนว่า ในปัจจุบันนี้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมก็ได้มีการรับรองให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนในลักษณะเป็นองค์การอิสระ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ตามที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้ว่าจะต้องเป็นนิติบุคคล จะต้องไม่สังกัดการเมืองใด ๆ และจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และนั่นองค์การอิสระตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๖ ดังกล่าวนั้น จึงหมายความว่าองค์การอิสระตามที่ได้มีกฎหมายรับรองไว้ดังกล่าวแล้วนั้น

สำหรับในมาตรา ๘๖ นี้ กระผมจึงได้ขอเรียนโดยสรุปว่า สิทธิของบุคคลในการที่จะมีส่วนร่วมกันรัฐและชุมชนนั้นก็เห็นไปตามเจตนาพร้อมตามที่ได้กำหนดไว้ในคำปรารภว่า เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองในการบริหารราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแนบด้วย ฝ่ายรัฐบาลทั้งมวลที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้เป็นห่วงว่า การให้สิทธิเช่นนี้อาจจะมีการลอบลอบหาสิทธิในการจัดตั้งองค์กรอะไรต่าง ๆ ขึ้นมาแล้วก็ไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กันเป็นการขัดขวางทำให้รัฐบาลอาจจะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์

ตั้งบ้านต่อเมืองหรือต่อพี่น้องประชาชนได้นั้น กระผมคิดว่าตามที่ได้มีการกำหนดไว้
 เช่นนั้นแล้วก็คงจะเป็นกรณีที่จะต้องมีการวางกฎระเบียบเพื่อให้การเข้ามามีส่วนร่วม
 เช่นว่านี้ได้มีการติดขัดปฏิบัติกันเพื่อให้เป็นการป้องกันเพื่อที่จะไม่ให้เกิดการก่อให้เกิด
 เกิดปัญหาใด ๆ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความวุ่นวายต่อบ้านเมืองหรือต่อการดำเนิน
 กิจกรรมของรัฐบาลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม กระผมขอกราบเรียนแด่บัดนี้
 ขอพบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพงศ์เทพ

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) :

กรรมการเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม พงศ์เทพ เทพกาญจนา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้กรุณามอบหมายมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ที่ได้กำหนดให้บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ท่านได้แสดงความเป็นห่วงว่า การที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง ๑๒ ปีนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก แล้วรัฐจะได้เงินจากไหนมา ก็ต้องขอกราบเรียนว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเองก็ได้ตระหนักดีว่าคงจะมีการแก้รัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้น แล้วก็เห็นว่าในช่วงแรกรัฐเองก็อาจจะยังไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้ได้อย่างทั่วถึงเป็นเวลา ๑๒ ปี ก็ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓๕ ที่ยังมีหน้าบทบัญญัติมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับจนกว่าจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดเวลาไว้ว่าต้องไม่เกิน ๕ ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นก็เป็นช่วงเวลาที่ผ่านมาที่รัฐจะได้เตรียมการครั้งนี้ได้

สำหรับในมาตรา ๔๓ เกี่ยวกับสิทธิของชนยากไร้ที่จะได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนั้น ตรงนี้เห็นสิทธิที่เราเห็นว่าผู้ยากไร้ที่เจ็บป่วยแล้วไม่มีเงิน ก็จำเป็นต้องให้การรักษาพยาบาล ไม่ใช่ว่าปล่อยให้คนเหล่านั้นเจ็บป่วยโดยไม่สามารถจะไปพึ่งที่ไหนได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้เองก็ได้กำหนดไว้แต่เพียงว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วก็ไม่ได้กำหนดในเรื่องของระยะเวลาไว้ก็คงเป็นส่วนที่รัฐสามารถจะดำเนินการและควรที่จะดำเนินการโดยเร็วที่สุดมีคำถามจากท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติในเรื่องของ คำว่า ละเมิด ในมาตรา ๓๔ ซึ่งเป็นคำที่เพิ่มขึ้นมา ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติก็ได้กรุณาชี้ว่า คำว่า ละเมิดนี้ก็เป็นคำที่อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหมายถึงการกระทำต่อบุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้เขาเสียหาย แต่คำว่า ละเมิด นั้นนอกจากเป็นคำตามกฎหมายแล้วยังเป็นคำทั่วไปที่แปลว่า ละเมิดโดยกระทบในทางที่ทำให้เขาเสียหายด้วย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นคำว่า ละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะฉะนั้น คำว่า ละเมิด ในมาตรา ๓๔ นี้เป็นคำว่า ละเมิด ในความหมายทั่วไป

ส่วนในมาตรา ๓๔ ซึ่งได้มีการกรรมาเรียนชี้แจงไปครั้งหนึ่งแล้วในเรื่องของการสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนว่าจะกระทำมิได้ โดยไม่มีข้อยกเว้นเหมือนในรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ๆ ที่บอกว่า เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลนั้น ขอรบกวนเรียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า การสั่งปิดครั้งนี้จะกระทำมิได้เฉพาะในกรณีที่เป็นคำสั่งปิดเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ คือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการพิมพ์ การโฆษณา แต่ถ้าวเ็นการสั่งปิดเพราะเหตุอื่น ไม่ว่าสั่งปิดเพราะว่าโรงงานส่งเสียงดังผิดพระราชบัญญัติโรงงาน หรือมีการปล่อยมลพิษผิดพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นกระทำได้ ท่านสมาชิกก็ยังคงตั้งข้อสังเกตต่อไปว่า ในกรณีของบริษัทอื่นกิจการอย่างอื่นนั้น สามารถที่จะถูกศาลสั่งปิดได้ ทำไมโรงพิมพ์ถึงจะสั่งปิดไม่ได้ ก็อย่างที่กรรมาเรียนไปแล้วว่า กรณีที่จะสั่งปิดไม่ได้ตามมาตรานี้เป็นกรณีลิดรอนเสรีภาพ ในกรณีของบริษัทอื่นที่กระทำการค้าขายที่ศาลสั่งปิด ก็ไม่ใช่เพราะ เขาแสดงความคิดเห็น แต่เป็นการสั่งปิดในเหตุอื่น อย่างเช่นกรณีที่ว่ามีสินค้าขึ้นพันตัว ถูกสั่งปิดกิจการยึดกิจการไป

ส่วนในมาตรา ๔๔ ท่านได้กรุณาตั้งข้อสังเกตว่า การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้น ท่านไม่ได้กำหนดแต่เพียงว่า จะจำกัดมิได้ เว้นแต่ในกรณีต่าง ๆ รวมทั้งกรณีเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม ท่านได้กรุณาตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าจะสั่งให้สลายการชุมนุม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในยามปกติจะมีได้หรือ สภาว่า รัฐธรรมนูญเองก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการตรงนี้ไปจากรัฐธรรมนูญฉบับ ที่ให้คงในปัจจุบันมากนัก ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๓ ก็กำหนดไว้ท่านเองได้เห็นว่า การจำกัดเสรีภาพนั้นจะกระทำมิได้ ในมาตรา ๔๒ เว้นแต่ในกรณีเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม สภาว่า รัฐธรรมนูญเองจึงจะตัด คำว่า ภาวะการรบ ตกก ณะตรีบ เพราะเห็นว่าภาวะการรบนั้นจะมีปัญหาว่า กรณีไหนเป็นภาวะการรบบ้าง แต่ในส่วนกรณีของการรักษาความสงบเรียบร้อย ในเวลาปกตินั้น ถ้ากำหนดไว้ก็จะมีผลที่ทำให้ล้างกัน เว้นไปว่า ให้สลาย การชุมนุม ห้ามการชุมนุม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในประเด็นสุดท้าย คติประเพณี ที่กระผมจะขอเสนอกราบบังคมทูลแจ้ง คือในมาตรา ๖๐ ในมาตรา ๖๐ ที่ผมทูลว่า บุคคลที่มีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ของตน ซึ่งท่านได้กรุณาเป็นห่วงว่า บุคคลจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการ พิจารณาของเจ้าหน้าที่มากไป เหมือนกับว่าเข้าไปยืนดูว่าเจ้าหน้าที่จะทำอะไรนั้น ก็ต้องการเรียงตั้งให้ครบว่า ตอนท้ายของมาตรา ๖๐ นั้น ก็ได้กำหนดวิธีการที่ บุคคลจะเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจะต้องไปออกเป็นกฎหมายลูกครบ ตรงนี้เองจะครบ การที่บุคคลจะมีส่วนร่วม นั้น ก็จะมีกรณีต่าง ๆ กัน ซึ่งไม่สามารถจะบัญญัติ รายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ ยกตัวอย่างในกรณีของการปฏิบัติราชการ ทางปกครอง ซึ่งจะออกกฎหมายวางเขตหรือตั้งเมือง ก็ต้องมีวิธีการที่จะให้ ผู้มีส่วนได้เสียที่ถูกกระทบนั้นจะเข้าไปแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมค่างไว้ใน เรื่องอื่น ๆ ก็จะมีรายละเอียดซึ่งแตกต่างกันไปครบ ซึ่งตรงนี้เห็นเรื่องของ กฎหมายลูกที่จะต้องบัญญัติไว้ กระผมเองคงทูลกราบเรียนเพียงแค่นี้ครับ ขอพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เพิกคุณแก้วสาร

นายแก้วสรร ฤทธิโยธิน (สมาชิกสภาจังหวัดธรรมนุญ) :

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม แก้วสรร ฤทธิโยธิน สสร. สาขากฎหมายมหาชน
 ขอกราบเรียนที่แจ้งขึ้น ๆ นะครับในประเด็นที่หลงเหลือ กล่าวคือท่านสมาชิก
 ได้สอบถามถึงความหมายขององค์การอิสระที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าได้รับ
 คำอธิบายนี้ผมทราบดีว่าด้วยความเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ใน
 กระบวนการสั่งราชการในการวางนโยบายต่าง ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ครับ
 อย่างเช่น เรื่องสิ่งแวดล้อมก็กระทบต่อสุขภาพสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และเป็น
 องค์การของรัฐ เราก็อยากจะฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือหน่วยงาน
 อิสระ แต่คิดว่าถ้าจะให้ประชาชนเป็นคน ๆ เข้าไปร่วมให้คงลำบาก
 ในการที่จะมีข้อมูลมีความรู้เพียงพอนะครับ หรือว่าจะรดหวังฟังได้ประชาชน
 ซึ่งรวมตัวกันเป็นสมาคม เป็นชุมนุม เป็นชมรม เป็นอะไรก็แล้วแต่ ก็เห็นปัญหา
 ว่าจะมีความสามารถเพียงพอหรือไม่ เพราะฉะนั้นในมาตรา ๘๖ จึงระบุให้มี
 องค์การอิสระเพื่อจะให้ความเห็นเท่านั้น -----

เพราะฉะนั้นท่านก็ลองไปตรวจพิจารณาที่บางสิ่งอย่างเช่น พหุการค้าตามต่างจังหวัดต่าง ๆ นั่นก็ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แต่ตั้งขึ้นมาเพื่อจะให้ความเห็นอะไรต่าง ๆ เช่นนั้น กันนั้นก็ เป็นตัวกลางในเรื่องของสิ่งแวดล้อม หรือในเรื่องผู้บริโภค ก็เห็นกันว่า ผู้บริโภคเป็นคน ๆ จะมารู้ว่าตัวเขาตัวนี้ น้ำปลาตัวนี้ สูตรอะไรต่าง ๆ ให้ความเห็นอะไรต่าง ๆ คงจะไม่เพียงพอ ถ้าเราให้เป็นสมาคมผู้บริโภคจัดตั้งกันเอง เราก็ไม่แน่ใจว่า เขาเลือกกันอย่างไร เพียงพอหรือไม่ แต่ถ้ากระนั้นแล้วรัฐก็ออกกฎหมายรับรองตัวแทนเขาเข้ามาเสีย จัดวางให้เรียบร้อย ให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ก็เกิดองค์การอิสระเพื่อให้ความเห็นแนะนำในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา ๕๗ อันนั้นจะเป็นเรื่องของการให้ความเห็น โดยนัยความคิดท่านเองนั้นก็จะเป็นไปในสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ท่านก็ลองนึกถึง กรร. ต่าง ๆ ซึ่งตั้งไม่มีฐานะรับรอง ในอนาคตถ้าเราสามารถออกกฎหมายรับรองให้ตัวแทนทุกส่วน เกษตร แรงงาน หอการค้า สภาอุตสาหกรรม การเศรษฐกิจ การลงทุน การเงิน ก็จะทำให้ความเห็นเห็นเช่นกัน เพราะฉะนั้นองค์การอิสระเหล่านี้จึงเป็นองค์การที่รัฐให้อำนาจของรัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมค้ำจุนมีความหมาย และได้ประโยชน์ ส่วนองค์การอิสระอีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นพวก อย่างเช่นในร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็มีพูดถึง อย่างเช่นในเรื่องการกำกับดูแลสำนักวิทยุคลื่นวิทยุ คลื่นโทรทัศน์อะไรต่าง ๆ ตรงนั้นจะเป็นการใช้กํานาจรัฐในการที่ให้อนุญาตตั้งสถานีวิทยุ จัดสรรคลื่น ตรงนั้นก็จะ เป็น คงต้องลองเทียบกับ ก.ล.ต. ว่าเราไม่ต้องการให้อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาทางทหารเมือง เราก็ตั้งองค์การอิสระประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กฎหมายกำหนด ให้วาระดำรงตำแหน่งแน่นอน ถอดถอนไม่ได้ถ้าไม่มีความประพฤติเหลวแหลก แต่ขณะเดียวกันก็จะถูกควบคุมโดยศาลปกครอง ควบคุมโดยวิธีพิจารณาทางปกครองต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นตัวกลางของการพยายามนำประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมาให้ปรากฏเป็นจริงทั้งสิ้น ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พัดโน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม นายไพโรจน์ พัดโน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา อันที่จริงจากการชี้แจงของท่านสมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ที่ส่วนตัวแล้วกระผมเองให้ความเคารพหนักในฐานะครุบาทอาจารย์กับลูกศิษย์ ผมเป็นลูกศิษย์ท่านทั้งสง

แต่จากรัฐธรรมนูญปัจจุบันซึ่งมีผลบังคับใช้ก็มีอยู่มาตราเดียวคือในมาตรา ๓๔ แต่ในร่างฯ ของทาง สสร. ซึ่งเราได้พิจารณาอยู่นี้มีถึง ๖ มาตราด้วยกัน ตั้งแต่มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๔ ในหมวดที่ ๓ ส่วนในหมวดที่ ๕ มีอยู่มาตราเดียวคือมาตรา ๓๙ เพราะฉะนั้น ความสำคัญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ให้กับเรื่องสิ่งแวดล้อมจึงมีสูงขึ้นกว่าในอดีต จะเห็นได้จากเอกสารประกอบการพิจารณาข้อ ๓. และข้อ ๕. แต่สิ่งที่กระผม อยากจะกราบเรียนสั้น ๆ ต่อที่ประชุมแห่งนี้ก็คือความขัดแย้งระหว่าง ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมที่ ๒๕๓๕ ซึ่งท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญท่านได้ชี้แจง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๕๒ ซึ่งเป็นมาตราที่สำคัญทั้ง ผมขอสรุปสั้น ๆ ไว้กันว่า ภายใต้หลักการของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกอบกับพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะทำให้เกิดหลักการ และแนวทางในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านเกี่ยวกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมไว้อย่างน้อย ๖ ประการด้วยกัน

ประการที่ ๑ จะเป็นการสร้างเอกภาพในการกำหนดนโยบาย ของรัฐด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประการที่ ๒ จะเป็นการนำไปสู่ความสามารถในการสร้างกลไก การนํานโยบายและแผนที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ วรรคสอง นอกจากนั้น ถ้าเราไปดู พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ปี ๒๕๓๕ ก็จะมีแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการระดับชาติ จะสอดคล้องกันพอดี

ประการที่ ๓ การกระจายอำนาจ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไปสู่จังหวัดและท้องถิ่น โดยให้แต่ละพื้นที่ได้สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัด การคุณภาพสิ่งแวดล้อมของตนเองได้ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ให้สิทธิเอาไว้ ในที่นี้ ให้สามารถมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชน ตรงนี้อยู่ในมาตรา ๕๖ เช่นเดียวกัน

ประการที่ ๔ ตาม พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๓๕ ถ้าเรามาใช้ ประกอบกันตามหลักที่ทาง สสร. ได้ให้ไว้ในมาตรา ๕๖ วรรคสอง ก็จะเป็นการ เปิดโอกาสให้เป็นการสร้างกลไกให้กระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับการมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานมากขึ้น โดยมีอำนาจในการตรวจสอบควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ได้โครงการที่ได้รับอนุญาตดำเนินการ หรือแม้แต่กิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมต้องดำเนินการตาม มาตรการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ประการที่ ๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าเราจะ ใช้คำอะไรก็ตาม จะใช้คำว่า องค์การเอกชน องค์การ หรืออะไรก็ตามแต่ แต่ครั้งนี้รัฐธรรมนูญเป็นการรับรองสิทธิของเขาเท่านั้น ที่จะให้มีโอกาสให้ ความเห็นประกอบก่อนที่จะมีการดำเนินการในกรณีมาตรา ๕๖ วรรคสอง

ประการสุดท้าย การกำหนดมาตรการส่งเสริมการป้องกันและ แก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อม นี่คือการที่สังคมไทยจะได้รับจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อันที่จริงผมอยากจะถามเกี่ยวไปถึงมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ปี ๒๕๓๕ ด้วย เช่นเดียวกัน เพราะว่าถ้าดูในมาตรา ๖ ซึ่งจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ข้อมูลข่าวสาร ตรงนี้ทาง สสร. ได้เอามาวางไว้เป็นหลักในมาตรา ๕๙ ซึ่งจะ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ ซึ่งทางรัฐสภาได้ให้ ความเห็นชอบไปแล้ว และมีผลบังคับใช้ไปแล้วได้เกิดบังคับใช้ได้เป็นรูปธรรม ในส่วนของสิ่งแวดล้อม

ประเด็นสุดท้าย ซึ่งผมอยากจะขออนุญาตที่ประชุมขอ ๑ นาที
คือในส่วนของมาตรา ๗๙ ซึ่งเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน แต่ไปข้ามหมวด
ผมอยากจะฝากไว้ประโยคเดียวว่า ทำไมแนวความคิดจากมาตรา ๗๘ ของ
รัฐธรรมนูญฉบับเดิม กับมาตรา ๗๙ ของ สสร. ได้เปลี่ยนแนวปฏิบัติจากการ
ที่รัฐรับเป็นการกระทำเป็นผลกการะให้ประชาชนอย่างนั้นหรือครับ แล้วถ้าเกิดว่า
มีโอกาสผมจะซักถามในกรณีที่เข้าสู่หมวดที่ ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐต่อไป
ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญท่านนายกรัฐมนตรี ครับ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ (นายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานรัฐสภา
ที่เคารพ กระผม พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ สมาชิกรัฐสภา ต้องขออนุญาต
ท่านประธานในชั้นต้น ผมทราบว่าเรามีข้อตกลงในการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญนี้
กันเป็นหมวด แต่กระผมขออนุญาตเรียนชี้แจงต่อรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้
ถึงเรื่องสำคัญบางเรื่อง ซึ่งอาจจะ เป็นประเด็นต่อการอภิปรายของ
ร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ก่อนอื่นคงจะต้อง
ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานด้วยความชัดเจนว่า จุดยืนหรือความคิดเห็น
ของรัฐบาล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ที่ผ่านมาในอดีต คงจะเห็นได้เป็นอย่างดีชัดเจนว่า รัฐบาลนั้นได้พยายาม
อย่างที่สุดที่จะให้การสนับสนุนต่อแนวทางในการปฏิรูปทางการเมือง การร่าง
รัฐธรรมนูญที่ดำเนินการโดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญต้นทรงเกียรตินี้ ----

เห็นได้จากการที่รัฐบาลได้พยายามที่จะให้การช่วยเหลือ หรือสนองต่อความต้องการของสมาชิกสภาว่าจ้างรัฐธรรมนุญในเรื่องของความคิดในประเด็นต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ เห็นได้ทั้งชัดเจนถึงเรื่องของการให้ความร่วมมือทุกรูปแบบ เห็นได้ทั้งชัดเจนในเรื่องถึงการผลักดัน การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ และสิ่งสำคัญสูงสุด ซึ่งถือว่าเป็นการให้การสนับสนุนต่อสมาชิกสภาว่าจ้างรัฐธรรมนุญนี้ ก็คือการไม่เข้าไปแทรกแซงในทางด้านความผิดเลยแม้แต่น้อย ตลอดระยะเวลาที่ได้มีการดำเนินการว่าจ้างรัฐธรรมนุญ ท่านประธานครับ จุดยืนของรัฐบาลในการสนับสนุนการปฏิบัติทางการเมืองหรือการว่าจ้างรัฐธรรมนุญในครั้งนี้ ยังแสดงออกได้อย่างชัดเจน ซึ่งท่านประธานคงจะจำได้ ว่าในการเปิดอภิปรายว่าจ้างรัฐธรรมนุญของ สสร. ในวันแรกคือวันที่ ๕ กันยายน ที่ผ่านมานี้ กระผมในฐานะของสมาชิกของรัฐสภาแห่งนี้ ได้ขออนุญาตต่อท่านประธานลูกขึ้นเป็นคนแรก เพื่อถามต่อท่านประธานสภาว่าจ้างรัฐธรรมนุญอยู่ ๒ ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรกก็คือว่า ท่านประธานตลอดจนท่านสมาชิกสภาว่าจ้างรัฐธรรมนุญนั้นได้มีความเห็นพ้องกับพวกเรา หรือตัวกระผมเองหรือไม่ ว่าในว่าจ้างรัฐธรรมนุญฉบับนี้นั้นยังมีความแตกต่างกัน แตกต่างกันในเรื่องของความผิดในบางเรื่อง ในบางประการ แตกต่างกันในความผิดของความไม่ไปได้ในการที่จะเอาว่าจ้างรัฐธรรมนุญฉบับนี้ไปเป็นผลในการปฏิบัติสืบไป และที่แตกต่างใหม่สมควรที่จะได้มีการพิจารณาแก้ไขกันต่อไป ท่านประธานคงจำได้ว่ามันเป็นครั้งแรก

ในครั้งที่ ๒ ซึ่งกระผมได้เฝ้าถามท่านประธานสภาว่าจ้างรัฐธรรมนุญผ่านท่านประธานรัฐสภาไปก็คือว่า ผมอดทักขอการสนับสนุนซึ่งกระผมตระหนักดี ไม่ใช่ว่ากระผมไม่ทราบ กระผมตระหนักดีว่าในกรณีที่ว่าจ้างรัฐธรรมนุญฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบไปแล้วนั้น สมาชิกสภาว่าจ้างรัฐธรรมนุญนั้นไม่มีโอกาสและไม่ได้มาจับทบทวนในเรื่องของการมาแก้ไขหรือการดำเนินการต่างหนึ่งอย่างใด แต่กระผมได้กราบเรียนขอการสนับสนุน ขอความร่วมมือในการที่จะให้ทักคิดเห็น หรือในการที่ทักเหลือเกิน เพื่อจะทำให้รัฐธรรมนุญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนุญฉบับที่ดีที่สุด ที่พวกเราทุกคนในรัฐสภาแห่งนี้คงจะเห็นเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติของเรา ท่านประธานครับ จาก ๒ ข้อที่กระผมได้ลุกขึ้นยืนและเฝ้าถามนั้น สะท้อนผลออกอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลหรืออย่างน้อยที่สุดสมาชิกของสภาแห่งนี้ซึ่งร่วมรัฐบาลกันอยู่ถึง ๒๒๑ ชีวิตด้วยกัน เรามีจุดยืนที่แน่นอนในการให้การสนับสนุนมาโดยตลอด จนถึงวันที่สุดท้าย

ที่เราเลิกการอภิปรายกัน กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ตลอดระยะเวลา ๘๘ ชั่วโมง หรือ ๓ วันที่ผ่านมา บรรดาสมาชิกแห่งรัฐสภาแห่งนี้ทั้ง ๓๒๑ ชีวิตนั้น ได้ร่วมกันฝ่าฟันติดตามและแสวงหาข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในระหว่างที่สมาชิก รัฐสภาต้นมีเกียรติแห่งนี้ได้ดำเนินการอภิปรายไป นอกเหนือไปจากนั้นแล้ว ท่านประธานครับ กระผมเองและพวกเราทุกคนได้รับความกรุณาได้พบปะ แม้กับท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน

หรือแม้แต่บรรดาท่าน สสร. อีกหลายต่อหลายท่าน เจตจำนงทั้ง ๒ ประการ ดังกล่าวก็เช่นเดียวกันครับ คือการนำมาซึ่งการยุติหรือการขจัดความแตกต่างทางความคิดนั้นให้น้อยที่สุดที่เราสามารถจะทำได้ จากผลการดำเนินการตลอดระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมงที่ผ่านมา จังอยู่แม้ว่าเรายังไม่ได้อภิปรายในหมวดที่สำคัญ ๆ อยู่หลายหมวด ท่านประธานที่เคารพและสมาชิกแห่งรัฐสภา อันทรงเกียรติแห่งนี้ก็คงจะตระหนักที่ว่า เราพูดกันส่วนใหญ่แล้วก็จะพูดกันทุกหมวดหรือทุกมาตรากันไปเลยทีเดียว เราได้พูดจากกันอย่างละเอียด ทุกฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกันว่า กัดนี้เราจะยอมให้ประเทศชาตินั้นมีความขัดแย้งของกลุ่มคนหรือของพี่น้องประชาชนในสังคมของเราไปไม่ได้แล้ว

ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าเรายังมีปัญหาลอื่น ๆ ที่รอ มาระหน้าที่ของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทนของปวงชน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสมาชิกก็ตาม รัฐสภาแห่งนี้ต้องเป็นศูนย์รวมในการแก้ไขปัญหา นั่นคือสิ่งที่พวกเราเชื่อมั่น ท่านประธานที่เคารพ ทุกฝ่ายได้เห็นพ้องต้องกันว่า เราคงจะต้องมีการแก้ไขในร่างรัฐธรรมนูญตามที่เพื่อนสมาชิกในรัฐสภานี้ได้กรุณาตั้งข้อสังเกตเอาไว้ตลอดระยะเวลาทั้ง ๒ วันที่ผ่านมา ก็ด้วยเหตุนี้ครับเมื่อเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันนี้ ท่านประธานครับ พรรคร่วมรัฐบาลทั้ง ๖ พรรคสมาชิกทั้ง ๒๒๑ ชีวิตด้วยกัน พวกเราจึงมีมติให้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว เราจะดำเนินการแก้ไขในประเด็นที่สมาชิกในรัฐสภานี้และองค์กรต่าง ๆ ที่ได้กรุณาส่งข้อสังเกตเข้ามาமாகได้ให้ข้อสังเกตไว้ เราก็จะดำเนินการตามขั้นตอนในรัฐสภาต่อไป ผมต้องขอถือโอกาสนี้ขอขอบพระคุณเพื่อนสมาชิกรัฐสภาอันทรงเกียรติ ขอบขอบพระคุณต่อท่านประธานและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ต้องขอขอบพระคุณต่อพี่น้องประชาชนทุกหมู่เหล่า ซึ่งมองดูแล้วบางกลุ่มดูแล้วจะได้ประโยชน์ บางกลุ่มดูแล้วว่าจะเสียประโยชน์ ไม่ใช่อย่างนั้น ผมต้องขอขอบพระคุณต่อบรรดาท่านเหล่านั้นที่กรุณาได้เข้าใจ กรุณาได้เข้าใจถึงขั้นตอนในการที่เราจะดำเนินการต่อไป และกรุณาเข้าใจถึงสิ่งที่เรากำลังกระทำอยู่ เพื่อผลประโยชน์ของแผ่นดิน กระผมขอถือโอกาสนี้ขอเรียนยืนยันว่าพวกเราทั้งสิ้นในรัฐสภาแห่งนี้ เราจะดูแลให้ความไม่สบายใจของพี่น้องประชาชนที่มีอยู่ในทางประเด็น บางเรื่องได้รับการพิจารณาและได้รับการแก้ไขต่อไปในที่สุด ท่านประธานครับ กระผมเป็นผู้แทนราษฎร กระผมมาจากการเลือกตั้งเหมือนกับพวกเราหลาย ๆ คนในที่นี้

และกระผมยังเห็นนายกรัฐมนตรียกด้วย การที่กระผมจะตัดสินใจและก็จะดำเนินการใด ๆ นั้น กระผมจำเป็นต้องยึดหลักของระบอบรัฐสภา ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การตอบรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีการพูดจាកันมากในลักษณะที่อาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด กระผมอยากจะกราบเรียนว่า การตอบรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อนการดำเนินการตามกระบวนการรัฐสภานั้น กระผมทำไม่ได้ ขอให้พี่น้องประชาชน ขอให้เพื่อนในรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ได้กรุณาทราบด้วย ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มีท่านผู้ใดจะอภิปรายในหมวดนี้เชิญคุณชิงชัยครับ

นายชิงชัย มงคลธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชิงชัย มงคลธรรม สมาชิกรัฐสภา เนื่องจากคำสุดท้ายของท่านนายกรัฐมนตรี้ที่ได้อภิปรายจบลงไปนั้น หลายท่านอาจจะมีส่วนสงสัยในคำที่ท่านว่า กระผมไม่สามารถที่จะรับร่างฯ ก่อนกระบวนการรัฐสภานั้น นั้นหมายความว่าก่อนที่จะถึงกระบวนการของรัฐสภาอย่างแท้จริง คือการได้ใช้ความคิดแสดงออกและอภิปรายในข้อประเด็นต่าง ๆ ก่อนที่จะถึงจุดนั้น ท่านเองในฐานะนายกรัฐมนตรีนั่นคงจะบอกว่ารับหรือไม่รับนั้นไม่ได้เด็ดขาด เมื่อมาถึงวันนี้เมื่อมาถึงการอภิปรายอันสมควร ท่านนายกรัฐมนตรี้เองได้ประกาศไปชัดเจนในตอนต้นแล้วว่าท่านพร้อมที่จะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เมื่อมีผลประกาศบังคับใช้แล้ว กระบวนการในการแก้ไขจึงจะตามมาตามระบบและครรลองของรัฐสภา นั่นคือเจตนารมณ์ในคำอภิปรายของท่านขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณท่านัดรับ

นายสำนึก สักดิ เสวธธี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม สำนึก สักดิ เสวธธี พรรคประชาธิปัตย์ จากจังหวัด นครราชสีมา ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผมจำเป็นต้องลุกขึ้นอภิปรายในตอนนี้ ก็เพราะว่าประเด็นที่ประชุมคงทราบได้ทั่วส่วภาวะปกติ นั่นก็คือส่วภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น เมื่อวานนี้ เป็นภาวะที่บางส่วบางส่วอาจจะยังไม่มีความแน่ใจในท่าทีของตนเอง ผมไม่อาจจะวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อสักครู่นี้ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่รัฐสภา ควรจะไปรับรู้ นั่นไม่ใช่ท่าทีที่คงใคร่ส่วส่วหนึ่งที่จะบอกว่าจะดำเนินการ อย่างไร ผมกำลังจะทราบว่าท่าทีของผมในฐานะสมาชิกรัฐสภาแห่งนี้อภิปราย รัฐธรรมนูญตามที่เรารู้ได้ตกลงกันไว้ ว่าในจังหวะนี้ช่วงนี้ เราจำเป็นต้องพูดถึง ในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย การตัดสินใจของสมาชิกจะเป็น อย่างไร ก็ขอที่จะจริงก็มีใครสักคนหนึ่งบอกว่าจะไม่รับ นั่นเป็นสิ่งที่ เราได้แสดงทัศนคติของตัวเอง นั่นเราได้แสดงท่าทีของเราในวันวันตั้งต้น หรือว่าฟังก่อนแล้วนำไปสู่ข้อสรุป ที่ผมกำลังต้องบอกกับท่านประธานแห่งนี้ ก็เพราะว่าระยะเวลาเมื่อ ๓ วันเต็มที่เราอภิปรายรัฐธรรมนูญกัน เราไม่แน่ใจว่ากำลังจะมีอะไรเกิดขึ้น เราไม่แน่ใจว่าท่าทีของผู้อภิปราย แต่ละส่วนั้นเรามีเป้าหมายอย่างไร ผมขอคอยถึง ๒ วันเต็มก็เพื่อที่จะ กันกันบอกกับท่านประธานว่า การอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญที่เราไม่อาจจะ มีข้อสงสัยใด ๆ เลยกว่า กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นเป็นประชาธิปไตย หรือไม่ ผมไม่เคยมีข้อสงสัยใด ๆ เลยกว่าข้อความในร่างรัฐธรรมนูญที่เรากำลัง วิจารณ์นี้จะแก้หรือไม่ เพราะเรารู้มาตั้งแต่ต้น เรารู้มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ เรามักใช้รัฐธรรมนูญมาตรา ๓๑๑ ด้วยความที่เลว่าเราจะมุ่งไปสู่การพัฒนา ทางการเมือง เราปรารถนาที่จะให้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เกิดขึ้น และส่วนี้ ไม่ประสงค์จะแก้ข้อความใด ๆ ไม่ว่าข้อความนั้นจะเป็นข้อความที่มากหรือเป็น ข้อความที่น้อย เราไม่ประสงค์จะยกเกิสงว่าจุดใดที่กล่าวกันว่ามันมีผลต่อการทำให้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้คงอยู่หรือไม่ ผมไม่สงสัยมาตั้งแต่ต้นว่าคณะผู้ร่าง รัฐธรรมนูญที่ผ่านไปแล้วนั้น เราได้ใช้ความระมัดระวังเพื่อเหตุผลว่าร่าง ท่านประธานครับ ทั้งเหตุผล ๓ ข้อนี้ผมไม่ไม่หาจะวิพากษ์ได้ ทั้ง ๓ ข้อนี้ ผมก็ไม่หาจะไปรู้ได้ ผมรู้เพียงอย่างเดียวว่ารัฐธรรมนูญที่ สสร. ร่างมานั้น เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ -----

รัฐธรรมนูญที่ สสร. ร่างมานั้นเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทาง การเมืองบ้านเราได้จริงหรือไม่ ปัญหาสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยเป็น ปัญหาที่สะท้อนออกทางชัดเจนในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลง นานมาแล้วท่านประธานที่ชนชาวไทยเฝ้าหา ที่ชนชาวไทยเรียกร้องหาเสรีภาพ ที่เรียกร้องหาสิทธิการปกครองตนเอง ตลอดระยะเวลายาวนานถึง ๖๕ ปีเต็ม กระบวนการต่อสู้ของประชาชนไทยในการให้ได้มาซึ่งสิ่งนี้ เป็นกระบวนการ ที่เราได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผมขอยกตัวอย่างการเมืองในระยะใกล้ ให้ประชาชนได้เห็นว่าการเมืองระยะใกล้เมื่อปี ๒๕๐๐ นี่เอง จนกระทั่งถึงปี ๒๕๑๘ เป็นหัวงระยะเวลาที่คนไทยตกอยู่ภายใต้การปกครองของเผด็จการ วันนั้น เรามีบุคคลเพียงกลุ่มเดียว สถาปนาขึ้นมาปกครองประเทศ บุคคลเพียงคนกลุ่มเดียว ที่จะบอก ที่จะบริหารบ้านเมืองของเราว่าจะนำพาบ้านเมืองไปทางไหน จะแก้ไ้ ปัญหาบ้านเมืองได้ด้วยวิถีใด และประชาชนจะได้ประโยชน์จากการปกครองอันนั้น หรือไม่ การปกครองนั้นไม่ใช่สิ่งที่ดีหรือไม่ดี แต่ท่านประธานก็เห็นว่ารูปแบบ การปกครองนั้นมันไปไม่ได้ รูปแบบการปกครองนั้นมันขัดสิทธิ และตัดโอกาส ของคนไทยทั้งประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็เกิดขึ้น ผู้คนในขณะนั้น เรียกกร้องละว่ ผู้คนในขณะนั้นเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ เรียกร้องการมีส่วนร่วม ในทางการเมือง เพราะฉะนั้นการเมืองปี ๒๕๑๘ ถึงการเมืองปี ๒๕๔๐ เป็น การเมืองที่กล่าวได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจ ของตัวเองในการบริหารประเทศแทนประชาชน ประชาชนเลือกตั้งเสรีจ ากบัตรเสรีจใส่หีบเลือกตั้ง จบลงตรงนั้น แต่ทว่ามาถึงรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้แสดงการพัฒนาการได้แสดงความก้าวหน้าให้เราเห็นอย่างชัดเจนว่า การเมืองในอนาคตเป็นการเมืองที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม ประชาชนจะไม่จบลง เพียงกาบัตรใส่หีบเลือกตั้งเท่านั้น หากแต่ถ้าเมื่อมีการเลือกตั้งเสรีจ ตัวแทน ของประชาชนที่เข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศเขายังจะต้องมีการติดตาม มีการตรวจสอบ และจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองทุกขั้นตอน สิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ผมกำลังกล่าวกับท่านประธานอยู่นี้ เป็นสิทธิเสรีภาพ ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากรัฐธรรมนูญเดิม ผมอาจจะไม่จำเป็นต้องพูดถึง ข้อบัญญัติที่เป็นไปตามกฎหมาย แต่ผมกราบเรียนท่านประธานได้ว่านี่เป็นเรื่อง ของเจตนารมณ์ใหม่ เป็นเรื่องของหลักการใหม่ แล้วก็ เป็นเรื่องของกาให้ โอกาสใหม่แก่ประชาชนมาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ มาทำหน้าที่ดูแล สิทธิผลประโยชน์ของตัวเอง กระบวนการที่เราร่างกันมาในวันนี้จึงเป็นหลักการ

พื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวได้ว่าถ้าไม่มี
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามหมวดที่ ๓ ในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของ
ชนชาวไทยแล้ว นั่นก็หมายความว่าเราไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้น
หัวใจของหมวดนี้จึงเป็นหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประการต่อมาก็คือ เราได้สร้างหลักประกันที่จะ
สร้างความเป็นเอกภาพแห่งชาติขึ้น ท่านประธาน ประเศไทยนั้นเป็นรัฐประหาชาติ
ประเศไทยนั้นประกอบด้วยหลายชนชาติประกอบด้วยหลายศาสนา และประกอบด้วย
หลายวัฒนธรรม มาถึงบัดนี้เราคงเข้าใจแล้วว่า ทำไมที่มีคนเรียกร้องว่า
ทำไมไม่บรรจุลงในรัฐธรรมนูญแล้วว่าให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ
นี่คือข้อเท็จจริงที่มีคู่จริงในบ้านเมืองนี้ เราจะยอมรับมุสลิมไหม เราจะยอมรับ
พวกละทธิลิกไหม เราจะยอมรับศาสนาอื่น ๆ อีกไหม เราจะยอมรับ
ยอมรับแล้ว ยอมรับแล้ว ยอมรับชนชาติอื่น ๆ ที่อยู่ในประเศไทยนี้หรือไม
นั่นเป็นหลักประกันที่สำคัญที่ผมพึงพอใจว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บ่งบอกว่าหลักการ
ในฐานะที่เป็นรัฐประหาชาติ สิ่งเหล่านี้จะสร้างเอกภาพในชาติของเราให้เกิดขึ้นได้
ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นั้นเป็นประการที่ ๒ -----

ท่านประธานครับ การพัฒนาเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้นเองที่จะนำไปสู่ในเรื่องของการพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาของระบอบประชาธิปไตย อย่างที่ผมกราบเรียนยืนยันว่า ข้อบัญญัติในรูปแบบของกฎหมายที่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มันมีเรื่องหลักการหลายประการที่เราจะต้องพูด แล้วก็ขอเสนอไว้ว่าเราจะต้องดำเนินการต่อไป ก็คือทำอย่างไรให้หลักประกันที่อยู่ในหมวดที่ ๓ นี้ไม่ไปขัดต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในหมวดอื่น ท่านสมาชิกพรรคฝ่ายค้านหลายท่านได้แสดงให้เห็นว่ามีเรื่องราวต่าง ๆ มากมายที่ไปขัดต่อหลักการอันนี้ ซึ่งผมไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ นั่นเป็นประการที่ ๑ ท่านประธานครับ ในประการที่ ๒ ก็คือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ถามว่าเราจะร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้มากำกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่เราได้พัฒนาไปก้าวหน้าได้อย่างไร นั่นเป็นสิ่งที่เราจะต้องติดตาม

ประการที่ ๓ เรามีรัฐธรรมนูญแล้ว มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว โอกาสที่รัฐแห่งนี้ที่รัฐของประเทศนี้จะสร้างหลักประกันให้การใช้สิทธิเสรีภาพนั้นมีความเท่าเทียมกัน หรือได้รับโอกาสทั้งหมดนั้นเป็นไปได้หรือไม่ เป็นไปด้วยวิธีใด นี่เป็นส่วนที่สำคัญอีกอันหนึ่งที่เราจะรอกการพัฒนา ท่านประธานครับที่ผมต้องยกมาพูดเรื่องนี้เป็นเวลาี่ ผมต้องเรียนย้ำกับท่านประธานครับว่าภาวะปกติที่ผมพูดถึงนั้นผมหมายถึงว่าขณะนี้รัฐสภาของเราคงจะพิจารณากฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างมีเหตุผล ที่สมาชิกสภาแห่งนี้จะต้องร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่เพราะว่าฉันเตรียมที่จะไม่รับ แต่ว่าที่ตกเตียงกันทั้งร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เพราะว่ามันมีเหตุผลที่จะซิกตามจริง ๆ เพราะฉะนั้นต่อไปเป็นคำอธิบายของสมาชิก ผมค่อนข้างสบายใจครับว่าไปสู่เป้าหมายที่สร้างสรรค์ เราก็ได้รับคำตอบที่สร้างสรรค์จากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผมเสียเวลา ๔๘ ชั่วโมงเราปล่อยให้บรรดาการของการไม่สร้างสรรค์เกิดขึ้น เราปล่อยให้ข้อถกเถียงที่เราไม่แน่ใจว่ามันเป็นคำถามที่อยากรู้จริง ๆ หรือว่าเป็นคำถามรอคอยการตัดสินใจของใครสักคนหนึ่ง ท่านประธานครับ ถ้ารัฐสภาต้องการรอคอยการตัดสินใจของใครสักคนหนึ่ง นั่นไม่ได้หมายความว่าเรากำลังทำหน้าที่ของเรา

(นายชจิตร์ ชัยนิคม ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณชชัยนิคมมีผู้ประท้วงครับ

เชิญคุณชจิตร์

นายชจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :

ผม ขจิตร์ ชัยนิคม ขอประท้วงตามข้อ ๔๗ เมื่อคืนนี้ท่านผู้มีเกียรติได้พูดชัดเจนว่า ในช่วงระยะเวลาที่เขาไม่พูดนั้น การพิจารณาสภาแห่งนี้ไม่ปกติ ไม่เต็มไปด้วยเหตุผล และไม่น่าใจถึงคำอภิปรายของสมาชิกที่ผ่านมา เขาแน่ใจเฉพาะว่าที่เขากำลังพูดเท่านั้นมีความจริงใจ ผมเป็นคนหนึ่งที่อภิปราย

นายธานี คัทดี เศรษฐี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :

ท่านประธานครับ ผมกำลังถูกประท้วงหรืออะไรครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เขากำลังจะชี้แจงเหตุประท้วงเขา

นายธานี คัทดี เศรษฐี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :

ถ้าชี้แจง ผมต้องอภิปรายก่อนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เตียว ๆ เพื่อจะได้ดูว่าเขาประท้วงคุณว่าอย่างไร เตียวผมจะได้วินิจฉัยว่าประท้วงถูกหรือไม่ถูก

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ท่านประธานที่เคารพครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เอาข้อประท้วงก่อน

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ผมประท้วงตามข้อ ๔๗ ซึ่งเขาพูดว่าการอภิปรายที่ผ่านมาไม่ได้อภิปรายอยู่ในภาวะปกติ ผมเป็นคนหนึ่งที่อภิปรายในเวลาที่ผ่านมานั้น ถ้าผมไม่ประท้วงผมจะเกิดความเสียหาย ผมขออนุญาตท่านประธานว่าสิ่งที่ผมตั้งในการอภิปรายเมื่อวานนี้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เตียว ๆ คุณว่าอย่างไร ถ้าคุณประท้วงต้องเอาตรงที่ประท้วงนี้ให้จบก่อน

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ผมอธิบายเพื่อประกอบคำประท้วงนั้นเสียหายกับผมไม่ได้หรือครับ แล้วท่านประธานก็จะบอกผมว่าที่อภิปรายนั้นยังไม่เห็นเสียหาย ผมขออนุญาตท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณขจิตร์ประท้วงตามข้อ ๔๗ ในประเด็นที่ว่าเขาชี้ว่าจากอันไม่สุภาพใส่ร้าย เสียคดี

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ไม่ใช่ครับ กล่าวถึงพาดพิงถึงผม แล้วทำให้เกิดความเสียหาย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เขาไม่ได้เอ่ยชื่อใครเลย

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ถึงไม่ระบุชื่อโดยวิสัยวิญญูชนที่เขากล่าวว่า คนที่อภิปรายเมื่อ ๔๘ ชั่วโมง
ที่ผ่านมาฉันเขาไม่แน่ใจ วิจัยชัยได้ครับว่าหมายถึงใคร

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณขจิตร์ครับ
เมื่อ ๔๘ ชั่วโมงที่ผ่านมาจนถึงเวลานี้เรามีคนอภิปราย ๘๗ คน

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ผมเป็นคนหนึ่งในนั้นครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เพราะฉะนั้นคุณไม่ได้เสียหายหรือ
นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
เสียหายสิครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมวิจัยชัยแล้วครับ
ขอเชิญนั่งเดะครับ คุณชานีครับ คุณชานีกรุณาอยู่ในประ เต้นของคุณชานีนะ ครับ
โดยเฉพาะที่คุณชานีคิดว่าคุณชานีคิด อย่าไปเกี่ยวข้องกับคนอื่นเขาก็แล้วกัน
เชิญต่อไปครับ

นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ผมต้องขอกราบขอบคุณท่านประธานครับ ผมขออนุญาตท่านประธานอภิปราย
ต่อไปว่า เพราะผมจำเป็นต้องใช้จังหวะในหมวดนี้มาอภิปรายก็ด้วยเหตุผล
๒ ๓ ประการที่ผมได้กล่าวแล้ว แต่ท่านประธานครับ ผมยังเรียนยืนยันว่า
การอภิปรายของเราในรัฐสภานั้นเราจำเป็นต้องถึงต้องค้นหาเหตุผล เราค้นหา
คำตอบและค้นหาการตัดสินใจ ผมรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่เพราะ
ใครคนหนึ่งบอกกับผมว่าบัดนี้รับแล้ว และผมถึงรับ เพราะว่าสมาชิกสภาร่าง
รัฐธรรมนูญนำร่างรัฐธรรมนูญไปร่าง ๒๔๐ วัน ผมเป็นนักการเมืองผมติดตามครับ
ผมติดตามตั้งแต่กรอแล้วผมก็ได้แสดงความเห็นของผมในกรอบ แล้วเมื่อสมาชิก
สภาร่างมา ไปร่างเป็นรายมาตรา ผมก็ได้แสดงความเห็นของผมเป็นรายมาตรา
ผมถึงถ้อยว่านักการเมืองโดยทั่วไปแล้วเราได้ติดตามเรื่องนี้ เรารู้เรื่องนี้
และผมค่อนข้างแน่ใจว่าหลายคนได้ตัดสินใจแล้วว่ารับหรือไม่รับ เพราะฉะนั้น
การอภิปรายของเรานั้นที่ผมว่าเป็นที่ผมบอกท่านประธานก็คงจะเห็นว่าบัดนี้
มันได้เข้าสู่บรรยากาศที่สร้างสรรค์ บรรยายภาพที่ต้องการคำตอบที่เป็นเรื่องจริง
เป็นข้อเท็จจริง และทำให้อิสระไปสู่การตัดสินใจ แท้จริงแล้วร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ ท่านประธานครับ มันไม่ได้มีปัญหาเรื่องจุดไข่ปลา ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ไม่ได้มีปัญหาว่ามันจะตกหรือไม่ตก มันไม่ได้มีข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ที่เรา
ถกเถียงกันเลย แต่ผมกำลังบอกกับท่านประธานว่า ๔๘ ชั่วโมงที่แล้วเรากำลัง
ว่ามันจะตกเพราะจุดไข่ปลา ถามว่าวันนี้มีใครเติมอะไรในจุดไข่ปลานั้น
สมบูรณ์แล้วอย่างนั้นหรือครับ ตัวเราวิตกกังว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะล้ม

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณชานีครับ ถ้าคุณไม่จำกัด
อยู่ในหมวดว่าด้วยสิทธิของชนชาวไทย ไปพูดถึงสถานการณ์ของเมื่อวานหรือ
วานขึ้นหรือวันนี้ที่ผ่านมาแล้ว เดี๋ยวก็จะโดนประท้วงอีก เพราะฉะนั้นเพื่อให้
มันสร้างสรรค์อย่างที่คุณชานีว่า อย่าไปเิกึงคนอื่นเลยครับ

นายชานี กักตึงเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ผมกำลังจะอภิปรายกับท่านประธานครับว่า แท้จริงแล้วร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น
เขาได้เปลี่ยนแปลงอะไรมากมาย เขาได้เปลี่ยนแปลงในเรื่องสิทธิเสรีภาพของ
ปวงชนชาวไทย เขาขยายการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้นั้นเราจะต้องรับหรือไม่รับ ไม่ได้โดยตรงที่เรามีข้อความในร่างรัฐธรรมนูญนี้
เติมไม่เติม ไม่ได้อยู่ตรงข้อความว่าเมื่อประกาศรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว
รัฐธรรมนูญกับเราจะตกไปหรือไม่ แต่แท้จริงแล้วมันจะรับหรือไม่รับก็ตรงที่ว่า
เราเป็นนักการเมืองยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ อย่างที่ผมได้กราบเรียน
กับท่านประธานว่า การเมืองเมื่อปี ๒๕๐๐ - ๒๕๑๔ เป็นการเมืองชุดหนึ่ง
ผมไม่วิจารณ์ว่ามันดีหรือไม่ดี แต่การเมืองตอนนั้นประชาชนไม่ได้ร่วมด้วยเลย
การเมืองปี ๒๕๑๔ จนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่เรื่องดีหรือไม่ดี เพียงแต่ประชาชนเขา
ได้เลือกตัวแทน และตัวแทนทำหน้าที่บริหารประเทศแต่เพียงผู้เดียว โดยคน
ไม่ได้มาเกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำลังบอกผมว่าเรากำลังสร้างมาตรฐาน
การเมืองชุดใหม่ มาตรฐานการเมืองชุดที่ว่านั้นตัวแทนยังมีอำนาจในการบริหาร
ประเทศที่สมบูรณ์ แต่ว่าการบริหารทุกขั้นตอนในอนาคตประชาชนก็มีส่วนร่วมด้วย
นี่คือพัฒนาการเมืองจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมเลย มาจากประชาชนเป็นตัวแทน
มาจากตัวแทนแล้วและมีส่วนร่วมในกระบวนการของการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง
ที่ว่านี้เรายอมรับได้หรือไม่ ท่านประธานครับ ผมไม่ได้คิดจะโง่เขลาเกี่ยวกับท่านประธาน
แต่ผมบอกผมเป็นนักการเมืองครับ ผมอยู่ในกระแสของการเปลี่ยนแปลง
ผมรู้อะไรเกิดขึ้นเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ -----

ผมรู้ว่าอะไรเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ผมนั่งอยู่ตรงนั้น ผมเห็นบรรยาภาสด
ตรงนั้น และเห็นมาก่อนแล้วด้วย และผมรู้ว่ามันจะจบอย่างไร เพราะฉะนั้นผม
ถึงบอกได้ว่า เราจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้หรือไม่ก็ถูกต้องที่ว่า เราพร้อมที่จะ
เปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะโครงสร้างของร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป
ชัดเจน เปลี่ยนแปลงในเรื่องโครงสร้างของการบริหาร บทบาทของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของตำรวจเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาท
ของศาลเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของวุฒิสภาเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเปลี่ยนแปลงแน่นอน ปัญหาที่เราเป็นนักการเมือง
หลายคนพูดถึงเรื่องการปฏิรูปทางการเมืองก่อนผมเสียอีก ผมเองยังกลับใช้
คำเฟื่องว่า พัฒนาการทางการเมือง ท่านประธานครับ ผมลุกขึ้นมาพูดวันนี้
เพื่อเตือนกับท่านประธานว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนี้ดีหรือไม่ดี นั่นเป็น
สิ่งที่ทำทนายเรา แต่สิ่งที่ทำทนายเราสูงส่งวันนี้ มันทำทนายทางจริยธรรม มันทำทนาย
ทางอุดมคติ และทำทนายความเชื่อมันที่เรามีต่อประชาชนของเราว่า เรายอมรับ
การเปลี่ยนแปลง สำหรับผมท่านประธานครับ พร้อมแล้วที่จะเปลี่ยนแปลงรับ
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญท่านรัฐมนตรีประจำวงครับ

นายประจวบ ไชยสาส์น (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายประจวบ ไชยสาส์น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี พรรคชาติพัฒนา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา
กระผมคงจะขอใช้สิทธิจากท่านประธานอภิปรายในกรอบของหมวดว่าด้วยสิทธิของ
ปวงชนชาวไทย เพื่อให้การอภิปรายเป็นไปตามข้อตกลง กติกาของรัฐสภาแห่งนี้
ท่านประธานที่เคารพ เมื่อวานนี้กระผมได้ไปทำหน้าที่สำคัญที่ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อไปทำหน้าที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกันของทั้ง
๓ ประเทศ ได้เฝ้าติดตามรับฟังการอภิปรายของรัฐสภาแห่งนี้ตลอดเวลาทาง
วิทยุกระจายเสียง ได้เฝ้าติดตามว่าการอภิปรายนั้นไปในแนวทางที่สร้างสรรค์
มากกว่าที่จะอภิปรายในลักษณะที่มีความเห็นอคติ ท่านประธานที่เคารพครับ
ดังนั้นกระผมจะไม่พูดจาเสียเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
ของปวงชนชาวไทยนั้น ในฐานะที่ได้เคยทำหน้าที่ประธานกรรมาธิการแก้ไข
ร่างรัฐธรรมนูญที่วางขึ้นมาในสมัยที่ท่านประธานเองทำหน้าที่ประธาน และมีการแก้ไข
ในสาระสำคัญ ๓ - ๔ ประการตามมา และในการแก้ไขครั้งนั้นกระผมได้ทำ
หน้าที่ประธานใช้เวลาถึง ๙ เดือนเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดว่าด้วยสิทธิ

เสรีภาพของชนชาวไททั้น ได้มีการเพิ่มเติมหลักการเข้าไปในรัฐธรรมนูญกับ
แก้ไขเพิ่มเติมนี้หมายความว่าหลายประการ ซึ่งกระผมเองก็ตั้งใจที่หลักการนั้นยัง
ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เช่นไม่เคยมีปรากฏมาในรัฐธรรมนูญฉบับใดที่ยอม
รับเป็นลक्षणอันกษรว่าเพื่องและชาวมีสิทธิเท่าเทียมกัน ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ร่าง
โดย สสร. ก็ทั้งคงสภาพนั้นไว้ กระผมพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า นั่นคือวิวัฒนาการ
แห่งการยอมรับสิทธิเสรีภาพของชนว่าเท่าเทียมกัน หลักการก็เช่น ๆ อีกต่อไปที่
กระผมคิดว่าได้กำหนดไว้ในหมวดนี้ตอนที่เป็นประธานร่วมกับท่านกรรมการ
ทั้งหลายร่วมกับรัฐสภาที่แล้ว ยังปรากฏอีกหลายลักษณะของความ และสิ่งหนึ่ง
ที่มีความเห็นด้วยและถูกต้องตามหลักสิ่งเกิดหรือคำอธิบายของรัฐธรรมนูญที่ปรากฏ
ในนี้คือว่า -----

ต่อไปท่ามกลางเราจึงจะรู้สิ่งซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นแนวขนานนั้น กลไกในการที่จะระดมสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยให้ได้รับการคุ้มครองถูกต้องตามกฎหมาย และการใช้อำนาจของรัฐ ท่านประธานที่เคารพครับ ยังมีสิทธิเสรีภาพโดยธรรมชาติที่มีมนุษย์มีในนามายศดำนับ แต่ไม่สามารถที่จะเอามาสาวยกไว้ในรัฐธรรมนูญได้ เราก็เสาะแสวงหาออกกฎหมายมารับรองหรือตรึงสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นให้คงอยู่เพื่อความสุขของสังคมสืบต่อไป ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเองนั้นในฐานะที่เป็นบุคคลที่ถูกถามบ่อยที่สุดในขณะที่เราได้แต่งตั้ง สสร. ไปทำหน้าที่นั้น กระผมเองนั้นถูกถาม กระผมเองไม่เคยปรียากที่จะเผยแผ่ความเห็นผิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เพราะกระผมไม่รู้เข้าใจ และเฝ้าติดตามอย่างงัยงัย ๑ แล้วมีคณะกรรมการเฝ้าติดตามอย่างมีระบบตลอดเวลา กระผมเองได้ออกมาแสดงความคิดเห็นในบางครั้งที่ว่าเรื่องรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเรื่องสำคัญ คนที่ทักไปพูดตามถนนคนเดินมาพูดในรัฐสภาแห่งนี้ แล้วอย่าเชื่อว่ารัฐธรรมนูญนี้ดีเพราะ สสร. พูด อย่าเชื่อว่ารัฐธรรมนูญจะเป็นประโยชน์ เพราะสมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งพูด อย่าเชื่อเพราะมีคอลัมนิสต์ (Columnist) นักวิชาการวิจารย์บอกว่ามีดี จึงให้หลักกลามาสูตรเถอะ ใช้เหตุใช้ผลฟังโดยตรงด้วยเหตุด้วยผลด้วยความรอบคอบแล้วยังเชื่อ แล้วยังตัดสินใจตั้งเ็นการที่ฟังคำอภิปรายมา ๒ วันนั้น ก็น่าจะมีเหตุผลที่ฟังได้ว่า รัฐธรรมนูญถึงแม้จะไม่อภิปรายไปทุกหนทุกหนวัดก็ตาม แต่เมื่อวานนี้ทำที่ฟังแล้ว ก็เห็นว่ารัฐธรรมนูญนั้นมีหลักการที่ดี มีหลักการที่เพิ่มเติมเข้ามา ซึ่งกระผมเองตั้งหลักอยู่ ๔ ประการ การที่มอบหมายให้ท่าน สสร. ไปทำงานนั้น มีข้อกำหนดอยู่ ๔ ประการ

ประการที่ ๑ ท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญนั้นจะต้องไม่ร่างรัฐธรรมนูญ อันจะเป็นเหตุในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครองและระบอบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หลักการนี้มันคงเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย บางท่านหลายท่านก็เห็นว่า คงจะหลีกเลี่ยงจะเป็นการเปลี่ยนแปลง หลายท่านก็สนับสนุนว่าไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ฟังความ ๒. ข้าง แล้วเก็บไว้

ประการที่ ๒ ข้อกำหนดที่มอบหมายให้ท่าน ส.ส. ไปทำนั้นก็คือว่า จะต้องสร้างกลไกในการที่จะก่อให้เกิดความโปร่งใสที่จะให้ได้ตัวแทนมาด้วย

๒๓๒

ร. ต./บ๕๕๐ (ส. ๒)

ที่สไว้ที่ ๑๓๘/๓

ความบริสุทธิ์ยุติธรรม และจะต้องกำหนดบทบาทให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบอบ
ประชาธิปไตยในกลไกของรัฐ ในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานหรืออำนาจของรัฐ
นั้นอย่างชัดเจน

- ๑๓๕/๑

ประการที่ ๓ รัฐธรรมนูญนั้นจะต้องมุ่งในการที่จะก่อให้เกิด
 ความเป็นสากลของระบอบการปกครองของประเทศ และรัฐธรรมนูญนั้น
 จะต้องสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญ
 ท่านประธานคงจำได้ รัฐธรรมนูญที่ท่านประธานร่างมานั้นกว่าจะแก้ไขได้
 ๔ มาตรา กว่าจะเอาผู้ที่มาจากการเลือกตั้งมาเป็นนายกรัฐมนตรีได้
 กว่าจะให้ประธานรัฐสภามาจากสภาผู้แทนราชนั้น หลับตานึกกลับ
 เห็นภาพใหม่ครับว่ามีนลาบยากแสนแสนจะยากขนาดไหน ฉะนั้นการที่
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ให้มีการแก้ไขได้ ดังนั้นคำอภิปรายของท่าน
 สมาชิกผู้ทรงเกียรติก็จะจดจำไว้เป็นประวัติศาสตร์ จารีตไว้ว่ามีเหตุผล
 ประการใดที่สมควรจะนำไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้สอดคล้องกับ
 สถานการณ์นั้นก็ทั้งจะจดจำและศึกษาไว้ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญผ่านการพิจารณา
 ไปแล้ว ได้รับความเห็นชอบแล้ว โปรดเกล้าฯ ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแล้ว
 เราคอบمانึงตั้งวงสนทนากันว่าเวลาเหตุผลสมควรหรือไม่ประการใด
 กระผมฟังข่าว เมื่อตอนทุ่มหนึ่ง คำสัมภาษณ์ของท่านผู้นำฝ่ายค้านว่า
 ท่านเองนั้นจะร่วมกระบวนการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในบางประเด็น
 ในบางมาตรา ซึ่งคนธรรมดาไม่กล้าพูด ต้องคนที่มีบารมี มีประสบการณ์
 มีความรอบรู้ถึงกล้าพูด กระผมเองฟังแล้วก็ชื่นใจ ฉะนั้นการที่
 วพบว นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้นำรัฐบาลได้ใช้กาลามสูตร ได้ไตร่ตรอง
 ฟังคำอภิปรายของท่านสมาชิกรัฐสภาด้วยเหตุด้วยผลแล้ว เอาเหตุผล
 ทุกอย่างมาประกอบกันแล้วประกาศทำให้ออกมาว่ารัฐบาลจะรับ
 ร่างรัฐธรรมนูญนั้นน่าจะ เป็นกุศล น่าจะเป็นคุณมากกว่าที่จะเป็นโทษ
 ท่านประธานที่เคารพครับ ส่วนตัวกระผมแล้วเห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 มีหลักการใหม่ ๆ เพิ่มเติมมามากมาย น่าจะเป็นเหตุที่เชื่อได้ว่า
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะบรรลุผลไปไว้สำหรับการปฏิรูปทางการเมือง
 ของเราให้เป็นประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างดียิ่ง ขอบพระคุณครับ
 ท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ
 เราได้พิจารณามาเป็นเวลาอันสมควรแล้วนะครับ ผมคิดว่าเราคงจะพึงไว้

๒๖๔

ร ๓/๒๕๔๐ (ส. ๒)

สมัยที่ ๑๓๕/๒

แต่เพียงแค่นี้ ขอเรียนว่าวันจันทร์เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา เราจะมีการประชุม
เรื่องนี้นักขึ้นอีกครั้งหนึ่งนะครับ วันนี้ขอขอบคุณทุกท่าน และขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๒๑.๑๕ นาฬิกา